

Møte tirsdag den 11. mai 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 79):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i folketrygdloven, kontantstøtteloven og barnetrygdloven (rett til fedrekvote uavhengig av mors stillingsandel mv.) (Innst. 240 L (2009–2010), jf. Prop. 80 L (2009–2010))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Solveig Horne, Øyvind Korsberg, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth om kvinners/mors informasjonsplikt om barnefar og strafferettslige endringer i barneloven (Innst. 230 S (2009–2010), jf. Dokument 8:62 S (2009–2010))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Linda C. Hofstad Helleland, Lars Myraune, Siri A. Meling og Bjørn Lødemel om en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal (Innst. 218 S (2009–2010), jf. Dokument 8:71 S (2009–2010))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om å forlenge utleieperiode for vannkraftverk til 30 år (Innst. 235 S (2009–2010), jf. Dokument 8:90 S (2009–2010))
5. Interpellasjon fra representanten Dagfinn Høybråten til olje- og energiministeren:

«Med dagens utvinningsgrad vil mer enn 50 pst. av ressursene på norsk sokkel bli liggende igjen på havbunnen. Det handler om store verdier for samfunnet. 1 pst. økt produksjon kan bety opp mot 150 mrd. kr i økte inntekter til staten. Ved fremleggelsen av årsresultat for norsk sokkel 23. februar benyttet Petoro-sjef Kjell Pedersen anledningen til å invitere til et krafttak for omstilling og økt utvinning: «Det verste som kan skje er at vi må stenge ned de store produserende feltene for tidlig. Da mister vi muligheten til å investere for å øke utvinningen fra disse feltene – og samtidig mister vi muligheten til lønnsom utvikling av mindre funn i nærområdene». Ifølge Oljedirektoratet prioriterer selskapene å lete etter nye ressurser fremfor å få mest mulig ut av felt i drift. På Tampen-området, Ekofisk og Heidrun haster det. Innen fem år må tiltak settes i verk.

Hvordan kan statsråden bidra til en koordinert innsats mellom selskaper og myndigheter for å øke utvinningsgraden?»
6. Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren:

«IEAs World Energy Outlook 2009 gir en grundig

fremstilling av ulike scenarioer for verdens energibehov og -produksjon fram mot 2030. Rapportens klimascenario vektlegger tiltak for en reduksjon i globale CO₂-utslipp, men understreker behovet for økt olje- og gassproduksjon i verden samtidig som man satser på enøk, fornybar energi, CO₂-rens og kjernekraft. I den norske klimadebatten argumenterer derimot SV og andre for at Norge snarlig bør trappe ned vår oljevirk-somhet. IEAs tall støtter ikke dette. Norsk petroleumsnæring har mange spennende tiår foran seg dersom myndighetene legger til rette for det. Men bransjen opplever at det ikke er utlyst «jomfruelig» areal på 15 år, bevilgninger til petroleumsforskning er kuttet på statsbudsjettet, og petroleumsvirk-somheten omtales som en trussel mot satsing på fornybar energi.

Vil statsråden legge til rette for at petroleumsnæringen har en sentral plass i vår energiproduksjon i 2030?»

7. Interpellasjon fra representanten Harald T. Nesvik til olje- og energiministeren:

«Det har den siste tiden vært et markert fall når det gjelder nye kontrakter for norske verft og leverandører av design og utstyr til maritim næring. Dersom denne situasjonen vedvarer, kan det bety at den viktige høyteknologiske kunnskapen rundt maritim næring forvitrer. Veldig mye av verfts-næringen i Norge er konsentrert om spesialfartøy for offshore-næringen. Så mye som 80 pst. av ordrebøkene hos verftene er offshore-relatert. Det må sørges for generelle rammebetingelser som er på linje med våre viktigste konkurrent-lands som rederiskatteordning og nettolønnsordning. Rammebetingelsene og utviklingsmuligheten for olje- og gassnæringen betyr mye for fremtiden til maritim næring.

Vil statsråden ta et initiativ for å sikre olje- og gassrelatert maritim næring styrkede rammebetingelser ved at det åpnes for ny leteaktivitet, slik at investeringsnivået kan videreføres?»

8. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Sandberg, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om at det skal utarbeides en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter (Innst. 225 S (2009–2010), jf. Dokument 8:50 S (2009–2010))
9. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om å gjøre Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS) mer attraktivt og konkurransedyktig (Innst. 232 S (2009–2010), jf. Dokument 8:59 S (2009–2010))
10. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om etablering av et eget regelråd (Innst. 224 S (2009–2010), jf. Dokument 8:61 S (2009–2010))

11. Interpellasjon fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til nærings- og handelsministeren:

«I Møre og Romsdal oppleves det som om regjeringen Stoltenberg aktivt motarbeider næringslivet, som sliter med høye strømpriser og stengte veier. Høyres mange forslag om egen handlingsplan for kraftsituasjonen i Midt-Norge har regjeringspartiene stemt ned. Forslag om å lempe på kravene om CO₂-lagring fra dag én ved bygging av gasskraftverk i Fræna avvises. Det samme gjelder forslag om å forsøke å ta i bruk de mobile kraftverkene for å dempe ekstremt høye strømpriser i perioder. Næringslivet i regionen opplever fra før av konkurranseulempet med høye transportkostnader grunnet avstand til markedet. Når rasutsatte og stengte veier kommer som en ekstra belastning i tillegg til høye strømpriser, oppleves det som en sakte kvelningsdød når også regjeringen bryter sine løfter fra Nasjonal transportplan om ekstra midler til rassikring.

Vil statsråden personlig gripe inn og sørge for bedre konkurransevilkår for industrien i Møre og Romsdal?»

12. Referat

Presidenten: Representanten Frank Bakke Jensen vil framsette to representantforslag.

Frank Bakke Jensen (H) [10:00:57]: På vegne av representanten Elisabeth Røbekk Nørve og meg selv har jeg gleden av å fremme et forslag om eier- og maktforholdene i fiskerinæringen.

Og på vegne av representanten Elisabeth Røbekk Nørve og meg selv har jeg gleden av å fremme et annet forslag, som omhandler kvoteåret.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:25]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i folketrygdloven, kontantstøtteleven og barnetrygdloven (rett til fedrekvote uavhengig av mors stillingsandel mv.) (Innst. 240 L (2009–2010), jf. Prop. 80 L (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:02:37] (ordfører for saken): Som saksordfører vil jeg gå igjennom komiteens

innstilling, og jeg vil også si litt om det som Kristelig Folkeparti er spesielt opptatt av i denne sammenheng.

Under behandlingen av budsjettet for 2010 sluttet Stortinget seg til å gi flere fedre rett til å ta ut fedrekvote ved at kravet om at mor må ha arbeidet minst halv stilling i opptjeningsperioden, faller bort. Denne proposisjonen inneholder de nødvendige lovendringene for gjennomføring av budsjettvedtaket, og en samlet komité støtter det.

Grunnen til at vi ønsker å gi flere fedre mulighet til å ta ut fedrekvote eller foreldrepenger, er at vi mener det er behov for å støtte en utvikling der fars omsorgspotensial utnyttes i større grad enn i dag. Barn trenger kontakt med både mor og far, og det gjelder ikke minst det første leveåret. Flertallet mener at mer og bedre kontakt mellom far og barn er positivt for barnet – for far selv, for mor og for familien som helhet. Denne endringen vil gi om lag 1 500 flere fedre rett til fedrekvote. Når den endringen er gjennomført, vil det være om lag 6 500 fedre som ikke har rett til å ta ut foreldrepenger på grunn av mors manglende yrkesaktivitet.

Kristelig Folkeparti mener likevel at flere fedre også etter denne endringen, bør få rett til å ta ut foreldrepenger. Kristelig Folkeparti fremmer derfor sammen med Fremskrittspartiet og Høyre et forslag der vi ber om at regjeringen legger fram sak om at de om lag 6 500 fedrene som fortsatt ikke har rett til å ta ut foreldrepenger på grunn av mors manglende yrkesaktivitet, skal få mulighet til å ta ut de foreldrepengene.

Det har over lang tid blitt jobbet godt tverrpolitisk for å stimulere en utvikling der menn tar ansvar for egne unger i større grad enn tidligere. Selv om det ikke er politiske vedtak alene som driver fram en sann utvikling, er det helt klart at politikken på dette området også har hatt sin betydning. Fedrekvoten har her spilt en veldig viktig rolle. Forslaget om å fjerne fedrekvoten vil utvilsomt være et tilbakeskritt for likestillingen og for dette viktige arbeidet, ikke minst for ungene, nettopp fordi vi ennå ikke er kommet så langt at det er full valgfrihet på området. Arbeidsgivere har ulike holdninger til permisjon for henholdsvis kvinner og menn. Derfor er fedrekvoten fortsatt et godt virkemiddel, og vil være det i mange år framover, for å sikre valgfrihet for foreldrene.

Stortinget vedtok også nylig endringer i barneloven, som bl.a. innebærer at retten – dersom det foreligger særlige grunner – kan avgjøre at barnet skal bo fast hos begge foreldrene. Regjeringen foreslår her oppdateringer i barnetrygdloven og kontantstøtteleven som følge av forslaget om at delt bosted også skal kunne pålegges av domstolene. En samlet komité støtter forslaget til endringer i barnetrygdloven.

Når det gjelder forslaget til endring av kontantstøtteleven, er hele komiteen med unntak av Fremskrittspartiets medlemmer enig om at det ikke er behov for en endring av kontantstøtteleven på dette punktet. Stortinget ga i forbindelse med behandlingen av barneloven føringer for praksis for adgangen til idømming av delt bosted. Et viktig og tydelig forbehold – og avgrensning – fra Stortingets side var at adgangen skulle være snever, at det skulle foreligge særskilte grunner, og at adgangen som hovedregel ikke skal

anvendes for barn under sju år. Slik Stortingets vedtak om barneloven § 36 andre ledd forstås, mener derfor flertallet at det ikke er hensiktsmessig å endre kontantstøtteleven.

Nå er det jo av og til diskusjoner i denne salen om handlingsrommet i Stortinget for å endre på regjeringens forslag. Med de føringer som barneloven har lagt, kan man si at dette var en litt hypotetisk problemstilling, men likevel et viktig signal når Stortinget på denne måten markerer hva hovedregelen om sju år skal innebære. Jeg er derfor glad for at flertallet, med regjeringspartiene, har blitt med på å justere opplegget fra regjeringen i denne sammenhengen.

Gunn Karin Gjul (A) [10:08:10] (komiteens leder): Gjennom det lovvedtaket vi fatter i Stortinget nå i dag, vil 1 500 flere fedre fra juli få mulighet til å ta ut pappapermisjon. Det skjer ved at kravet til mors lønn før permisjon blir redusert fra en halv stilling til 1G. På denne måten bidrar nå Stortinget skritt for skritt til at stadig flere fedre får egne opptjente rettigheter. I fjor ga vi fedrene i familier hvor mor gikk på arbeidsavklaringspenger, muligheter til egne opptjente rettigheter. Nå utvider vi ytterligere. Målet er at vi gjennom denne skritt-for-skritt-politikken til slutt skal ende opp med egne opptjente rettigheter for alle fedre. Fedrekvoten og egne opptjente rettigheter henger sammen, fordi de fedrene som ikke har egne opptjente rettigheter, har likevel rett til foreldrepermisjon, men ikke av fedrekvoten. Men både for fedre som har egne opptjente rettigheter og for dem som ikke har det, er det en aktivitetsplikt knyttet til resten av foreldrepermisjonen. Ergo henger fedrekvote og egne opptjente rettigheter tett sammen. Så når Høyre nå har foreslått å fjerne fedrekvoten og rette fokus mot egne opptjente rettigheter, blir det å fjerne fokus fra det som virkelig er det store problemet – nemlig å fjerne fedrekvoten.

Det er et faktum at det ikke er noe som kommer av seg sjøl. Det er innføringen av fedrekvoten i 1993 et tydelig bevis på, for før man innførte fedrekvoten, var det bare 3 pst. av ungene som ble født, som hadde en pappa som var hjemme. Av de ungene som er født i 1992, hadde altså bare 3 pst. en pappa som var hjemme i foreldrepermisjon. Tre år senere – i 1995, 1996 – var det 70 pst. av pappae- ne som var ute i permisjon. Fedrekvoten fikk altså menn til å være hjemme og ta ut foreldrepermisjon; den har bidratt til å endre fedrenes rolle i Norge betydelig. I disse dagene kan de første pappae- ne ta ut ti ukers foreldrepermisjon. Det er fire uker mer enn bare for et halvt år tilbake. Fra det at bare 17 pst. av fedrene tok ut mer enn seks uker med pappakvote, vil vi altså i løpet av det neste året oppleve at majoriteten av fedrene tar ut hele ti uker. Det er en konsekvens av at fedrekvoten ble utvidet fra seks til ti uker fra 1. juli 2009.

Man kan stille seg spørsmålet: Blir det flere fedre som tar ut pappapermisjon, eller blir det færre fedre som tar ut pappapermisjon hvis man fjerner fedrekvoten? Svaret er helt åpenbart. Det er ganske naivt av både Høyre og Fremskrittspartiet å tro at hvis man fjerner pappakvoten, vil fedrene likevel ha mulighet til å ta ut permisjon. Det ligger noen årsaker og forventninger i samfunnet vårt som tydelig viser at holdningene ikke er så enkle når det gjel-

der fedre, som en ville tro. Det er forventninger fra arbeidsgiver, et fortsatt sterkt tradisjonelt kjønnsrollemønster, og det at mange kvinner faktisk fremdeles ønsker å ha mesteparten av permisjonen sjøl – i den tro at den er hennes. Hvor stor denne valgfriheten som Høyre hyller, er for familiene, er jeg derfor høyst usikker på – nettopp fordi det er så mange ytre omstendigheter som påvirker foreldrepermisjonen. Jeg er derfor enig med Høyres Jan Tore Sanner, som uttalte til Aftenposten under landsmøtet til Høyre, at familienes valgfrihet vil bli mindre dersom man fjerner fedrekvoten. Det er et faktum og et poeng at mens de andre partiene – Kristelig Folkeparti og de rødgrønne – er opptatt av å gi fedrene mer tid sammen med ungene sine, bedriver altså Høyre og Fremskrittspartiet en politikk hvor de i faktisk handling bidrar til at fedrene får mindre tid sammen med ungene sine.

Likelønnskommisjonen viser at utvidelse av foreldrepermisjon er viktig for likelønn. Det dokumenteres at lønnsgapet mellom kvinner og menn oppstår idet familiene får barn. Mor jobber deltid, og far jobber overtid. Menn raser fra kvinner på lønnsstigen. Å tro at vi har kommet så langt at familien vil foreta en likeverdig fordeling av foreldrepermisjonen, mener vi er naivt av Høyre og Fremskrittspartiet. Det er en bevisst familiepolitikk som har gjort at fedrene tar en større del av ansvaret hjemme, og holdningsskapende arbeid gjennom lovgivning gjør at fedrene nå tar andre valg enn tidligere. For at mødre skal gi slipp, og for at fedre skal ta slike valg, må vi sørge for tilrettelegging. Derfor ønsker vi ikke å fjerne fedrekvoten, vi ønsker faktisk å sikre at fedre får enda mer tid sammen med ungene sine i årene framover.

Solveig Horne (FrP) [10:13:35]: Denne saken har, som både saksordføreren og foregående taler sa, kommet på grunn av endringer som ble gjort i statsbudsjettet og på grunn av den saken vi hadde, som gjaldt endringer i barneloven. Vi kan ha en debatt her i dag om fedrekvoter og ikke fedrekvoter, om selvstendig opptjeningsrett eller ikke selvstendig opptjeningsrett. Det har altså representanten Gunn Karin Gjul lagt opp til i denne saken.

Jeg har først av alt lyst til å gratulere Høyre med det vedtaket som de gjorde på landsmøtet sitt. I motsetning til foregående taler, har faktisk både Fremskrittspartiet og Høyre tro på familien, og tro på far. Det virker som om regjeringspartiene med flere sier at vi bare må ha lover og regler, for ellers hadde ikke far tatt ut kvoten. Jeg har tro på at den moderne far i dag vil være sammen med ungene sine, og mener at fordelingen av permisjonen må foregå rundt kjøkkenbordet, ikke her i denne sal.

Å fjerne fedrekvoten vil ikke si at likestillingen går tilbake, det vil ikke si at far tar mindre, men det vil si at familien får mer frihet og mer selvråderett over ukene sine. Når motstanderne står og sier at nei, vi kan ikke fjerne fedrekvoten fordi samfunnet ikke er klar for en slik frihet, da sier det seg selv at dette faller på sin egen urimelighet.

Det viktige i denne saken når det gjelder permisjon, er selvstendig opptjeningsrett. Nå har regjeringen lagt fram en sak der de viser at de er på god vei, men likevel har ikke regjeringen tatt inn over seg at far må ha selvstendig

opptjeningsrett for å få dette til. For vi vet alle at når alt kommer til alt, er veldig mye avhengig av økonomien når familien skal fordele disse ukene. Man må også tenke på hva som er barnets beste. I dag er det slik at hvis far av en eller annen grunn ikke har anledning til å ta ut de ti ukene som regjeringen har lagt opp til, får ikke mor overta de ukene, og det går ut over barnet, som ikke får lov til å ha en av foreldrene hjemme hos seg. Derfor mener i hvert fall Fremskrittspartiet at det viktigste her er at familien får selvråderett over de ukene de skal ha permisjon, og jeg gleder meg til at vi kan få flertall for det sammen med Høyre en eller annen gang i framtiden.

Vi diskuterer nå to saker, og de to sakene henger litt sammen. Først er vi veldig opptatt av at far skal være hjemme med barnet mest mulig, spesielt i det første leveåret. Men så diskuterer vi en sak som går på at det blir brudd i det lykkelige ekteskapet eller samboerskapet, og far og mor flytter fra hverandre. Da er man ikke interessert i å dele, i at det skal være likt, eller i at far skal få ta sin del av samværet med barnet. Da er det en glede for meg, på vegne av Fremskrittspartiet – og regjeringen – å få lov til å fremme det forslaget som Fremskrittspartiet gjør i dag, om at det skal kunne være en deling av kontantstøtten. Det er det kun regjeringen og Fremskrittspartiet som er enige om i denne sak, og det var litt kjekt å få lov til å si det. Fremskrittspartiet mener at når det blir et samlivsbrudd, skal det være automatisk delt omsorg. Da tror vi man kan unngå en del konflikter. Når man har automatisk delt omsorg, skal man også kunne dele både kontantstøtte og barnetrygd. Da regjeringen i endringene i barneloven la opp til at domstolene i enkelte tilfeller kan idømme delt omsorg, er det et skritt i riktig retning, men ikke så langt som Fremskrittspartiet vil gå. Derfor har vi fått lovendringen i dag som gjelder endringer i barnetrygdloven. Men jeg synes det er trist at ikke regjeringspartiene støtter sin egen regjering, og at Høyre og Kristelig Folkeparti ikke er med på en deling av kontantstøtten når det er delt omsorg.

Med det vil jeg ta opp de forslagene som Fremskrittspartiet har fremmet og vært med på å fremme i saken.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:18:09]: Etter å ha hørt de foregående innleggene og debatten her i salen, fikk jeg nesten en følelse av at Høyres landsmøte ikke var over. Jeg er veldig glad for at Stortinget følger debattene på partienes landsmøter nøye, og jeg er glad for at debatter og vedtak som fattes på Høyres landsmøte, også skaper engasjement i denne salen.

Nå er det ikke slik at den saken vi har til behandling i dag, er et for eller mot fedrekvoten. Jeg har lyst til å presisere at fra Høyres side er det ingen tvil om at vi mener fedrekvoten har vært veldig viktig. Fedrekvoten har vært nødvendig nettopp for at far skal ha muligheten til å være hjemme med sitt nyfødte barn. Vi vet at det er det første året de sterke båndene knyttes mellom foreldrene og barna, og den muligheten vil vi ikke at far skal gå glipp av.

Fedrekvoten har også vært viktig i forhold til arbeids-

giveres holdning. Det er nå en forventning fra mange hold om at far skal være hjemme, og gode arbeidsgivere forstår at hvis man skal ha fornøyde arbeidstakere, må de også være fornøyde hjemme hos familien sin. Det er stor forventning knyttet til ulike arbeidsgivere.

Likevel ser vi at systemet med dagens foreldrepermisjon oppleves veldig rigid, veldig byråkratisk – det er lite fleksibelt, og det tar lite hensyn til at alle norske familier er ulike med ulike behov. Derfor mener Høyre det er veldig viktig at vi tar en gjennomgang av hele foreldrepermisjonsordningen – gjør systemet enklere, gjør det mer fleksibelt og gir større muligheter til foreldrene. Vi som sitter i familiekomiteen, får ofte meldinger om at folk har vanskeligheter med å forholde seg til Nav, at systemet er vanskelig å forstå. Det tok jeg en liten test på selv. Jeg har flere ganger den siste tiden ringt Nav og spurt detaljerte spørsmål som omhandler foreldrepermisjon. De har veldig vanskelig for å svare. Det er ikke motvilje fra Navs side – overhodet ikke – men det understreker poenget, at systemet er fryktelig vanskelig å forstå.

Det har vært en voldsom endring når det gjelder foreldrenes uttak av foreldrepermisjon de siste årene. Jeg tror vi fortsatt vil se at flere fedre kommer til å være hjemme, uavhengig av fedrekvoten. Men det er ikke et ja eller nei til fedrekvoten vi diskuterer i dag. Stortinget skal få rikelig mulighet til å diskutere det. Vi har et forslag som ligger på bordet, der saksordførers første merknader kommer utover dagen. Jeg ser frem til en særdeles spennende debatt i Stortinget når vi skal behandle selve fedrekvoten.

Jeg har lyst til å si at jeg er glad for at regjeringen legger opp til at 1 500 fedre nå skal ha rett til å ta ut fedrekvoten. Og jeg er veldig glad for at regjeringen nå er med på å bidra til at flere fedre skal få selvstendig opptjeningsrett, selv om de dessverre stemmer mot forslaget om at 6 500 fedre skal få denne muligheten. For Høyre er det aller viktigste at vi skal likestille mor og far som omsorgspersoner. Det er viktig at far skal få samme rettigheter og samme muligheter som mor. Der har vi en vei å gå. Derfor stusser jeg litt på hvorfor regjeringen så klart i denne saken sier nei til at de 6 500 fedrene som i dag ikke har rett til å ta ut fedrekvoten, skal ha muligheten til det.

Jeg er veldig glad for at Kristelig Folkeparti står sammen med Fremskrittspartiet og Høyre i denne saken og nettopp ønsker å gi far og mor like muligheter når det gjelder å ta ut foreldrepermisjon.

Gina Knutson Barstad (SV) [10:22:58]: Fedrekvoten er en suksesshistorie. Jo mer vi øker fedrekvoten, jo mer permisjon tar far, og jo flere fedre tar ut mer enn den tiden de har krav på. Med regjeringens forslag sikrer vi at flere fedre får uttaksrett, og som representanten Gjøl pekte på i sitt innlegg, henger dette nøye sammen.

Nå endrer vi regelverket slik at fedre får rett til å ta pappermisjon selv om mødrene bare har hatt deltidsjobb. Barn trenger å bli kjent med begge foreldrene sine, og foreldre trenger tid til å være sammen med barna. Styrkede rettigheter for far medvirker til at barna knytter seg like sterkt til begge foreldre. Det gir et mer likestilt foreldreskap. Når mor og far deler foreldrepermisjonen, deler de

ofte også omsorgsoppgavene etter at permisjonen er over. Det er bra for foreldrene, og det er bra for barna.

Kvinner tjener i dag gjennomgående mindre enn menn. Kvinners årsinntekt var i 2007 bare 64 pst. av det menns årsinntekt var. Jeg har sagt det før fra denne talerstolen, og jeg kommer til å gjenta det helt til kvinners årsinntekt kommer på nivå med menns: Å ha egne penger og kunne forsørge seg selv er nøkkelen til kvinnefrigjøring. Vi får aldri et likestilt samfunn dersom kvinner systematisk skal tjene så mye mindre enn menn.

Selv om likelønn er et stort og komplekst tema, med mange årsaker, betyr ikke det at vi ikke kjenner til årsakene til ulikelønnen. Tvert imot, vi vet masse om hva som skal til. Vi vet at det er kvinner som tar mest ansvar for hus, hjem og barn. Vi vet at denne skjevheten fester seg i et mønster som blir satt når barnet blir født. Vi vet at det er når kvinner får barn, de sakker akterut i lønnskampen. Og vi vet at det hjelper med tiltak som gjør at far er mer hjemme. Da er spørsmålet om vi skal gjennomføre slike tiltak. Det har SV jobbet for i årevis. Dette forslaget er et eksempel på tiltak som går i riktig retning.

Høyre, som tidligere var med på å innføre fedrekvoten, har nå forlatt likestillingspolitikken til fordel for retorikk fra det familiepoltiske 1950-tallet og regjeringsflørt med Fremskrittspartiet – et parti som aldri har vært for likestilling. For øvrig er det positivt at Høyre og Fremskrittspartiet løfter selvstendig opptjeningsrett som en viktig sak. Men det er trist at de samtidig, gjennom sine landsmøtevedtak, i praksis vil frata mange fedre muligheten til å ta ut permisjon. Det er også betimelig å minne om at ingen av de nevnte partiene hadde satt av penger til selvstendig opptjeningsrett i sine alternative budsjetter.

Fra og med 1. juli får 1 500 flere pappaer muligheten til å ta ut permisjon. Opposisjonen prater, de rød-grønne handler. Med regjeringens mål om å utvide pappakvoten til 14 uker tar vi viktige skritt i retning likestilling for kvinner og menn.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [10:26:02]: Senterpartiet er opptatt av familien, og vi er opptatt av at vi skal ha et likestilt foreldreskap, der både mor og far påtar seg det ansvaret som følger med det å ha unger. For at en unge skal ha god kontakt med både mor og far, er det viktig at muligheten til å knytte bånd det første året er til stede.

Det primære er selvsagt at vi skal få gode og sterke familier, men dette vil også ha effekt på andre områder. Når far tar mer ansvar for ungene, unngår vi den skeive ansvarsfordelingen som vi ser i dag, der mor i hovedsak påtar seg dette ansvaret, noe som igjen virker inn på lønn, arbeidssituasjon og rettigheter senere i livet.

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2010 ble det vedtatt at flere fedre skal ha rett til fedrekvote. Det ble gjort ved at kravet om at mor må ha arbeidet i minst halv stilling i opptjeningsperioden for at det skal foreligge rett til fedrekvote, faller bort.

Fremskrittspartiet og Høyre snakker om valgfrihet for familiene. Familiene har mye valgfrihet i dag. Den største delen av permisjonen kan man faktisk sitte rundt kjøkkenbordet og diskutere hvordan man kan dele. Man har flek-

sible ordninger med f.eks. tidskonto. Det er ikke sånn at far må ta ut sin del av foreldrepermisjonen til en bestemt tid. Familiene har altså stor mulighet til å sette seg rundt kjøkkenbordet og diskutere hvordan de ønsker å legge opp livet for sin familie. Men i de fleste tilfellene skjer ikke dette. Derfor blir forslaget som Høyre vedtok på sitt landsmøte, nemlig fjerning av fedrekvoten, ikke et forslag som forholder seg til realitetene og det samfunnet vi faktisk ser i dag.

Selv om vi fortsatt har en del som må gjøres før vi kan si at vår foreldrepengeordning er en likestilt og oversiktlig ordning, er dette absolutt et skritt i riktig retning. Regjeringen er i gang med et arbeid som vil ha stor betydning for familiene, og arbeidet vil forhåpentligvis gi oss en bedre, mer oversiktlig og mer fleksibel ordning.

Når det gjelder forslaget om endring i barnetrygdloven og kontantstøtteleven for å tilpasse Stortingets vedtak om endringer i barneloven, viser jeg til merknadene, der man legger til grunn at endringene i barnetrygdloven er tilstrekkelig tilpasning, og at det derfor ikke er hensiktsmessig å endre kontantstøtteleven.

Statsråd Audun Lysbakken [10:28:43]: Stortinget har i dag til behandling et forslag som innebærer at flere fedre får rett til fedrekvote. Kravet om at mor må ha arbeidet i minst 50 pst. stilling i opptjeningsperioden, faller bort, og det vil være fedrekvote i alle tilfeller der både mor og far har opptjent rett til foreldrepenge. Jeg er, og det er ingen hemmelighet, en varm tilhenger av fedrekvoten, og jeg er veldig glad for at om lag 1 500 flere fedre nå får muligheten til å være hjemme og ta omsorgsansvar når barna er helt små.

Den debatten som vi har sett de siste dagene, viser at det er store politiske uenigheter om hva som er bra for barn og foreldre. Det er etter Høyres vedtak om å fjerne fedrekvoten blitt tydeligere at frontene i likestillingspolitikken er skjerpet, og at de på vesentlige punkter går mellom venstresiden og sentrumspartiene på den ene siden, som ønsker å fortsette å bygge ut det norske likestillingsprosjektet, og Høyre og Fremskrittspartiet, som synes at det har gått for langt.

Denne regjeringen er opptatt av at flere fedre tar ut permisjon. Vi er sikre på at fedrekvoten bidrar til det. Ordningen betydde en liten revolusjon da den ble innført i 1993. Uten fedrekvoten hadde vi ikke fått den positive utviklingen vi har hatt når det gjelder fedres permisjonsuttak.

Fremskrittspartiet mener at fedrekvoten bør fjernes, og nå har Høyres landsmøte oppsiktsvekkende vedtatt det samme.

Når vi diskuterer fedrekvote her i dag, henger det veldig nært sammen med det som er denne debattens tema, nemlig hvordan vi skal sikre uttaksrett for flere fedre. Arbeidet for å sikre uttaksrett gir liten mening for de fedrene som vil miste muligheten til å ta ut permisjon hvis fedrekvoten fjernes. Slik er dessverre vårt arbeidsliv fortsatt. Altfor mange menn møter arbeidsgivere – og også av og til partnere og kvinner – som ikke er positive til at menn skal ta ut så mye permisjon som det vi legger opp til i

dag. Derfor vil fjerning av fedrekvoten være et dramatisk tilbakeskritt for et likestilt foreldreskap og for likestilling i arbeidslivet. Det er ikke fordi norske fedre ikke ønsker å ta omsorgsansvar, men fordi erfaringene både fra Norge og fra andre land – som f.eks. Danmark, der man ikke har noen fedrekvote og har langt lavere tall for fedres uttak av foreldrepermisjon enn Norge – viser at fars uttak i stor grad følger lengden på fedrekvoten. Arbeidslivet vårt er ganske enkelt ikke kommet så langt at det er mulig å få til dette uten kvoten. Der er jeg også enig med Høyres Jan Tore Sanner, som på landsmøtet i helgen sa at det var for tidlig å fjerne fedrekvoten. Jeg mener at kvoten ikke er noe mål i seg selv, det er resultatene som er et mål, men så lenge kvoten er nødvendig for å sikre rettigheter til far, trenger vi den.

At far tar foreldrepermisjon, betyr at han tidlig knytter kontakt med barnet og tar sin del av spedbarnsomsorgen. Det vi også ser stadig større bevis på, er den nære sammenhengen mellom dette og arbeidet for likelønn. En ny svensk undersøkelse viser at mor tjener mer når far tar lang permisjon. Sammenhengen er oppsiktsvekkende sterk. Fedrekvoten og uttaksrett for flere menn bidrar både til å legge grunnlaget for likestilt foreldreskap og til å øke likestillingen i arbeidslivet.

Selv om vi nå tetter et hull i regelverket og gir 1 500 nye fedre rett til fedrekvote, er det fortsatt anslagsvis 6 500 fedre med egen opptjening som ikke kan ta ut foreldrepenge. Fedre har altså selvstendig opptjeningsrett, men på grunn av aktivitetskravet kan mors tilpasninger før og etter fødsel blokkere for fars uttaksrett.

Det er åpenbart at vi ikke er i mål når det gjelder å sikre fedre uttaksrett. Det er f.eks. slik at mange menn tar kontakt med meg og synes det er urettferdig at de ikke får anledning til å ta ut permisjon fordi mor er uføretrygdet. Det er jeg enig i, og det er et viktig mål å gjøre noe med. Men denne regjeringen har de siste årene systematisk utvidet rettighetene til fedre, både i form av flere uker og i form av uttaksrett for nye grupper. Det arbeidet er jeg veldig bestemt på fortsetter. Derfor har regjeringen også sagt at vi skal foreta en gjennomgang og komme til Stortinget med forslag om en mer likestilt og enklere foreldrepengeordning. Det kommer jeg til å gjøre. Den rød-grønne regjeringen vil fortsette arbeidet med å gi flere fedre muligheten til å ta omsorgsansvar.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [10:34:21]: Jeg skal ikke spørre statsråden om hva han mener om fedrekvoten, for det tror jeg at jeg vet, og det får vi sikkert debattert flere ganger.

Jeg har lyst til å ta opp et tema som gjelder endringer i kontantstøtteleven. Regjeringen har lagt fram et forslag for Stortinget om at hvis det blir idømt delt bosted mellom to foreldre, kan de også dele kontantstøtten. Det har statsråden ikke fått støtte til fra sine egne i regjeringspartiene her i denne salen. Det er Fremskrittspartiet som fremmer et forslag om det som regjeringen foreslår.

Mitt spørsmål til statsråden går på hva han tenker om

dette, og hva han vil gjøre for at foreldre som har fått delt omsorg, også kan dele kontantstøtten.

Statsråd Audun Lysbakken [10:35:09]: Jeg tar til etterretning at komiteens flertall ikke ønsker å endre kontantstøtteleven, og det er helt udramatisk. Min agenda når det gjelder dette, er nemlig akkurat den samme som flertallet i denne sal har, at vi har gitt en svært snever adgang til å idømme delt bosted. Departementet sa i proposisjonen at idømmelse av delt bosted ikke antas å være aktuelt for barn under syv år. Det er den intensjonen vi har hatt med dette.

Vi vet at Fremskrittspartiet har en annen politikk når det gjelder idømming av delt bosted, et utgangspunkt som i større grad bunner i et foreldreperspektiv enn i et barneperspektiv, etter min mening. Mitt syn på det er annerledes.

Det at departementet fremmet dette, var bl.a. fordi vi vet at for en del adoptivbarn kan det gis kontantstøtte fram til barnet når skolealder. Men vår intensjon bak dette er det samme som det som tidligere har fått tilslutning i salen, og jeg har ingen problemer med den innstillingen som foreligger fra komiteen.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:36:31]: Jeg forstår det slik at det er litt delte meninger om hva regjeringen selv legger i det som står i Soria Moria om selvstendig opptjeningsrett. Jeg forstår det slik at noen statsråder kanskje mener at alle fedre skal ha opptjeningsrett, at alle fedre skal ha rett til fedrekvote, basert på sin inntekt og sin yrkesaktivitet, og at det er derfor regjeringspartiene i dag stemmer mot forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti om de om lag 6 500 fedrene som fortsatt ikke har rett til å ta ut foreldrepenge.

Kan statsråden klargjøre for Stortinget hva som egentlig ligger i Soria Moria? Er det slik – som noen statsråder i regjeringen kanskje har vært inne på – at man mener at mors manglende aktivitetsplikt skal føre til at far ikke skal ha rett til å ta ut fedrekvote, eller skal alle fedre få selvstendig opptjeningsrett?

Statsråd Audun Lysbakken [10:37:32]: Det har tidligere vært bred enighet om, bl.a. da dette ble diskutert i flere runder på 1990-tallet, at det var et mål å unngå såkalt dobbeltomsorg, altså situasjoner der både mor og far var hjemme på det offentliges regning med barna. I dag tror jeg den debatten sakte, men sikkert er under endring. Det er stadig flere som ønsker at vi skal vektlegge mer at flere fedre får muligheten til å være hjemme. Det er også regjeringens politikk. Hvor langt vi skal gå med det vil Stortinget få svar på når vi legger fram de konklusjonene vi trekker, etter den gjennomgangen av ordningen som vi har lovet å gjøre, men der målet er både en mer likestilt og en enklere ordning.

Jeg har veldig god samvittighet for det regjeringen har gjort på dette området, for i motsetning til i perioden med borgerlig styre har også fedres rettigheter i denne gruppen blitt systematisk utvidet – senest nå i dag, med de 1 500 nye fedrene som får uttaksrett.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:38:49]: Jeg tror nok at statsråden må gå gjennom stortingsperioden 2001–2005 og Bondevik II-regjeringens rulleblad en gang til vedrørende styrking av fedres rettigheter og fedrekvote. Men det var ikke det mitt spørsmål gjaldt. Han vil i så fall komme til en annen konklusjon når han gjør det.

Han nevner at det har vært et mål å unngå dobbeltomsorg. Derfor har vi et aktivitetskrav for mor, som må oppfylles for at far skal kunne få foreldrepenger. Derfor står det en del fedre igjen etter vedtaket som gjøres i dag.

Siden statsråden ikke ville svare forrige replikant, vil jeg snu på det og spørre på en annen måte: Er det rimelig at aktivitetskravet bare gjelder den ene veien – at det ikke anvendes overfor far, hvis det er far som er hjemme i utgangspunktet, og mor ønsker å ta ut foreldrepenger?

Statsråd Audun Lysbakken [10:39:52]: Det kan tenkes mange måter å lage en mer likestilt ordning på. Det er åpenbart at aktivitetskravet må til debatt. Men det er en debatt om det er riktig å ha aktivitetskrav begge veier, om det er riktig å ha aktivitetskrav i det hele tatt, eller om det vil være riktig å si at noen grupper som i dag ikke har rettigheter, bør få det. Det kan være ulike modeller, og jeg tror det vil være ulike syn på dette, også i de ulike partiene her på Stortinget. Regjeringen gjør en slik gjennomgang nå, nettopp for å veie de ulike hensynene opp mot hverandre og vil komme til Stortinget med forslag knyttet til det.

Mitt klare mål er at flere fedre skal få rettigheter. Den situasjonen vi har når det gjelder fedre som ikke får muligheten til å ta ut foreldrepenger fordi mor er uføretrygdet, er et veldig godt eksempel på noe vi burde forbedre.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ib Thomsen (FrP) [10:41:09]: Dagens regelverk for utbetaling av foreldrepenger gjør familien avhengig av mors opptjening, og er således en diskriminerende lov. Alle mennesker skal i utgangspunktet ha mulighet til å opparbeide sine egne rettigheter gjennom sine egne gjøremål. Der begge foreldre ønsker å ta ut foreldrepenger, er det ønskelig at også begge foreldres yrkesaktivitet skal legges til grunn.

Jeg ønsker å ha fokus på en annen liten gruppe. De er ikke mange, og det har ikke store budsjettkonsekvenser. Jeg har en sak fra avisen der en familie står frem, hvor mor er uføretrygdet på grunn av en trafikkulykke, og da er det ikke pappaperm for alle i slike saker. Tvert imot – det er ikke mulig for far å ta pappaperm fordi mor ikke har mulighet til å opparbeide egne rettigheter. Fordi mor ikke har opparbeidet denne rettigheten, blir derfor far diskriminert på grunn av at hans kone er uføretrygdet.

Statsråden var inne på i sitt innlegg at her må det gjøres noe. Da dette er en smal, liten gruppe, mener jeg man burde ha fanget opp denne saken, uten at det hadde hatt så store økonomiske konsekvenser. Hva må familien gjøre for ikke å bli diskriminert? At man diskriminerer familien,

innebærer at man nekter barn å få sin fars fulle oppmerksomhet i en periode. Det å straffe en familie på grunn av omstendighetene gjør det enda mer tragisk, spesielt når mor er så ufør som hun er. Dette kan umulig være lovens hensikt. Det er en verdi i seg selv å sikre at både far og mor får sin andel av tiden sammen med barnet, og det er alle i denne salen enig i. Hvorfor kan man ikke gjøre noe for denne gruppen, bl.a. gjennom uttak av foreldrepenger. En stadig jevnere fordeling av foreldrepengeuttak mellom mor og far er en gledelig utvikling som alle støtter.

Mor og fars rett til foreldrepenger samt en innføring av selvstendig opptjeningsrett er viktig. Det finnes mange fedre som ønsker samvær med barna sine, men som hindres fordi mor ikke er yrkesaktiv eller har skoleplass til offentlig godkjent utdanning. Jeg håper statsråden kommer raskt tilbake med denne utfordringen.

For meg, og for et optimalt familieliv – slik som jeg ser det – er det viktig at en familie kan planlegge å gjøre sine egne valg, etter sine egne behov. Det har i hvert fall funget for meg, og jeg tror det kan fungere for mange andre – uten at staten griper inn og detaljstyrer.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:44:24]: Jeg tar ordet, for det første, for å klargjøre at det er en feil i komiteens tilråding i innstillingen.

I vedtak til lov, der det er ramset opp hvilke lover som komiteen foreslår å endre, står det «folketrygdloven, kontantstøtteleven og barnetrygdloven». Men det skal altså ikke stå «kontantstøtteleven» i innstillingen. Det ordet bør strykes ut.

Så tar jeg også ordet for å kommentere det som er sagt knyttet til valgfrihet og fedrekvote. Valgfrihet forutsetter faktisk at rammevilkårene omkring det valget som skal gjøres, er slik at du har mulighet til å velge det du selv ønsker. De rammevilkårene kan ganske enkelt illustreres ved det situasjonsbildet vi ser hver dag på ulike norske arbeidsplasser:

En kvinnelig arbeidstaker kommer til sin sjef og opplyser om at hun er gravid, hvorpå sjefen smiler og sier: så hyggelig og gratulerer. Så ser du med en gang at øynene begynner å gå rundt i hodet på ham, og så begynner han å tenke igjennom hvordan skal jeg gjøre dette nå, vi trenger sannsynligvis nærmere et års vikariat neste år.

Så er det en mannlige arbeidstaker som kommer til den samme sjefen og opplyser om det samme, at vi venter barn. Gratulerer, så hyggelig, sier sjefen gjerne, og tenker at nå fortsetter vi som før. Kanskje blir det noen ukers pappaperm om vel et års tid, og forhåpentligvis tar han det i forbindelse med sommerferien når det er litt stilt og rolig i bedriften, og uten at det får for store konsekvenser.

Dette er hverdagen på norske arbeidsplasser. Det er holdninger henholdsvis kvinnelige og mannlige arbeidstakere møtes med. Derfor er ikke rammevilkårene for et helt fritt valg av fordeling av permisjon lagt til rette i utgangspunktet. Derfor er fedrekvoten en positiv stimulans, som gjør det lettere for veldig mange menn å velge nettopp det man ønsker: å ta ut en del av permisjonen. Noen vil ta en lang del, og noen vil ta en mindre del ut fra familiesituasjonen, men den legger til rette for at flere menn kan ta

ut en del av permisjonen som man faktisk uansett ønsker. Det er et godt og viktig kort å ha i ermet når man møter arbeidsgiveren med et krav om den permisjonen. Det betyr at å forsvare fedrekvoten er et virkemiddel for økt valgfrihet. Det er et virkemiddel for økt likestilling, og det er et virkemiddel for bedre familiepolitikk.

Presidenten: Da har vi notert oss at sakens ordfører har gjort oppmerksom på at ingen vil ha «kontantstøtteleven» som en del av innstillingen, og det ordet vil dermed bli fjernet i innstillingen.

Thor Erik Forsberg (A) [10:47:54]: Det har skjedd en stor og flott forandring de siste årene etter at fedrekvoten kom, og vi har fått en ny generasjon menn som ønsker å ta mer ansvar for sine barn.

Jeg har lyst til å gi honnør til Høyre som, litt blendet av gode målinger om dagen, tør å være så ærlig at man går inn for å fjerne fedrekvoten. Det er positivt, fordi det skjerper frontene i familiepolitikken, og folk får et godt og tydelig valg.

Det er et mål for den rød-grønne regjeringen å styrke fars rettigheter. Vi trenger å videreutvikle fødselspermisjonen for å få en jevnere fordeling enn det vi har i dag. I dag taper kvinner på likelønn, spennende arbeidsoppgaver, pensjon, og man blir også utsatt for diskriminering ved ansettelser. Menn er heller ikke i dagens samfunn likestilt som omsorgspersoner. De mer dramatiske konsekvensene av det kan vi se ved samlivsbrudd når man skal fordele barn, hvor nærmere 90 pst. blir fordelt til fordel for mor.

Samfunnet og vi som storting har et stort ansvar med å legge til rette for en jevnere fordeling av fødselspermisjonen, nettopp for å sikre kvinner bedre rettigheter i arbeidslivet. Menn skal ha sin viktige plass hjemme, men først og fremst er det barna som skal ha lik rett til mor og far. Da er det vårt ansvar å sørge for en likere fordeling av fødselspermisjonen. Jeg vil tro at Høyre og Fremskrittspartiets forslag om å fjerne fedrekvoten vil bidra til en mobilisering av norske menn til den rettmessige plassen de skal ha i hjemmet, og at kvinnene får sin rettmessige plass i arbeidslivet.

Trine Skei Grande (V) [10:50:07]: Det er en mye viktigere likestillingskamp som har gått på dette området. Jeg mener som liberaler at det fortsatt er mye ugjort på likestillingsfeltet. Jeg tror også at spesielt på det feltet vi omtaler i dag, er det veldig mye ugjort når det gjelder fedres rettigheter. Mye av den lovgivninga vi har, den barnelovgivninga vi har, favoriserer helt klart mor.

Vi har en grunnholdning i lovverket vårt som favoriserer mor. Vi har en grunnholdning i stønadssystemet som favoriserer mor. Dette er et system som er laget for en annen tid med andre holdninger. I en av de viktigste likestillingskampene i dag snakker vi om å gi far rettighetene han virkelig har rett på. Det handler egentlig om å snu lovverkets tankegang til en mye mer likeverdig tilnærming til foreldreskap.

Dette er egentlig snakk om likestilling for menn, menns rett til å kunne være fedre. Kampen om pappapermisjonen

er ikke diskusjonen om å styre i familier, men det er faktisk diskusjonen om å gi et minimum av rettigheter også til fedre i et parforhold.

Alle vi som er med i mange slike diskusjoner hos venner og i omgangskrets, vet at det er ikke slik at mødre lett gir fra seg det som de oppfatter som sin del. Dette er faktisk et håndslag fra oss for å gi fedre et ekstra argument når dette skal fordeles.

Så er det slik at vi i Venstre hvert eneste år de siste fem årene har lagt inn fars opptjeningsrett i våre budsjetter. Vi er veldig glad for at vi kommer videre i dag. Vi vil også stemme for Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiets forslag om at vi burde tatt dette helt ut. Det handler om en grunnleggende tilnærming til at dette er rettigheter du har bygd opp sjøl. Det handler om en tankegang om at fedre er like viktige omsorgspersoner for barn som mødre er. Vi burde egentlig hatt en fullstendig gjennomgang av hele vårt regelverk og prøvd å kjønnsvaske vårt regelverk knyttet til foreldreskap, slik at menn og kvinner faktisk hadde blitt behandlet likt.

Når det gjelder dette feltet, er det menns likestillingskamp som det faktisk er viktig å føre, for det er de som har blitt tråkket på i veldig lang tid. Nå har vi oppdradd generasjoner av menn som bryr seg om papparollen sin, men vi har ikke endret lovverket vårt slik at de får lov å bry seg med rollen sin.

Arild Stokkan-Grande (A) [10:53:07]: Det var synd at forrige taler gikk ut av salen, for jeg hadde tenkt å gi ros til det innlegget som nettopp ble holdt. Det er veldig godt å høre et slikt budskap fra partiet Venstre, og jeg slutter meg til mesteparten av det som ble sagt.

Av åpenbare årsaker er det veldig sjelden at man får klump i halsen når man hører en debatt i stortingssalen. Men i dag har jeg faktisk nesten kjent tårene presse på – når jeg hører Høyre og Fremskrittspartiet hylle fedrekvoten og hvor viktig den faktisk har vært for å utvikle papparollen, utvikle samfunnets syn på hvor viktig det er at fedre er hjemme, når jeg hører Hofstad Helleland si noe om hvor viktig den kvoten har vært, når man samtidig vet at det samme partiet var skeptisk til innføringen i sin tid og ville utsette hele innføringen. Det skulle utredes og utredes, og vi kan jo spørre oss om hvor vi hadde vært i dag hvis de hadde sittet i førersetet. Det er også noe merkelig i retorikken til de samme partiene som ønsker å fjerne kvoten, når man på den ene siden hyller hvor viktig både innføringen av den og den stadige utvidelsen har vært, og at man samtidig ønsker å fjerne den.

Jeg fikk også klump i halsen da jeg hørte Solveig Horne snakke om den moderne mannen som selv ønsker å være hjemme. Ja, selvfølgelig. Mange menn ønsker nå å være hjemme, bl.a. takket være flere år med fedrekvote som har endret både samfunnet og hver enkelt manns holdning til det å være hjemme og yte omsorg til sine barn.

Men det er ikke reell valgfrihet i dag, og det ville heller ikke vært reell valgfrihet for familien om man bare fjernet fedrekvoten – overhodet ikke. Vi vet at mange menn mangler selvstendige rettigheter. Vi vet at mange menn vil få utfordringer i møte med arbeidsgivere. Men vi vet

også at de aller fleste menn tjener mer enn kvinner. Det er et ganske enkelt regnestykke for hver enkelt familie når man skal sette seg ved kjøkkenbordet og regne på det: Hva kan vi gjøre i forhold til å fordele permisjonen oss imellom hvis mannen tjener 200 000 mer enn kvinnen? Det er også veldig vakkert å høre når det er snakk om selvstendige rettigheter for menn. Men hvorfor ikke gjøre noe med det når man kan? Det står ingenting i historiebøkene med gullskrift om Høyres innsats når de har sittet i regjering, om å sørge for selvstendig opptjeningsrett for mannfolk. Det står heller ikke noe i siste statsbudsjett om forslag verken fra Høyre eller Fremskrittspartiet om å sikre selvstendig opptjeningsrett for fedre. Dette blir bare tom retorikk. Det er nok å se hva som har skjedd i Danmark etter at de har ført den politikken. Der har utviklingen stagnert fullstendig. Det vises også til at det oppfattes rigid og byråkratisk. Vel, jeg viser til dagens oppslag i Dagbladet hvor en undersøkelse viser at et overveldende flertall av foreldrene ønsker å beholde dagens permisjonsordning.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet, og dermed er debatten i sak nr. 1 avsluttet.
(Votering, se side 3355)

Sak nr. 2 [10:56:23]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Solveig Horne, Øyvind Korsberg, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth om kvinners/mors informasjonsplikt om barnefar og strafferettslige endringer i barneloven (Innst. 230 S (2009–2010), jf. Dokument 8:62 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talarlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arild Stokkan-Grande (A) [10:57:25] (ordfører for saken): Jeg vil i starten av mitt innlegg utfordre forsamlingen til å tenke igjennom hvordan det ville vært å oppleve at du en gang i barndommen fikk høre at den du trodde var din far, viste seg ikke å være din far likevel, eller å vokse opp uten å vite hvem farsfiguren er. Når vi diskuterer sånne typer forslag, tror jeg det er viktig at hele Stortinget reflekterer over hva dette faktisk handler om for de menneskene det er snakk om, og ikke bare avfeier forslag, som man dessverre har tradisjon for i denne sal.

Det er sånn sett et prisverdig engasjement som ligger til grunn for forslaget som vi i dag drøfter, nemlig: Hva

kan vi som samfunn gjøre for å bidra til at alle mødre gir riktige opplysninger om hvem som er rette barnefar? Det kan være mange grunner til at mødre velger å la være å fortelle om hvem som er far, og også at de oppgir en annen far enn han som er den rette. Det redegjøres det også for både i svarbrev fra statsråden og i merknader fra komiteens flertall. Men det finnes også eksempler på at enkelte bevisst forteller om en feil farsfigur. Et eksempel på det fikk jeg høre fra en barnehageansatt som en dag opplevde at et barnehagebarn på fire år kom til ham og sa: Vet du hva, pappaen min er ikke lenger pappaen min. Det er en annen som er pappaen min.

Det er vanskelig for oss å forstå hva som rører seg i barn og unge voksne når sånne ting skjer, og når det som er den trygge roten i ditt liv, røskes opp og du kommer i flyt. Derfor er også komiteen opptatt av at vi må gjøre det vi kan for å sørge for å bidra til at flest mulig gir riktige opplysninger. Det er nedfelt i bl.a. EMK og også i norsk lovverk at barn har rett til å vite både hvem som er mor, og hvem som er far, men likevel velger altså noen å gi feilaktige opplysninger.

Spørsmålet blir da: Hva gjør vi så med det? Jo, i dag har mor en forklaringsplikt. Hun blir innkalt til bidragsfogden og informeres om rettsvirkningene av at farskap blir fastslått eller ikke. Vi anser det altså som at mor allerede har en informasjonsplikt til å gi opplysninger om far. Vi anser det heller ikke som formålstjenlig å skjerpe inn regelverket i forhold til det, for alle vet at det her er snakk om hensynet til barnets beste og behovet for at man vet hvem som er foreldrepersonene. Så langt er komiteen enig.

Vi ber også «regjeringen vurdere hvordan man kan bidra til at kvinner velger å gi riktige opplysninger om barnefar, og komme tilbake til Stortinget på en egnet måte med en vurdering av hvordan intensjonene i forslaget kan ivaretas». Statsråden har også signalisert at det er behov for en gjennomgang av disse ordningene.

Så deler komiteen seg i synet på straff. Det kan være mange gode grunner til å være hard i klypa overfor de personene som bevisst gir feil opplysninger, som f.eks. saken om den fireåringen som jeg snakket om tidligere i mitt innlegg. Men spørsmålet er: Hva vil vi tjene på å innføre strafferettslige reaksjoner overfor de kvinnene? Jo, i første omgang kan det være tilforlættelig å tenke at straff kanskje er en enkel måte å gå fram på for å presse mødre til å gi rett svar. Selv kunne jeg tenkt at det kanskje kan være en enkel løsning. Og det er problemet: Det er en for enkel løsning. Det vil overhodet ikke gjøre noe med det som er grunnlaget for at mødre velger å gi feilaktige opplysninger. Det kan være snakk om overgrep. Det kan være mange forskjellige årsaker til at mødre ikke velger å gi de riktige opplysningene. Da tror jeg overhodet ikke at straff er veien å gå. Vi må vurdere spørsmålet om hvordan vi kan bidra til at flere mødre gir opplysninger grundigere enn det både behandlingen av dette Dokument 8-forslaget og debatten her gir mulighet til. Derfor er jeg glad for at vi skal få en sak fra statsråden om det.

Solveig Horne (FrP) [11:02:50]: Det er ikke ofte jeg får klump i halsen av å høre innlegg i denne salen, men det var rørende å høre på saksordfører Arild Stokkan-Grandes innlegg her. Jeg vet også at han er engasjert i denne saken, så saksordføreren skal ha ros for det engasjementet han har vist i denne saken.

Det er også gledelig for forslagsstillerne og Fremskrittspartiet å vite at det er en samlet komité – det er ikke ofte når vi fremmer et Dokument 8-forslag – som har et engasjement i saken, og som også ser de utfordringene dette temaet tar opp. Jeg håper statsråden tar med seg at det er en samlet komité som ønsker at regjeringen jobber videre med denne problemstillingen.

Det har vært debatt om dette før, men det startet vel i forbindelse med en sak om en far som etter 32 år fikk beskjed om at datteren han hadde trodd var hans datter, ikke var datteren hans. Dette er en sak som ikke bare dreier seg om et enkelttilfelle, men det er mange slike saker der ute. Det er nok et større omfang enn det Stortinget faktisk er klar over. Jeg tror ikke vi har sett det siste av denne debatten.

Det er en stor psykisk påkjenning for en far som kommer opp i en slik situasjon, men ikke minst for barnet. Det er barnets rettigheter til å vite hvem som er det biologiske opphavet, som er viktig for Fremskrittspartiet i denne saken.

Altfor mange barn har en ukjent far. Jeg tror det er 9 000–10 000 barn i Norge som ikke vet hvem som er deres far. Det er et altfor stort antall. Det er viktig å få lov til å vite hvem som er biologisk opphav. Det kan føre til psykiske problemer dersom en ikke vet det, men det kan også føre til andre sykdommer. La oss si at en skal stifte familie. Så viser det seg at en er bærer av en arvelig sykdom. Men den faren en trodde var faren, er ikke faren, og en må da finne ut hvilken sykdom en kan være bærer av. Det kan være en problemstilling. Barn har rett til å vite hvem som er biologisk opphav. Det må være hovedfokuset i denne saken.

Det må være et pålegg om og en plikt til å oppgi navnet på barnefaren. En ser av overskrifter at alenemødre som oppgir barnets far i fødselsattesten, taper penger i forhold til mødre som ikke oppgir farens navn, og som får en helt annen sum. Så det er mange ting i forhold til regelverket her i dette landet som ikke samsvarer, og som en er nødt til å gjøre noe med.

Det er synd at flertallet vegrer seg for å innføre en konsekvens av ikke å oppgi rett far. Da lurer jeg på hvorfor. I forslaget til Fremskrittspartiet og Høyre ber vi om at en skal «vurdere» konsekvensene. Alle vet at dersom du stjeler en sjokolade i en butikk i dag, får det en konsekvens. Men det bevisst å lyve om hvem som er den biologiske faren, får ingen konsekvens i det hele tatt. Det snakkes om at vi må gå inn i en dialog, og at vi må ha bedre rutiner. Ja vel, det har vi prøvd. Men hvorfor ikke også vurdere en konsekvens av dette? Fremskrittspartiet har tro på at det kan virke preventivt. Det vil tvinge mor, for hun ser at det faktisk får konsekvenser hvis hun bevisst lyver om barnefaren.

Det er mange barn, som har blitt voksne, som har tatt

kontakt etter at denne debatten har kommet i avisene, fordi de ikke klarer å få mor til å oppgi hvem som er far. Så kan en si at i enkelte tilfeller, i få tilfeller, er det en grunn til at mor ikke vil oppgi det. Likevel tror jeg det er viktig at vi som lovgiver er nødt til å fokusere på barns rettigheter, barns rett til å vite hvem som er foreldrene. Da er det viktig at det også får en konsekvens for mødre som bevisst lyver om hvem som er barnefaren. Derfor vil jeg ta opp det forslaget som Fremskrittspartiet har fremmet i saken, og de forslagene som Fremskrittspartiet er sammen med Høyre om.

Jeg har også lyst til igjen å takke saksordføreren for det arbeidet han har gjort. Jeg håper statsråden tar med seg de innspillene som er kommet, i det videre arbeidet med dette viktige temaet.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:08:04]: Jeg vil gi honnør til representanten Solveig Horne for å ha satt denne viktige saken på dagsordenen. Det fortjener den i aller høyeste grad. Det er en viktig sak for veldig mange, og i denne saken er det også slik at man i mange tilfeller opplever at dagens lovverk er svært urettferdig.

Kvinner har etter norsk rett en forklaringsplikt, selv om en nektelse av å oppgi potensielle fedres identitet i praksis ikke vil møtes med straffansvar eller kutt i velferdsytelser.

Høyre vil understreke at rutineene for forklaring bør forbedres, og det er vi glad for at regjeringen nå skal se på. Vi synes det er veldig bra at regjeringen skal vurdere hvordan man kan bidra til at flere kvinner velger å gi riktige opplysninger om barnefaren, og at det vurderes hvordan intensjonene i dette forslaget kan ivaretas. Høyre er enig i intensjonene i forslaget, men det er også en del sider ved forslaget som nok bør vurderes nærmere – ikke minst ber Høyre, sammen med Fremskrittspartiet, regjeringen vurdere om det vil være hensiktsmessig med en strafferettslig konsekvens ved bevisst å unnlate å overholde plikten til å bidra med informasjon om barnefaren. Det tror jeg er viktig informasjon som Stortinget bør få utredet, og som Stortinget bør ha på plass før man tar stilling til alle sider ved denne saken.

Gina Knutson Barstad (SV) [11:10:22]: Det er liten tvil om at det er bred enighet om at det beste er å ha en fødselsattest der det står navnet på ens biologiske foreldre. Som det er nevnt fra talerstolen her, er det nedfelt i FNs barnekonvensjon at barn har rett til å vite hvem som er biologisk far og mor. Derfor er det vi diskuterer, 1) om det er riktig å straffe mødre som oppgir feil barnefar, eller ikke vil oppgi barnefar, og 2) om dette er et forslag som vil føre til at flere som i dag ikke kjenner sin biologiske far, vil få kjennskap til hvem han er, som en følge av forbudet. Jeg går ut fra at det er det siste som er forslagsstillerens mål.

Er det riktig å innføre et forbud? Lovene vi lager, gjelder alle i Norge. En lov som kriminaliserer og straffefølger alle kvinner som ikke kan eller vil oppgi barnefar,

vil gå ut over alle mødre, uansett årsak til at far ikke er offentlig kjent. Ikke alle er så heldige at de lever et liv uten overgrep, uten incest eller uten å være i prostitusjon.

Fremskrittspartiet vil mene at dette er ekstreme tilfeller, men vi har mørketall når det gjelder overgrep. Eksempelvis antas antallet voldtekter i Norge å være mellom 8 000 og 16 000 hvert år, og vi vet at vold i nære relasjoner dessverre er et stort samfunnsproblem.

Lovverket Fremskrittspartiet vil innføre, gjelder alle, også disse kvinnene.

Noen ganger er det mindre alvorlige grunner til at kvinner oppgir feil barnefar. Noen ganger kjenner ikke mor identiteten hans, og noen ganger kan det være slik at det er flere kandidater. Det kan ikke være vår rolle verken som folkevalgte eller som lovgivere å moralisere over dette. Det kan heller ikke være vår rolle å kriminalisere og straffeforfølge disse kvinnene.

Så til om dette forslaget vil føre til at flere får vite hvem faren sin er. Her har jeg lyst til å sitere fra NOU-en Farskap og annen morskap, Karl Harald Søvig's utredning, der han sier:

«Eventuelle sanksjoner rettet mot kvinner – enten sivil- eller strafferettslige – vil kunne lede til at hun forklarer seg, men det finnes få rettslige botemidler mot dårlig hukommelse, som lett vil kunne bli strategien i slike saker.»

Jeg deler Søvig's oppfatning at et forbud og strafferettslige konsekvenser ikke vil bidra til at flere saker blir løst, så hva kan da være formålet med et slikt forslag?

Som det står i komiteens merknader, har kvinner i Norge en forklaringsplikt med hensyn til å oppgi barnefar. Vi er villig til å diskutere om det fungerer godt nok, men straff er verken riktig eller hensiktsmessig.

Helt til slutt: Høyre hadde landsmøte i helgen, og på Politisk kvarter i går morges hørte jeg Høyres nye kvinnepolitiske leder mane til kamp for borgerlig feminisme. Det var en gammel sang vi har hørt før, om at venstresiden ikke har tillit til at individer selv kan treffe riktig valg for seg selv og sin egen familie, og en klar beskjed om at staten skal holde seg utenfor familiens anliggende. Da er det underlig at det første eksempelet på konkret, blå likestillingspolitikk er en politikk som vil kriminalisere og straffeforfølge mødre som ikke kan eller vil oppgi fars navn. Det stemmer ikke overens med min definisjon av en fornuftig politikk, som ivaretar både individet og maktstrukturer i samfunnet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:14:04]: Aller først vil jeg gi honnør til forslagsstillerne for at de tar opp en viktig problemstilling. Så synes jeg det er positivt at komiteen og Stortinget i dag har to saker på dagsordenen som begge dreier seg om barns behov for å kjenne og rett til kontakt med sine foreldre.

Utgangspunktet for denne saken er forholdet mellom barn og deres biologiske opphav. Jeg synes statsråden i brevet til komiteen uttrykker dette på en god måte når han skriver følgende:

«Det er en allmenn oppslutning om at det er viktig å kjenne sin biologiske opprinnelse. Tidligere var det

særlig økonomiske hensyn, som bidragsplikt og arv, som var viktig begrunnelse for å fastsette farskap. I dag legges det større vekt på det psykologiske og følelsesmessige aspektet. Slektskap og identitet henger nøye sammen.»

Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen fastslår også at det er en menneskerett å kjenne sin mor og far.

Barneloven gir det offentlige et ansvar for å få fastslått farskap. Kvinner har også, etter de flestes mening, en moralsk plikt til å oppgi riktig informasjon om hvem som er, eller kan være, barnefar. Kvinner har også juridisk sett en forklaringsplikt etter norsk rett, selv om, som flere har vært inne på, det å nekte å oppgi potensielle fedres identitet i praksis ikke vil møtes med straffansvar eller kutt i ytelse.

Men nå ser vi en rekke eksempler på at det rammeverket og de rutineene vi har i dag, ikke fungerer godt nok i alle tilfellene. Hele komiteen synes derfor å være enig om at dette må forbedres og arbeides videre med. Kvinner må bevisstgjøres om barnets rett til å kjenne sine foreldre. Vi må sikre at kvinner gir riktige opplysninger om barnefar for barnets skyld, fordi det er viktig for barna å kjenne sitt biologiske opphav.

Spørsmålet er så: Hvordan sikrer vi at kvinner oppgir riktig barnefar, og ikke minst om det skal åpnes for strafferettslige konsekvenser? Fremskrittspartiet og Høyre åpner i sitt forslag for at det vurderes.

Nå er jo virkeligheten ofte ganske kompleks, og av og til kan den dessverre også være brutal. Gravitetet kan også være en følge av overgrep, som statsråden også har nevnt i brevet. Det er en komplisert verden vi lever i, og vi skal også nærme oss en del av disse problemstillingene med en viss ydmykhet. Jeg må derfor si at jeg er veldig i tvil om hvorvidt det vil være riktig å innføre straff i denne sammenhengen. Jeg føler vel at det er sterke argumenter for at man skal være veldig varsom og forsiktig med det, og ønsker derfor ikke å gå inn for Høyre og Fremskrittspartiets forslag på det området.

Farskapsutvalget har jo også påpekt at eventuelle sanksjoner rettet mot kvinner vil kunne føre til at hun forklarer seg, men at det finnes få rettslige botemidler mot dårlig hukommelse, som lett vil kunne bli strategien i slike saker. Det er likevel et viktig arbeid som komiteen har signalisert at man ønsker at departementet gjør, når man jobber videre for å se om det går an å forsterke de føringene og signalene som kan bidra til at kvinner forklarer seg så langt som mulig og gir barna kunnskapen de fortjener og trenger om sitt opphav.

Jeg ser derfor fram til å se resultatet av departementets arbeid med disse problemstillingene og tilbakemeldingen til Stortinget.

Statsråd Audun Lysbakken [11:19:01]: Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å endre barneloven slik at kvinner gis plikt til å oppgi riktig informasjon om hvem som er barnefar. De foreslår å vurdere om det bør være straffbart ikke å oppfylle opplysningsplikten.

Jeg vil understreke at det er viktig å kjenne sine for-

eldre, og at problemstillingen som tas opp, er reell, og den er viktig. Slektstilhørighet er av stor betydning for oss mennesker. For barn er det nedfelt som en egen menneskerettighet i FNs barnekonvensjon. Det er noe som alle, uavhengig av partitilhørighet, kan være enige om.

I dag diskuterer vi jo ikke om barn skal ha rett til å kjenne sine foreldre. Vi diskuterer om det skal innføres straffebestemmelser i familiesakene etter barneloven. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet og jeg har ulike holdninger til hvilke virkemidler man bør benytte for å få fastsatt farskap. Alle familiesaker er personlige, de er følsomme. Farskapssaker angår folks liv på det mest intime. Jeg har tro på at vi kan finne bedre måter å løse disse sakene på enn å true med – eller idømme – straff.

Når et barn blir født uten at det er fastsatt farskap, vil det offentlige, ved Nav, kalle inn moren. Kvinnen har i sånne tilfeller forklaringsplikt, men hun blir ikke straffet om hun ikke kan eller nekter å gi opplysninger om mulige fedre. En enslig mor som ikke oppgir barnefar, vil ikke miste retten til trygdeytelser som følge av dette, og jeg har ikke tro på at en lovfesting av selve forklaringsplikten vil føre til at disse sakene får et annet utfall enn i dag.

Dersom moren ikke gir opplysninger, vil det offentlige kunne fastsette farskap på bakgrunn av opplysninger fra en mann som påstår at han er far, eller fra andre. Det gjelder også i tilfeller hvor saken opprinnelig er henlagt.

Hvis det ikke tidligere er etablert farskap, vil det offentlige ha ansvar for å få fastsatt farskap, også for barn som har blitt voksne. Det offentlige har altså et betydelig ansvar i farskapssakene, og jeg legger til grunn at vi oppfyller våre menneskerettslige forpliktelser på dette området.

Kvinnene som ikke oppgir hvem som er far til barnet, er i ulike situasjoner. Noen kjenner ikke barnefarens identitet, noen har fått barn ved anonym sæddonasjon i utlandet, og noen ønsker ikke å oppgi barnefar. Vi vet ikke noe om antallet barn dette gjelder, men vi vet at det ikke er noen stor gruppe. Det dreier seg om godt under 1 pst. av barna som blir født.

Det er også slik at noen kvinner får barn etter voldtekt eller incest. Jeg synes det ville være brutalt om disse kvinnene skulle straffes for ikke å oppgi hvem som er barnefar. Andre kvinner får barn etter en tilfeldig forbindelse. De har kanskje ikke mulighet til å oppgi navn og adresse på barnefaren selv om de hadde ønsket å gjøre det. Og jeg spør meg: Er det disse kvinnene Fremskrittspartiet ønsker å straffe?

Jeg skulle ønske at vi greide å fastsette farskap for alle barn. Derfor vil jeg understreke at jeg mener at problemstillingen som forslagsstillerne tar opp, er viktig og reell. Men jeg innser også at det ikke er mulig å få det til i alle tilfeller. Heldigvis gjelder dette et lite antall saker, og det er viktig å ha det for øye i diskusjonen. Vi må ikke la det bli en hovedproblemstilling i barneloven at kvinner ikke oppgir barnefar. I den store majoriteten av saker ordner dette seg uproblematisk til alles tilfredshet, men likevel må vi vurdere hvordan man kan få fastsatt farskap til enda flere barn, fordi det er så viktig for det enkelte barn. Å lovfeste en forklaringsplikt vil ikke innebære noen realitetsendring for saksbehandlingen

i disse sakene, fordi mødre allerede har et slikt ansvar i dag.

Et offentlig utvalg har foreslått endringer i farskapsreglene, og departementet arbeider nå med oppfølging av forslagene. Jeg synes at det er en god anledning til også å gå gjennom rutinene for innkalling av mor og oppfølging av disse sakene. Jeg tror at bedre rutiner kan være et godt virkemiddel for å få fastsatt flere farskap, og at det vil være langt bedre enn å straffe kvinner som allerede er i en sårbar situasjon.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [11:24:01]: I mars i år sa statsråd Lysbakken til TV 2 at han mener det er altfor mange barn som opplever å ha en ukjent far, og at dagens rutiner er altfor dårlige for å få avklart farskapet. Statsråden sa også at det er viktig at barn får vite hvem som er deres biologiske opphav, og understreket retten alle barn har til å få vite hvem som er deres biologiske foreldre. Statsråden sa også at han mener vi må sørge for at flere kvinner oppgir navnet på far, gjennom å styrke og forbedre de møtene vi har med kvinner når de blir innkalt etter å ha oppgitt ukjent far.

I sitt innlegg sier også statsråden at man må endre rutiner, at man må ha andre virkemidler, og at han ikke liker Fremskrittspartiets virkemidler på grunn av at vi har bedt regjeringen «vurdere» om det kan være rett med en strafferettslig konsekvens. Mitt spørsmål til statsråden blir: Hvilke rutiner er det han vil endre? Og hvilke virkemidler er det statsråden da vil ta i bruk for å få orden på dette?

Statsråd Audun Lysbakken [11:25:16]: Som jeg sa, er det en mulighet til å gå gjennom regelverket på dette feltet nå, fordi regjeringen allerede har varslet en gjennomgang av farskapsreglene. Vi har hatt et offentlig utvalg som har gått gjennom det, og vi vil komme til Stortinget med vår oppfølging av det arbeidet. Da mener jeg at det er naturlig at vi ser på rutinene rundt den samtalen som Nav har med mødre, og håndhevelsen av den plikten det offentlige har til å få fastsatt farskap, fordi jeg mener at denne problemstillingen er viktig for de barna det særlig gjelder. Det er en rettighet å få muligheten til å få vite om sitt biologiske opphav.

Jeg mener at vi ikke trenger å vurdere forslag om straffereaksjoner, fordi vi vet mye om hvem disse kvinnene er. Jeg føler meg trygg på at det ville være en urimelig og uhensiktsmessig reaksjon å straffe kvinner som f.eks. etter overgrepssaker ikke vil oppgi barnefar.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ib Thomsen (FrP) [11:26:41]: Stortinget har et ansvar. Vi har et ansvar overfor barna i denne saken, og da er det viktig og riktig å fokusere på barna. Barna har rett til å vite, og det er til barnets beste. Det kan oppleves som

meget dramatisk og traumatisk for de barna som kommer opp i denne situasjonen.

Vi diskuterer virkemidler vi skal ha overfor mødrene. Jeg tror ikke det er nok med holdningsskapende kampanjer overfor mødrene i denne saken. Det kan ikke være slik at vi har som hovedmål å beskytte mor. Mor har plikt til å oppgi navn på barnets far, og da må det få konsekvenser for mor om hun ikke oppgir hvem barnets far er. Mor kan faktisk ødelegge resten av livet for et menneske. Barns rettigheter må ivaretas, og det har vi, som sagt, et ansvar for.

Vi hører mange historier om mennesker som har opplevd dette, og det er ikke noen hyggelige historier vi hører. Det er mennesker som har fått sår på sjelen – ja, dype sår. Er det disse barna vi ønsker å ivareta? Eller er det mødrene?

Gunn Olsen (A) [11:28:20]: Ja, dette er en viktig sak, som igjen beviser at verden faktisk ikke er rettferdig. Mange fedre har samvittighetsfullt tatt på seg farskap og vært pliktoppfyllende fedre for barn som de ikke har vært far til. Mange barn har opplevd det som vanskelig at de ikke vet hvem som er far.

Ja, mor har forklaringsplikt, og barn har rett til å vite. Men kjære vene, vi kan altså ikke true mor til å oppgi hvem som er far. Vi kan godt straffe mor, men det hjelper jo ikke barnet. Og hva med de tilfellene der mor ikke vet hvem som er far – «at det er flere kandidater», som representanten Knutson Barstad sa.

Skal vi bøtelegge vet-ikke-gruppen? Men det hjelper ikke barnet at mor taper penger fordi hun ikke vil oppgi hvem som er far til barnet. Det straffer bare barnet økonomisk også – dobbelt opp – fordi det aldri er noen økonomisk bistand å få fra far. Og når det å oppgi far er så vanskelig for mor, er jo det en alvorlig sak også for mor.

Jeg tror at det beste vi kan håpe på, er at mor på et eller annet tidspunkt som er til sitt barns beste, tar det oppgjøret på kammerset. Vi kan altså uansett ikke true mor til å fortelle hvem som er far til barnet.

Gina Knutson Barstad (SV) [11:30:18]: Jeg ønsker å ta ordet for å presisere at verden ikke er så svart-hvit som representanten Thomsen prøver å framstille den. Jeg lurer på om Fremskrittspartiet har tatt inn over seg at det finnes en del mødre i dette landet som ikke oppgir korrekt barnefar for å beskytte sine barn. Så kan man vurdere om det er riktig eller ikke, men det finnes situasjoner i Norge der barnefar også er bestefar. Det ville være ødeleggende og ikke nødvendigvis til barnets beste å bli konfrontert med dette fra tidlig alder. Disse ekstreme, groteske og brutale eksemplene blir også omfattet av Fremskrittspartiets forslag.

Solveig Horne (FrP) [11:31:16]: Jeg hadde ikke trodd det skulle være nødvendig å lese opp Fremskrittspartiets forslag for enkelte representanter i denne salen, men det står faktisk i forslaget:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man kan bidra til at kvinner velger å gi riktige opplysning

ger om barnefar, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en vurdering av hvordan intensjonen i forslaget kan ivaretas.»

Det er det ene forslaget.

Så ber vi «regjeringen vurdere om det vil være hensiktsmessig med en strafferettslig konsekvens ved bevisst unnlattelse av å overholde plikten til å bidra med informasjon om barnefar» – altså kvinner som bevisst unnlater det.

Vi er fullt klar over at det kan være enkelte spesielle tilfeller, men intensjonen i forslaget gjelder kvinner som bevisst velger å lyve om barnefaren. Det er faktisk barn som ber mor om å få lov til å vite det, men mor gjør dette bevisst, for hun vil ikke si det. Det kan være situasjoner der det ikke er snakk om verken voldtekt eller at det er f.eks. bestefar som kan være far.

Det er en menneskerett å kjenne sin mor og far, og i § 5 i barneloven gis det offentlige ansvar for å fastsette farskapet. Dette er merknader som også representanten Barstad har vært med på. Vi må her se på om vi kan vurdere strafferettslige konsekvenser, noe som også kan virke preventivt for mor. Så det er nok ikke bare Fremskrittspartiet som ser på denne saken i sort-hvitt – det tror jeg også representanten Barstad gjør.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, se side 3356)

Sak nr. 3 [11:33:10]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Linda C. Hofstad Helleland, Lars Myraune, Siri A. Meling og Bjørn Lødemel om en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal (Innst. 218 S (2009–2010), jf. Dokument 8:71 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter, og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:34:07] (ordfører for saken): I Midt-Norge er forbruket av kraft høyere enn produksjonen, og overføringskapasiteten mellom landsdelene er generelt for dårlig. Dette har gitt oss en situasjon der Norge er delt inn i flere prisområder, og der Midt-Norge og Nord-Norge opplever kraftpriser som er langt høyere

enn ellers i landet i belastede perioder. Kraft til høye priser importeres, og svingningene har vært store i vinter. Ingen av oss kan være fornøyd for Norge er ett prisområde når det gjelder strøm.

I Dokument nr. 8:71 S for 2009–2010 bes «regjeringen utarbeide en handlingsplan med konkrete tiltak for å avverge en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal». I den forbindelse opplyser regjeringen at den allerede i 2006 la fram en foreløpig handlingsplan. Omfattende tiltak er gjennomført, senest forbindelsen Nea–Järpströmmen.

Om vi skal unngå liknende tilstander i Midt-Norge som det vi har opplevd i vinter, krever det vilje til politisk handling. Når markedet styrer alene, ser vi at det gir stor usikkerhet og sterke svingninger for kraftkundene. Energiøkonomisering er svært viktig, og potensialet i landsdelen er stort. Det er verdt å merke seg utspillet fra Norsk Industris Stein Lier Hansen tidligere i år om begrensninger i strømforbruk ved hytter. Selv om verken de rød-grønne partiene eller regjeringen har konkludert med tanke på en sterkere styring av strømforbruk, er det en debatt som fortjener mye oppmerksomhet framover, fordi det oppfattes som svært urettferdig – og det med rette – at vanlige familier i Trøndelag betaler mer om vinteren for sitt basisforbruk enn det velstående mennesker i andre deler av landet betaler for luksusforbruk. Men dette er en viktig debatt også fordi teknologien gir oss stadig flere muligheter.

Representanten Astrup fra Høyre hadde for kort tid siden en god interpellasjon om informasjonsteknologiens rolle i klimaarbeidet. Her er smart styring av strømforbruk en veldig viktig bestanddel, som SV la stor vekt på da debatten om kraftkrisen raste i vinter. Teknologiutviklingen gjør dette sporet stadig mer relevant, og er garantert noe vi vil komme tilbake til her i Stortinget.

Utbygging av fornybar energi er en annen viktig del av arbeidet for en mer stabil kraftsituasjon. Siden 2005 er det gitt konsesjon til prosjekter med en årlig produksjonskapasitet på om lag 720 GWh vannkraft og om lag 1 TWh vindkraft i Midt-Norge. Det er en kraftig økning sammenliknet med situasjonen før regjeringen la fram sin handlingsplan. I går kunngjorde regjeringen at det gis 280 mill. kr til vindkraftprosjektet i Ytre Vikna. Det er ytterligere 110 GWh grønn kraft, og det tilsvarer det årlige forbruket til 5 000 husstander.

Det er i 2010 gitt 1,8 mrd. kr til Enovas arbeid. Det er to og en halv gang så mye som da de borgerlige styrte landet. I 2008 og 2009 er prosjekter i Midt-Norge tildelt 350 mill. kr, som vil gi ny energi tilsvarende mer enn 500 GWh. Prosjektet ved Elkem Thamshavn i Orkdal gir 180 GWh gjenvunnet elektrisitet. Norske Skog på Skogn har et energieffektiviseringsprosjekt som vil gi 250 GWh i redusert årlig energiforbruk.

Her skjer det mye, og det er grunn til å følge opp handlingsplanen med enda større politisk kraft framover. Det er mer å hente på energieffektivisering. Det er mer å hente på ny, grønn energi, og det er mer å hente om viljen til å styre kraftmarkedet øker. Både smartere styringssystemer for strømforbruk, Smart Grid, og ikke minst hvite sertifikater, er saker vi må jobbe med i tiden som kommer.

Hvite sertifikater gir energisparing og merkes på lommeboken til folk. Dette kan også, som komiteen fikk beskrevet hos energidepartementet i Storbritannia, målrettes slik at husstander som ikke har likviditet til å gjøre investeringer i enøk, prioriteres først. Slik kan vi gjennomføre tiltak som merkes på lommeboken til dem som trenger det mest, samtidig som vi sparer energi.

Dette er spor vi bør følge i kraftdebatten framover. Det er derfor skuffende, men ikke overraskende, å se opposisjonen i disse debattene for det meste fokusere på fossil energi. At Fremskrittspartiet ikke har hatt skrupler med å beskrive de mobile gasskraftverkene som et pristiltak, er ikke noe overraskende, selv om det er å føre velgerne i Midt-Norge bak lyset. Men jeg er mer forundret over at miljøpartiene Venstre og Kristelig Folkeparti i Nord-Trøndelag krevde en oppstart av de sterkt forurensende mobile gasskraftverkene i vinter. At de borgerlige partiene tyr til gass som løsning på hvert et problem, er smått ironisk med tanke på at det var disse partiene som i stor grad skapte den vanskelige forsyningsssituasjonen i Midt-Norge.

La meg minne om at SV advarte mot denne situasjonen da utbyggingen av Ormen Lange ble behandlet i Stortinget i april 2004. Jeg siterte i en tidligere debatt olje- og energiministeren på den tiden, Einar Steensnæs, som tidligere uttalte til pressen at det var så stor begeistring over Ormen Lange at ingen våget å foreslå å utsette den på grunn av kraftsituasjonen. Det gjorde altså SV.

Det var midtnorske forbrukere som i vinter måtte betale prisen for de borgerliges manglende framsynthet da de styrte landet. Det er det verdt å minne om når retorikken fra opposisjonen innimellom skiller lag med realitetene. La oss se om det kanskje også gjør det i debatten i dag.

Eirin Kristin Sund (A) [11:39:27]: Det hersker ingen politisk uenighet om at situasjonen knyttet til kraftforsyningen i Midt-Norge, er veldig utfordrende.

Spørsmålet vi i dag diskuterer, er om vi skal bruke ressursene på utredninger og planer, eller om ressursene skal brukes på å øke tilførselen av energi i og til området. For Arbeiderpartiet og for denne regjeringen er dette valget enkelt. Vi prioriterer konkrete resultater framfor nye utredninger og handlingsplaner.

Dagens energisituasjon skyldes mange års unnfalleshhet fra ulike regjeringer gjennom veldig mange år. Vi skal ikke bruke tiden på historien i dag, for vi er nødt til å se framover. Men det er allikevel viktig å nevne det.

Vår regjering bevilger milliarder av kroner til fornybar energi og energieffektivisering gjennom Enova. Statnett skal investere titalls milliarder av kroner i utbedring og bygging av nytt linjenett de kommende årene. Spesielt det siste er det som vil skape en varig bedre situasjon i Midt-Norge. Bare gjennom å gjøre Norge til ett energirike gjennom et godt utbygd linjenett for best mulig kraftflyt landsdelene imellom, kan vi nå vårt langsiktige mål om en felles strømpris i hele Norge. Dette er vårt mål, og dette jobber vi målbevisst for.

For regjeringen og Arbeiderpartiet er det viktig med store, men også realistiske, ambisjoner for energiutbyggingen. Vi har de senere årene satset store ressurser og

milliarder av kroner på fornybar energi. Det var et markert temposkifte på dette politikkområdet ved regjeringsskiftet høsten 2005. La meg kort minne om følgende for å illustrere dette:

- Vi har siden 2006 og fram til i dag satt av over 7 mrd. kr til satsing på fornybar energi gjennom Enova.
- Vi har opprettet et energifond som nå er oppe i 25 mrd. kr, der avkastningen går utelukkende til Enovas arbeid innen fornybar energi og energieffektivisering.
- Regjeringen har også gjennom en ny avtale med Enova forpliktet Enova til å levere energiresultater på 18 TWh fornybar energi og energieffektivisering fra 2002 til 2011. Og vi har en avtale om at de skal levere resultater på 40 TWh innen 2020.
- Vi har styrket NVE betraktelig nettopp med tanke på utbygging av fornybar energi. Dette har ført til at konsesjonsbehandlingskapasiteten hos NVE er omtrent doblet sammenlignet med 2005.
- Regjeringen har inngått en intensjonsavtale med Sverige med tanke på etablering av et grønt sertifikatmarked fra januar 2012.
- Vi har innført energimerking av bygg, som blir obligatorisk fra 1. juli i år.
- Vi har fått på plass en havenergilov som vil bli et av de viktigste rammeverkene for framtidig utbygging av fornybar energi til havs.
- I den forbindelse må det nevnes at statsråden i september i fjor kunne være med og åpne Hywind – verdens første fullskala flytende vindmølle, som er plassert rett utenfor Karmøy i mitt hjemfylke, Rogaland. Det er et prosjekt som neppe hadde vært mulig uten medfinansiering fra det offentlige gjennom Enova.
- Senest i februar i år tildelte Enova 137 mill. kr i støtte til SWAY for å utvikle verdens største vindturbin. Målsettingen til SWAY er å kunne ta denne teknologien ut til havs etter en testperiode. Dette er tidenes største tildeling til umoden teknologi.
- I juni 2009 hadde Enova sin aller største vindkrafttildeling noensinne, med 1,1 mrd. kr fordelt på fire prosjekter.

Dette er bare noen eksempler på det store taktskiftet i vår nasjons energipolitikk innenfor fornybarområdet. Det er en tid for planer og en tid for handling.

Situasjonen i regionen som er berørt av dette forslaget, er veldig, veldig utfordrende. Tiden for fagre ord, utredninger og planer er for lengst forbi. Vi trenger mer energi i regionen, ikke flere dokumenter og papirer.

For denne regjeringen og Arbeiderpartiet er det avgjørende å sikre og trygge krafttilgangen for folk flest, industrien og næringsdrivende. Av den grunn vil vi fortsette den politikken som vi har startet på. Vi skal sørge for mer kraft, flere linjer og bedre forsyning. Vi hadde håpet at alle andre kunne være enige i dette, men vi registrerer at det er ulike energipolitiske prioriteringer, og det får vi bare leve med.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [11:44:09]: Kraftsituasjonen i Midt-Noreg har hatt fokus i vinter på bakgrunn

av svært høge priser, med toppar opp mot 11 kr kilowatt-timen. Men det er ikkje nytt at kraftsituasjonen i Midt-Noreg har vore anstrengd. Det har han vore over veldig, veldig mange år. Denne saka, som gjentekne gonger har vore debattert i denne salen, burde for lengst ha begynt å sjå eit tidsvindaug fram mot ei løysing.

Men alle forstår at eit slikt prisnivå på eit produkt vi skulle ha alle føresetnader for å produsere til ein rimeleg pris, har ein avvisningseffekt som er svært skadeleg for nyetablering av næringsverksemd. Sjølv hadde eg gleda av å leie nærings- og miljøutvalet i Møre og Romsdal over ein periode, og vi merka heilt klart at interessa for å etablere seg i Midt-Noreg og Møre og Romsdal ikkje var stor, rett og slett fordi ein fekk ein ekstrakostnad på straum som mange såg som direkte uhandterleg. Så Midt-Norge står fram som eit område som er lite attraktivt på grunn av energiprisane, og at dei held seg og ligg langt over elles i landet, er med på å understreke at dette ikkje er nokon god plass å etablere seg. Og lite tyder på at vi kan vente ei snarleg løysing. I fem år no har den raud-grøne regjeringa nærast sete med hendene i fanget og late denne krisa få gå sin gang.

Stortinget behandla våren 2006 Dokument nr. 8:52 for 2005–2006, eit forslag frå stortingsrepresentantane Børge Brende, Ivar Kristiansen og Petter Løvik om ein handlingsplan for å hindre forsyningskrise i kraftforsyninga til Trøndelag og Midt-Noreg. Under debatten om dette forslaget i Stortinget 1. juni 2006 uttalte dåverande olje- og energiminister Odd Roger Enoksen følgjande:

«Jeg arbeider nå med en handlingsplan slik det blir bedt om, for å møte kraftsituasjonen i Midt-Norge – med sikte på å legge handlingsplanen fram tidlig på høsten.»

Vi nærmar oss no juni 2010 og har framleis ikkje sett handlingsplanen for å møte kraftsituasjonen i Midt-Noreg. Ein kan då undre seg om kraftunderskottet er større i departement og hos statsrådar enn i Midt-Noreg. Det burde for lengst vore teke eit krafttak av ansvarleg statsråd for å løyse denne krisa, men handlekrafta ser ut til å vere fråverande. For innbyggjarar, næringsdrivande og ikkje minst for dei som slit økonomisk, er dette rett og slett ikkje godt nok. Vi hører om mange som må kontakte sine straumleverandørar og be om betalingsutsettjing. Dette breier seg, og rammar dei som har minst å rutte med, og som SV skulle fjerne frå ein fattigkvardag med eit pennestrøk. I staden har denne regjeringa med SV som bidragsytar, bidrege til at fleire kjem under nemninga «fattig» grunna uhandterlege straumrekningar. Så vil det nok òg komme påstandar om at det blir teke grep, som m.a. to reservekraftverk. Vi har hatt innlegg som viser til enkeltpunkt. Men det som kjenneteiknar desse punkta er at «vi skal», men dei har ikkje gitt eit tidsvindaug der vi ser ei løysing som ein kan halde seg til. Men det har blitt investert i to reservekraftverk i milliardklassa utan at det er aktuelt å vere med å starte dei opp som eit prisregulerande middel. Så høyrer vi at når marknaden bestemmer åleine, får vi svært høge priser – og det er rett. Men på grunn av linjebygging og anna som ligg i hendene på ei regjering som er altfor lite løysingsorientert, der ein

overlèt alt til marknaden, får ein desse prisane som er uønskte.

Så blir det òg hevda at vi skal byggje ut ei varig løysing Fardal–Ørskog, men der òg saknar vi ei konkret tidsramme. Det er eit paradoks at vinteren 2009–2010 var det faktisk atomkraftverka som redda oss gjennom vinteren. Det viser alvoret i situasjonen, og løysingar som monnar, kan ikkje ventast snarleg. Det er rett og slett ikkje godt nok.

Bjørn Lødemel (H) [11:48:43]: Kraftforsyninga i Midt-Noreg har vore ei svært brennbar sak dei siste åra. Komiteen peikar i innstillinga på at det i fleire år har vore underbalanse i forholdet mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft i Midt-Noreg. Situasjonen i Midt-Noreg har vore dramatisk både for næringsliv og for privatpersonar.

Det er svært beklageleg at tidlegare lovnader om å leggje fram ein handlingsplan for å møte den vanskelege situasjonen for kraftforsyninga i Midt-Noreg ikkje har blitt haldne. Tidlegare olje- og energiminister Odd Roger Enoksen lovde allereie 1. juni 2006 å leggje fram ein handlingsplan for kraftforsyninga. Verken Åslaug Haga eller noverande olje- og energiminister har halde denne lovnaden.

I brev til komiteen viser statsråden til at regjeringa har ein plan for å betre kraftsituasjonen i Midt-Noreg. Den består av å byggje meir nett, sørgje for auka fornybar energiproduksjon og energieffektiviserande tiltak.

Dersom den raud-grøne regjeringa hadde lagt fram ein konkret handlingsplan for korleis ein skulle løyse framtidige utfordringar med kraftsituasjonen i Midt-Noreg i 2006, hadde vi ikkje hatt dei katastrofale resultatane av ein feilslått raud-grøn politikk som vi ser i dag.

Planlegginga og utbygginga av nett som tek omsyn til viktige naturverdiar og nærføring til busetnad, og der ein i langt større grad hadde vore villige til å bruke kabling som avbøtande tiltak, hadde gjeve raskare behandlingstid og raskare utbygging. Løftebrot om grøne sertifikat skapar også mistillit til offentlege myndigheiter, og kan redusere utbygginga av fornybar energi.

Vi ser mange eksempel på at regelverket i NVE og Enova set unødige avgrensingar i produksjonen av fornybar energi. I går blei det kjent at Enova hadde gjeve støtte til tre vindkraftprosjekt. Eit av desse var Ytre Vikna på 110 GWh. Det som ikkje står i pressemeldinga, er at det opphavleg var planar om å byggje ein vindmøllepark på 550 GWh. Det hadde gjeve fem gonger så mykje straum inn i underskotsområdet i Midt-Noreg.

Mange vindprosjekt er kontroversielle med omsyn til miljø, synlegheit, nærføring til busetnad m.m. Området på Ytre Vikna er blant dei minst kontroversielle i heile landet, og dei er ønskte av både grunneigarar, kommunen og eit samstemt næringsliv. At ein ikkje kan få til ei verkeleg storsatsing i eit slikt område, står i sterk kontrast til behovet for straum i Midt-Noreg. Det er Enova sitt regelverk som hindrar ei større utbygging.

Eit anna eksempel som ligg til handsaming i departementet, er Terråkvassdraget i Bindal kommune i Nordland. Alternativ A, som kommunen og fylkeskommunen vil byggje ut, vil gje ein årleg produksjon på 59,8 GWh.

Alternativ D, som NVE vil byggje ut, vil gje ein årleg produksjon på 37 GWh. Dette betyr vel halvparten av produksjonen i eit område som allereie har vore brukt til kraftproduksjon. Regelverket i NVE gjer at det minste alternativet kan bli valt.

Bindal kommune håpar at departementet vil støtte ei utbygging som gir mest GWh og best lokale ringverknader, særleg fordi utbygginga skjer i eit område som slit med kraftunderskot, slik det har vore stort fokus på i vinter.

Ei anna viktig årsak til at det går altfor treigt med utbygging av kortreist straum, er handsamingstida for konsesjonar i NVE og departementet. Etter dei opplysningane eg har i dag, er det 528 konsesjonssøknader om kraftutbygging som ligg til handsaming. Det blir handsama ca. 70 konsesjonssøknader i året, og det betyr ei handsamingstid på meir enn sju år. Det er svært dramatisk for farten i utbygginga av fornybar energi.

Overføring av konsesjonshandsaming av dei minste kraftverka til kommunane ville gje raskare handsaming av konsesjonssøknader. Det hadde òg vore eit viktig tiltak for å få fleire prosjekt sett i produksjon.

Ein handlingsplan for å løyse kraftsituasjonen i Midt-Noreg, som var lova i 2006, kunne ha lagt til rette for å byggje kraftlinjer og kablar som tok omsyn til busetnad og naturverdiar. Det ville gjeve nett med større kapasitet og betre forsyningsstryggleik. Massiv satsing på fornybar energi ville gjeve store mengder kortreist straum, og betre regelverk og effektivisering i statlege byråkrati ville gjeve raskare sakshandsaming og raskare utbygging.

Dette er nokre av dei konkrete tiltaka ein handlingsplan for kraftforsyninga i Midt-Noreg burde innehalde, og som det er svært skuffande å sjå at raud-grøne politikarar ikkje klarer å gjennomføre.

Erling Sande (Sp) [11:53:28] (leiar i komiteen): Kraftsituasjonen i Midt-Noreg har vore drøfta mange gonger tidlegare i dette huset, og den er òg aktualisert på grunn av dei låge temperaturane denne vinteren og den situasjonen som oppsto i samband med kjernekraftproduksjonen i Sverige, noko som i periodar ga svært høge prisar, ikkje berre i Midt-Noreg, men i heile Norden med nokre få unntak. Forsyningssituasjonen i dette området er framleis sårbar.

Saksordføraren gjorde på ein god måte greie for dei tiltaka som regjeringa har sett i stand for å møte denne situasjonen på kort og på lang sikt. Det er heilt openbert at satsinga på fornybar produksjon gjennom Enova er eitt av dei tiltaka, og det tiltaket verkar. Vi veit at regionen Midt-Noreg står særleg i fokus for regjeringa sitt arbeid nettopp på grunn av den vanskelege forsyningssituasjonen. Det er gitt konsesjon til bygging av ny kraft både for vatn og for vind, og den stønaden som Ytre Vikna no har fått, er siste tilskotet på stammen her.

Det har òg vore satsa på enøk, og det har vore satsa på energieffektivisering, som har gitt konkrete resultat, men så lenge situasjonen er sårbar, må arbeidet halde fram og styrkjast. Det gjer regjeringa.

Så er det sånn at ny nettliknyting er ein av dei sentrale jakerane for å sikre straum inn i denne regionen. Det er

klart at det er heilt avgjerande med nett viss ein skal flytte straum frå eit område som har god kraftproduksjon – over-skot av kraftproduksjon – og inn i område som har liten tilgang. Det kan jo også representanten Lødemel merke seg. Eg høyrde ikkje at han tematiserte det i sitt innlegg, men det er heilt klart at ny kraftforsyning frå Vestlandet til Midt-Noreg snarast mogleg er eit viktig element for å løyse utfordringane i Midt-Noreg og andre plassar i landet der vi ikkje har god nok kraftforsyning i dag.

Kritikken frå opposisjonen som kjem opp her, er den same som den som har vore tidlegare. Eg synest òg det hadde vore realt av opposisjonen å samanlikne denne regjeringa sitt arbeid med arbeidet til regjeringar som vi har hatt før, både når det gjeld dei politiske prioriteringane og dei politiske resultatane på energiområdet, for då trur eg ein ville ha sett at denne regjeringa har kome ganske bra ut når det gjeld det ein har gjort, og at ein har varsla å jobbe vidare langs desse linene.

Eirin Sund nemnde i sitt innlegg mange av dei konkrete tiltaka som er sette i gang. Eg skal ikkje gjenta dei her no, berre slå fast at når det gjeld produksjon av fornybar, enøk, energieffektivisering, forskning, utvikling av ny energi også på nett, blir det gjort grep. Opposisjonen blir stadig einige om å fremje krav om planar, men utover det går jo ikkje einigheita særleg langt.

Det er fasinerande å følge dei ulike partia sin argumentasjon i denne sal. Framstegspartiet har ingen hemningar når det gjeld å supplere energiforsyninga med ureinande gasskraft. Det har dei vore tydelege på, og for så vidt halde fast på heile vegen, så det er ei føreseieleg line. Høgre argumenterer for dette når det passar seg og mot det når det ikkje passar. Eg registrerer at representantar frå Høgre i denne salen har kravd oppstart av mobile gasskraftverk og bygging av nye ureinande gasskraftverk, og nokre dagar etter står partileiaren i Høgre på denne talarstolen og bekymrar seg for dei norske utsleppa og krev i samband med Mongstad-saka rekneskap for kor desse utsleppa skal bokførast. Dette er altså ikkje ei gjennomført konsekvent line. Her argumenterer ein ut frå dagsform og kva slag meiningar som passar inn dei enkelte dagane.

Det mest spennande som kan kome ut av denne debatten, er jo å få høyre om konkrete tiltak, utover dei vi kjenner, som allereie har kome når det gjeld gasskraft, og særleg frå dei opposisjonspartia som støt dette kravet, men som er samde med regjeringa i at vi ikkje skal starte opp dei mobile gasskraftverka med prisregulerande hensikt, og heller ikkje bygge nye forureinande gasskraftverk.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:58:25]: Jeg er glad for at vi har denne debatten her i salen i dag, fordi det er en viktig sak. Det er en sak som fortjener vårt fokus etter den vinteren som vi har lagt bak oss – en krevende vinter for energisektoren og krevende både for industri og husholdninger i Midt-Norge, men også i andre deler av landet.

Med blikket på vinteren ser vi at vi fikk stadig nye prisområder, og det forteller jo med all tydelighet at vi har en ubalanse i kraftproduksjonen i forhold til det forbruket vi til enhver tid har. Det er ikke ønskelig å ha så mange prisområder, men i vinter var det nødvendig, og det viser

jo helt tydelig at her har vi en ubalanse som vi må ta tak i.

Saksordfører Serigstad Valens redegjørelse for dette forslaget var som musikk i ørene til en Kristelig Folkeparti-representant. Jeg tror saksordføreren sa det omtrent slik: Gjennom markedsstyring alene ser vi sterke svingninger.

Dette er noe som Kristelig Folkeparti har påpekt i denne perioden, men også i forrige periode med tanke på den dereguleringen vi fikk av kraftsektoren for 20 år siden.

I store trekk var dette en vellykket deregulering, men det er når vi har utfordringer knyttet til forsyningsikkerheten, vi mener at vi burde ha litt mer politisk styring. Etter å ha hørt på saksordfører Snorre Valen og også på komitéleder Erling Sandes utfordringer i forhold til hva opposisjonen vil gjøre, kan jeg ikke med min beste evne skjønne hvorfor ikke regjeringen, med SV om bord, følger litt av tankegangen til Kristelig Folkeparti, med mer politisk styring i kritiske situasjoner. Jeg – og vi – tror at dette er et riktig steg å ta.

Så må jeg også en liten visitt innom Enovas tildeling på Ytre Vikna i går, som ble omtalt i rosende ordelag. Ingenting ville være bedre enn om 5 000 hus får energi fra disse vindmøllene. Men vindmøllehistorien i Norge har lært oss én ting: Ingen av oss bør skryte av at det blir energi til disse husene før vi kan se at komfyren lyser rødt, for her har det vært mer utsettelse enn kanskje på noe annet område.

Dette fører meg over til representanten Eirin Sunds innlegg, at det er konkrete resultater som teller for denne regjeringen, ikke planer. La meg da si om resultatene og temposkiftet i forhold til vindkraft: Vi skulle hatt 3 TWh innen 2010. Det var et samlet storting enig i. Da Bondevik II-regjeringen gikk fra borde i 2005, hadde vi 1,4 TWh i orden. I fjor skrinla regjeringen 3 TWh. Vi hadde altså halvparten igjen for å nå et felles mål. Ikke det engang klarte regjeringen Stoltenberg II å få plass, tross sin store satsing på Enova. Målet er blitt skrinlagt. Det er en ram-salt kritikk fra Riksrevisjonen om hvordan Enova blir styrt. Dette er de konkrete resultatene. Når man legger disse til den skrytelisten som både representantene Eirin Sund og Erling Sande var innom, kunne man jo tro at man hadde hatt dårlig tid til å forberede seg til en debatt om Midt-Norge og heller tok med seg et manus for å fortelle om regjeringens fantastiske energisatsing. Jeg tror ikke at befolkningen i Midt-Norge denne vinteren har opplevd at regjeringen har vært så fantastisk på dette området. Jeg tror at vi alle gjør klokt i å være litt mer edruelige i hvordan vi omtaler den situasjonen vi har vært gjennom, og hva som helt konkret er gjennomført.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt president-plassen.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:03:36]: I likhet med flertallet i komiteen vil jeg vise til at regjeringa allerede i 2006 la fram en foreløpig handlingsplan, der hovedtrekkene i politikken var å forbedre kraftsituasjonen. Denne handlingsplanen har vi fulgt opp med omfattende tiltak. Nettet i og inn til området er styrket, og regjeringa har hatt en betydelig satsing på fornybar energi og energieffektivisering.

Statnett har foretatt svært omfattende nettinvesteringer i overføringsnettet i og inn til regionen. Samlet har Statnett i løpet av de siste åra foretatt investeringer for om lag 5 mrd. kr i området, inkludert kostnadene for reservkraftverkene. I tillegg kommer investeringer fra Svenska Kraftnät, som delvis kommer Midt-Norge til gode. Statnett planlegger også store investeringer i regionen de neste ti åra. Nettførsterkningene har gjort det mulig å importere mer strøm til Midt-Norge og gitt bedre kraftflyt i regionen. Det har vært viktig i den situasjonen vi har hatt denne vinteren.

Statnett har bl.a. bygd ny 420 kV-linje mellom Sunndalsøra og Fræna og Fræna og Nyhamna. Videre har Statnett idriftsatt ni kondensatorbatterier og to SVC-anlegg for å opprettholde importkapasiteten til området. Overføringsforbindelsen Nea–Järpstrømmen ble idriftsatt i slutten av 2009. Avsluttende arbeid på strekningen ble gjennomført rett for påske i år. Denne forbindelsen har økt overføringskapasiteten mellom Midt-Norge og Sverige betydelig.

Det viktigste enkelttiltaket i regjeringas arbeid i Midt-Norge er å få på plass en ny overføringsforbindelse mellom Sogn og Møre. Statnett har fått konsesjon fra NVE, men NVEs vedtak er påklagd til Olje- og energidepartementet. Saken er nå til behandling i departementet. En realisering av denne overføringsforbindelsen vil bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge vesentlig.

Etter befaringen senhøstes i fjor sto det klart for Olje- og energidepartementet at det var behov for å få utredet alternativer til den konsesjonsløsningen som var valgt fra NVE på strekningen over Sunnmøre. Departementet sendte derfor brev til Statnett i går og ba om at Statnett søker konsesjon for alternativet med ny transformatorstasjon i Sykkylven kommune, med tilhørende sanering av eksisterende 132 kV ledning Ørskog–Sykkylven–Haugen. En slik konsesjonssøknad må til for at dette alternativet på fullverdig måte skal kunne vurderes opp mot konsesjonsgitt løsning på strekningen Ørskog–Ørsta. Jeg har samtidig kommet til at det nå ikke er sterke nok grunner til å anmode om konsesjonssøknad for sjøkabelalternativet, som også er utredet av Statnett. Det er vanskelige avveininger vi nå må foreta i Olje- og energidepartementet, for å sikre nødvendig framdrift i arbeidet for å få økt krafttilførsel til Midt-Norge.

I 2010 får Enova overført 1,8 milliarder kr til sitt arbeid med fornybar energi og energiomlegging. Det er to og en halv gang så mye som i 2005. Det gir grunnlag for en betydelig satsing i år.

I 2008 og 2009 er prosjekter i Midt-Norge tildelt 350 mill. kr, som vil gi ny energiproduksjon tilvarende mellom 500 og 600 GWh. Et av de prosjektene er Norske Skog på Skogn. Enova har gitt tilsagn om 50 mill. kr i støtte til et energieffektiviseringsprosjekt med en kostnadsramme på til sammen 320 mill. kr. Til sammen får vi ut en effekt på om lag 250 GWh/år av dette. Det er et prosjekt under slutføring, og et prosjekt der støtte fra Enova i tillegg har gitt grunnlag for et omfattende fjernvarmeanlegg og utbygging i regionen.

NVE prioriterer konsesjonsbehandling av prosjekter

som raskt kan bidra til å styrke forsyningsikkerheten i utsatte regioner. Det er omtalt overfor Stortinget tidligere. Det har gitt resultater i Midt-Norge. Blant annet er det gitt konsesjon til om lag 1 TWh vindkraft innenfor området NO3, altså Midt-Norge, siden 2005.

I går ble det offentlig kjent at Enova tildelte 228 mill. kr til Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk til utvikling av vindkraftprosjektet Ytre Vikna i Vikna kommune i Nord-Trøndelag. Vindkraftverkets årsproduksjon er anslått til om lag 110 GWh. Vindkraftanlegget på Ytre Vikna er et svært godt energitiltak, som nå også vil føre til bedret energitilgang i Midt-Norge, slik som prosjektet skal gjennomføres. Gunstige vindforhold og små negative miljøvirkninger gir grunnlag for betydelig produksjon av fornybar energi.

Økte investeringer i fornybar energi og i kraftnettet er viktige tiltak for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. En bred satsing på fornybar energi og energieffektivisering er hovedelementer i vår politikk for å bedre situasjonen i regionen. Med tildelingen fra Enova er det nå lagt til rette for at vi skal kunne utnytte energiproduksjonspotensialet, og i dette tilfellet konkret i forhold til Ytre Vikna, på en bedre måte enn tidligere.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:08:58]: Statsråden kom egentlig med nyheter da han fortalte om konsesjonssøknad til Midt-Norge. Kraftbransjen har selv etterlyst en avklaring rundt Ørskog–Fardal-linja, på samme måten som den har forventet en avklaring på kraftlinjesituasjonen inn til Hordaland og Bergen spesielt. Når en nå ber om å få en konsesjonssøknad med hensyn til Sykkylven, hva betyr det i forhold til videre framdrift? Kan statsråden gi et anslag om når en tidligst kan forvente en investeringsbeslutning? Forutsetningen er da at OED har gitt en konsesjon, eller at NVE har gitt en konsesjon, at den er ferdig påklaget og hele pakken. Når kan en tidligst forvente at en begynner å bygge denne etterlengtede kraftlinjen inn til Midt-Norge, og hva tror statsråden vil være nettoeffekten på kraftsituasjonen, altså netto tilført TWh, strøm, pr. år fra den linjen?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:09:59]: Når jeg nå går ut og ber Statnett om å søke om konsesjon på en linjeføring til, er det for ikke å forsinke prosessen, og for å sørge for at vi har alternativer på bordet og slik sett kan fatte beslutninger når vi for øvrig er klar for det. Men det er jo flere ulike utfordringer langsetter traseen som må avklares, og som krever ganske omfattende prosesser for å ta opp i seg ankegrunnlaget, den lokale motstanden og de avveiningene som ligger lokalt ved valg av den ene traseen foran den andre. Så med all respekt for datoer og garantier, jeg tror jeg skal være litt forsiktig med å si eksakt når denne prosessen er ferdig. Men jeg tror Stortinget er kjent med min utålmodighet etter å få denne linja ferdig, og jeg skal love Stortinget at jeg skal gjøre det som er mulig for ikke å la noe tid gå tapt her med tanke på å få prosjektet realisert.

Bjørn Lødemel (H) [12:11:22]: Det var spennande å høyre nyheita om Ørskog–Fardal, kanskje vi kan få utdjupa det litt seinare.

Det er store flaskehalsar i linjenettet, det er vi heilt einige om. Men det er også store flaskehalsar i byråkratiet, og det blir sett store spørsmålsteikn ved farten på gjennomføringa av konsesjonssøknader, men det blir også stilt ein del spørsmål med omsyn til kompetanse. Seinast i Bergens Tidende den siste tida har det blitt stilt ein god del spørsmål rundt behandlinga av konsesjonane i Hardanger.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Korleis vurderer statsråden situasjonen i byråkratiet når det gjeld kapasitet og kompetanse?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:12:06]: Jeg erkjenner at på kapasitet har det vært for dårlig. Det som vi overtok på det området, særlig i forhold til saksbehandlingskapasiteten i NVE, var ikke bra nok, og det har medført at det har vært et etterheng her, som vi må si at vi fortsatt sliter med. Så jeg skulle ønske at det som nå har blitt gjort, altså at vi har nær doblet kapasiteten i forhold til konsesjonsbehandling, hadde blitt gjort tidligere. Det ville bidratt til at vi hadde kommet lenger i forhold til konsesjonssøknader nå, og at vi hadde unngått å bygge opp så mye restanser, så mye kø, som det vi har gjort.

Når det gjelder kompetansenivået, oppfatter jeg at situasjonen der hele tida har vært bedre. Jeg oppfatter at det er høy faglig kompetanse i NVE, og at vi har gode prosesser i Norge rundt vurderinger av ulike forhold knyttet til f.eks. det å få opp nye kraftlinjer.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:13:19]: Jeg skal senere komme tilbake til de utspillene som har kommet fra rødgrønne representanter knyttet til ansvaret for kraftsituasjonen i Midt-Norge og hvilke regjeringer osv. som skal tilskrives ulike deler av det ansvaret. Men det vi uansett kan være enige om, er jo at kraftforsyning og forsyningsikkerhet i alle deler av landet er et politisk ansvar og er myndighetenes ansvar.

Statsråden har forsvart prinsippet om områdepriser varmt, og det kan jeg for så vidt være enig i. Det skal være områdepriser som korrigerer når markedet trenger det, av ulike midlertidige grunner. Men hvis vi skulle få en skikkelig tørrårssituasjon, som vi ennå ikke har hatt, som gjør at vi får en vinter med månedvis med langt høyere priser i Midt-Norge enn i resten av landet, vil jo folk i Midt-Norge betale en slags straffeskatt fordi myndighetene ikke har gjort jobben sin. Da er spørsmålet til statsråden: Er det derfor vi har områdeprissystemet? Er det rimelig at det fungerer på den måten?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:14:28]: Prisområder er ikke straffeskatt. Prisområder er en mekanisme for å unngå en beredskapskrise og en forsyningskrise, og for å bidra til at markedet fungerer godt nok med hensyn til å drenere kraften inn der hvor kraften trengs.

Så er jeg helt enig i at det vi har sett i vinter når det gjelder hvordan markedet har operert når det gjelder prismekanismer og prisutslag, er urovekkende. Jeg er ikke

komfortabel med det vi har sett i vinter. Det var også derfor jeg ba NVE sette i gang en større studie på dette, for å gå gjennom hva som faktisk har skjedd. Jeg er innstilt på å se nøye på dette fram mot neste vinter, når jeg får noe mer bakgrunnsmateriale enn hva jeg har nå, for en situasjon hvor markedet er så sensitivt og reagerer så ekstremt som det gjorde i vinter (presidenten klubber), virker også på meg – for å si det forsiktig – urovekkende, og kanskje også mer enn det.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:15:53]: Jeg konstaterer først at statsråden ikke ønsker å gi en noenlunde tidsfrist eller noe tidsperspektiv på kraftlinjen til Midt-Norge, i en sak som denne regjeringen har styrt i over fire og et halvt år, der situasjonen var vanskelig allerede fra første sekund. Men det skal jeg la ligge.

Det som uansett burde være en bedre løsning enn en kraftlinje, er jo å bygge ut ny produksjon i området, sånn at en ikke bare trenger å fordele den produksjonen en har, men faktisk kan sikre enda mer produksjon i Norge.

I Midt-Norge har vi gasskraftprosjektet til Industrikraft Møre. De har fått konsesjon, og de har fått en utslippstillatelse som forutsetter CO₂-rensing ved oppstart. Denne regjeringen har i dag framlagt i revidert budsjett en sak der en utsetter rensing på Mongstad, som dermed betyr at man vil måtte gi dem en ny utslippstillatelse der man også utsetter kravet om CO₂-rensing. Dette er jo en åpenbar forskjellsbehandling mellom ellers like prosjekt.

Vil statsråden gripe fatt i dette for å sikre at gasskraftverk også kan bygges i Midt-Norge, der strømmen trengs mest?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:17:01]: Jeg tviler på om gasskraftverk i Midt-Norge ville bli bygd under den forutsetning at det var et midlertidig fritak fra rensing, altså at det var noen år fram i tid til rensingen skulle komme. Det er jo det som er situasjonen på Mongstad; det er jo ikke at en har latt være å gå videre med planene om å rense utslippene der, men det kommer til å gå noe mer tid. Slik sett mener jeg at den sammenligningen ikke er riktig i forhold til hva som er prosessen på Mongstad inn mot et renseanlegg, inn mot en situasjon hvor det håndteres CO₂-utslipp, og det at vi har sagt at de kraftverk i Norge basert på gass som heretter planlegges, må inn i et tilsvarende regime fra dag én. Det er forutsigbart, og jeg mener det er framtidsrettet i forhold til miljø- og klimautfordringene.

Når vi får mer kunnskap rundt fangst og lagring av CO₂, vil vi også få ned kostnadene, og teknologien vil være mer anvendelig enn i dag. Her mener jeg det er viktig at myndighetene er tydelige og viser at man mener alvor med å få på plass renseteknologien (presidenten klubber), og få det inn som en del av kraftforsyningen basert på fossil energi.

Presidenten: Før siste replikant får ordet, vil presidenten bare minne om at representanten og statsråden også har en klokke foran seg, som er den samme som presidenten følger!

Siri A. Meling (H) [12:18:25]: Det er ingen tvil om at forbrukerne og næringslivet i Midt-Norge har måttet betale en pris for en mislykket politikk innenfor energiområdet. Statsråden henviste i sitt innlegg til en foreløpig handlingsplan som ble lagt fram for noen år tilbake. Vi vet at det som skjedde i vinter, var en varslet krise. Statsråden har også ramset opp en rekke tiltak som han mener at denne regjeringen har gjort for å bedre situasjonen, men likevel ser vi resultatene, i form av den høye prisen Midt-Norge har måttet betale.

Spørsmålet til statsråden er: Kunne statsråden og den rød-grønne regjeringen gjort noe annerledes, etter å ha sittet med makten siden 2005, for å unngå at forbrukere og næringsliv i Midt-Norge skulle betale den høye prisen for energien som det vi har opplevd i vinter?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:19:20]: Til det siste vil jeg si at det er jo åpenbart at hvis en hadde kommet lenger med kraftlinjeprosjektene, og hvis en hadde kommet tidligere i gang med bygging av energiproduksjonen i området, ville det bidratt på plussiden. Men jeg tror vi skal være så pass ærlige med hverandre å si at etter en vinter hvor et sted mellom 4 000 og 5 000 MWh falt ut på svensk side, er vi et stykke unna at det er noen enkeltprosjekter på norsk side som er hovedforklaringen på det som gikk galt.

I vinter hadde vi en diskusjon rundt reservekraftverkene og deres betydning. Vi snakker da om en produksjon på ca. 140 MW per kraftverk, mens det svenske utfallet altså er et sted mellom 4 000 og 5 000 MW på det meste. Så når det gjelder det som representanten Meling startet med å si om «en varslet krise», vil jeg nok si at noe av utfordringen i vinter faktisk var at vi *ikke* var varslet om det som ble situasjonen i forhold til kraftforsyningen fra våre svenske venner.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:20:51]: Flere kjernekraftverk i Sverige ble satt ut av drift eller gikk på redusert kapasitet i vinter. Strømprisene gikk til himmels i Midt-Norge og ga alvorlige prisutslag langt ut på nyåret.

Det er grovt urettferdig at næringsliv og husholdninger i Midt-Norge må betale langt mer for strømmen enn resten av landet. Det er også kritikkverdig at regjeringen i snart fem år har unnlatt å ta nødvendige grep for å rette på situasjonen utenom det å montere to mobile gasskraftverk, to miljøbomber til 2,5 mrd. kr, som ikke kan brukes før alt går i svart.

En kan fristes til å tro at dette er en villet politikk fra regjeringens side ettersom Høyre gjentatte ganger har fremmet forslag i Stortinget om å få utarbeidet en egen handlingsplan for Midt-Norge. Gang på gang har regjeringen og skiftende statsråder fra Senterpartiet bagatellisert situasjonen og avvist alle innspill. Tidligere statsråd Odd Roger Enoksen hevdet at regjeringen arbeidet med en handlingsplan med sikte på å legge den

fram for Stortinget høsten 2006. Så langt har ingen sett planen.

I denne alvorlige saken er eksemplene mange på at regjeringen viser handlingslammelse. Da Statoil fikk konsesjon fra Norges vassdrags- og energidirektorat om å bygge gasskraftverk på Tjeldbergodden, ble prosjektet skrinlagt fordi regjeringen krevde full fangst av CO₂ fra dag én. At det ikke kan bygges med slike krav, er forståelig, da slik fangst fra dag én er svært kostnadskreven. Da Industrikraft Møre endelig fikk konsesjon for å bygge gasskraftverk i Fræna, stilte regjeringen de samme strenge krav. Her snakker vi om et moderne gasskraftverk med dobbelt så høy virkningsgrad som de to mobile miljøbombene til 2,5 mrd. kr.

Det er vanskelig å forstå at samtidig som regjeringen stiller krav til full rensing av CO₂ fra dag én i Norge, bygger norskeide Statkraft gasskraftverk uten CO₂-rensing i Tyskland, og bruker norsk gass – der anleggene miljømerkes!

Særnorske krav om fangst og lagring av CO₂ er meningsløst, ettersom gasskraftverk både i Norge og Tyskland vil være en del av EUs felles kvotemarked for klimagasser. Det er de totale tildelte utslippskvotene som bestemmer klimagassutslippene – ikke om de kommer i Norge eller i Tyskland.

Konsekvensene av regjeringens nei til gasskraftverk bidrar kun til å høyne strømprisene i Midt-Norge, ikke til å redusere klimagassutslipp. Høyre sier ja til bygging av gasskraftverk i Møre og Romsdal uten særnorske krav til fangst og lagring av CO₂ fra dag én.

Vi sier ja til mer fornybar energi ved bygging av flere småkraftverk og modernisering og skånsom utbygging av eksisterende eldre kraftverk, som kan gi mer fornybar energi.

Og vi forventer nå at overføringslinjen mellom Ørskog og Fardal, med krav om kabling i de mest sårbare områdene, snarest blir igangsatt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:24:24]: Bygger man industri i Midt-Norge, får man ikke bygge gasskraftverk. Bygger man ut et oljefelt utenfor Finnmark, får man bygge gasskraftverk – uten rensing. Bygger Hydro i Qatar, reiser kongefamilie og statsråder dit og jubler. Bygger man det samme i Møre og Romsdal, får man kjeft hvis man i det hele tatt nevner ordet «gasskraftverk».

Dette illustrerer utfordringene i norsk energipolitikk og er hovedsakelig årsaken til dagens situasjon, nemlig en sviktende vilje eller evne til å skjære igjennom i vanskelige saker og sørge for at kraftforsyningssikkerhet står over nasjonale CO₂-regnskap.

Verdens CO₂-utslipp hadde ikke vært større om en hadde brent gassen i Midt-Norge framfor å eksportere den til utlandet. Det er mengden gass en pumper opp, som avgjør hvor store utslippene blir, ikke om det brennes i Norge, i Qatar, i England eller i Tyskland.

Historiebeskrivelsen til representanten Serigstad Valen var interessant. Det er helt riktig at SV var imot prosjektet – det synes jeg også han skal nevne for representanten Langeland, som i Rogaland, for å tekkes oljeindustrien, skryter

av at SV var for prosjektet. Jeg skal la det ligge. Men representanten Valen lar være å si at Fremskrittspartiet også påpekte kraftsituasjonen. Vår løsning var det motsatte av det representanten Valen hevder var SVs løsning. Vi sa: Bygg Ormen Lange, men bygg også et gasskraftverk.

To av de partiene som i dag sitter i regjering, Arbeiderpartiet og Senterpartiet, hadde ingen alternative løsninger til Bondevik-regjeringen i Ormen Lange-saken. Det å sitte og kjefte på Bondevik-regjeringen for manglende handling i 2004 er lite troverdig når en ikke hadde alternative løsninger selv. Det er det en må sammenligne med i de fleste sakene når en diskuterer dette: Hva var det regjeringen Bondevik foreslo, kontra det enkelte partiet foreslo det året. Det nytter ikke å komme og vise til at en de to siste årene har foreslått enorme økninger i NVEs mandat og bevilgninger – for det har det ikke vært noen uenighet om. Spørsmålet er om det var noen av regjeringspartiene som i 2003–2004 foreslo noe annet – og det var det ikke. Så der er dagens og forrige regjering i samme båt.

Dagens forslag ville ikke vært nødvendig om en hadde hatt evne i dagens regjering til å gjøre noe for fire og et halvt år siden. Det er ingen fra opposisjonen som ønsker flere handlingsplaner for papirets del. Grunnen til at vi fortsatt etterlyser dette, er at regjeringen ikke har levert noe av betydning. Den linjen som en f.eks. skryter av fra Sverige – ja, en kan begynne å lese om den allerede under Bondevik-regjeringens styre – er altså ikke et genuint rød-grønt prosjekt. Det eneste genuint rød-grønne i Midt-Norge i dag er to mobile gasskraftverk, som saksordføreren argumenterte veldig godt for hvorfor regjeringen ikke ønsker å ta i bruk. Hvorfor i alle dager brukte de penger til å kjøpe det, istedenfor heller å sette av en pott hos Enova til å stimulere produksjonen av fornybar energi kun i Midt-Norge – eventuelt stimulere et CO₂-renseprosjekt på et gasskraftverk i Midt-Norge, eventuelt å framskynde linjeutbyggingen? Det er jo problemet.

Mange av de tingene som regjeringen skryter av her, er generelle virkemidler for hele Norge. Det har ingenting med Midt-Norge å gjøre, og derfor får en heller ikke løst situasjonen i Midt-Norge.

Eirin Kristin Sund (A) [12:27:54]: Først: Når representanten Solvik-Olsen sier at det er viktig at en kommer med hele historiebeskrivelsen, så er jeg enig med representanten i det. Og når jeg har nevnt, ikke bare i dag, men andre ganger også, at dette er unnlåtelsessynder fra 15 år tilbake, så innrømmer jeg med det også at det gjelder andre regjeringer, med andre farger enn de regjeringene som satt før denne regjeringen, hadde. Så ulike regjeringer, med ulike farger, må ta ansvar for at vi har havnet i denne situasjonen.

Når representanten Line Henriette Hjemdal ikke liker at vi sier noe om hva vi har gjort – og faktisk har fått til – og kaller det en skryteliste, så hører jeg det, og registrerer det. Men det er nå engang sånn at det regjeringen har gjort, det har den gjort, og det er sant at vi har gjort det vi har gjort. Det viktigste da er ikke hva vi har gjort, men det er viktig i en sak som denne å påpeke at en faktisk har gjort noe.

Men det viktigste er å si hva vi skal gjøre. Når representanten Hjemdal skaper et inntrykk av at posisjonen ikke tar på alvor situasjonen i Midt-Norge, vil jeg på det sterkeste si at det er å skape et feil bilde. For det er nettopp på grunn av situasjonen i Midt-Norge og utfordringen der – det at vi ikke har fått gjort nok – at vi ikke kan komme med politiske, lettvinne løsninger eller ord. Vi er nødt til å komme med handling. Og da er det mer kraft, flere linjer og bedre forsyning som skal til. Det må jo være et paradoks for representanten Hjemdal at de andre partiene som hun er i opposisjon sammen med, har to svar. Det ene er at de skal bygge gasskraftverk – og det skal gjøres uten rensing – og det andre er nettutbygging. Jeg var i London sammen med miljøpolitisk talsperson fra Høyre, som ikke kunne svare et klart og tydelig ja til utbygging f.eks. når det gjaldt Ørskog–Fardal eller Sima–Samnanger, for den saks skyld, og man legger seg en plass midt i. Det sier noe om hvor vanskelig denne saken er, og at det er mye mer komplisert enn spørsmålet om gasskraftverk eller ei.

Så vil jeg si til representanten Holten at ja, representanten Holten har helt rett når hun påpeker at vi ikke nådde målet på vindkraft. Det er altså ikke slik at vi har skrinlagt det målet, men vi har innsett, og vi har erkjent, at vi ikke fikk det til. Den uroen som var i verdensøkonomien, bedret ikke akkurat den situasjonen; det er ikke hele forklaringen.

Men så er det også slik at Enova har blitt bedt om å bruke penger der en får mest igjen for pengene. Det har da gått på bekostning av vind, for det har hatt en prislapp, det har vært så dyrt, og det har gjort at det har gått mer til bio. Så da blir jeg litt overgitt over at vi blir kritisert for hva vi har gjort, og kommentert på hva vi vil gjøre. En opposisjon ønsker seg en handlingsplan, men veldig få utenom Ketil Solvik-Olsen og Fremskrittspartiet sier noe om hva de mener at den eventuelle handlingsplanen skal inneholde av tiltak.

Presidenten: Presidenten antar at den stadige henvisningen til representanten Holten er ment å gjelde representanten Hjemdal.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:31:15]: Representanten Røbekk Nørve forviller seg jo inn i nettopp den polemikken som jeg advarte mot i begynnelsen av denne debatten. Men det kan virke som om Høyre – og det fikk jeg inntrykk av i gårsdagens debatter på miljøfeltet også – for tiden går helt på tomgang. Ikke ett tiltak er gjennomført i Midt-Norge, hevder representanten, selv om både jeg og statsråden har redegjort for de mange tiltakene som er gjennomført og vil bli gjennomført både innen energisparing, tildeling av penger og konsesjoner til ny energi og forbedringer av nett.

Så må Høyre bestemme seg – nå må de begynne å ta et valg i spørsmålet om gasskraft. For litt mindre enn en uke siden sto flere Høyre-representanter på talerstolen i Stortinget og betegnet det som en katastrofe for klimaet at Mongstad er utsatt, selv om Høyre selv tidligere har tatt til orde for at det var greit, om det viste seg å være nødvendig. Regjeringen har av representanten Astrup blitt

kritisert for å mangle ambisjoner i klimapolitikken, fordi man ikke får til rensing fort nok. Da kan ikke Høyre samtidig, i en vinter der vi opplever en kraftkrise, løpe land og strand rundt og ta til orde for å starte opp de sterkt forurensende mobile gasskraftverkene, som pristiltak, og så etterpå komme her på talerstolen og omtale de samme kraftverkene som klimabomber – for det er det jo noen av oss som har prøvd å si hele tiden. Man kan ikke samtidig som man kritiserer regjeringen for manglende ambisjoner på gasskraftfeltet, skrive i merknads form i saken vi faktisk diskuterer her, at regjeringen gjennom å stille særnorske krav om full CO₂-håndtering fra dag én i realiteten har sagt nei til nye planer om gasskraftverk i Norge. Det henger bare på ingen måte på greip. Enten er man for å stille krav om rensing fra dag én – og da er det helt legitimt å kritisere regjeringen for ikke å handle fort nok, det er en oppfatning vi alle deler; vi ønsker alle å rense gasskraftverk så fort som mulig – eller så må man si at særnorske krav om CO₂-rensing er negativt fordi det hindrer utbygging av gasskraft. Det gjør Høyre i salen i dag. Men det blir umulig å debattere gasskraft og CO₂-rensing og klima med Høyre når man endrer posisjoner ut fra hvilke velgere man er ute etter å nå med sin populistiske retorikk på en dag-til-dag-basis. Det blir en svært uryddig og uoversiktlig debatt, ikke bare for oss i regjeringspartiene, men ikke minst for velgerne, som får svært ulike signaler fra Høyre fra dag til dag.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:34:13]: Kraftsituasjonen i Midt-Norge er alvorlig. Den er alvorlig fordi det fram til overføringslinjen Ørskog–Fardal er på plass er stor usikkerhet knyttet til om landsdelen takler en periode uten nedbør. Og det bør ikke være slik i Norge anno 2010 at en landsdel blir utsatt for en sånn usikkerhet.

Prisbildet i vinter har imidlertid vært slik at Midt-Norge i stor grad har hatt samme priser som Nord-Norge og resten av det nordiske markedet. Det forundrer meg av og til i disse debattene at folk som vil Midt-Norge vel og ønsker at det skal være attraktivt for næringslivet å investere i Midt-Norge, ikke anstrenger seg mer for å gi et nyansert bilde av prissituasjonen som den har vært, og er, i Midt-Norge. Men kraftsituasjonen er alvorlig på grunn av usikkerheten det skaper for tørrårssituasjoner.

Så vil jeg gi ros til representanten Sund, som er mer nyansert enn sine rød-grønne kolleger når det gjelder ansvarsfordelingen for den situasjonen vi er i, og viser til at det skyldes flere regjeringer. Men flere av de andre rød-grønne representantene har vært desto mindre ydmyke og framstilt det som om Bondevik II-regjeringen manglet framsynthet og ikke foretok seg noen ting, mens de rød-grønne har fulgt opp etterpå med mange tiltak.

Det er jo bare å ta en liten test på en del av de viktigste tiltakene som er nevnt. Når startet planleggingen av overføringslinjen Ørskog–Fardal? Når startet planleggingen av overføringsforbindelsen Nea–Järpstrømmen? Under hvilken regjering startet Statnett arbeidet med å skaffe de mobile reservekraftverkene? Svarene på disse spørsmålene viser klart at Bondevik II-regjeringen handlet i forhold til kraftsituasjonen i Midt-Norge, og den

rød-grønne skrytelista blir jo desto kortere av en slik test.

Likevel er det ingen regjering som kan slå seg på brystet og si at den er fornøyd med sin innsats. Men når det gjelder utfordringen fra representanten Sund om å vise til hvilke tiltak som bør stå i en slik handlingsplan, kan jeg nevne to ting. Det første vil jo være å sette en tidsfrist for behandlingen av Ørskog–Fardal-linjen – ikke fordi saksbehandlingen ikke skal være skikkelig, men for å sette press på alle parter for å sikre maksimal framdrift, slik at vi kan få en beslutning så snart saken er forsvarlig behandlet. Det andre er om olje- og energiministeren kunne fastslå at prisområder har vi for å håndtere normale variasjoner i kraftmarkedet mellom forbruk og produksjon, mens en situasjon over tid der en landsdel må betale en ekstra straffeskatt på strømprisen fordi myndighetene ikke har gjort jobben sin, ikke er hensikten med prisområdene. Statsråden kan erklære at en slik situasjon vil vi ikke akseptere at disse områdene skal utløse.

Erling Sande (Sp) [12:37:31]: Det var innlegget til representanten Røbekk Nørve frå Høgre som gjorde at eg tok ordet. Viss eg forstod representanten riktig, står ho altså og seier at det spelar inga rolle kor desse utsleppa kjem, om det er i Noreg eller i andre land. Bygg derfor gasskraftverk.

Det er eit standpunkt ein kan ha. Det er heilt fair å ha det standpunktet, men det går ikkje i hop med at ein har underteikna ei avtale her på Stortinget med alle parti, med unntak av Framstegspartiet, om klimaforlik, der ein sette mål om utsleppskutt i Noreg – norske kutt. Her har jo også regjeringa, som fleire har vore inne på, av Høgre sine representantar blitt kritisert for å ha vore for lite ambisiøs. Eg er ganske overraska over at eit parti som Høgre, med ei historie som i alle fall eit konsekvent og seriøst parti, no i stadig fleire saker kjem og har minst to standpunkt, i denne sal, innafor same parti. Her må ein gjere nokre val, og så synest eg dei må klargjere – no står det to Høgre-representantar etter meg på talarlista – følgjande: Står Høgre framleis inne for klimaforliket? Viss ja, kor har ein tenkt å saldere utsleppa frå dei gasskraftverka ein har tenkt å byggje i Midt-Noreg? Er det innafor transportområdet? Er det innafor næringsområdet? Kor har Høgre tenkt å ta inn dei auka utsleppa, på kva område?

Så har denne debatten gått inn i eit gammalt spor, nemleg at ein er meir oppteken av å diskutere det som har vore, enn det vi skal gjere framover. Eg synest opposisjonen ikkje har svart på utfordringane om å kome med konkrete tiltak. Ein har kome med eit tiltak, og det er gasskraftverk. Så gjorde representanten Håbrekke eit forsøk i sitt siste innlegg med enda eit tiltak, nemleg maks framdrift på Ørskog–Fardal-linja. Det er eg einig i er eit viktig tiltak, og det har statsråden sagt han skal halde. Eg hadde håpt at denne debatten skulle bli ein debatt om fleire tiltak vi kunne gjere på energisida for å løyse den utfordrande situasjonen som vi har.

Bjørn Lødemel (H) [12:40:05]: Eg har registrert, både i går og i dag, at raud-grønne politikarar er urolege for

Høyre og for at vi skal ha ulike standpunkt i ulike saker. Eg meiner vi følgjer ei konsekvent linje. Når dei i tillegg er bekymra for Høyre sin opptur, med bakgrunn i eit flott landsmøte, og at statsråd Solheim og SV og også Senterpartiet blir urolege etter ein flott debatt som den i går, kan vi berre love at her kjem det til å kome mykje meir.

Det er også interessant å høyre representanten Valen når han snakkar om kven som kom på bana då det storma som mest rundt forureinande gasskraftverk i Midt-Noreg. Jau, det var raud-grøne politikarar som fylte avisene i Møre og Romsdal, i Trøndelagsfylka med krav om oppstart av dei mobile gasskraftverka. Det var dei som gjekk tøffast ut. Det er òg verd å merke seg at dei representantane som ikkje var i salen då dei forslaga skulle behandlast, nettopp var raud-grøne politikarar frå Midt-Noreg. Det er svært beklageleg.

Det blir peika på at Høyre ikkje har lagt nokon løysingar på bordet. Det meiner eg er fullstendig feil. Eg sa i innlegget mitt at eg ønskte auka lokal produksjon, småkraft- og annan lokal produksjon. Vi treng betre retningslinjer som gjer at vi kan få produsere meir straum. Vi treng mykje raskare sakshandsaming, bl.a. kan kommunane overta mykje av sakshandsaminga av småkraftverk, og vi treng ein ny nettpolitikk som gjer at vi kan få ei meir skånsam utbygging av nettet.

Eg bur sjølv i eit område som kunne blitt ramma ved utbygginga av av Ørskog–Fardal-linja, og eg har kjent på kroppen den sterke uroa som det betyr for mitt nærmiljø, for mi heimbygd og for mine folk. Eg jobba mykje med dei sakene då eg var ordførar i min kommune. Derfor skal ein ha respekt for dei folka som kjempar imot desse kraftlinjene på grunn av at dei ser at dei vil øydeleggje nærmiljøet deira, øydeleggje mykje av det livsgrunnlaget som er. Eg meiner ein skal ha respekt for det.

Så høyrer eg stadig vekk representanten Erling Sande kommentere mi haldning til Ørskog–Fardal-linja. Eg var i ein valkamp der raud-grøne politikarar gjentok gong etter gong at dersom Ørskog–Fardal-linja kjem, skal ho kome vekk frå folk. Vi hadde ein runde med ministeren for ikkje lenge sidan der vi snakka om Naustdal, eit område der folk verkeleg får svi, for dei får ei 420 kV kraftlinje rett i fanget.

Mitt spørsmål tilbake til representanten Sande er: Kva gjer representanten Sande med Naustdal? Korleis vil han påverke situasjonen slik at ministeren får gjort ei fornøftig vurdering av det luftspennet som er planlagt gjennom Naustdal, når både fylkeskommunen og kommunane seier at dei ikkje ønskjer det? Kva vil representanten Sande gjere når det gjeld Naustdal?

Presidenten: Presidenten vil på ingen måte gripe inn i debatten, men bare påpeke at det er varslet et relativt langt kveldsmøte i dag.

Siri A. Meling (H) [12:43:21]: Jeg ba om ordet etter innlegget som representanten Snorre Valen holdt, hvor han går høyt på banen og kritiserer Høyre for å mangle ambisjoner i klimapolitikken, for å kritisere Mongstad-prosessen og for å endre retorikk fra dag til dag – for å gjenta det Snorre Valen sa.

Hvis vi begynner med det første, beskyldningen om å mangle ambisjoner i klimapolitikken, kan jeg forsikre representanten Valen om at Høyre har store ambisjoner i klimapolitikken. Vi er mer spørrende til hva som er Sosialistisk Venstreparti og regjeringens ambisjoner i klimapolitikken. Klimakur ble nettopp lagt frem. Regjeringens svar på disse 160 tiltakene for å redusere klimagassutslipp innenfor en rekke sektorer er å utsette en klimahandlingsplan med ett år. Hvilke ambisjoner, hvilken fremdrift, hvilket aktivitetsnivå er det regjeringen og Valens eget parti legger til grunn for klimapolitikken?

Til og med prosjekter som ville redusere klimautslippene og som er samfunnsøkonomisk lønnsomme, har ikke denne regjeringen klart å iverksette. Vi vet at for hver dag som går, blir tiltakene vi må iverksette, dyrere for næringslivet, for den enkelte forbruker og for samfunnet, nettopp fordi vi venter på det vi er enige om av mål fremover.

Så kritiserer representanten Serigstad Valen vår kritikk av prosessen rundt Mongstad. Ja, vi kritiserer denne prosessen. Regjeringen har selv gått høyt på banen med sine løfter om full rensing på Mongstad og har måttet gå tilbake på disse løftene med hensyn til de teknologiske og industrielle utfordringene som ligger der. Høyre har ikke vært imot at vi skulle satse på rensing på Mongstad, men det er regjeringen – og statsråden fra samme parti som representanten Serigstad Valen – som sitter med nøkkelen når det gjelder styring fra dag til dag og kontakten med de berørte parter. Det at vi kritiserer prosessen, betyr ikke at vi ikke stiller oss bak ambisjonene om å utvikle renseteknologi som lar seg kommersialisere og kan brukes andre steder.

Høyre endrer på ingen måte retorikken fra dag til dag. Vi er opptatt av klima, og vi er også opptatt av forsynings-sikkerheten. Vi ser at gass og gasskraftverk kan bidra her, men vi ønsker også å utvikle teknologi som gjør det mulig å rense gasskraftverkene på sikt.

Representanten Erling Sande kan jeg berolige med å si at Høyre stiller seg selvfølgelig bak det klimaforliket vi har inngått, og vi er innstilt på å være med og bidra konstruktivt med tanke på hvor kuttene skal komme. Vi etterlyser – og har etterlyst – regjeringens initiativ til å ta diskusjoner om hvordan vi skal ta disse kuttene.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:46:36]: Denne debatten dreier seg om å utarbeide en handlingsplan for å hindre en slik forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal som den vi har opplevd i år. Vi ønsker en plan, ikke en opplisting i en debatt om hva som er gjort – for det er det helt umulig å sette sammen i en plan. Skal dette gjennomføres, må planen inneholde delmål – definerte mål. Målsettingen er at det skal bli en sikker strømforsyning til Midt-Norge. Da må man ha definerte mål, man må ha tidsfrister og delmål for hva som skal gjøres det enkelte år – og normalt kommer det kostnader til. Det virker som om regjeringen er like immun mot handlingsplaner som den er mot private initiativ. Det er klart at i forbindelse med sikker strømtilførsel til Midt-Norge er det mange vanskelige avgjørelser som må tas, men man kan ikke

hoppe over det. For å komme videre må dette gjennomføres.

Fremskrittspartiet erkjenner at gasskraftverk i området hadde vært det beste. Og vi har vanskelig for å forstå at et gasskraftverk i Midt-Norge ikke er like nyttig som det som Statkraft bygger i Tyskland – der er det helt ok, staten eier Statkraft, men der er det ingen grunn til at vi skal ha noen inngripen fra eierne. Hele kjernen, hele poenget er å få fram en plan, som ble lovet i 2006, men som ikke finnes i dag. Man hører om mange gode ting som er gjort – og det er helt sikkert riktig, også mange vanskelige ting – men får vi en samlet plan, kan vi vurdere om den er god. Politikerne klarer ikke å lage den planen, men faginstansene som regjeringen kan benytte, må lage planen. Så får vi diskutere den og se om den er god nok for å sikre at vi unngår en situasjon med høye strømpriser og til dels dårlig tilgang på kraft til Midt-Norge, som i år.

Endre Skjervø (FrP) [12:49:08]: Som nordtrønder synes jeg det er veldig frustrerende å høre på den debatten som foregår her i salen. Når SV sier at man skal løse denne krisen ved å gjøre noe med strømforbruket til hyttefolket i regionen, har man overhodet ikke skjont hva det er snakk om. Vi har et næringsliv i Trøndelag som nå over flere år – ja, faktisk over en tiårsperiode – har sagt at dette går den gale veien. Hvis man ikke gjør noe med én gang, vil man få betydelig reduksjon i kapasitet, fordi det blir for dyrt. Det har vi sett resultatet av, og det ser vi i avisene i Midt-Norge dag ut og dag inn. Så det skulle ikke være noen overraskelse for noen at store industribedrifter nå vakler og har store problemer med å holde arbeidsstokken i virksomhet. Å dra det dit hen at det er strømforbruket til hyttefolket og sparingen til vanlige husholdninger som vil løse dette problemet, blir jeg veldig provosert av å høre. For det er ikke det som er realiteten; da har man ikke skjont hva det er snakk om.

Så sier Arbeiderpartiet i debatten at man prioriterer handling. Ja, men hvorfor gjør man ingenting da? Fra et nordtrøndersk ståsted har man i år etter år sett uttalelser fra Arbeiderpartiet i Nord-Trøndelag, på årsmøter, i fylkesting osv., om at nå må noe gjøres, nå har man kontroll, og bare man sender folk til Stortinget, skal man sannelig ordne opp i dette. Men ingenting blir gjort. Ordføreren i Levanger, Robert Svarva fra Arbeiderpartiet, uttalte til fylkesårsmøtet i Nord-Trøndelag i mars, etter Jens Stoltenbergs tale, at man kunne like godt sendt katta til naboen til Stortinget. Underforstått: Man gjør ikke noen verdens ting. Det blir veldig frustrerende, spesielt for ordføreren i Levanger, som har en stor industrivirksomhet i sin kommune, Norske Skog. Norske Skog er kjempetydelig på at nå er det like før man må stenge, hvis man ikke kan få noen langsiktige rammebetingelser som er gode nok. Hva gjør da regjeringen og stortingsflertallet? Jo, man sier at man skal handle, men ingenting blir gjort.

Så viser Senterpartiet og Sande til at man ikke gjorde så veldig mye under forrige regjering heller. Det sa stortingsflertallet i forrige periode og viste til Bondevik II-regjeringen. Da var det for så vidt legitimt nok å hevde det, men å fortsette med å hevde det i denne perioden, synes jeg

nesten blir latterlig. Jeg håper at man kan komme fra ord til handling, og at man får gjort noe med den situasjonen som vi opplever i Midt-Norge hver eneste dag, som gjør at vanlige husholdninger må betale kjempedyre strømrregninger, og at industrien lider under det som stortingsflertallet ikke gjør.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:52:31]: Representanten Sande etterlyste forslag til tiltak fra undertegnede utenom bygging av gasskraftverk. Jeg kan referere til hva jeg sa:

«Vi sier ja til mer fornybar energi ved bygging av flere småkraftverk, og modernisering og skånsom utbygging av eksisterende eldre kraftverk, som kan gi mer fornybar energi. Og vi forventer nå at overføringslinjen mellom Ørskog og Fardal, med krav om kabling i de mest sårbare områdene, snarest blir igangsatt.»

Dessverre rakk jeg ikke å vise til at vi senest i går hadde møte med bønder og jordeiere, som er alvorlig rammet ved regjeringens løftebrudd når det gjelder grønne sertifikater og småkraftverk. De fleste sliter i dag med røde tall og fare for konkurs. De ber Høyre om hjelp, og de viser til våre planer om grønne sertifikater, som var igangsatt med forhandlinger med Sverige da vår regjering gikk av i 2005 – vi snakker altså om fornybar energi som vannkraft. Og jeg lurer på: Hvorfor sviktet Senterpartiet i denne enkle saken?

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:54:09]: Det var representanten Sande som fikk meg til å ta ordet, fordi han etterlyste igjen tiltak i handlingsplanen som vi mener regjeringen bør iverksette. Jeg sa ikke bare «maksimal framdrift» i arbeidet med Ørskog–Fardal. Jeg sa at olje- og energiministeren faktisk bør sette en tidsfrist, slik at folk i Midt-Norge vet hva de har å forholde seg til – en tidsfrist som er rimelig for å få en forsvarlig behandling, men som setter press på partene og gir folk i Midt-Norge en trygghet for at her får vi faktisk en beslutning.

I mitt innlegg viste jeg også til områdeprisene. Det er faktisk mulig å etablere et prinsipp om at områdepriser skal korrigere for normale variasjoner i kraftforsyningen i ulike deler av landet, men skal ikke brukes som et særpålegg i en landsdel hvis vi over tid får en spesielt anstrengt situasjon, som åpenbart skyldes at myndighetene har sviktet. Det er ikke rett at Statnett skal skrive ut regningen til forbrukerne hvis det er Statnett som har ansvaret – eller politiske myndigheter for den del. Det prinsippet kunne olje- og energiministeren ha slått fast for lenge siden, og dermed gitt folk i Midt-Norge en mye større trygghet i forhold til den usikkerheten man møter i årene framover.

Så har vi også pekt på energieffektivisering, fornybar energi osv. som kan være gjennomført, men paradokset i denne debatten er at vi har kommet så langt at mange av de nye tiltakene som kunne ha vært gjennomført, f.eks. av ny kraftutbygging, ikke vil være ferdig før Ørskog–Fardal står klart. Det er nettopp den rød-grønne regjeringens nøling som har gjort at vi står her i dag i en situasjon der det er for sent å gjennomføre en del av de tiltakene som burde ha vært gjennomført.

Til slutt vil jeg også minne om at den debatten vi nå har om Midt-Norge, kanskje også er en anledning til å løfte blikket og til å diskutere: Er det noen svakheter i energipolitikken som har gjort at vi står her og diskuterer en sånn situasjon? For vi har jo ikke bare en Midt-Norge-situasjon. Energimyndighetene sier at vi har foran oss en potensielt anstrengt situasjon i Hordaland. I fjor vår diskuterte vi utbygging av Goliat-feltet, der regjeringen og det rød-grønne flertallet ikke var i stand til å si at vi kunne forsyne Goliat med fornybar energi om elleve år. Det kunne man ikke med sikkerhet fastslå, fordi Statnett måtte jo regne ut om det var samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge denne kraftforsyningen. Så vi har en Finnmarksituasjon, som skaper klimagassutslipp, vi har en usikkerhet om Hordaland, vi har en usikkerhet i Midt-Norge.

Kanskje er det nettopp tid for å løfte opp energipolitikken og si at vi trenger mer politisk styring av energipolitikken? Vi trenger energi- og klimaplaner som viser at vi holder klimaforpliktelsene uten gasskraftverk med utslipp, og vi forsyner hver enkelt landsdel sikkert i et 10-20-30-årsperspektiv. Det er styring av energipolitikken.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:57:31]: Jeg vil anbefale representanten Skjervø å følge med i debatten og få med seg det som blir sagt før han uttaler seg i så kraftige ordelag som det han gjorde. Det er ikke undertegnede og SV som har kommet med noen utspill om strømforbruk i hytter. Det er det Norsk Industri som har gjort, det er det NHO som har gjort, det er det næringslivet – altså Fremskrittspartiets venner i næringslivet, som Skjervø selv omtalte i sitt innlegg – som selv har kjørt ut. Det burde Skjervø være klar over før han holder innlegg for å hilse hjem til hjemfylket i denne debatten.

Så synes jeg Høyres mangel på ydmykhet er ganske oppsiktsvekkende. Det kan hende at det er Stortinget og en samlet miljøbevegelse som har fulgt veldig dårlig med, men jeg har i hvert fall ikke fått med meg hvilke store tiltak Høyre gjorde for klimaet de fire årene de styrte landet, før de rød-grønne tok over. Hvor viktig er klima for Høyre når partileder Erna Solberg truer med å gå vekk fra enkelte punkter i klimaforliket? Nå garanterer representanten Meling at Høyre står ved klimaforliket. Hvis det stemmer – og det håper jeg virkelig det gjør – hvordan skal da Høyre forklare sin iver etter å bygge flere gasskraftverk i Norge uten CO₂-rensing, som det aktivt tas til ordet for i merknadene til saken her? Hvor er det vi skal gjøre større utslippskutt da?

Hvis klimaforliket er svært viktig for Høyre, skulle man tro at Høyre hadde et avklart forhold til disse spørsmålene før man tok til orde for mer bygging av forurensende gasskraft. Hvordan kan Høyre forklare de diametralt motsatte standpunktene og innstillingen til gasskraft som partiet oppviser – i debatten under forsyningskrisen i vinter, og i forrige ukes spørretime, da det plutselig var viktig å få på plass rensing av gasskraft så fort som mulig av hensyn til klimaet, og i behandlingen av denne saken, hvor man tvert imot omtaler full CO₂-håndtering som «et særnorsk krav» i svært negativt ladede formuleringer? Det henger ikke sammen, og det kan ikke Høyre snakke seg bort fra

ved å drive polemikk mot et SV i regjering som har utrettet mange, mange, mange ganger flere tiltak for miljøet, og som har fått mer gjennomslag for klimaet enn det Høyre noensinne har gjort i regjering.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

(Votering, se side 3356)

Sak n r. 4 [13:00:14]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borg-hild Tenden om å forlenge utleieperiode for vannkraftverk til 30 år (Innst. 235 S (2009–2010), jf. Dokument 8:90 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på tallerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Rune Henriksen (A) [13:01:03] (ordfører for saken): Denne saken ble debattert for mindre enn ett år siden i denne salen, og loven som det er snakk om, ble vedtatt. Forskriftsarbeidet til denne loven er i gang. Loven har ennå ikke fått begynne å virke. Det gjenstår å se hvordan loven vil virke.

Situasjonen for kraftforedlende industri er viktig for landet vårt. Kraftforedlende industri er gjerne lokalisert til steder hvor det er lite annen næring, vi snakker om ensidige industristeder. Dette er bedrifter som er hjørnesteinsbedrifter i de samfunnene hvor de er lokalisert. Bedriftene gir arbeidsplasser, skaper liv i disse landsdelene og skaper også eksportinntekter for landet vårt. For dem som bor i disse områdene, er det utrolig viktig at bedriftene får leve sitt liv, at det er sysselsetting. Dersom disse bedriftene går over ende, går gjerne hele lokalsamfunn over ende. Derfor har den rød-grønne regjeringen gjort mye, lagt ned mye arbeid i tiltak for å løse først og fremst nå kraftsituasjonen for denne industrien, innenfor EØS-reglementet. Vi har kommet med en garantiordning for langsiktige kraftkontrakter. Vi har sørget for etableringer av konsortium for innkjøp av kraft. Vi har økt tilgangen på kraft i markedet. Vi har gitt støtte til energigjenvinning, og vi har fått en utleieordning for kraftverk.

Det vi ser og hører nå fra industrien, er ikke først og fremst krav om tilgang på kraft. Det vi ser, er en kolossal etterspørselssvikt etter industrivarer over hele landet. Kri-

sen utvikler seg, og det er dramatiske tider i internasjonal økonomi. Konkurransetsatt industri er definitivt i faresonen. Det som er viktig da, er at det blir ført en helhetlig og edruelig økonomisk politikk. Dette er det aller viktigste for vår industri i dag, enten det er kraftkrevende industri, eller det er annen industri. Den flertallsregjeringen vi har i dag, leverer på dette området. Vi er på vei tilbake til 4 pst.-banen, etter å ha brukt betydelig med midler på å slå tilbake krisen i første omgang. Nå er det viktig at vi får økonomien opp på skinner, for å understøtte gode, konkurransedyktige rammevilkår for industrien.

Utleieordningen er en sak. Det er ingen stor sak, men det er en sak. Arbeiderpartiets holdning er at en 30 års utleieperiode vil være bedre enn en 15 års leieperiode. Det legger vi ikke skjul på. Det er klart at vi fra vår side vil følge nøye med på hvordan utleieordningen med 15 år – som er vedtatt nå, og som blir rullet ut i disse dager – kommer til å utvikle seg. Men jeg tror det er viktig at vi ikke overdriver denne utleieordningens betydning for kraftsituasjonen i industrien. Er man en barnerik familie og har stort behov for mye melk, sørger man for å få kontakt med en butikk som til enhver tid har melk i butikken. Man går ikke hen og leier en ku for å få melk. Sånn er det også med kraften. Industrien vil først og fremst sørge for å få gode rammevilkår for innkjøp av kraft. Det er andre rammevilkår som er viktigere. Det er den totale økonomien og kvoteregimet som vi har overfor industrien, som er viktig.

Fra Arbeiderpartiets side kommer vi altså ikke til å ta en omkamp om leietid for kraftverk i dag i denne sal. Vi bøyer oss for den enigheten man har oppnådd i regjeringen på dette feltet. Vi vil ikke sette regjeringens gode og helhetlige politikk i spill på en sånn sak som dette. Dersom vi får en endring på leieperioden, vil det først bli et tema – om det skulle vise seg å være nødvendig – etter at vi har gjort oss erfaringer med det vedtatte regimet. En sånn prosess vil bli foretatt innenfor rammen av det gode samarbeidet vi i dag har med SV og Senterpartiet i regjering.

Flertallets innstilling til denne saken er derfor at forslaget bifalles ikke. Det er en innstilling som Arbeiderpartiet slutter seg helt og holdent til.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:06:26]: Behandlingen av Dokument 8:90 S for 2009–2010 er svært viktig i en industripolitisk setting. Forslaget om å be Stortinget endre utleieperioden av kraftverk fra 15 til 30 år kan få store uante konsekvenser for Distrikts-Norge, dersom det blir nedstemt.

Da vannkraften i forrige århundre ble omdannet til elektrisk strøm, resulterte det i flere kraftforedlende bedrifter i Utkant-Norge. Majoriteten av bedriftene er i dag verdensledende på sine områder. Den kraftforedlende industrien er den nest største eksportnæring i landet og sysselsetter over 25 000 mennesker. Den er ofte den dominerende hjørnesteinsbedriften i sitt lokalområde. De ansatte har mer kunnskap om sine produkter enn konkurrentene, og betyr svært mye for sysselsettingen i de deler av landet hvor industrien ligger. Norsk kraftforedlende industri produserer de reneste produktene i verden. Fornyrbar

vannkraft gjør at energien som denne industrien bruker, er utslippsfri.

Et eksempel på denne industrien er produksjon av aluminium. Kinesiske verk slipper ut over tre ganger så mye CO₂ som det norske verk slipper ut for samme produksjon. Aluminium er et produkt som trenger mye energi i forvandlingen fra råstoff til ferdig produkt. Etterspørselen etter aluminiumsprodukter er stor i alle deler av verden. Av all aluminiumsproduksjon siden 1900 er ca. 75 pst. ennå i bruk. Produktet korroderer ikke og trenger bare ca. 5 pst. energi til omsmelting.

Utfordringen for den kraftforedlende industrien er forutsigbare kraft- og utslippskostnader. Dette er det bransjen selv som gir tilbakemelding om. Tidligere eide mange industribedrifter selv sine egne kraftverk. Dette har mer eller mindre forsvunnet som et resultat av hjemfallsregelen. Utleie av kraftverk med en tidsbegrensning på 15 år har ifølge bransjen liten eller ingen interesse.

Eiere av den kraftforedlende industrien er villige til å investere og utvikle industrien i Norge, gitt at konkurransenivået er likt med konkurrentenes. Bedriftene kan leie kraftverk fra det offentlige, men bare for 15 år. Dette er en altfor kort periode for eierne til å investere i nye anlegg eller oppgradere eksisterende anlegg. De fleste kraftforedlende bedrifter har langtidskontrakter som utløper i perioden 2010–2020. For å hindre at bedriftene enten legges ned eller flytter til land med lavere strømpriser og mindre miljøavgifter, såkalt karbonlekkasje, er det nødvendig at bl.a. leiemulighetene av kraftverk økes fra 15 til 30 år.

Representantforslaget om økning av utleieperioden fra 15 til 30 år vil bli nedstemt av regjeringspartiene – dette til tross for at det i Arbeiderpartiets stortingsvalgprogram for perioden 2009–2013 heter:

«Arbeiderpartiet vil videreutvikle virksomhetene som er verdensledende innen kompetanse, arbeidsmiljø, innovasjon, klima og energieffektiv produksjon. Vi vil at kraftintensiv industri sikres tilstrekkelig kraft, forutsigbare og konkurransedyktige kraftpriser og mulighet til langsiktige avtaler. Vi vil arbeide for at industrien kan få leie kraftverk i inntil 30 år.»

Når medlemmene fra regjeringskoalisjonen ennå går mot at utleieperioden for kraftverk økes fra 15 til 30 år, er det betimelig å spørre hvor langt man per dags dato har kommet i sitt arbeid med å utvide utleieperioden. I Trønder-Avisa av 10. mai 2010 står det:

«Skal Norske Skog unngå nedstengning på Skogn må Staten få på plass en statlig garantiordning for industrikraft før årsskiftet.»

Situasjonen til flere bedrifter fra den kraftforedlende industrien er prekær. Skal disse bedriftene forbli i Norge, må de langsiktige betingelsene for energitilførsel bli klargjort. I første omgang ville en utvidet utleieperiode for kraftverk fra 15 til 30 år være det industrien må ha for å hindre nedlegging og/eller utflytting. Karbonlekkasje er noe som bør hindres. Regjeringen, som uttaler at de ønsker at den kraftforedlende industrien skal bli i Norge, bør snarest utvide utleieperioden av kraftverk fra 15 til 30 år.

Til slutt tar jeg opp fellesforslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Representanten Henning Skumsvoll har tatt opp det forslaget han refererte til.

Siri A. Meling (H) [13:11:25]: Det er en årsak til at Norges nest største eksportnæring målt i verdi er prosessindustrien eller kraftforedlende industri. Den er som vi kjenner til, bygget opp på basis av et område der Norge har og har hatt et komparativt fortrinn, nemlig tilgang på energi, og at denne energien har hatt konkurransedyktig prising. En del industribedrifter har eid kraftproduksjonen selv og således hatt kontroll på større deler av sin egen verdikjede. Dette har betydd utvikling og arbeidsplasser i mange lokalsamfunn rundt omkring i Norge, og denne industrien har gjennom generasjoner bidratt med kompetanseutvikling og inntekter til samfunnet.

Høyre er opptatt av at denne industrien skal videreutvikle seg i Norge, og vi ønsker å legge forholdene til rette for at nettopp dette skal kunne skje gjennom dette forslaget fra en samlet opposisjon.

Energikostnadene utgjør en relativt stor andel av kraftforedlende industris kostnadsbilde, og gjennom å kunne forlenge utleieperioden av kraftverk fra 15 til 30 år vil det både bli mer interessant og ikke minst sikre en større grad av forutsigbarhet for aktørene. Vi ble nylig vitne til at en stor aktør, nemlig Hydro, kjøpte seg opp i et gruveselskap for å sikre seg råstoffet som brukes i deres egen produksjon. Det er et ganske betegnende bilde at Hydro nå har sikret seg råstoff for 100 års produksjon, men bare har sikret seg energi et par år frem i tid innenfor det regimet vi har i Norge.

Dette er et resultat av regjeringens politikk, og det er med forundring jeg konstaterer at bl.a. Arbeiderpartiet som det største av regjeringspartiene ikke er mer opptatt av å videreutvikle og sikre norske arbeidsplasser. Det er som representanten Henriksen og saksordføreren sa, at går en industribedrift over ende, går ofte lokalsamfunnet også over ende fordi disse bedriftene ofte representerer hjørnesteinsbedrifter. Det samme gjelder for Senterpartiet, når vi vet at disse industriarbeidsplassene hovedsakelig ligger i Distrikts-Norge. Tilrettelegging for vekst innenfor denne industrien er også god distriktpolitikk.

Jeg husker tilbake til valgkampen i 2005, hvor spørsmålet rundt industrikraftregimet var et viktig tema, og hvor særlig Arbeiderpartiets representanter var tydelige på at et slikt regime skulle komme på plass. Nå kom ikke et slikt regime på plass nettopp fordi det var i strid med våre internasjonale avtaler, men i forbindelse med forrige valgkamp – i 2009 – kom et løfte om garantiordninger. Men selv denne ordningen er ennå ikke kommet på plass. Som representanten Skumsvoll ganske riktig refererte til, sto det i går i Trønder-Avisa at Norske Skog truer med å legge ned deler av sin aktivitet hvis ikke disse garantiordningene kommer på plass innen kort tid. Det sier noe om betydningen av energidelen for den kraftforedlende industrien. Arbeiderpartiet har til og med programfestet at de vil arbeide for at avtaleperioden på utleie av vannkraftverk utvides fra 15 til 30 år.

Politikken som nå føres, er i strid med det programmet Arbeiderpartiet har gått til valg på for denne stortingspe-

rioden, og jeg håper at dette faktum oppfattes av velgerne rundt omkring i mange lokalsamfunn hvor denne typen industri er lokalisert. Jeg håper også at fagbevegelsen merker seg dette faktum.

Til slutt virker det som om Arbeiderpartiet er noe påvirket av å ha regjeringssamarbeid med Senterpartiet når det gjelder det eksemplet representanten Henriksen brukte, om at trenger du melk, så trenger du ikke kjøpe en hel ku, du kan bare kjøpe melken. Jeg vil si at jeg synes dette er en noe overfladisk tilnærming til en viktig problemstilling for den kraftforedlende industrien i Norge. Alvoret tilsier tiltak som monner, og jeg vil oppfordre Arbeiderpartiet til å være med og støtte opp om sitt eget program og støtte forslaget som nå foreligger.

Erling Sande (Sp) [13:16:02] (leiar i komiteen): Det var freistande å kaste seg inn i debatten om mjølk og ku. Det er i alle fall sånn at ein føresetnad for mjølk er ku. Så får ein operere med det i botnen.

Noreg er eit utruleg ressursrikt land. Vi har naturressursar som gjev oss store mengder rein og fornybar kraft, og vi er eitt av svært, svært få land i Europa som er nærast sjølvforsynte med fornybar elektrisitet.

Det er knytt store samfunnsinteresser til norsk vasskraft. I lag med petroleum og fisk er vasskraft ein av våre viktigaste naturressursar. Vasskrafta er ein evigvarande ressurs, som òg kommande generasjonar skal ha glede av, og vasskrafta er svært viktig både for kraftforsyning, infrastruktur, verdiskaping og velferd i landet vårt.

Nettopp derfor var det ei veldig, veldig viktig sak for Senterpartiet å sikre heimfallsinstituttet. Dei store vasskraftverka er arvesølv, og vi eig det i fellesskap. Då er det viktig å sikre nasjonal kontroll over verdiane gjennom lokal og nasjonal offentleg eigarskap. Den spreidde offentlege eigarskapen til vasskrafta er ein verdi i seg sjølv. Dei kommunalt åtte kraftføretaka er viktige samfunnsaktørar som bidreg med både kompetanse, kapital og arbeidsplassar i regionane.

Det var ei ganske utfordrande oppgåve då regjeringa skulle lage ein modell som sikra offentleg kontroll over vasskrafta også i framtida. Fleire forskjellige omsyn måtte balanserast. Fyrst og fremst må vi sikre at vasskraftressursane blir forvalta til det beste for ålmenta. Ordninga må balanserast mellom behova til den kraftforedlende industrien i Noreg og dei krava vi blir stilte overfor i EØS-avtala. Senterpartiet sin motstand mot EU og EØS tør vere kjend, men vi har ikkje noko anna val enn å prøve å skape best moglege løysingar for norske samfunnsinteresser og for norsk industri innanfor det rammeverket som Noreg er ein del av.

Eg må seie at når eg høyrer opposisjonen, begynner eg å lure på om ein har gløymt sjølve bakteppet for saka. Grunnen til at heimfallssaka kom opp på nytt i Stortinget, var jo nettopp forpliktingane og pålegga i EØS-avtala, ei avtale som opposisjonen ivra for. Det er kanskje ikkje så rart at parti som Framstegspartiet og Høgre, som i utgangspunktet ynskte å opne for privatisering og sal av vasskraftverka, ynskte ei slik utvikling. Meir overraskande var Kristeleg Folkeparti og Venstre si haldning den gongen.

Tilgangen til rein og fornybar kraft er eit av norsk industri sine store konkurransefortrinn, og vi brukar krafta til å lage silisium, solcellepanel og aluminium, som gjer bilar lettare. På den måten er norsk vasskraft og norsk industri miljøvennleg i fleire betydningar av ordet. Vi må sikre at norsk kraftføredlande industri har god tilgang på kraft til ein overkommeleg pris, utan å undergrave heimfallsordninga, og sikre norske vasskraftverk på fellesskapet sine hender.

Vi meiner at den gjeldande ordninga balanserer omsyna når det gjeld offentlig eigarskap på den eine sida og industrien på den andre, samtidig som ein sikrar nettopp måla som eg nemnde, med offentlig kontroll. Samtidig kan både private og offentlege selskap inngå leigekontraktar på like vilkår.

Senterpartiet vil understreke at regjeringa arbeider langs fleire spor for å sikre norsk industri langsiktig og god tilgang på kraft. Industrikonsortium og garantiordning er nemnde her. Det er spor ein følgjer. Samtidig er produksjon av meir energi heilt sentralt for å sikre industrien tilgang på kraft. Dette er eit spørsmål som vi har diskutert før i dag, men det er openbert at produksjonen også av ny fornybar energi vil vere med og sikre industrien kraft til ein overkommeleg pris, og ikkje minst god tilgang på kraft, som er føresetnaden for produksjon.

Eg veit at gjennom Enova kan industrien få tilgang på investeringstiltak som gjer at utnyttinga av energien innfor ein industriproduksjon blir betre. Det gjev ikkje berre betre resultat på botlinja i fyrste omgang, det gjev òg langsiktige og berekraftige løysingar som er med og sikrar industrien endå meir konkurransedyktigheit på sikt. Konsolideringsmodellen legg òg opp til at industrien kan ha eigarskap på kraft inntil ein tredjedel og på den måten vere med og sikre ein basis for eigen industriproduksjon når det gjeld tilgang på kraft.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:21:01]: Regjeringa la i fjor vår fram en proposisjon om endringer i industrikonsesjonsloven. Lovforslaget gikk bl.a. ut på at utleie av vannkraftproduksjon skulle tillates på nærmere vilkår. Stortinget fulgte opp regjeringas forslag og vedtok en ny bestemmelse i industrikonsesjonsloven om utleie og om bruk av driftsoperatør. Loven gir adgang for eiere av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter til å leie ut kraftverk og tilhørende anlegg. Slike avtaler kan inngås for perioder til og med 15 år. Stortingets lovvedtak vil tre i kraft så snart nødvendige forskrifter er utarbeidet. Dette ble også varslet i proposisjonen. Et utkast til forskrift om utleie og bruk av driftsoperatør har vært på høring i vinter, og departementet jobber akkurat nå med å vurdere høringsinnspill og slutføre forslaget til forskrift. Jeg legger opp til at forskriften kan komme på plass før sommeren.

Spørsmålet om hvor lenge private og offentlige aktører kan leie vannkraftanlegg, var ett av temaene som ble grundig behandlet i Stortinget i fjor. Utleieproposisjonen ble debattert her i salen 9. juni 2009. Det er altså mindre enn et år siden. Jeg skal ikke dvele for mye ved det jeg sa i den debatten, for under et år siden, men noen forhold er særlig viktige og fortjener en kort repetisjon.

Prinsippet om offentlig eierskap til naturressursene er trygt forankret både i Soria Moria I og i Soria Moria II. I et historisk perspektiv var det en milepæl at Stortinget høsten 2008 lovfestet prinsippet om at landets vannkraftressurser tilhører og skal forvaltes til beste for allmennheten. Dette prinsippet sikres gjennom en eierstruktur basert på offentlig eierskap på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå.

Som det ble påpekt av saksordføreren fra energi- og miljøkomiteen, Tore Nordtun, i fjor, var proposisjonen om utleie en slutføring av regjeringas forslag til regelverk om offentlig eierskap til vannkraftressursene. Som jeg sjøl viste til i den debatten, innebar regler om utleie av vannkraftproduksjon en fullbyrdelse av konsolideringsmodellen for offentlig eierskap til vannkraftressursene, som Stortinget vedtok høsten 2008.

Jeg kan ikke se at det framkommer noen ny argumentasjon i representantforslaget som nå er til behandling. Gode rammebetingelser for industrien er noe regjeringa jobber hardt for. Å forlenge utleieperioden til 30 år har vært foreslått flere ganger og fra flere hold som et mulig tiltak, men her er det også andre hensyn som må tas i betraktning.

Gode utleiemuligheter må tilpasses det grunnleggende prinsippet om offentlig eierskap. Innenfor rammene av EØS-avtalen har jeg hele tida lagt vekt på at det må være en balanse mellom hensynet til å sikre eiers posisjon på den ene sida og, på den andre sida, at avtalene må være langsiktige nok til å være kommersielt interessante.

Jeg mente for ett år siden – og jeg mener fortsatt – at en utleieordning på 15 år er fullt ut forenlig med EØS-avtalen. Utleieordninga er konsistent med konsolideringsmodellen og bidrar til å sikre og styrke det offentlige eierskapet, ved at eieren har alt konsesjonsrettslig ansvar. Det er enhetlige regler for alle utleiare og leietakere.

Det har ikke oppstått nye forhold som tilsier at Stortinget bør gå tilbake på de avveiningene som ble gjort i fjor. Det er viktig at vi nå respekterer disse avveiningene, slik at vi får ro rundt ordninga.

Departementet følger opp lovvedtaket om utleie gjennom arbeidet med forskrift om utleie og bruk av driftsoperatør. Denne forskriften vil presisere føringene som ligger i lovteksten og lovforarbeidene. Blant annet gjelder det mer konkret hva som leies ut, krav til eier, krav til leietaker og krav til den som forestår drifta. Hvor lange avtaler som kan inngås, reguleres også, og regler om godkjenning av slike avtaler som må klargjøres for at utleiereglene skal fungere etter sin hensikt, er en del av det samme.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:25:22]: Selv har jeg 15 års erfaring fra den kraftkrevende industrien, og jeg vet at planleggingsfase og utbygging tar lang tid. Derfor er det vanskelig å forstå at regjeringen holder så strengt på disse 15 årene. Offentlig eierskap endres slett ikke om man utvider grensen fra 15 til 30 år. Bransjen sier at det er for kort tid, så alt taler for at regjeringen i sin prosess egentlig har tatt feil, og at man bør endre.

Når Arbeiderpartiet i sitt stortingsvalgprogram for

2009–2013 sier at partiet vil arbeide for at utleieperioden skal øke fra 15 til 30 år, er spørsmålet: Er dette noe som bare Arbeiderpartiet arbeider med, eller ser også statsråden og hans departement på den samme saken? Hvis så er tilfellet, kan vi forvente et svar på om det er det ene eller det andre? Når man arbeider mot et mål, er det greit å vite når man kommer fram.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:26:24]: Mitt svar på spørsmålet er det samme som jeg sa i innlegget mitt. Jeg er nå opptatt av å konsolidere konsolideringsmodellen og å sørge for at forskriftene kommer på plass – og at dette blir gjennomført i tråd med Stortingets vedtak fra i fjor. Jeg jobber ikke med noen alternativer til det.

Siri A. Meling (H) [13:26:56]: Statsråden sa i sitt innlegg at 15-års leieavtale var forenlig med EØS-avtalen, men jeg vil anta at også 30-års leieperiode vil kunne være forenlig med EØS-avtalen.

Det som er min bekymring, er at mens gresset gror, så dør kua – for å fortsette litt i terminologien til representanten Per Rune Henriksen. Den garantiordningen som er varslet skal komme, som ennå ikke er på plass, og som Norske Skog nå etterlyser og sier må komme innen kort tid, hvis ikke ser de seg nødt til å redusere sin aktivitet, understreker alvorlet med tanke på hvor mye energidelen betyr for den kraftforedlende industri.

Spørsmålet mitt til statsråden er om han kan si noe om når vi kan forvente at denne garantiordningen blir tilbudt aktørene, som lovet.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:27:55]: For det første er det interessant at det tiltaket som regjeringa kom med i fjor – i tillegg til andre tiltak – den nevnte garantiordning, ble oppfattet å være et godt og et interessant tiltak av industrien, jf. eksempelet som representanten Meling her tar fram.

Regjeringa er opptatt av å få dette på plass, men det er en del juridiske avklaringer som må gjøres. Det er sånn sett fortsatt noe gjenstående arbeid. Når det gjelder detaljene for dette, framdriftsplaner osv., må representanten nesten ta det med nærings- og handelsministeren, som er rette vedkommende, og som sitter med ansvaret for saken og den videre framdrifta av den.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:28:57]: Statsråden gir inntrykk av at industrien synes det er et interessant scenario å få leie kraftverk i 15 år. Poenget er at før denne lovendringen kunne industrien leie mye, mye lenger. Det er et eksempel der Vattenfall og Nordland kommune har gått sammen om et prosjekt for 55 år, som gjør at Vattenfall tar mye av investeringene, men der Nordland står igjen som eier etter 55 år. Det ville ikke kunne skjedd med dagens lovverk.

Det som kom klart fram da Stortinget hadde saken på høring i fjor, var at industrien mente at dette var et interessant tiltak for utenlandske investorer, det var ikke et interessant scenario for norske industrifolk. Da er mitt spørsmål: Med den erfaringen en har etter at regjering-

gen har jobbet med dette i et år, hvilket inntrykk gir industrien av om dette er interessant? Er det antydninger om at noen norske industriselskaper vil vurdere å bruke utleieordningen slik som den nå foreligger?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:29:58]: Det siste tror jeg det er for tidlig å konkludere på, i og med at vi fortsatt er i innspurten på forskriftsarbeidet, men jeg har aldri ment noe annet enn at dette vil være et supplement til andre ordninger. Jeg tror gode, gammeldage og langsiktige kraftkontrakter basert på et vanlig kjøper-selger-forhold kommer til å være en vesentlig del av måten å organisere markedet rundt kraft og kraftsalg på, også framover.

For øvrig må jeg nok si at i denne saken er det viktig å huske på at representanten Solvik-Olsen og undertegnede har et fundamentalt ulikt synspunkt på hele spørsmålet. Da dette ble diskutert for et år siden, og med forarbeidet til det igjen, var det en reell uenighet om viktigheten faktisk av å sikre dette. Den kampen som en del av oss tok for å få på plass et regime – jeg ser tida har gått ut, og kan ikke forklare noe mer om det nå.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:31:04]: Det er helt riktig at det er en ideologisk uenighet om man skal åpne for at utenlandsk kapital kan få investere i norsk vannkraft. Fremskrittspartiets tilnærming er at vi skal sikre ressursene på norske hender, men at vi skal tillate at utenlandsk kapital kan få være med på å delinvestere. Men den ideologiske debatten la vi til side da vi diskuterte utleieordninger, for da aksepterte vi premissene. Og da er poenget: Hvordan skal vi få til en utleieordning som er best mulig? Det virker som om det er ideologiske skylapper som gjør at regjeringen velger det en nå gjør.

Da er min utfordring til statsråden: Hvis det viser seg, f.eks. om to år, at utleieordningen ikke har gitt noen interesse – la meg minne om at det faktisk har skapt betydelig kraftutbygging før, jf. Nordland og Vattenfalls samarbeid – og at 15 år er fullstendig uinteressant for norsk industri, vil regjeringa da ta en gjennomgang av utleieordningen for å se om de kan bedre den? Eller handler dette kun om ideologi?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:32:09]: Representanten Solvik-Olsen får begrepet ideologi til høres ut som om det er ganske langt oppe på fyordlista. Jeg mener at det tilløp til ideologisk debatt som var rundt disse spørsmålene for et år siden, var av det gode av den type debatt i Stortinget. Jeg mener at det ideologiske, som ligger i å sikre det offentlige eierskapet rundt vannkraften, også er av det gode, og noe som jeg er villig til å slåss hardt for og verne om.

Realiteten er at vi har en EØS-avtale. Det finnes ikke noen eksakt vitenskap om når en utleieperiode blir så lang at den kan defineres som å være et reelt eierskap, og sånn sett bli brukt mot ordningen ved et senere tidspunkt. Jeg ønsker ikke å gamble med det.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Rune Henriksen (A) [13:33:17]: Jeg har bare noen få kommentarer til debatten så langt.

Jeg synes det er litt nyttig å gå tilbake og se på hva det var som gjorde at debatten om industrikraftregimet var en stor sak i 2005. Det var jo nettopp det at Høyre ikke gjorde noe som helst for industrien, den gangen. Vi tok tak i dette, vi ønsket å gjøre noe, og vi hadde tanker om hva som skulle gjøres. Vi har fulgt de tankene og de tankesporene, og jobbet hardt for å få et industrikraftregime på plass, og vi er langt på vei på plass nå med garantiordningen som også kommer, som det har vært sagt.

Bare også en liten kommentar til det som er situasjonen i dag. Vi har i dag hørt opposisjonen bruke eksempler på Norske Skog som uttrykker bekymring for garantiordningen. Vi har ikke hørt noen eksempler på bedrifter eller konserner som i dag prioriterer å bruke mye tid på å snakke om leietiden på kraftverkene.

Hydro har nettopp sikret seg tilgang på råstoffer til sin aluminiumsproduksjon på lang sikt gjennom oppkjøp av et brasiliansk gruveselskap. Det er ganske interessant å lese kommentaren som Hydro selv gir i Financial Times etter dette oppkjøpet, hvor de sier: Nå har vi stabil tilgang på råvarer til forutsigbare priser i overskuelig framtid, og – føyer de til – vi har også tilgang til kraft til konkurransedyktige priser i overskuelig framtid. Dette er Hydros egen oppsummering av sin situasjon når det gjelder råvarer og kraft, når de uttaler seg til det internasjonale finansmarkedet.

Det er ingen grunn til å anklage undertegnede for å ta lett på den situasjonen som kraftforedlende industri er i. Jeg sa selv i mitt innlegg at denne industriens rammevilkår er av den største betydning for levevilkårene i flere lokalsamfunn, spesielt på Vestlandet, og ikke minst i Hordaland, hvor jeg selv kommer fra. Jeg tar ikke lett på disse tingene. Men det jeg ser som aller viktigst, er at man fører en helhetlig politikk for å ta vare på de arbeidsplassene, de lokalsamfunnene og den industrien som det handler om. Det mener jeg denne regjeringen gjør på en framifrå måte.

Tor-Arne Strøm (A) [13:36:30]: Kanskje en kort, liten historikk når det gjelder industrikraftregimet:

Høsten 2004 – eller det var begynt å snø, det var før jul – var det et demonstrasjonstog i Mo i Rana hvor undertegnede også var med. Da ble det sagt fra en appellat – Ivar Kristiansen fra Høyre – at vi kunne glemme bort det med industrikraftregime. Det var pakket i en skuff, og det kom til å ligge der fra borgerlig side i all evighet – minus Fremskrittspartiet. Det forholdt vi oss til.

Så ble det sagt at vi kommer til å ta tak i denne saken, og vi begynte å jobbe med den fra 2004 og utover. Jeg skal ærlig innrømme en ting: Det har vært en kronglet vei. I dag hevdes det at alt ikke er kommet på plass og den erkjennelsen skal vi ta inn over oss: Alt er ikke kommet på plass.

Hvis ikke jeg har oppfattet tingene feil, var det faktisk slik at i valgkampen nå var fagbevegelsen, LO, industrifor-

bundene og hele røkla veldig fornøyd med at vi var kommet så langt som vi var kommet i dag, det gjaldt også de signalene vi fikk fra industrien. Så har det stoppet litt opp og ting har tatt lengre tid, men vi har i hvert fall et utgangspunkt å jobbe med. Det må man ta inn over seg, og da skjønner ikke jeg hvordan Høyre bl.a. debatterer denne saken når man ikke i det hele tatt var innstilt på å løfte en finger. Det er faktisk slik at de myndighetsbestemte kontraktene går ut nå stykkevis og delt.

Så er det faktisk slik at vi har aldri snakket om billigere strøm, for den tiden er forbi. Men det som er viktig å få på plass, er at man har like rammebetingelser for denne industrien. Det er det det handler om. Det handler faktisk om kraft, og det handler også om andre ting, og at vi kan konkurrere på like vilkår med dem vi skal konkurrere med.

Så tiltakene er på plass. Vi har en del ting som gjenstår, og det må vi ta fatt på og jobbe videre med. Jeg synes statsråden her har redegjort for på en glimrende måte hvordan vi nå skal jobbe videre.

Som jeg sier, er det slik at det er ikke alt man er fornøyd med. Det er man ikke i regjeringen heller. Det skulle nesten bare mangle – det er tre partier. Jeg kunne selvfølgelig tenkt meg at man hadde hatt en leieperiode på 30 år, men nå er det ikke slik. Nå er situasjonen 15 år, og det må vi forholde oss til. Så må vi ikke drive det hylekoret om at industrien er nesten ferdig til å ramle sammen. Det er den faktisk ikke. Vi skal benytte det verktøyet som ligger der, og det skal vi jobbe videre med fra denne regjeringen.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:39:35]: Like før valget i 2009 var representantene for den rød-grønne regjeringen over hele landet, og særlig på industristedene, og sa at nå hadde man fått til et kraftregime. Det ble veldig godt motatt, og kanskje det er en av årsakene til at vi i dag har en rød-grønn regjering – hvem vet? Vi får ikke svar på det.

Dette er et fond, et garantifond, for de firmaene, de bedriftene som ikke greier å betale den kraften de bestiller. Det er ikke et regime som gjør at man kan få billig kraft. Jeg er helt enig med representanten Strøm i at billig strøm får vi aldri som vi har hatt tidligere, det er helt klart. Men vi må få en tilstand som gjør at det er forutsigbarhet på kraft, på mengde, på pris, og ikke minst må vi ikke pålegge bedriftene mer miljøavgifter enn konkurrentene har.

Leietid på kraft er da et viktig element. Næringen og bransjen er helt samstemte på at 15 års perspektiv når man tenker på å bygge ut, foreta en utvidelse på en eksisterende fabrikk eller bygge ny fabrikk, er altfor kort tid.

At Hydro klarte å få en tilgang på 100 års reserve for bauxitt, er meget bra. Vi ser også at da har Hydro nok til sitt store aluminiumsverk i Qatar. I forbindelse med det var hovedtillitsvalgt for Hydro Sunndal neppe veldig fornøyd da han var ute i Dagens Næringsliv og sa at nå var det på tide at næringsministeren sluttet med bare å se på Hydro i utlandet. I Sunndal har de en hel linje, Su 3, som står, som man har planer om å bygge ut, men det har ikke blitt noe, kanskje på grunn av at man ikke har tilgang på kraft eller kapital – hvem vet? Men i hvert fall var det budskapet fra hovedtillitsvalgt: Nå måtte noe gjøres i Norge. Det er det vi i opposisjonen ønsker å

gjøre ved å øke utleieperioden for kraftverk fra 15 til 30 år.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:42:06]: Litt oppfølging til replikkordskiftet, fordi ideologi er viktig å ha i bånd for politikken. Men Fremskrittspartiet er også opptatt av at ideologi omgjøres til en politikk som fungerer i samfunnet for å oppnå de målene en har. Det som er problemet når ideologi blir styrende i denne sammenhengen, er at for regjeringen framstår det som om det aller viktigste målet er å eie vannkraften, nærmest koste hva det koste vil for øvrige aktører i samfunnet.

Det vi har bygd norsk industri på, er nettopp at det har vært en direkte kobling mellom industrien og kraftproduksjonen. Det er ofte industrien som har bygd ut mange av de store vannkraftanleggene. Jeg klarer ikke å se at det er et problem for det norske samfunn om industribedrifter eier vannkraft, bruker den til industriproduksjon i Norge og sikrer velstand og arbeidsplasser. Ofte er det hjørnesteinsbedrifter. Det synes jeg absolutt er en fordel.

Det vi ser at regjeringens energipolitikk har gått ut på, er å fjerne den koblingen som Arbeiderpartiet spesielt har vært en forkjemper for å nevne, og som fagbevegelsen har brukt som et eksempel. Så ser vi at en i tillegg reduserer muligheten for at industrien kan få lov til å leie den samme vannkraften. Da handler dette om ideologi, og en er mindre opptatt av hvordan industrien ender opp i denne situasjonen.

Vi har allerede sett oppslag i f.eks. avisen Telen i Telemark om industribedrifter der som har lagt ned og flyttet til utlandet på grunn av manglende kraftkontrakter. Regjeringen sier de har en industrikraftkontraktordning på gang, men vi ser senest i revidert nasjonalbudsjett, som ble framlagt i dag, at den er ikke på plass. Regjeringen sier de jobber for harde livet, men vi vet at det er bedrifter, spesielt nordover i Norge, som ikke har særlig god tid, for deres kraftkontrakter utløper relativt kjapt. Da blir dette nok en gang noe på regjeringens skrytliste som ikke har praktisk betydning.

Så nevnte representanten Henriksen at en merker lite til at industrien er opptatt av utleieordningen i dag. Ja, bør en bli overrasket når utleieordningen ikke har noen verdi for industrien? Da bruker en ikke kalorier på det. Det er jo helt naturlig. Derfor sitter en og venter på industrikraftregimet. Fremskrittspartiet håper at vi skal få det på plass, men jeg tror at skal du få et industrikraftregime som funker, må du sørge for at du får en helt annen takt i utbyggingen av vannkraft.

Det er ingen tvil om at det Arbeiderpartiet lovte i valgkampen 2005, var et industrikraftregime med subsidierte priser. Det de får nå, er et industrikraftregime med markedsbaserte priser. Da er det viktig at en også tar med seg resten av politikken her. For når regjeringen tvinger industrien ut i kraftmarkedet, burde en i hvert fall sørge for at en fikk en ordning der en ikke fikk CO₂-kostnadene som kullkraften pålegger strømprisen. En må også sørge for at industri som etablerer seg i Norge, får CO₂-rammebetingelser på linje med det en har i Europa, noe vi heller ikke akkurat ser en vilje til fra regjeringen i dag.

Det blir for generelt, det blir for omtrentlig. Også i denne saken har Arbeiderpartiet dessverre sviktet på alle de løftene de hadde både i valgkampen og da de satt i opposisjon. Det synes jeg er trist for norsk industri.

Bjørn Lødemel (H) [13:45:21]: Det var ei merkeleg historieskriving som representanten Strøm kom med frå talarstolen, og også det tilbakeblikket han hadde i forhold til kva som skjedde både i 2004 og 2005.

Eg kan veldig godt minnast den valkampen som var i 2005, der grøn sertifikatmarknad og industrikraftregime faktisk var nokre av dei viktigaste sakene. Dersom ein ser tilbake igjen til 2005, blir det jo hevda at kanskje det var ei av dei sakene som gjorde at vi fekk ei raud-grøn regjering i staden for at ei borgarleg regjering kunne fortsetje.

Eg er heilt einig med representanten Ketil Solvik-Olsen i at det som var lovt i valkampen i 2005, var subsidierte prisar. Så gjekk heile perioden frå 2005 og fram til 2009, der ein rett før valet kom med ei skrytliste for at ein hadde fått på plass industrikraft. Det er jo langt på veg ein fiasco også i forhold til den skrytlista som kom i 2009, når vi ser at det i dag faktisk er snakk om noko heilt anna.

Det er svært beklageleg at Strøm kan stå på talarstolen og skryte av eit regime når det bl.a. i Trønder-Avisa no blir skrive: «Det haster med kraftgaranti», og der ein skuffa klubbleiar går ut eit år etter valet og seier at den garantien ikkje er på plass, og det hastar. Når representanten Strøm då kan stå her på talarstolen å rose den framdrifta, er det svært beklageleg.

Tor-Arne Strøm (A) [13:47:07]: For det første må jeg henlede oppmerksomheten på Solvik-Olsen når han hevder at vi har sagt at vi skulle innføre subsidierte priser til kraftkrevende industri. Det Solvik-Olsen siterer vil jeg gjerne at han finner fram, for det har aldri vært snakk om det. Det tror jeg faktisk man ville ha lagt merke til. Det har aldri vært snakk om det, så det må jeg få se.

Så til Lødemel. Det er jo veldig bra at man har mange valgkampanalytikere i Høyre. Men det som er 100 pst. sikkert, er at Arbeiderpartiet bestandig har stått sterkt på industristedene i dette landet. Det har jo sammenheng med den industripolitikken vi har ført, og man har også tillit til at regjeringen fortsatt vil føre en aktiv og god industripolitikk.

Den forrige regjeringen, Bondevik II, hevdet jo at verk-tøykassen var tom, at markedet bare måtte ordne seg selv. Det var det man sa: Markedet måtte ordne seg selv. Det har vi prøvd å gjøre noe med. Vi prøver å legge til rette for at vi fortsatt skal ha en god og sterk industri. Men så sa jeg også fra talerstolen her – og nå skal jeg si det én gang til – at jeg, og mange med meg, heller ikke er fornøyd, fordi det har tatt for lang tid, og det bestreber vi oss på å gjøre noe med. Jeg har jo hevdet det hele tiden. Det stemmer ikke at jeg har sagt at det har vært rosenrødt i forhold til industrikraftregimet. Nei, det har tatt altfor lang tid. Fagbevegelsen, og mange med dem, er veldig utålmodig etter at vi skal få satt alle tingene på plass. Men forskjellen i forhold til Bondevik II og Høyre var at de ikke skulle ha noe industrikraftregime. Det som jo ble sagt fra Høyre den

gangen, var at det ville man ikke ha fordi det skulle man ordne selv. Så historiebeskrivelsen, i aller helligste navn, må i hvert fall bli rett i forhold til det man nå går ut og hevder.

Nei, vi sa at vi skulle gjøre noe med det. Derfor har vi kommet så langt som vi har kommet. Men selvsagt har det ikke vært enkelt å få disse tingene på plass. Det har vært vanskelig, og det innrømmer vi gjerne. Men ting tar tid, og tingene er kommet på plass etter hvert. Det bør man legge merke til. Det har også industrien og fagbevegelsen gjort. Det er derfor vi har fått den tilliten vi ser nå.

Siri A. Meling (H) [13:49:46]: Representanten Strøm sier at Arbeiderpartiet har stått sterkt i mange industrisamfunn, og det er riktig. Men jeg håper det er noe som hører fortiden til, og at menneskene og velgerne i disse industrisamfunnene er i stand til å gjennomskue Arbeiderpartiets retorikk versus de resultater de faktisk leverer.

Når det gjelder historiebeskrivelsen, blir det feil å si at Bondevik II var imot et nytt industrikraftregime. Tvert imot jobbet både statsrådene Steensnæs og Widvey med å se på muligheter for en videreføring av et industrikraftregime innenfor de internasjonale avtalene Norge hadde forpliktet seg til. De konkluderte med at det ikke var mulig. Og det å konkludere med at det ikke er mulig i forhold til internasjonale avtaler er noe helt annet enn å si at vi var imot dette. Jeg vil anta at flere innenfor Arbeiderpartiet også var seg veldig bevisst på at dette neppe var mulig innenfor de internasjonale avtalene Norge hadde forpliktet seg til. Men allikevel gikk Arbeiderpartiets representanter hardt ut i valgkampen og nærmest garanterte velgerne at de skulle få på plass et industrikraftregime. Det var virkelig opp som en løve og ned som en skinnfell i forhold til den garantiordningen som ble presentert fire år senere, og som ennå ikke er kommet på plass.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

(Votering, se 3356)

Sak nr. 5 [13:51:32]

Interpellasjon fra representanten Dagfinn Høybråten til olje- og energiministeren:

«Med dagens utvinningsgrad vil mer enn 50 pst. av ressursene på norsk sokkel bli liggende igjen på havbunnen. Det handler om store verdier for samfunnet. 1 pst. økt produksjon kan bety opp mot 150 mrd. kr i økte inntekter til staten. Ved fremleggelsen av årsresultat for norsk sokkel 23. februar benyttet Petoro-sjef Kjell Pedersen anledningen til å invitere til et krafttak for omstilling og økt utvinning: «Det verste som kan skje er at vi må stenge ned de store produserende feltene for tidlig. Da mister vi muligheten til å investere for å øke utvinningen fra disse feltene – og samtidig mister vi muligheten til lønnsom utvikling av mindre funn i nærområdene». Ifølge Oljedirektoratet prioriterer selskapene å lete etter nye ressurser fremfor å få mest mulig ut av felt i drift. På Tampen-området, Eko-

fisk og Heidrun haster det. Innen fem år må tiltak settes i verk.

Hvordan kan statsråden bidra til en koordinert innsats mellom selskaper og myndigheter for å øke utvinningsgraden?»

Dagfinn Høybråten (KrF) [13:52:57]: Norge er i økonomisk sammenheng et land som flyter over av melk og honning. Oljeeventyret som vi har opplevd siden Ekofisk-feltet ble oppdaget på 1960-tallet, har gjort Norge til det som kalles «verdens rikeste land». Ekofisk-feltet er med sine olje- og gassreserver blant de hundre største felt i verden. Selv etter mer enn 30 års produksjon er det Ekofisk-feltet som har mest olje igjen å produsere på norsk sokkel. Det kan se ut som om Skriftens ord gjelder også her: De første skal bli de siste. Utvinningsgraden fra feltet, målt i fat oljeekvivalenter, er gjennom 30 år økt fra 21 til 46 pst. På mange måter står Ekofisk som selve uttrykket for hvordan teknologisk utvikling og målrettet innsats fra operatør og myndigheter har bidratt til å øke ressursutnyttelsen.

I motsetning til mange andre oljenasjoner har Norge evnet å forvalte oljeformuen på en måte som kommer samfunnet og befolkningen til gode. Oljeformuen gir oss i dag en trygghet for grunnleggende velferdstjenester, også i tider med stor turbulens i verdensøkonomien.

Men oljeeventyret varer ikke evig. Mye tyder på at oljealderen er på hell. Norge og andre oljeproduserende land har nådd toppen for oljeproduksjon og opplever at produksjonen avtar. Mange av de største oljefeltene er i ferd med å tømmes, og oljeselskapene kjemper en stadig tøffere kamp for å skaffe seg nye reserver som kan dekke opp for produksjonstapet. Presset for å åpne nye sårbare naturområder for oljeutvinning øker for hver dag som går.

I Norge står denne kampen om de sårbare havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen. Det knytter seg enorme forventninger til hva som befinner seg i de delene av Barentshavet som nå gjøres tilgjengelig etter delelinjeavtalen. Mye tyder på at vi kan oppleve et kappløp om ressursene også i denne delen av havområdene.

Forventningene om framtidig knapphet på olje og økende oljepriser fører også til at oljeselskapene finner det lønnsomt å starte utvinning av såkalt ukonvensjonelle petroleumsressurser. Vi snakker primært om tjæresand, men også om skifergass. Tjæresand er en ressurs som så langt har blitt liggende på grunn av høye produksjonskostnader, umoden teknologi, store miljøutfordringer, høy energibruk og store utslipp av klimagasser. Forventningene om knapphet på olje og økt oljepris har satt fart i utvinningen av tjæresand.

Paradokset i situasjonen jeg beskriver, er at oljeselskapene på noen av de største feltene på norsk sokkel forbereder seg på å stenge ned produksjonen, fjerne installasjonene og plugge igjen borehullene selv om halvparten av ressursene fortsatt ligger igjen på bunnen.

Dersom man for 30 år siden hadde tatt til takke med den daværende utnyttingsgraden på Ekofisk og andre felt, hadde vi gått glipp av enorme ressurser for det norske samfunnet. Mange etterlyser derfor nye grep i samspillet mel-

lom myndigheter og selskaper som kan bidra til å bedre utnyttelsen av eksisterende felt. Det å ta ut mest mulig av gjenværende ressurser på felter som allerede er åpnet og i drift, vil også lette presset på nye sårbare områder og ukonvensjonelle ressurser, enten man ser det som et poeng i seg selv eller ikke. Det handler også om store økonomiske verdier for samfunnet. 1 pst. økt utvinningsgrad kan bety opp mot 150 mrd. kr i økte inntekter til staten. Det er nok til å gi f.eks. gratis barnehage til alle norske barn i tre år.

Hvorfor blir halvparten av oljen liggende igjen, og hvordan kan vi tillate at det skjer? Ifølge Oljedirektoratet arbeider selskapene fremdeles med teknologiforbedringer, men de teknologiene med størst potensial for å øke utvinnbare reserver blir i for liten grad videreført i felttester og piloter.

Reidar Kristensen er leder av samarbeidsorganet FORCE, som er Oljedirektoratets redskap for å få selskapene til å samarbeide om feltpiloter og teknologiutvikling. Han uttaler til Teknisk Ukeblad nr. 8 for i år at selskapenes måte å tenke på har endret seg vesentlig de siste årene. Han sier at det ikke har vært et eneste grensesprengende utviklingsteknologisk prosjekt på flere år. Kristensen hevder at teknologiutviklingen blir ofret på felt som er i drift, for å opprettholde høy produksjon og regularitet.

Piloter kan påføre et felt kostnader og risiko. Oljeselskapene er langt mindre villige til å ta risiko i produksjonsfasen enn i letefasen. I produksjonsfasen handler det meste om å minimere risiko. Dette bildet bekreftes av professor i petroleumsøkonomi ved Universitetet i Stavanger, Petter Osmundsen. Han har undersøkt hindringer for å satse på økt oljeutvinning for Oljedirektoratet, og uttaler at de store selskapene ikke har «kultur for å satse på dette». I driftsorganisasjonene er de mest opptatt av at produksjonen holdes stabil.

Oljedirektoratet har på sin side tidligere framholdt at gjennomføringen av prosjekter går tregere etter at Statoil fusjonerte med Hydro. Det er i så fall noe som bør påkalle både Stortingets, regjeringens og statsrådets oppmerksomhet, for det var et av de punktene Stortinget var mest opptatt av da man behandlet fusjonen mellom Statoil og Hydro. Statoil sitter alene med 80 pst. av operatørskapene på sokkelen, og selskapets satsing for å øke utvinningsgraden har derfor en avgjørende betydning for helheten.

Ifølge oljedirektør Bente Nyland haster det nå veldig med å øke utvinningen på eksisterende felt. På Tampen-området, Ekofisk-området og Heidrun må prosjektene være satt i verk innen fem til ti år. Hvis ikke vil disse ressursene være tapt, for når trykket har falt i et reservoar, er det nesten umulig å få oljen opp igjen. I tillegg er det dyrt å holde de store installasjonene i drift etter at normalproduksjonen er stengt. Derfor forsvinner muligheten til å knytte mindre felt i nærområdet til etter hvert som de store reservoarene tømmes. Nyland har bl.a. uttalt:

«Vi må velge om vi er villige til å gjøre en betydelig innsats framover og investere store summer, eller om vi bare skal skumme fløten på sokkelen – uten store anstrengelser. Hvis vi velger det første kan gevinsten for det norske samfunnet bli enorm.»

Det sier vår oljedirektør.

Statens direkte inntekter fra norsk sokkel falt i fjor til drøyt 100 mrd. kr. Dette er 37 pst. lavere enn i toppåret 2008, da inntektene nådde svimlende 155 mrd. kr. Det statlige oljeselskapet Petoro forvalter statens direkte økonomiske engasjement på sokkelen og forklarer inntektsfallet med lavere olje- og gasspriser i 2009, men også lavere oljeproduksjon.

I forbindelse med framleggelsen av årsresultatet for norsk sokkel tok Petoro-sjef Kjell Pedersen til orde for et krafttak for nødvendig omstilling på norsk sokkel. Petoro-sjefen mener dagens produksjonsnivå kan holdes fram til 2020 og 1990-nivå fram til 2030. Men som Pedersen sa 23. februar:

«Men verken reserver, produksjon eller investeringer kommer av seg selv.»

Norsk sokkel står overfor store utfordringer. Vi ser til dels sterkt fallende oljeproduksjon, lav erstatning av oljen og gassen som produseres, og stigende kostnader.

Petoro har derfor tatt til orde for en omstilling av måten vi leter etter, bygger ut og produserer olje og gass på på norsk sokkel. Selskapet har invitert industri og myndigheter til et krafttak for omstilling og økt utvinning. Omstillingen må gjøres nå, mens høy produksjon og store inntekter gir oss handlekraft til å kunne investere i flere og billigere borerigger, flere brønner, flere utbyggingsprosjekter og avansert utvinningsteknologi for å drive opp mer av oljen som befinner seg i reservoarene. Dette er jeg helt enig med Petoro-sjefen i.

Petoro har gitt klar beskjed om hva selskapet ønsker å jobbe med. De vil øke volumet inn til de store modne feltene. De vil støtte operatørene for å få effektivitet og kostnadsreduksjon. De vil presse på for nye metoder for økt utvinning. De vil industrialisere utbygging av nye, mindre felt. Og de vil sikre framdriften i utbyggingsprosjekter. Samtidig har selskapet forventninger om at regjeringen i oljemeldingen ser på aktørbildet og vurderer hvilken rolle de og andre bør ha i fremtiden.

Mye kan tale for at Petoro bør få et utvidet ansvar for å sikre økt utvinningsgrad på sokkelen. Kanskje bør Petoro også utrustes til å kunne innta en mer operativ rolle for å sikre haleproduksjon på eksisterende installasjoner med store gjenværende ressurser. Kanskje kan Petoro overta fra det tidspunktet de kommersielle aktørene ikke lenger ønsker å drive.

Norske myndigheter har satt som mål at reservetilveksten på norsk sokkel i perioden 2005–2015 skal være på fem milliarder fat. Rundt tre fjerdedeler av dette var ment å skulle komme fra økt utvinning på eksisterende felt. Så langt ligger vi svært langt etter denne planen.

Myndighetene har muligheten til å pålegge selskapene å realisere potensialet for verdiskaping på sokkelen. Petroleumsloven åpner for at selskapene kan pålegges å endre utvinningsmetoder der det er lønnsomt og gir verdiskaping. Selskapene er pliktige til å utrede alle gode alternativer. I tillegg har myndighetene muligheten til å trekke tilbake lisenser i forbindelse med de jevnligge lisensforlengelsene.

Myndighetene og olje- og energiministeren har med

andre ord mange verktøy i sin verktøykasse for å møte denne utfordringen, som handler om hvordan man kan sikre enorme verdier for Norge for fremtiden.

Mine spørsmål til statsråden er som følger: Hvordan kan statsråden bidra til en koordinert innsats mellom selskaper og myndigheter for å øke utvinningsgraden på norsk sokkel? Vil han bruke de verktøyene han allerede har i verktøykassa, for å få det til?

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:02:49]: Representanten Høybråten har tatt opp et viktig spørsmål i sin interpellasjon i dag. Jeg må også berømme representanten for å ha holdt et særdeles godt innlegg. Jeg tror jeg var enig i alt som ble sagt, og det er jo ikke alltid jeg har vært det når jeg har hørt innlegg fra Kristelig Folkeparti om dette spørsmålet i denne salen i løpet av de siste årene. Jeg synes det som ble sagt her nå, var godt å høre. Jeg er jo selv i den situasjonen at jeg reiser mye rundt i landet i forbindelse med innspill til olje- og gassmeldingen, og en del av de referansene, de eksemplene, jeg bruker, er veldig like dem som representanten Høybråten her bruker. Slik sett er også det en inngang til debatten som jeg kjenner meg veldig godt igjen i. Økt utvinning er av stor betydning og har et fantastisk stort verdipotensial.

I løpet av 40 år har petroleumsnæringen skapt verdier for godt over 7 000 mrd. kr, basert på dagens pengeverdi. Og når vi ser på dagens situasjon rundt om i Europa, er det ikke vanskelig å se hvilken betydning det har hatt med hensyn til hvor Norge står i dag. En viktig årsak til disse store inntektene har vært en effektiv utnyttelse av petroleumsressursene på norsk sokkel. Denne effektive utnyttelsen har kunnet skje ved teknologi og høy kompetanse i næringen, men også ved at aktørene på norsk sokkel har et lovverk som fokuserer på at øding av ressurser ikke tillates. På denne måten har vi fått til en kontinuerlig utvikling, slik at stadig mer komplekse prosjekter er gjennomførbare. Til tross for en høy utnyttelsesgrad vil over halvparten av oljen på norsk sokkel fortsatt bli liggende igjen med dagens planer, så potensialet på norsk sokkel for økt utvinning er derfor enormt når vi ser på det rent ressursmessig, men også når det gjelder det mer verdimesse.

Dagens vedtatte planer gir en gjennomsnittlig utvinningsgrad på 46 pst. for olje og 70 pst. for gass. Til sammenligning antas den globale utvinningsgraden for olje å være på om lag 35 pst. Vi ser altså i Norge en større utvinningsgrad enn i andre land, men det betyr ikke at vi skal være tilfreds med det.

Utvinningsgraden varierer fra felt til felt og er bl.a. avhengig av reservoaregenskaper, utvinningsstrategi og teknologitvilling. En gjennomgang av reservoarene i feltene på norsk kontinentalsokkel viser at det er stor spredning i den beregnede utvinningsgraden, og beregningen av utvinningsgraden kan endre seg etter hvert som det innhentes ny informasjon om reservoaret. Utvikling av teknologi og endringer av strategiene for utvinningen vil også kunne forandre det estimerte utvinnbare volumet og der-

med også utvinningsgraden. Reservoarqualiteten varierer mye fra felt til felt, og det er naturlig med disse store variasjonene i utvinningsgraden.

Samtidig vil jeg påpeke at investeringsbeslutninger knyttet til økt utvinning er krevende og komplekse. De gjenværende oljeressursene i feltene er teknisk utfordrende å utvinne, og har derfor store arbeids- og kostnadsressurser knyttet til seg. I tillegg er det viktig – og det er en forutsetning – at prosjekter som iverksettes, må ha en samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Det er både en energikostnad og kostnader for øvrig knyttet til det å ta opp den siste prosenten, som vi må være trygge på at vi har et nøkternt forhold til.

Utvinningsgraden på kontinentalsokkelen har utviklet seg over tid. Det skyldes bl.a. utstrakt bruk av vann- og/eller gassinjeksjon for å opprettholde reservoartrykket, det skyldes boring av langt flere brønner enn opprinnelig planlagt, det skyldes systematisk datainnsamling til bruk for bedre reservoarforståelse, og det skyldes fokusering på forskning og implementering av ny teknologi. Dette gjenspeiles også i reservevekst i forhold til opprinnelige anslag gitt i plan for utbygging og drift – PUD. Per 2010 har felt på norsk kontinentalsokkel i gjennomsnitt økt oljeresservene med en faktor på om lag 1,62 i forhold til opprinnelig PUD-anslag.

Petroleumsressursene er ikke-fornybare ressurser, og en rekke felt på norsk kontinentalsokkel nærmer seg halefase og nedstenging, som representanten Høybråten var inne på. For å få realisert potensialene i feltene må tiltak for økt utvinning implementeres før feltet er i den aller siste fasen av sin levetid. For feltene som allerede er over sin periode på platå, er det derfor en begrenset tid hvor teknologiske løsninger kan bli testet ut og implementert. Når feltet stenger ned, kan det også påvirke infrastrukturen i området. Det betyr at også tidsvinduet for leting og utvikling av funn i modne områder er begrenset.

I tillegg er det viktig at vi får kontroll over kostnadene. Det høye kostnadsnivået vi har observert de siste årene, er med på å true investeringsbeslutningene knyttet til dette viktige spørsmålet.

Petroleumsmyndighetene er en aktiv pådriver for å oppnå høyest mulig utvinning av feltene. Alle nye utbygginger blir nøye vurdert med sikte på høy utvinning og innfasing av andre, ofte mindre, felt. Vi spiller også en viktig rolle med aktivt å følge opp feltene i produksjonen. Historisk har myndighetene, i samarbeid med selskapene bidratt til at det er blitt truffet beslutninger som har økt utvinningen på de konkrete feltene.

Men vi ønsker mer oppmerksomhet på disse områdene fra alle aktørene på norsk kontinentalsokkel. En fornyet innsats innen økt utvinning og fortsatt sterkt fokus på å påvise og å bygge ut nye ressurser, er viktig for å begrense fallet i oljeproduksjonen, som representanten Høybråten nevner, hvis ikke annet blir gjort framover. Og det vil naturligvis være et av temaene – faktisk et av hovedtemaene – i petroleumsmeldingen som vi nå jobber med.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet som ligger i representantens interpellasjon, vil jeg si følgende:

Med bakgrunn i at det er så store verdier i samfunnet

som vi her kan gå glipp av, og at det er et behov for å belyse de petroleumsfaglige problemstillingene innenfor økt utvinning i et sokkelperspektiv, vurderte jeg det tidligere i vinter som nødvendig å gjøre noe for å se på nettopp de mulighetene som representanten Høybråten skisserer. Jeg satte da ned en ekspertgruppe for økt utvinning. Det er en gruppe som består av ti personer med bred petroleumsfaglig kompetanse. Denne ekspertgruppen hadde sitt konstituerende møte i februar i 2010, og jeg har store forventninger til at denne ekspertgruppen vil komme opp med nettopp de gode forslagene som kan bidra til å fremme utvinningsgraden på norsk kontinentalsokkel. Utvalget skal identifisere hva som hindrer at samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak når det gjelder økt utvinning, ikke blir gjennomført i dag. De skal videre foreslå tiltak som kan fjerne de hindringene som blir identifisert, og ekspertgruppens arbeid skal være et vesentlig innspill med tanke på petroleumsmeldinga som Stortinget får til behandling.

Dagfinn Høybråten (KrF) [14:10:35]: La meg først takke statsråden både for et grundig svar og for hans anerkjennende ord. Jeg tror det illustrerer at det er en bred interesse fra både posisjon og opposisjon i å lykkes med jakten på den siste olje, som dette jo handler om.

Aktørene har et ansvar, påpeker statsråden. Det ansvaret, sammen med myndighetenes ansvar, har gitt fantastiske resultater i norsk oljehistorie. Ekofisk er et monument over det, men det er mange andre mindre kjente eksempler.

Men norsk oljehistorie er jo også full av eksempler på at slike resultater har ikke kommet uten en aktiv stat – en aktiv myndighetsutøvelse – i tillegg til at man har klart å få med ulike selskaper – ulike aktører – på et felles arbeid. Det må skje igjen.

Det er riktig, som statsråden sier og som jeg påpekte: Potensialet er enormt. Det er teknisk utfordrende, men slike tekniske utfordringer har man overvunnet før. Varskuropene er nå mange, fra tunge aktører som Oljedirektoratet, Petoro og andre eksperter, og tidsvinduet er begrenset, som statsråden sa. Derfor har vi ikke all verdens tid til å vente på utredninger og debatter. Det er også nødvendig med handling.

Jeg synes det er bra at statsråden har tatt tak i dette. Jeg synes det er betimelig at det ble et hovedtema i petroleumsmeldingen, men i forlengelsen av statsrådens imøtekommende svar, er spørsmålet mitt: Hva slags framdrift ser han på det arbeidet han har satt i gang? For tiden løper, og mulighetene for å sikre haleproduksjon, å sikre økt utnyttelse av modne felt som ellers går mot nedstenging, svinner jo etter som tiden går. Derfor er jeg opptatt av å få vite om hva slags framdrift statsråden har på oppfølgingen av de rådene han nå innhenter.

Jeg vil også, i forlengelsen av interpellasjonen, spørre om ikke statsråden ser at han – med de verktøyene han har i lovgivningen, i Oljedirektoratet og med den spesielle rolle som Petoro har sagt seg villig til å påta seg – allerede har en del modne grep å ta, for å sikre mer olje ut av de modne felt.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:13:36]: Jo, representanten Høybråten har helt rett, vi har verktøy som kan brukes, og det er ikke noen grunn til å vente på et meldingsarbeid for å bruke det. Når jeg, sammen med direktøren i Oljedirektoratet, Bente Nyland, presenterte Sokkelåret i Stavanger tidligere i vinter, så var et av hovedbudskapene, både fra Bente Nyland og fra meg, at vi nå skulle ha en tettere oppfølging av lisensene når det gjelder det spørsmålet som representanten Høybråten tar opp. Det norske systemet er jo tross alt utformet sånn at det er et partnerskap mellom myndigheter og selskaper, og vi er avhengige av at de selskapene som er på norsk sokkel, viser vilje til en total god ressursforvaltning av de mulighetene vi får, når vi får tildelinger. Oljedirektoratet har et klart oppdrag med tanke på å være så tett på selskapene når det gjelder lisensene og økt utvinning, at selskapene ser at hvis de ikke følger opp dette, så er myndighetene ikke fornøyd med den jobben de gjør på norsk sokkel.

Så jeg er enig med representanten. Jeg mener også at vi, i forbindelse med den konkrete oppfølgingen i 2010, har lagt et løp gjennom Oljedirektoratet som forsterker dette betydelig i forhold til tidligere.

Når det gjelder spørsmålet om framdrift for øvrig, blir oppfølgingen av det jeg nevnte rundt et ekspertutvalg, kanalisert gjennom meldinga, som vel vil bli behandlet i Stortinget på vårparten neste år, og det vil da kunne bli effektivert etter det. Men jeg skal igjen love representanten at vi ikke skal sitte stille i påvente av det. Vi skal, som jeg også nevnte, jobbe med ulike tiltak og ulike verktøy underveis.

De andre punktene som representanten tok opp i sitt siste innlegg her nå, følger jeg resonnementene på. Det er bred interesse for å få opp den siste oljen. Det er viktig, for det er store ressurser det er snakk om. At aktørene har et ansvar, er jeg også enig i. Jeg mener at Ekofisk, som representanten Høybråten nevner, er et glitrende eksempel på hva vi har fått til gjennom myndighetsinvolvering over tid. Det er verdt et helt innlegg i seg sjøl hva den norske tenkinga, representert ved ulike partiers deltakelse og ledelse, har bidratt til av verdiskaping inn til fellesskapet og når det gjelder total ressursutnyttelse. Ekofisk er et eksempel framfor noe på det.

Så jeg følger resonnementene som Høybråten tok opp i sitt innlegg, og mener også at jeg har kvittert ut det konkrete med tanke på verktøy i kassa.

Eirin Kristin Sund (A) [14:16:54]: Først av alt synes jeg det er veldig god grunn til å berømme interpellanten, Dagfinn Høybråten, for å reise en veldig viktig sak i salen i dag. Som både representanten Høybråten og statsråden har vært inne på, ligger vi i Norge, i de planene som i dag er vedtatt, an til en utvinningsgrad på 46 pst. for olje og 70 pst. for gass. Den globale utnyttelsesgraden for olje er på omtrent 35 pst. Vi har med andre ord en utvinningsgrad godt over gjennomsnittet på norsk sokkel. Det er bra, men vi kan alltid bli bedre, og enda viktigere er det at vi alltid må ville bli bedre.

Det nøysomme og karrige landet lengst nord i Europa møtte en ny næring med sin særegenhet ved starten

av oljealderen på slutten av 1960- og starten av 1970-tallet.

I NRKs dokumentarserie, «Olje!», fikk vi et lite innblikk i hvordan den staute nordmannen møtte den solbrune mannen med cowboyhatt og sigar i munnviken. To ulike verdener møttes, men sammen har disse to i utgangspunktet veldig forskjellige tankesettene skapt det som har utviklet seg til et norsk petroleumseventyr, et eventyr som bl.a. har resultert i det som i dag går under navnet den norske petroleumsforsvaltningen. To i utgangspunktet ulike kulturer har vist seg å jobbe svært godt sammen. Når man har et felles mål, kan man skape historie.

Vi har en god ressursutnyttelse sett i et globalt perspektiv. Vi har veldig gode standarder med tanke på miljø og trygghet for de arbeidende mennesker i industrien. Petroleumssressursene er ikke fornybare og må derfor utnyttes med det for øye. Selv om vi er gode på å hente ut petroleum i Norge, må vi legge oss på minne at omtrent halvparten blir liggende igjen på havets bunn. Det er jo ikke slik at man legger disse ressursene igjen for moro skyld, eller fordi man er slapp eller lemfeldig på annen måte. Vi henter opp og ønsker å hente opp så mye som mulig fra hvert enkelt felt som er vedtatt utbygd. Det er allikevel slik at vi snakker om et svært komplisert felt. Det er store teknologiske og økonomiske utfordringer knyttet til en marginalt økt utnyttelse. Da er det rett, som representanten Høybråten påpeker, at både Oljedirektoratet, Petoro og de ulike selskapene har kommet med veldig tydelige innspill og veldig tydelige signal. Jeg er enig med representanten Høybråten i at samspillet mellom de ulike aktørene og myndighetene blir enormt viktig. Når også statsråden her i dag er enig med interpellanten i at det er et tidsvindu og et tidsperspektiv vi har å jobbe etter, opplever jeg at man her har en enighet om hvordan fortsettelsen skal være.

Teknologisk sett har vi tatt store skritt framover på norsk sokkel i de 40 årene vi har bak oss. Dette er ikke resultat av en tilfeldig politikk. Vi har gjennom norsk lovverk stilt krav til aktørene på norsk sokkel. Vi har vært i fremste rekke når det gjelder miljøkrav og krav til sikkerhet, og vi er nå i full gang med å utarbeide forvaltningsplaner for våre havområder. Godt regelverk og godt rammeverk er en viktig forutsetning for en god petroleumsforsvaltning også i framtiden.

Vi har også en historikk for en skrittvis og ansvarlig utvikling av våre petroleumsføremønstre. Gjennom denne politikken har vi lagt stein på stein, erobret og utviklet nye områder etter hvert som teknologi, erfaringer og kunnskap har tillatt det. Dette er en forsvarlig og ansvarlig forvaltning av våre store verdier, en forvaltning som gjør at vi i dag henter ut mye mer av våre felt enn vi gjorde for 20–30 år siden.

Vi kan ikke diskutere dette temaet uten å være innom vårt store prosjekt, nemlig fangst og lagring av CO₂, eller CCS, som er betegnelsen det ofte går under. I dag kom det fra regjeringen en redegjørelse som jeg synes var både bred og god og tydelig med tanke på det prosjektet. Selv om prosjektet på Mongstad tar lengre tid enn vi kunne ønske oss, står altså målet fast. Vi skal fange CO₂, for deretter å reinjisere den på havets bunn. Dersom vi kla-

rer det, vil denne reinjiseringen kunne være med på å øke utvinningsgraden på norsk sokkel. Vi kan med andre ord også i framtiden ta vare på CO₂, samtidig som vi får en bedre ressursutnyttelse.

Regjeringen har, som kjent, også nedsatt en ekspertgruppe som nettopp skal jobbe med hvordan vi kan øke ressursutnyttelsen på norsk sokkel. Dette understreker det faktum at vi har jobbet godt med dette spørsmålet.

Til slutt vil jeg nettopp understreke hvor viktig det er med politisk styring og bred politisk enighet når det gjelder norsk petroleumsforsvaltning. Det er ikke alltid slik at det som er best for samfunnet som helhet, er det som er best for den enkelte aktør på sokkelen, så vi trenger også i framtiden gode beslutningstakere og et godt og framtidrettet lovverk.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:22:24]: Når jeg har hørt innleggene så langt i interpellasjonen, spør jeg meg egentlig hvorfor vi trenger å ta opp temaet, for alle virker å være skjønt enige. Men det er åpenbart en grunn til at vi ikke har vært tilfreds med dette fra opposisjonens side: De festtalene en har hørt, opplever en ikke har blitt levert i Stortinget.

Det er sjarmerende å høre når Arbeiderpartiet snakker om hvor flotte og flinke vi har vært i Norge, og at vi har fått til den suksessen vi har i norsk oljenæring. Dette har virkelig vært en suksesshistorie. Problemet er at den suksesshistorien politisk sluttet for fire og et halvt år siden. Regjeringen brukte 50 måneder før de i det hele tatt begynte arbeidet med en petroleumsmelding, slik at når det gjelder den brede politiske enigheten som representanten Sund viste til har vært grunnlaget for norsk suksess, har altså ikke denne regjeringen klart å levere. Jeg er veldig glad for at regjeringen har satt i gang arbeidet med en petroleumsmelding, og jeg er egentlig også veldig glad for de holdningene som både Arbeiderpartiet og Senterpartiet uttrykker. Så langt ser jeg fram til å høre hva SV har å si – om de gir inntrykk av en regjering som er enig med seg selv, eller om en her får årsaken til at handlingslammelse har vært regjeringens varemerke i petroleumspolitikken de siste 50 månedene.

Det er en god holdning å ville utnytte investeringer som er gjort, og bruke den kapitalen som er lagt og den infrastrukturen som er bygd, på en best mulig måte. Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti signaliserer det gjennom denne interpellasjonen.

Norge er ledende på teknologi i oljevirkosomheten og i leverandørindustrien. Norge har på mange måter fungert som et laboratorium, fordi vi har hatt rammebetingelser som har gjort det attraktivt, interessant, å teste ut ny teknologi. Vi begynte på bar bakke for over 40 år siden, men har gjennom en fornuftig tilnærming sørget for at den kunnskapen som bransjen da hadde, også kom inn i Norge, og vi har vært med og vært en pioner i å videreutvikle den. Det er bra, og slik bør det også være framover. Det håper jeg petroleumsmeldingen til regjeringen legger grunnlag for, for det stimulerer norsk teknologiutvikling generelt og offshoremiljøene spesielt. Det kommer hele nasjonen til gode, både fordi verdiskapingen fra olje- og gassnæringen

er viktig i dag, og fordi de næringene som vi skal bygge videre på i framtiden, vil være avhengige av å ha gode ingeniører som kan konkurrere, og som gjør det attraktivt å etablere ny virksomhet i Norge.

Når dette er en relevant debatt – selv om alle så langt har vært enige – er det jo fordi en har brukt 50 måneder før en begynte å arbeide med en petroleumsmelding – og dermed har brutt all tradisjon de siste 30–35 årene – men det er også fordi denne regjeringen kuttet i petroleumrelatert forskning i 2008-budsjettet og kjørte et hvileskjær i 2009. Jeg er veldig glad for den krisepakken som kom til verftene, med en økning på Demo 2000-bevilgningene på 50 mill. kr. Det er framlagt i dag. Det vitner om at regjeringen erkjenner at det kuttet de gjorde, var feil. Men det har sendt uheldige signaler. Hvis det er noe vi må satse på for å få økt olje- og gassutvinningsgrad, er det nettopp teknologi, og da må petroleumsforskning ligge i bunnen.

Det har vært andre uheldige signaler – som f.eks. når regjeringspartiet som styrer Kunnskapsdepartementet og Forskningsdepartementet, sier at de ønsker å styre ungdom bort fra petroleumrelatert utdanning. Det er ikke med på å gi det signalet som norsk petroleumsnæring trenger for å ville investere i Norge, utvikle en teknologi i Norge, og dermed øke utvinningsgraden i Norge.

Vi bør også vurdere i petroleumsmeldingen hvordan vi skal stille krav i lisensene – enten til å stimulere, eller til eventuelt å krevne uttesting av teknologi, utviklet i Norge, når det er formålstjenlig for det vi tror vi kan få av utvinningsgrad. Selv om det gjerne betyr at det blir en liten reduksjon i avkastningen for selskapene, kan det være en stor gevinst for nasjonen. Det bør være noe vi absolutt vurderer.

Og så handler det om den langsiktige politikken som føres. Det er veldig få oljeselskaper – og veldig få industrielskaper generelt – som vil investere i et kapitalkrevende marked med svært langsiktig nedskrivningstid, hvis de har en følelse av at den politiske holdningen er at dette er noe vi egentlig ønsker å bli kvitt. Da har vi også en retur til et av regjeringspartiene, som har kjørt knallhardt i media de siste to månedene at de ønsker å fase ut olje- og gassnæringen fortest mulig – at selv de olje- og gassressursene som finnes på kloden, kan vi ikke utvinne, og da er det i hvert fall ingen grunn til at vi skal lete etter mer.

En næring som føler at regjeringen er i en solnedgangsmodus vil ikke bruke mye tid på å investere i nye prosjekter og teknologiutvikling i Norge. Da vil de sannsynligvis heller ta kapitalen sin andre steder. Jeg tror ikke de andre stedene vil være fornybar energi-prosjekter i Norge, det vil være olje- og gassprosjekter i utlandet. Da vil Norge gå glipp av viktig kompetanse, vi vil gå glipp av viktige inntekter, og vi vil heller ikke klare å realisere de målene som alle er enige om her, nemlig å øke utvinningsgraden på norsk sokkel.

Jeg ser fram til å få regjeringens petroleumsmelding til behandling. Jeg håper den er så offensiv som det er grunn til å tro ut fra enkelte sitater, og ikke at det bare har vært ytterligere et års treneringsarbeid som dekker over uenigheten i regjeringen.

Siri A. Meling (H) [14:28:24]: Takk til representanten Høybråten for å ha tatt initiativ til denne debatten om et viktig tema i vår petroleumspolitik, nemlig hvordan vi kan øke utvinningsgraden på norsk sokkel.

Siden 2001 har oljeproduksjonen sunket for hvert år, og Høyre er opptatt av at selskapene ikke bare skummer fløten, men at de anstrenger seg for også å få økt utvinningsgrad. Det virker som om det er tverrpolitisk enighet om det.

Spørsmålet om økt utvinningsgrad har minst to viktige dimensjoner. Den ene dimensjonen er miljøaspektet. Det er god miljøpolitikk å benytte seg i størst mulig grad av eksisterende felt, eksisterende inngrep og eksisterende infrastruktur. Det andre aspektet er selvfølgelig av økonomisk art.

Ifølge Oljedirektoratets beregninger vil samfunnet kunne tjene opptil 150 mrd. kr per prosent vi klarer å øke utvinningsgraden i eksisterende felt. Vi risikerer at 54 pst. av ressursene blir liggende igjen dersom vi ikke får opp utvinningsgraden. Oljedirektoratet har ved flere anledninger understreket at spørsmålet om økt utvinningsgrad i eksisterende felt begynner å bli tidskritisk for en del av feltene. Dermed er det viktig å diskutere hvilke tiltak som det kan være mulig å iverksette for at aktørene i større grad skal fokusere på økt utnyttelsesgrad, mens det fremdeles er fysisk og økonomisk mulig å iverksette slike tiltak.

Høyre har ved gjentatte anledninger etterlyst regjeringens petroleumspolitik gjennom en petroleumsmelding. Faktisk er det syv år siden sist – da under Bondevik II-regjeringen – at Stortinget hadde anledning til å diskutere visjoner, mål og strategier for landets viktigste næring. Spørsmålet om mål og tiltak for å sikre en økt utvinningsgrad på sokkelen ville naturlig hørt hjemme i en slik helhetlig diskusjon omkring norsk petroleumspolitik.

Det er mye som taler for et samspill, dvs. at politiske og offentlige myndigheter sammen med oljeselskapene og leverandørindustrien må samarbeide for å finne tiltak og rammebetingelser som stimulerer til økt utvinning.

Det siste tiåret har vært mer preget av leteaktivitet enn fokus på økt utvinningsgrad. Myndighetene la også til rette nettopp for en slik politikk, spesielt gjennom å tilrettelegge for skattefradrag for leteutgifter. Endring av skattereglene har gitt ønsket effekt, og oljeselskapene får tilbakebetalt 78 pst. av leteutgiftene sine. 38 selskaper fikk i år utbetalt 6,3 mrd. kr for 2008, ifølge et intervju med representanter fra Petoro på nettutgaven av Stavanger Aftenblad i dag.

Under Bondevik II ble det gjort flere grep utenom skatteomleggingen for å styrke utvinningsgraden på norsk sokkel. Det ble bl.a. tilrettelagt for et mangfoldig aktørbilde på sokkelen, med både små, mellomstore og store selskaper, bl.a. for å sikre forlenget levetid i felt og økt utvinningsgrad. Videre ble det en kraftig økning i bevilgningene til petroleumsforskning, hvor bl.a. fokus på økt utvinningsgrad var et tema.

Spørsmålet er så viktig og inntektspotensialet så stort at det er viktig at vi synliggjør ambisjoner i forhold til utvinningsgrad, og at vi er villig til å snu alle stener for å se på tiltak som kan bidra til å sikre at vi når våre målsettinger.

Fra Høyres ståsted vil jeg påpeke tre viktige elementer som kan bidra til at vi får økt utvinningsgrad.

For det første: Høyre har foreslått en betydelig styrking av Petoro. Dette var vi alene om ved behandlingen av inneværende års budsjett, men jeg håper at et flertall kan stille seg bak denne linjen når budsjettet for 2011 skal legges. Petoro skal ivareta statens interesser og eierandeler på sokkelen, og selskapet er direkte representert i flere lisenser. Petoro er derfor et viktig instrument for å anskueliggjøre muligheter for økt utvinningsgrad. I samme artikkel som jeg refererte til tidligere i mitt innlegg, sto det også omtalt at Petoro ønsket å bore 50–100 brønner i hvert av feltene Heidrun, Gullfaks og Snorre, og mener at det er mulig å få en utvinningsgrad på over 60 pst., men påpeker samtidig at det er avgjørende å finne rimeligere boremetoder.

For det andre: Vi vil øke bevilgningene til petroleumsmarkedet forskning og utvikling. Dette har Høyre tatt sterkt til orde for i budsjettssammenheng, og jeg vil igjen påpeke at det ikke finnes en bedre avkastning per investert krone innenfor forskning enn nettopp innenfor denne sektoren. Et av virkemidlene bør være å bidra med statlige midler til planlegging og gjennomføring av innovative løsninger som fremmer samarbeid mellom ulike aktører på tvers av lisenser.

For det tredje: Myndighetene bør se om det kan være muligheter for økonomiske incentiver for å øke utvinningsgraden for å styrke selskapenes appetitt på å plassere sine beste hoder til å løse disse oppgavene.

Jeg registrerer at interpellanten holder økt utvinningsgrad noe opp mot åpning av nye leteområder. For Høyre er ikke dette et enten–eller, men et både–og. Det er mange år siden myndighetene åpnet for nye leteområder, og Høyre er innstilt på å føre en politikk som sikrer videreutvikling av industrien vår, økt produksjon til en verden som trenger mer energi, og en videreutvikling av vårt næringsliv.

Snorre Serigstad Valen (SV) [14:33:32]: Representanten Høybråten fremmer en viktig interpellasjon. Jeg har etterlyst de siste månedene, som representanten Solvik-Olsen nevnte, mer debatt og problematisering rundt hvordan vi forvalter våre petroleumssressurser, og det er bra at også Kristelig Folkeparti er opptatt av det.

Her er det mange hensyn som skal veies opp mot hverandre. Miljøinteresser både i klimaforstand og i form av sårbare havområder, samt vilkårene for fisken på norsk sokkel, er hensyn som spiller inn.

Mitt utgangspunkt er at det er ønskelig å begrense leteaktiviteten. I enkelte områder, som utenfor Lofoten og Vesterålen og Senja, har konfliktnivået blitt svært høyt allerede ved seismikkskyting. Leting og boring i disse områdene vil være svært uansvarlig og sette fiskernes og reiselivsnæringens arbeidsplasser i fare, og utsette en rekke arter for risiko i svært sårbare områder. Men denne problematikken gjelder i langt flere områder enn dem som diskuteres i offentligheten.

I sin høringsuttalelse til den 21. konsesjonsrunden advarer Havforskningsinstituttet mot oljeboring i hele 39 av de foreslåtte områdene. Dette er basert på de nyeste kunnskapene som foreligger, og illustrerer det pro-

blematiske i oljeindustriens press for stadig å åpne nye områder.

Det er derfor et godt utgangspunkt å prioritere høyere utvinningsgrad i allerede utbygde felt. Og det er grunn til å lytte til oljedirektør Bente Nyland, som kritiserer oljeselskapene for å bruke for mye penger på leting og for lite ressurser på økt utvinning fra eksisterende felt. Petoro har sluttet seg til denne kritikken. Å øke utvinningsgraden er derfor riktig om utgangspunktet er å forvalte en verdifull ressurs på en mest hensiktsmessig måte. Det er jo, som det er referert tidligere her, svært store ressurser det er snakk om, og en økt utvinningsgrad vil kunne spare oss for de inngrepene i sårbare områder som videre ekspansjon medfører.

Statoil driver 80 pst. av alle norske olje- og gassfelt, og de er dermed rett adressat for Petoros kritikk. I tillegg opererer Statoil med svært klimaødeleggende planer for utvinning av f.eks. oljesand i utlandet. Det vil være bedre for miljøet å avstå fra de mest ekspansive planene, og fokusere på bedre utvikling av eksisterende ressurser.

Denne saken har imidlertid noen flere sider. Klimaforskere har tidligere påvist at vi ikke kan utvinne og brenne all oljen vi har funnet allerede, om vi skal være sikre på å hindre en dramatisk global oppvarming. Dette skal vi jo ha en egen debatt om senere i dag. Norsk oljepolitikk befinner seg ikke i et vakuum, tvert imot er norsk olje en del av klimaproblemet.

Vi kan sannsynligvis ikke fortsette å utvinne olje i Norge til det er tomt, både av hensyn til klimaet, og fordi det hindrer Norges rolle i framtidens industrieventyr. Leverandørindustrien vår har en mulighet til å ligge i verdenstoppen innen oppdrag for fornybar energi. Om vi skal bli et flaggskip innenfor framtidig grønn industri, må vi også prioritere dette innen forskning, utvikling og næringsutvikling, og vi må foreta næringspolitiske prioriteringer. Det var et godt oppslag om dette i Stavanger Aftenblad, representanten Høybråtenes hjemmeavis, i går.

Vi vil bli nødt til å velge mellom olje på den ene siden og en fornybar framtid på den andre siden. På ett eller annet tidspunkt er vi nødt til å gjøre disse prioriteringene, og vi må handle i god tid for å sikre framtidige arbeidsplasser. En gang om ikke så lenge har vi ikke de store oljeinntektene som vi har nå. Det må vi forberede oss på. I et slikt perspektiv kan vi ikke fortsette å basere oss på stadig mer oljeutvinning.

Det er et moment til som må nevnes, som er viktig. Merutvinning av olje i allerede utbygde felt er i et utslippsperspektiv ikke uproblematisk. I Riksrevisjonens rapport om måloppnåelse innen klimapolitikken går det fram at utslippene per produserte enhet ikke har gått ned i Norge de siste 20 årene. Dette skyldes først og fremst at sokkelen modnes. Energiforbruket per produserte enhet går opp, og det er god grunn til å anta at dette forsterkes etter hvert som man øker utvinningsgraden enda mer.

Det er altså mange ulike momenter som spiller inn i saken som representanten Høybråten reiser, og som gjør det vanskelig å trekke helt entydige konklusjoner, kanskje med unntak av for Høyre. For dem er det et spørsmål, som de sier, om både–og. Så frimodige har ikke SV tenkt å være

i en så viktig sak som energi- og klimapolitikk. Én ting er imidlertid helt sikkert: Norge kan ikke være like avhengig av olje i framtiden som vi er i dag, og det er et perspektiv vi alltid må ta med oss i debatter om petroleumspolitikk.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:38:29]: Det er ikke bare i petroleumsdebatter vi må ha det perspektivet at vi ikke kan være så avhengige av petroleumsinntekter i framtiden. Det perspektivet må vi ha med oss i enhver debatt, for dette samfunnet skal gå mot lavutslippssamfunnet og da må det perspektivet prege enhver debatt.

Jeg synes at interpellanten Høybråten har tatt opp en viktig interpellasjon i dag, for til sjuende og sist handler dette om: Er vi de gode forvalterne? Når vi først har boret og funnet olje, må vi ha et større mål for øye enn at vi lar over 50 pst. av ressursene ligge igjen på havbunnen når selskapene plugges igjen brønnene. Dette er ikke å være gode forvaltere. Å være gode forvaltere er å ha et større mål om å få mer ut av disse ressursene der vi først er i arbeid – også for å kunne spare de sårbare områdene som vi har langs kysten vår.

Vi har en 40-årig historie med petroleum her i landet. Ja, det er lenger enn jeg har levd. Jeg har alltid levd med at Norge har vært en petroleumsnasjon. Men derfor er det desto viktigere at dette er en debatt som både yngre og eldre politikere er opptatt av. Det er bare i dette samspillet vi kan ta de nødvendige grepene, for det er ikke tvil om at petroleumshistorien i Norge har vært en historie som har skaffet Norge store inntekter, som har gjort at vi har blitt et av verdens beste land å bo i.

Det er enorme ressurser som ligger igjen, sier statsråden i sitt innlegg. Det er krevende, og det er komplekse saker å øke utvinningsgraden. Men spørsmålene mine, da statsråden var der i innlegget sitt, er: Hva gjør statsråden? Hva gjør regjeringen med dette? Så kom det noen punkter. Vi har mer oppmerksomhet på dette feltet. Vi har dette området som et av hovedtemaene i petroleumsmeldingen som Stortinget får seg forelagt. Jeg har satt ned en ekspertgruppe i februar 2010, og disse ekspertene vil komme med gode forslag som vil bli lagt fram i petroleumsmeldingen. Ja, dette er vel og bra, men når statsråden blir utfordret på om ikke han allerede i dag har verktøy gjennom dagens system, så svarer statsråden til interpellanten: Ja, det har vi. Det er ingen grunn til å vente, og vi følger lisensinnehaverne nøyere.

Men da blir mitt spørsmål om statsråden er villig til å følge oljedirektør Bente Nylands tankerekke videre, for statsråden sa jo at Bente Nyland og han hadde dette som et hovedfokus tidligere i år. Bente Nyland sier:

«Vi må velge om vi er villige til å gjøre en betydelig innsats framover og investere store summer, eller om vi bare skal skumme fløten på sokkelen – uten store anstrengelser.»

Det var til Industri Energi. Mitt spørsmål til statsråden er: Er regjeringen villig til å bruke de store summene for at dette også skal bli realitetene når vi nå går gjennom de forskjellige lisensene? For oljedirektør Bente Nylands budskap til oss politikere og til bransjen er tydelig.

Jeg er glad for det som representanten Snorre Valen

sier i Stavanger Aftenblad om at han ser en sammenheng i det å drive bedre utvinning der vi driver for da kan vi spare sårbare områder. Men jeg blir mer overrasket over representanten Sund som trekker fram Mongstad og den redegjørelsen som hun oppfatter som en god redegjørelse i revidert i dag. Når vi leser reviderts redegjørelse på dette feltet når det gjelder seismikk og lagring, så viser den at her trenger vi mer tid, her trenger vi mer kunnskap, og vi får også en utsettelse når det gjelder å gå videre på Johansen-formasjonen, hvor det opprinnelig var tenkt at man skulle bore i 2010. Den er utsatt til 2011.

Tor-Arne Strøm (A) [14:44:02]: Jeg synes det er en viktig sak som Høybråten har satt på dagsordenen i dag, og jeg er enig med statsråden i at det var et godt innlegg og veldig mange gode poeng i det innlegget til Høybråten.

Det er sagt fra denne talerstolen i dag at vi har hatt en utvinningsgrad som ligger godt over gjennomsnittet, og det er riktig. Men man kan bli enda bedre. Hvis vi ser litt på innleggene her i dag, så beskrev Eirin Sund historien om og starten på oljeeventyret, og jeg tror at det er sånn – for å gi honnør til dem som startet dette – at mange av oss skal være takknemlige for at det var noen som grep fatt i disse tingene og de naturressursene vi hadde på slutten av 1960-tallet og begynnelsen av 1970-tallet.

Teknologisk sett har vi tatt mange skritt når det gjelder norsk sokkel i løpet av disse 40 årene, og teknologien går framover. Vi har ført en ansvarlig politikk, og det skal vi fortsatt gjøre, og ikke minst når vi ser hva de verdiene har betydd for Norge. Jeg må i anstendighetens navn legge en liten visitt til min gode venn Snorre Valen fra et av regjeringspartiene. De verdiene vi har skapt gjennom disse årene, har også betydd mye for SV og Snorre Valen. Alle sammen har nytt godt av disse ressursene, og når vi snakker om å få budsjettene på plass, vil alle bruke av oljepengene. Da må jeg også minne om at vi i finanskrisen kunne bruke litt ekstra oljepenger, for vi har penger på bok, og vi har forvaltet ressursene våre på en god og ordentlig måte. Jeg tror det er mange som ser til Norge. Jeg skal nevne ett eksempel på hvilke ringvirkninger dette har hatt for f.eks. Kristiansund: Først på 1990-tallet var det en arbeidsledighet i Kristiansund på 14 pst. Etter at de nå har tatt del i dette eventyret, ligger arbeidsledigheten på mellom 3 pst. og 3,5 pst. Folk kommer tilbake. Ungdom flytter tilbake. Det skaper kunnskapsarbeidsplasser. Jeg sier ikke at olje og gass alene har løst disse problemene, men det er ett av mange ben å stå på, og vi skal fortsette på en forsvarlig måte.

Så har jeg lyst til å ta et lite tilbakeblikk og så se litt framover på situasjonen i Distrikts-Norge og på kysten. I Norge var det ca. 3,5 millioner mennesker i 1960. I 2009 var vi 4,8 millioner mennesker. I mitt eget fylke Nordland var det i 1960 237 000 innbyggere. I 2009 var vi nede i 235 000 innbyggere. Rogaland hadde i 1960 238 000 innbyggere og i 2009 var det 420 000. Antall innbyggere mellom 60 og 69 år i Nordland har de siste årene økt med 23 pst. Antall innbyggere mellom 20 og 40 år har de siste fem årene gått tilbake 10 pst. Så er spørsmålet: Kan vi gjøre noe for å snu denne trenden? Ja, det er jeg sik-

ker på. Det er én ting vi i hvert fall ikke kan vedta, og det er hvor ungdommen skal bo. Men hvis man klarer å få til kunnskapsarbeidsplasser, og får til en utvikling som skaper ringvirkninger på land, vil det også skape andre arbeidsplasser, og da blir det interessant for ungdommen å flytte hjem og ta del i det som skjer i lokalsamfunnet.

Et eksempel til. Det er ingen som skal fortelle meg at ikke oljen har betydd noe. I offentlig sektor var det i 1970 278 000 ansatte. I 2007 var det 738 000 ansatte i offentlig sektor. Det har vært en økning på 460 000 mennesker, ca. 165 pst. Det finnes ikke tilsvarende ekspansjon i andre land i offentlig regi. Det er heller ingen som skal fortelle meg at ikke de oljepengene vi har hatt muligheten til å bruke, er utnyttet i offentlig sektor, og at denne har vokst i disse årene.

Når det gjelder industriarbeidsplasser, var det i 1970 384 000 ansatte, mens vi i 2007 var nede i 267 000 ansatte. Det sier litt om fordelingen i offentlig sektor i forhold til privat sektor. Men så sier jeg samtidig at olje alene løser ikke disse utfordringene. Det er viktig at vi har flere ben å stå på, og det er viktig at vi har en utvinningstakt, og det er viktig at vi også ser etter nye muligheter langs kysten vår når det gjelder denne virksomheten, slik at også landsdelene i nord kan få ta del i den aktiviteten. Men vi skal gjøre det på en forsvarlig måte.

Dagfinn Høybråten (KrF) [14:49:10]: Jeg vil begynne med å takke mine medrepresentanter for en veldig viktig og interessant debattrunde, som avslører betydelig grad av enighet om at det er nødvendig at norske myndigheter har et enda sterkere fokus og trykk på økt utvinningsgrad på eksisterende oljefelt. Vi kan være uenige om det er et enten–eller. Jeg vil på Kristelig Folkepartis vegne si: Det er slett ikke et enten–eller. Vi vil for fremtiden være åpne for nye leteområder, selv om vi ønsker vern i Lofoten og Vesterålen, men vi kan ikke la dette være ugjort uansett hva vi måtte mene om Lofoten og Vesterålen. For som representanten Serigstad Valen ganske riktig sa, vi kan ikke være like avhengig av olje i fremtiden som vi er i dag. Nei, vi kommer ikke til å være det. Vi kan ikke tillate oss det, fordi oljeproduksjonen er synkende og vil være synkende med den kunnskap vi i dag har. Men vi har et stort historisk ansvar for å sørge for at vi gjør vårt ytterste som forvaltere av denne tidsepoken når det gjelder utnyttelse av de ressursene vi har oppdaget og har vært i gang med å utvinne over tid.

Og det er her signalene fra ekspertene i Oljedirektoratet og fra Petoro er så kraftige, så tydelige, at de ikke kan overses, verken av regjering eller storting. Jeg hadde ønsket at statsråden i sine svar i dag hadde vist en enda mer proaktiv holdning til dette, men jeg konstaterer at vi er på samme spor. Vi går i samme retning. Vi er enige om at vi må ha en sterkere prioritering av dette framover, og jeg håper at statsråden kan bekrefte at han vil motta den utstrakte hånd som Petoro har gitt, til å være med og spille en rolle i dette bildet. Jeg for min del – og nå vil jeg avslutte – er bekymret for at vi etter fusjonen mellom Statoil og Hydro har fått en så dominerende aktør i forhold til den problemstillingen at det ikke blir tatt de nødvendige

grep hvis ikke andre aktører spiller en annen og sterkere rolle. Utviklingen de siste årene viser at det er nødvendig. Utviklingen i hele den 30–40-årsperioden vi har bak oss, viser at det er mulig.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:52:19]: Jeg vil også til slutt bare kort kommentere at jeg synes dette har vært en interessant og viktig debatt. Jeg slutter meg til de siste vurderinger representanten Høybråten kom med i så måte.

Så vil jeg komme med et par kommentarer. Det ene er at jeg på sett og vis synes at det gjør debatten litt mindre interessant enn det den kunne ha vært, når representanten Solvik-Olsen bruker begrep som «handlingslammelse» om olje- og gasspolitikken i Norge. Hvis representanten hadde tatt seg bryderiet med å se hva som har kommet i den siste tida om tildelinger og om forutsigbarhet på sokkelen, og hvis representanten har fanget opp hva jeg har sagt om det vi nå ser for oss på en del nye områder i Barentshavet, blir det rett og slett veldig feil å bruke den type begrep. Jeg tror debatten hadde stått seg på at vi hadde sett noe mer på realitetene og hva som skjer, sjøl om en kan være uenig i deler av politikktutforminga.

Så er det representanten Line Henriette Hjemdal som etter å ha gjengitt store deler av mitt innlegg – det er hyggelig – stilte et konkret spørsmål om regjeringa og jeg er villig til å være med på at de store summene blir brukt på dette området. Svaret på det er jo ja. Når Oljedirektoratet nå har fått et klart oppdrag om å gå inn i lisensene og se på om det blir gjort nok for økt utvinning, er jo det nettopp med tanke på å få fram prosjekter for å øke utvinningsgraden. Den type prosjekter er definitivt prosjekter som krever de store summene. Det betyr prioriteringer fra selskapene, fra lisensene, som igjen går på pengebruk, ressursbruk. Så svaret er ja på det spørsmålet. Jeg mener også det er svar på det andre spørsmålet som representanten Hjemdal tok opp, om å føre en proaktiv politikk og være i forkant. Dette er ett eksempel på det. De konkrete og mest effektive mulighetene til å få gjort noe, er ved at vi går aktivt og konkret inn i de enkelte lisensene, følger opp selskapene på det viset.

Presidenten: Debatten i sak nr. 5 er avsluttet.

Sak nr. 6 [14:55:07]

Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren:

«IEAs World Energy Outlook 2009 gir en grundig fremstilling av ulike scenarier for verdens energibehov og -produksjon fram mot 2030. Rapportens klimascenario vektlegger tiltak for en reduksjon i globale CO₂-utslipp, men understreker behovet for økt olje- og gassproduksjon i verden samtidig som man satser på enøk, fornybar energi, CO₂-rens og kjernekraft. I den norske klimadebatten argumenterer derimot SV og andre for at Norge snarlig bør trappe ned vår oljevirsomhet. IEAs tall støtter ikke dette. Norsk petroleumsnæring har mange spennende tiår foran seg dersom myndighetene legger til rette for det. Men

bransjen opplever at det ikke er utlyst «jomfruelig» areal på 15 år, bevilgninger til petroleumsforskning er kuttet på statsbudsjettet, og petroleumsvirksomheten omtales som en trussel mot satsing på fornybar energi.

Vil statsråden legge til rette for at petroleumsnæringen har en sentral plass i vår energiproduksjon i 2030?»

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:56:55]: Denne debatten vil unektelig kople seg litt opp mot foregående debatt, dvs. at temaene går litt på det samme, men jeg har et mer overordnet perspektiv i denne sammenhengen.

En ting er å diskutere detaljer om hvordan en skal kunne oppnå delmålsettinger, utvinningsgrad, leverandørindustriens rolle etc., en annen ting er å gi de rette signalene om hva en vil med hele bransjen totalt sett. Der har statsråden, jo lenger han har sittet, gitt stadig mer oppløftende signal, etter mitt skjønn. Det er absolutt noe jeg er godt fornøyd med. Når jeg likevel har påpekt mange ganger at regjeringen har opptrådt handlingslammet, er det fordi de signalene som har blitt gitt i media, har vært svært tvetydige, og veldig lite har konkretisert seg i forhold til proposisjoner eller meldinger til Stortinget. Jeg minner om at det tok regjeringen 50 måneder før de i det hele tatt klarte å begynne arbeidet med en petroleumsmelding. De kuttet i petroleumsrelatert forskning, selv om de nå styrker den. TFO 2008 ble utsatt uten grunn, men TFO 2009 ble riktignok gjennomført på en relativt bra måte, til store protester fra enkelte i SV. Da er jeg fornøyd.

Det var utsettelse på 20. konsesjonsrunde, men den 21. begynner relativt optimistisk. Så det er gode trender å spore – det var et positivt ord til Senterpartiet, så får vi håpe at SV også takler det. Utsagn fra SV om at en skal styre ungdom vekk fra petroleumsrelatert næring, har vært uheldig i forhold til å gi de rette signalene til næringen.

Som sagt opplever jeg at statsråden har hatt en stadig mer positiv tone. Det jeg gjennom denne interpellasjonen håper å få bekreftet, er at det vil gjennomsyre måten en behandler petroleumsmeldingen på. Det er viktig å bekrefte Norge som en energileverandør. Det er viktig å satse på fornybar energi. Det har ikke regjeringen fått noen motstridende signaler om fra noe parti i Stortinget. Samtidig er det viktig å se på det totale energibildet som verden vil stå overfor, der Norge er en viktig del. Norge kan ha en tilnærming der vi sier at vi skal dekke vårt eget behov – og nok med det. Da ligger vi godt an. Vi eksporterer ti ganger mer energi enn det vi forbruker selv. Vi kan således kutte betydelig i vår produksjon av olje og gass og for så vidt i kraftproduksjonen, uten at vi får det verre rent energimessig i vår nasjon. Men som en del av en større verden, skal vi – og bør vi – ta et ansvar. Da vil jeg gjerne vise til scenarioene som Det internasjonale energibyrået la fram i fjor høst, som viser at hvis ingenting blir gjort ut fra et miljø-/klimaperspektiv, vil verdens energiforbruk øke 60 pst. Like fullt, hvis en tar klimascenarioene i betraktning, vil verdens energibehov øke med nær 20 pst. Det er altså ikke slik at om en legger inn CO₂ i regnestykket, vil verden trenge mindre energi, og en kan begynne å kutte på alle fronter. Det er viktig, og i den sammenheng kommer den norske energimiksen veldig bra inn

i forhold til de målene som IEA legger opp. Det passer også veldig bra i forhold til de ønskene som EU har, EU gav senest i april uttrykk for ønske om og behov for økt norsk gasseksport. For i den miksen som Det internasjonale energibyrået legger opp til i klimascenarioet, sier de at skal verden klare å komme inn på en bane der en skal nå klimamålene til FN, vil en fortsatt de neste 20 årene måtte øke forbruket av gass i verden med 17 pst., øke produksjonen av olje med 5 pst., øke satsingen på kjernekraft med 100 pst., fornybar energi med 100 pst., og ha en betydelig energisparing og en betydelig innfasing av CO₂-rensing. Det er altså ingen av scenarioene til IEA som tilsier at en skal begynne å fase ut eller kutte ned på norsk olje- og gassproduksjon i et klimaperspektiv. IEA anbefaler Norge å utvinne så mye olje og gass som mulig for å kunne hjelpe til med å nå de globale målene. Og det er det som er viktig, norsk energipolitikk i et globalt perspektiv, inkludert i et klimaperspektiv.

Når jeg reiser denne debatten, er det ikke fordi dette ikke har vært nevnt før, men plutselig kunne vi lese i Dagbladet flere innlegg av Sosialistisk Venstrepartis talsmann på området, og i og med at vedkommende sitter i en regjeringskonstellasjon, er det signaler som en absolutt skal ta på alvor. Representanten Serigstad Valen, som er til stede i salen, snakker om at vi skal kaste «oljesløret». «For å unngå klimakrise, må vi bore etter mindre olje og gass», skriver han i Dagbladet 20. april. Vi skal altså også legge fram en olje- og gassmelding, henviser han til i sitt innlegg 6. april, der målet nærmest framstår som å se på hvordan vi kan fase ut olje og gass for å finne noe å leve av etterpå, framfor å stimulere til olje- og gassnæringens videre virksomhet og energiproduksjon på norsk sokkel.

Når slike signaler kommer, er det ikke fritt for at enkelte blir litt usikre på hvilke premisser det egentlig er som skal ligge til grunn i regjeringens petroleumsmelding. For hvis vi har en tilnærming som den SV her tar til orde for, og som jeg vet at det er stort gehør for blant enkelte av de yngre i Arbeiderpartiet, vil vi komme på feil spor både med hensyn til petroleumsbransjen i Norge, med hensyn til vår framtidige velstand, med hensyn til det energibildet som tegnes, og med hensyn til de utslipp som vil følge med. For i min verden er det slik at hvis vi bevisst faser ut olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel – en ting er hvis ressursene tar slutt, da er det ikke så mye vi kan gjøre – og hvis vi bevisst slutter å lete etter nye ressurser, bevisst slutter å bygge ut infrastruktur, slik at små og marginale felt ikke blir bygd ut, da gjør vi et valg som er bevisst, vårt eget. Gjør vi det, betyr det at den energiproduksjonen som vi kunne hatt, må dekkes opp av et alternativ. Det alternativet tror mange i miljøbevegelsen er investeringer i fornybar energi. Og det kan godt være et ønske, men det vil sannsynligvis ikke være en realitet, for den kapitalen som ikke går til olje- og gassproduksjon, vil lete etter alternative investeringer som gir en god avkastning. Hvis regjeringen ønsker en satsing fra olje og gass over til fornybar energi, må rammebetingelsene for fornybar energi være mer lønnsomme, eller gjøre det mer lønnsomt å investere i fornybar energi enn i olje og gass. Hvis ikke vil den politikken som enkelte tar til orde for, medføre at kapitalen går

ut fra norsk økonomi og bare går til andre land som også investerer i olje og gass. Da vet en at en får større utslipp under produksjon, en har mindre sikkerhet under produksjon, og utslippene fra olje- og gassforbruket vil sannsynligvis være minst like store – ja, sannsynligvis større. For den oljen og gassen vi har på norsk sokkel, er av en kvalitet som gjør at utslippene, eller innholdet av, jeg holdt på å si, uønskede sammensetninger, ofte er mindre – en renere olje, rett og slett.

Derfor håper jeg at statsråden i denne debatten kan gi noen klare signaler på at en tar IEAs scenarier til etterretning i måten en legger opp energipolitikken på, at en ser den store sammenhengen, at dette skal handle om både olje og gass og fornybar energi, ikke enten – eller, at en legger til rette for at olje- og gassnæringen skal ha en framtid i Norge der en har et perspektiv på mer enn bare de neste 20 årene – gjerne de neste 50 årene, selv om jeg er fullstendig innforstått med at volumene av olje og gass blir mindre som følge av at en utnytter de ressursene som allerede er. Jeg ser fram til statsrådets bekreftelse av vår forståelse av regjeringens politikk – jeg håper forståelsen er rett.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:05:32]: Jeg får jo først takke for omsorgen for at jeg skal kunne få utdype og definere politikken på dette området.

Men aller først vil jeg reflektere litt over ulykken i Mexicogolfen – jeg håper interpellanten tillater det – også innenfor dette temaet. Det er en ulykke som minner oss om at det er usikkerhet og risiko forbundet med petroleumsvirksomhet. Menneskeliv har gått tapt, og naturverdier blir nå skadet i et omfang som vi heldigvis sjelden ser.

Sikkerheten på norsk sokkel er min øverste prioritet, og sikkerhetsnivået på norsk sokkel mener jeg vi må kunne si er meget høyt. Både selskaper og myndigheter må ha sikkerhet som hovedfokus. Den ulykken vi nå har sett, minner oss om det, og det minner oss om at det er risiko forbundet med petroleumsvirksomhet.

Vi kjenner verken årsaken til eller de endelige konsekvensene av ulykken. Jeg vil derfor ikke spekulere i om denne hendelsen kunne skjedd i Norge med vårt regelverk, våre teknologiske løsninger og våre naturgitte forutsetninger. Jeg er derimot opptatt av at vi skal ta all mulig lærdom av disse og lignende hendelser, sjøl om de finner sted i et annet land. Resultatene fra granskingen av ulykken i Mexicogolfen skal og vil bli brukt i vårt kontinuerlige arbeid med å forbedre sikkerheten på norsk sokkel og vil være en del av faktagrunnlaget når vi skal ta stilling til spørsmål om petroleumsvirksomhet ulike steder på norsk sokkel.

Så til spørsmålet. Jeg er veldig klar over at representanten Solvik-Olsen har ventet lenge – og fortsatt venter – på petroleumsmeldinga. Jeg regner da også med at representanten har en viss forståelse for at vi ikke kommer til å rekke alle elementene, alle temaene, og ikke kan gå inn på hele petroleumsmeldinga i løpet av interpellasjonsdebatten i dag, men vi tar det som er det viktigste i forhold til den overordnede inngangen.

Da vil jeg starte med å si at det er riktig, som represen-

tanten Solvik-Olsen påpeker, at Det internasjonale energibyråets analyser av klimascenariet viser vekst i verdens bruk av olje og gass også i et scenario som begrenser temperaturøkningen til 2 grader. Det er en korrekt observasjon, og også noe som jeg har vist til i mange innlegg jeg har holdt.

IEA peker videre på virkemidler som økt energieffektivisering, mer fornybar energi, noe mer kjernekraft og en satsing på karbonfangst og -lagring for å redusere utslippene av klimagasser. I 2-gradersscenarioet må veksten i fossilt energibruk begrenses sammenlignet med referansescenariet. Og vi snakker om en kraftig reduksjon: Kullforbruket må minskes med nesten 20 pst. i 2030 hvis en skal nå disse viktige målene.

La meg først som sist forsikre representanten Solvik-Olsen om at petroleumsindustrien vil ha en sentral plass i vår energiproduksjon i 2030. Petroleumsindustrien vil være vår største og viktigste næring i mange tiår framover. Det kommer til å kreve mye av oss, dels på det teknologiske området, som vi snakket om i forrige debatt i Stortinget i dag, men også når det gjelder det miljømessige og klimamessige, f.eks. å lykkes med fangst og lagring av CO₂, som gjør at vi klarer å forene energiutfordringene og klimautfordringene på en mer offensiv måte enn det vi har klart så langt.

Den medisinen som IEA foreskriver for verden, har regjeringa, med unntak av anbefalingen om atomkraft, iverksatt her hjemme. Vi viderefører for det første de lange linjene i petroleumpolitikken. Samtidig har vi gjennomført en storsatsing på energieffektivisering. Vi er ikke i mål, men vi har gjort mer på dette området enn noen gang tidligere, og vi skal fortsette. Det samme mener jeg å kunne si når det gjelder å utvikle mer fornybar energi.

I tillegg satser vi sterkt på å utvikle framtidens energiløsninger, med en ikke helt ukjent problemstilling knyttet til karbonfangst og -lagring, som har vært mye debattert de siste dagene, og – vil jeg også nevne – utvikling av offshore energiproduksjon knyttet til havvindmøller. Så det er ikke tvil om at det IEA har av referanser, av tenkning rundt dette, er tenkning som også er gjenkjennbar i norsk politikk. Realiteten er at verden trenger energi, samtidig som verden trenger at vi reduserer klimagassutslippene.

I Norge har vi til nå produsert snaue 40 pst. av de ressursene som vi forventer finnes på kontinentalsokkelen. Mer enn tre fjerdedeler av de norske gassressursene er ennå ikke produsert. Det er med andre ord mye igjen på norsk sokkel, og det er få industrier i Norge som har et så langsiktig perspektiv som petroleumsindustrien.

Vi skal fortsette å forvalte petroleumsressursene godt. Vi skal videreutvikle vår kunnskapsbaserte, langsiktige og balanserte petroleumpolitikk. Vi skal sikre staten store inntekter fra næringa. Dette skal vi gjøre gjennom å få mest mulig ut av hvert felt, jf. forrige debatt, og ved å legge til rette for at gjenværende funn kan bli påvist i de områdene hvor vi ønsker at aktivitet skal foregå.

Vi må holde kostnadene under kontroll, sånn at lønnsomheten i næringa holdes oppe – det mener jeg er en reell, konkret utfordring i forhold til dagen i dag – og vi må klare å gjøre dette i fortsatt god sameksistens med fis-

keriene og andre brukere av havet, og med en skånsom behandling av natur og miljø.

Det har i den senere tid blitt tildelt mange nye utvinningstillatelser. Blant oljeselskapene er det stor interesse for norsk kontinentalsokkel. I fjor ble det høyeste antall undersøkelsesbrønner noensinne påbegynt. Investeringsnivået på sokkelen er også på et rekordhøyt nivå.

Det er med noe av dette som bakteppe jeg håper at vi legger begrepet «handlingslammelse» noe bak oss. Sjøl om dette er langsiktige prosjekter, ser vi at summen av det som nå skjer, er omfattende.

Jeg vil redegjøre nærmere for aktivitetene på norsk sokkel når jeg besvarer neste interpellasjon, fra representanten Harald Nesvik. La meg imidlertid allerede nå si at regjeringa fortsatt vil legge til rette for et høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Det gjør vi gjennom nye konsesjonstildelinger, vi gjør det gjennom å legge forholdene til rette for leting, vi gjør det gjennom utbygging og drift og gjennom offentlige bidrag til forskning og utvikling.

Nettopp forskning for en optimal, sikker og bærekraftig utnyttning av våre petroleumsressurser er viktig. Bevisst satsing fra statens side på området har bidratt til store teknologiske framskritt og betydelig verdiskaping på norsk sokkel. Mange store utfordringer ligger foran oss. Ikke minst er spørsmålet om økt utvinning, og forrige debatt, et eksempel på det.

Jeg vil også kort nevne de endringene vi har gjort til nå når det gjelder bevilgninger til forskning. De 50 mill. kr som representanten Solvik-Olsen viste til, oppfatter også jeg har blitt veldig godt tatt imot i bransjen, og jeg er helt sikker på at vi gjennom en forsterking av DEMO 2000 i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for i år, kommer til å se resultater i forhold til forskningsaktiviteten, og i forhold til nivået på forskningen vår. Det er i sum betydelige midler som går til forskning over statsbudsjettet – totalt om lag 390 mill. kr for 2010. I tillegg bruker rettighetshaverne store summer, anslagsvis om lag 4 mrd. kr årlig på det samme. Det betyr at vi har et omfattende forsknings- og utviklingsprosjekt som heter norsk kontinentalsokkel.

For å bidra til å møte klima- og energiutfordringene har denne regjeringa styrket forskningsinnsatsen, også rettet inn mot karbonfangst og -lagring og mer miljøvennlige energisystemer. For eksempel har vi tredoblet bevilgningene til forskning og utvikling innenfor fornybar energi.

Jeg har i tillegg store forventninger til at kompetansen til denne næringa vil bidra til at vi finner de store løsningsene som forener utfordringene med å levere nok energi til en verden som kommer til å trenge energi, og behovet for å håndtere klimautfordringene. Sånn sett er den norske jobbinga med fangst og lagring av CO₂ og jobbinga med flytende vindmøller og det å få økt energiproduksjon til havs, to gode eksempler på at vi må nyttiggjøre oss den kompetansen som er innenfor petroleumsnæringen til også å bygge broer videre – og håndtere teknologiske utfordringer som vi ikke har håndtert.

Min konklusjon er derfor at jeg mener det ikke er noen motsetning mellom det å ha en ambisiøs politikk når det gjelder fornybarsektoren og det å ha en ambisiøs politikk for petroleumsvirksomheten framover. Vi har store utford-

ringer som skal håndteres, både teknologiske og klimamessige, men jeg tror det er ved å se dette i sammenheng at vi klarer å løse dem.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:15:56]: Egentlig er jeg ganske godt fornøyd, jeg. Vi kan alltid diskutere uenighet om valg av virkemiddel. Det var ikke det jeg prøvde å reise i denne debatten – det var den langsiktige retningen, som jeg føler i stor grad bekrefter at det som Fremskrittspartiet vil, også er det som regjeringen vil. Det er egentlig veldig oppløftende, for det er ikke det inntrykket som er blitt skapt – spesielt ikke de første årene av denne regjeringens liv, og før dagens statsråd inntok den rollen han har. Og det er heller ikke det inntrykket som er skapt av regjeringskollega SV i mediedebattene de foregående par månedene.

Jeg noterer at statsråden sier at olje- og gassnæringen skal være vår største og viktigste næring også flere tiår fram i tid – at det ikke er noen motsetning mellom petroleum og fornybar energi. Det er jeg helt enig i!

Statsråden sier at dette vil kreve mye av oss, og det er vi også helt enig i. Derfor vil det nok være mange politiske slag i denne sal om med hvilke virkemidler vi best når målene. Men så lenge vi er enige om at vi skal i noenlunde samme retning, så er det kamper vi kan ta med stor glede. For jeg tror at nasjonen Norge kan ha godt av at vi både utfordrer hverandre og tester logikk og holdbarhet i de resonnementene vi har.

Jeg føler at jeg har fått bekreftet mitt poeng. Og når vi ser den energidebatten som foregår i regjeringen, er jeg glad for at SV stort sett sitter på tribunen og roper, mens Arbeiderpartiet og Senterpartiet spiller på regjeringens interne fotballbane. Det er en kamp jeg er trygg på at Arbeiderpartiet til slutt vinner, siden de uansett har dommeren. Jeg ser ikke noe poeng i å gå mer inn i denne interpellasjonen fra min side, så lenge det poenget er bekreftet. Og jeg ser egentlig bare fram til debattene om både Lofoten og Vesterålen, og Barentshavet.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:18:06]: Jeg tror det ligger veldig mye i det representanten Solvik-Olsen nå sa om oppfølgingen av det mer konkrete – hva som vil kreve mye av oss framover. For en kommer ikke bort fra at for å møte energiutfordringene som verden står overfor, og samtidig møte klimautfordringene, kreves det en del djerve valg som må bidra til at ikke det ene skygger for det andre. Det kommer til å være avveininger, det kommer til å være budsjettbevilgninger, det kommer til å være konkrete prioriteringer. Så jeg ser også veldig klart for meg at det kommer til å ligge under en ambisjon, et ønske, en enighet om en langsiktighet i petroleumpolitikken. Mange store avgjørelser skal tas, og jeg ser fram til å bruke tid på å diskutere dette framover – ikke minst i denne salen.

Eirin Kristin Sund (A) [15:19:25]: Petroleum er en sentral energibærer i vår verden, og den vil være det i veldig lang tid framover. Derfor er det prisverdig at interpellanten Ketil Solvik-Olsen reiser dette temaet i sin interpellasjon.

Først av alt har jeg lyst til å si at jeg er glad for at statsrådens tilnærming til spørsmålet rundt Mexicogolfen er som den er. Der er han tydelig. Ikke bare han, men også interpellanten, minner oss om hva som faktisk har skjedd der nede. Statsråden er så tydelig på virkeligheten der nede, på det som skjer, at viktigheten av sikkerhet og beredskap kommer høyt opp på dagsordenen også når vi skal ha de prosessene vi skal ha, og at den erfaringen vi kan hente derfra når svarene ligger på bordet, vil være viktig. Det er jeg glad for at statsråden så tydelig sa ifra om.

Verden står i dag overfor to store hovedutfordringer. Det er de menneskeskapte klimaendringene, og det er fattigdomsbekjempelse. Da er det sånn at våre to største utfordringer er nøye relatert til dagens tema, nemlig energi – og dermed også petroleum.

Når millioner av mennesker, og land etter land, skal ta spranget ut av fattigdom og over til en bedre tilværelse, er varen de først og fremst etterspør, energi. Historisk har det vært en klar sammenheng mellom den globale energibruken og utslipp av klimagasser. Det store spørsmålet blir derfor i framtiden hvordan vi kan møte en stadig etterspørsel etter energi med kravet om reduksjon av klimagasser.

Selvsagt skal vi og resten av verden satse på fornybare energikilder. Det er i den sammenheng verdt å nevne, som jeg har gjort tidligere i dag, at vi har hatt en stor satsing på fornybare energikilder under den rød-grønne regjeringen. Men dette er ikke nok, verken her hos oss eller globalt, for å møte den enorme økningen i etterspørsel etter energi.

Petroleum og petroleumrelaterte produkter vil være veldig avgjørende i tiår framover. Det er noe Det internasjonale energibyrå sier veldig tydelig, og som representanten Solvik-Olsen gjentar her i dag. Jeg mener at vi fører en politikk i tråd med det.

Historisk har Norge forvaltet sine petroleumsressurser på en ansvarsfull og god måte. Vi har beveget oss nordover i takt med økt erfaring og utviklingen av ny og bedre teknologi. Denne forvaltningsmåten er den skrittvis og kunnskapsbaserte utvikling av våre petroleumsressurser.

Jeg er stolt av denne måten å forvalte så verdifulle ressurser på som olje- og gassressursene våre. Vi har klart å forene i utgangspunktet kryssende hensyn, som miljø- og fiskerihensyn, med utnyttning og høsting av våre petroleumsressurser. I tillegg har vi sørget for at en betydelig del av verdiene har tilfalt oss alle gjennom en kombinasjon av skatter og avgifter – men ikke minst med direkte statlig eierskap til ressursene.

Dette har igjen gjort oss til et av verdens rikeste land, og kanskje et av verdens beste land å bo i. Vi kan gi våre innbyggere et skole- og helsetilbud, og vi kan gi våre innbyggere en trygghet i hverdagen, som mange andre lands innbyggere bare kan drømme om. Våre naturressurser og forvaltningen av dem har gitt oss maten på bordet og har også gitt oss velferdsstaten Norge, slik som den ser ut i dag.

Da klarer jeg ikke å dy meg for å minne interpellanten Solvik-Olsen på hans eget parti når det gjelder dette saksfeltet. Da tenker jeg på Carl I. Hagens forslag om salg

av Statfjord på 1970-tallet, eller Fremskrittspartiets knefall for oljelobbyen i skattespørsmålet tidlig på 2000-tallet. Det norske folk og det norske samfunn hadde vært mange hundre milliarder kroner fattigere hvis det som Fremskrittspartiet ønsket da, hadde blitt et faktum.

Vi vil fortsette den kunnskapsbaserte og skrittvis utviklingen av næringen. Det er en politikk som sikrer nye leteareal og nye områder for industrien i et jevnt og ansvarlig tempo. Det er en politikk som sikrer og trykker videreutviklingen av norske arbeidsplasser, en politikk som klarer å kombinere verdens etterspørsel etter energi med en ansvarlig og ambisiøs klimapolitikk, en politikk for fangst og lagring av CO₂, en politikk som garanterer for CCS-prosjektet ved Mongstad – som jeg for øvrig synes regjeringen hadde en god redegjørelse om i dag i revidert nasjonalbudsjett – og en politikk der petroleumsressursene også i framtiden skal komme oss alle til gode.

Så petroleumsindustrien er ikke i noen solnedgangsmodus, og vi skal heller ikke fase ut oljeindustrien. Nå har vi også kjempemuligheter med delelinjen. Når vi får kartlagt både ressursgrunnlaget og får kartlagt naturverdiene, kan det også være store muligheter for framtiden i Barentshavet.

Siri A. Meling (H) [15:24:39]: Jeg registrerer at interpellanten sier seg fornøyd med statsrådens innfallsvinkel med hensyn til at olje- og gassnæringen skal være landets viktigste næring i flere tiår fremover, og at det heller ikke er noen motsetning mellom en satsing på fornybar energi og en videre satsing på petroleumrettet aktivitet. At det er utgangspunktet, er også Høyre veldig komfortabel med og håper inderlig at det også er utgangspunktet for den petroleumsmeldingen som regjeringen samlet skal levere fra seg.

For det er riktig som det er sagt om hvordan verdens energibehov fremover må dekkes inn, at fossile kilder vil ha en betydelig andel også i de nærmeste tiårene. Når vi holder dette energibehovet opp mot vår tids største trussel, nemlig klimatrusselen, vet vi at norsk olje- og gassproduksjon kanskje er den mest miljøvennlige i verden, med utslipp som ligger 60 pst. under gjennomsnittet globalt. Det betyr at det vil aldri være en løsning at Norge reduserer sin olje- og gassaktivitet på sokkelen, for reduserer vi vår produksjon, ville den bli erstattet av andre lands produksjon, som vil være langt mer forurensende. Derfor er en satsing og en videreutvikling av norsk olje- og gassproduksjon også positivt med tanke på miljøet.

Jeg har lyst til å rette en takk til representanten Solvik-Olsen for å ta opp dette temaet og se på petroleumsnæringen fremover i et litt mer helhetlig perspektiv. Det er klart at vi snakker om landets desidert største næring. Vi snakker om en næring som – som vi fikk bekreftet senest i dag i forbindelse med revidert – antas å stå for om lag en fjerdedel av statens inntekter dette året gjennom skatter, avgifter, utbytte og statens egne eierandeler. Denne sektoren står for 50 pst. av eksportinntektene til Norge, og den står for om lag en fjerdedel av alle investeringene. Over 200 000 mennesker arbeider enten direkte eller indirekte i denne næringen,

og disse menneskene er bosatt nærmest i alle landets kommuner.

Det sier litt om betydningen næringen har for nasjonen. Norge er i tillegg en viktig energileverandør til det europeiske markedet, og det betyr at vi også har et stort ansvar for hvordan vi forvalter energiressursene våre fremover, også med tanke på ansvaret for energitilførselen til våre nabostater.

Det er av avgjørende nasjonal interesse hvordan denne næringen utvikler seg videre, og at våre myndigheter faktisk har ambisjoner og en retning for denne industrien. Så langt kan vi fra Høyres ståsted bare konstatere at den rød-grønne regjeringen, med Arbeiderpartiet i spissen, ikke har klart å legge frem en egen petroleumsmelding. Høyre er bekymret for at dette skaper stor usikkerhet om fremtiden for norsk olje- og gassnæring, med tanke på de utfordringer vi står overfor, bl.a. i klimaspørsmålet. En utsettelse av petroleumsmeldingen er også et bidrag til å gi økt klarhet om hvilken miljøstrategi Norge skal velge fremover. Nå er en petroleumsmelding varslet, og signalene fra statsråden sier at vi har grunn til å forvente at denne vil kunne bli debattert i Stortinget om et års tid.

Men denne passiviteten, eller skal vi si administreringen av landets viktigste næring, får lov til å pågå mens vi fremdeles har store utfordringer. Den ene av disse diskuterte vi nettopp i den forutgående interpellasjonsdebatten om hvordan vi skal få økt utvinningsgrad på norsk sokkel.

Et annet faktum er at produksjonen av olje på norsk sokkel er på vei ned. Om ti år vil mengden norske gassressurser falle betydelig, samtidig som vi vet at etterspørselen etter energi på verdensbasis vil øke. Høyre mener at Norge må videreutvikle sin rolle som energinasjon. En annen viktig diskusjon er hvordan vi skal sikre at industrien får tilgang til nye og lovende leteområder.

Høyre er tydelig i sin politikk innenfor dette området. Vi har ambisjoner på vegne av petroleumsnæringen med et ønske om å tilrettelegge for at vi nasjonalt kan ta ut det potensialet våre ressurser representerer, i olje- og gassreserver, men også bygge videre på den kompetansen som både oljeselskapene og leverandørindustrien representerer. Vi ønsker en utvikling, og særlig har vi fokus på åpning av leteområder i vår nordligste landsdel, både utenfor Lofoten, Vesterålen og i de nye havområdene som åpner seg etter at grenselinjespørsmålet med Russland er løst. Høyre mener at det haster med å komme på banen, få undersøkt ressursgrunnlaget, videreutvikle samarbeidet med russiske aktører og sette høye standarder for aktiviteten i disse områdene.

Snorre Serigstad Valen (SV) [15:29:52]: Jeg føler jo et visst medansvar for representanten Solvik-Olsens interpellasjon – og han nikker bekreftende. Men at SV har tatt til orde for snarlig å avslutte vår oljeproduksjon, er nytt for meg. Det er vel snarere Fremskrittspartiet som har begynt å tro på sine egne skremmebilder.

Det jeg og mange flere har tatt til orde for, er en debatt om spørsmålet: Hva skal vi leve av etter oljen? Hvordan skal vi sikre en god overgang til fornybarsamfunnet? I denne sammenhengen har jeg sagt at det kan være på tide

å legge en plan for når og hvordan dette skal skje, og hvordan virksomheten skal trappes ned. Lavere utvinningstempo er for øvrig ikke en ny debatt. Sentrumsregjeringen av 1997 hadde dette i sin regjeringserklæring. Også da hadde Senterpartiet olje- og energiministeren.

Som jeg har vært inne på i tidligere debatter i dag, er det slik at verden må la store deler av verdens fossile energikilder bli liggende om togradersmålet skal være innen rekkevidde. Det er allerede oppdaget så store reserver av kull, olje og gass at togradersmålet sprenges om alt skal hentes ut. Faktisk kan under en fjerdedel av de allerede oppdagede forekomstene brennes dersom det skal være sannsynlig å nå togradersmålet.

Ofte er det et argument i denne debatten at norsk olje og gass skal være renere enn annen fossil energi, noe representanten Meling gjentok i sitt innlegg nå i stad. Men beregninger viser at selv om alle utslipp fra kull, ukonvensjonell olje og avskoging stoppes umiddelbart, vil det fortsatt ikke være rom for å forbruke alle øvrige olje- og gassreserver som er påvist. Å hevde at nye funn av olje eller gass vil fortrenge mer forurensende energikilder, som om verdens energiforbruk er flatt og statisk, er derfor ikke et holdbart argument.

Tidligere har representanten Ketil Solvik-Olsen i sin kampanje mot FNs klimapanel angrepet bruken av såkalt gråsonelitteratur. Det er derfor smått ironisk at representanten selv til stadighet refererer til World Energy Outlook, som om det var en fasit. Representanten Solvik-Olsen bruker det såkalte klimascenariot i World Energy Outlook som en oppskrift på energibalansen i verden i årene som kommer, dette til tross for at Verdens energibyrå selv opplyser at deres såkalte klimascenario innebærer ca. 50 pst. sannsynlighet for å overstige 2 graders temperaturøkning. Det er mulig at Fremskrittspartiets stortingsgruppe synes det er holdbart å kaste kron og mynt om verdens klimafremtid. I Fremskrittspartiets stortingsgruppe er det endog flere representanter som mener at klimaendringene ikke er noe problem. Men for oss som lever i virkeligheten, og som Solvik-Olsen helt rett påpeker er et regjeringsparti, er ikke slike odds gode nok. All fornuft tilsier at vi må kutte mer i utslipp enn det IEAs klimascenario har lagt opp til. Representanten Solvik-Olsens påtrykk for stadig mer oljeutvinning hviler derfor på et sviktende grunnlag, et sviktende grunnlag basert på gråsonelitteratur; en akademisk sjanger han selv har vært svært kritisk til i denne salen tidligere.

Men når vi først diskuterer World Energy Outlook, er det grunn til å korrigere Solvik-Olsen litt også. I det såkalte klimascenariot reduseres gassforbruket i EU, Norges fremste gassmarked, innen 2030. Alle de rikeste delene av verden, som er Norges viktigste olje- og gassmarkeder, må redusere forbruket av kull, olje og gass for å nå klimamålene. I en verden der forbruket av olje, kull og gass må ned, er det derfor verdt å stille spørsmålet: Hvem skal kutte, og hvem skal få utvinne? I 2050, 20 år etter perspektivet til Fremskrittspartiet, skal vi slippe ut 85 pst. mindre klimagasser enn vi gjør i dag, ifølge klimaforskningen. Bare i Fremskrittspartiets verden er det slik at dette ikke får konsekvenser. Er det gitt at Norge, landet som er rikt,

landet som har alle forutsetninger for å omstille seg til nye energi- og industrieventyr, skal ha retten til å utvinne mer, mens fattige land med olje skal holdes tilbake?

Hvorfor er dette en debatt Fremskrittspartiet er redd for? Vi kan ikke late som om oljen varer evig. Hvordan denne overgangen skal skje, er noe Fremskrittspartiet burde omfavne og ikke løpe vekk fra. Det brukes ofte som argument fra Fremskrittspartiet og oljelobbyens side at hver sjette krone vi bruker over statsbudsjettet, er en oljekrone, og det er blitt brukt som argument mot mine utspill i denne debatten i offentligheten tidligere. Men det bekrefter jo bare mitt poeng. Om 50, 60, 70 år har vi ikke den sjette oljekrona. Den skal vi finne igjen på andre måter, og det gjør vi ikke ved å fokusere all vår innsats på fossil energi nå.

Helt til slutt: Det er selvfølgelig slik at Fremskrittspartiet prøver å skape inntrykk av at det er splid mellom de rød-grønne partiene, at vi er tre ulike partier med tre ulike oppfatninger. Det er helt naturlig. Det er veldig komfortabelt også, så lenge vi styrer landet, noe Fremskrittspartiet har lite erfaring med. Den lille erfaringen de har med det, har ført til landsmøter (presidenten klubber) av typen for et par uker siden, der i realiteten (presidenten klubber igjen) FrP-ere trues med eksklusjon.

Marianne Marthinsen (A) [15:35:24]: Det er få som tviler på at olje og gass vil være en viktig del av vår energiproduksjon også i 2030, ikke bare i form av antall fat med olje eller kubikk med gass vi produserer, men også i form av eksport av norsk teknologi. Jeg tror ikke at denne debatten har vondt av en litt bredere innfallsvinkel.

Noe av det viktigste fra norsk petroleumshistorie handler om hvordan man på 1960- og 1970-tallet la føringer som sikret norsk teknologiutvikling. Så mener jeg også at det er et uomtvistelig faktum at de strenge miljøkravene som har blitt stilt på norsk sokkel, og innføring av CO₂-avgiften, har trigget utviklingen av teknologi som blir stadig mer etterspurt etter hvert som miljø og klima kommer høyere på den internasjonale dagsordenen.

IEAs scenario, som interpellanten er opptatt av, sier noe om et stort behov for olje og gass i flere tiår framover. At det i et sånt bilde er dumt å stenge norske kraner, er selvfølgelig. Vi har alle inne disse resonnementene som f.eks. handler om at man i Vest-Afrika har fem ganger høyere utslipp per produsert enhet enn det man har på norsk sokkel. Allikevel blir det litt vanskelig å følge et resonnement om at mer produksjon på norsk sokkel gjør at man tenker seg om en gang til i Vest-Afrika og sier at nei, nå øker de i Norge, da åpner vi ikke her. Verdens energibehov er så stort, letingen etter ressurser så intens at det er riktigere å si at det som kan bli utvunnet, blir utvunnet.

Diskusjonen om jakt på olje i stadig mer sårbare områder, utvinning av ukonvensjonell olje, er ikke særnorsk. Men Norge opererer i dette bildet. Vi forvalter en ekstremt verdifull teknologisk kompetanse. Jeg deler til fulle interpellantens ønske om at dette er teknologiske miljøer som skal ha ting å drive med også i 2030, som skal generere store verdier også i 2030. Jeg mener faktisk at en av de aller tyngste oppgavene vi som politikere har i dag, hand-

ler om å sørge for at all den teknologiske kompetansen vi sitter på, blir brukt på en best mulig måte. Men det kan ikke være et mål i seg selv at mest mulig av denne teknologiske kompetansen skal brukes til petroleumsrelatert aktivitet. Veldig mye av den vil være det, og det er både en ønsket og villet politikk. Statsråden har grundig redegjort for hvordan vi jobber for det. Men jeg er en av dem som mener det er bra når f.eks. Aker Verdal bruker understellsteknologien sin til å utvikle understell til havvindmøller. Det fantastiske her er jo at petroleumsteknologien har så enorm overføringsverdi til nye energiformer. Det Fremskrittspartiet aldri snakker om, er at IEA også varsler et paradigmeskifte i verdens energiforsyning i løpet av 40–50 år. Det kommer til å skje uavhengig av hvordan Norge posisjonerer seg. Men vi har enormt gode muligheter nettopp fordi teknologiutvikling blir viktigere og viktigere for land som ønsker å posisjonere seg som energinasjon.

Markedet for fornybar energi er annerledes enn det vi har vært vant med til nå. I dag eksporterer vi faktisk energi i form av fat og kubikk. Men når en fornybar installasjon er oppe og står, er energiproduksjonen nærmest gratis. Det er de som har teknologiske løsninger å selge, som kommer til å bli vinnere. At vi har tunge miljøer på relevant teknologi, mener jeg er mye viktigere enn at vi har mye vind.

Så er det mange i dag som har snakket om at utvinningstempoet på norsk sokkel er høyt – svært høyt, også i internasjonal sammenheng. Om vi øker eller reduserer det, har i ærlighetens navn forsvinnende lite å si for verdens klimaregnskap. Det mener jeg er noe som både de som hevder at man burde stenge kranene i morgen, og de som mener vi bør pumpe opp mest mulig av hensyn til klimaet, burde ta inn over seg. Det har noe å si for vår næringsstruktur. Man har diskutert i dag om det er et enten-eller i forhold til olje eller fornybar energi. Selvfølgelig er det ikke det, men de advarslene vi nå ser, om en variant av hollandsk syke, hvor andre næringer prises ut, er noe vi bør ta på alvor.

Så vil jeg gjerne si til slutt at hadde Fremskrittspartiet styrt norsk petroleumspolitik, ville – som representanten Sund var inne på – Ekofisk vært solgt. Jeg er ganske overbevist om at de ti oljebud ville ha sett annerledes ut, og jeg tror vi aldri ville ha sett den graden av nasjonal kontroll og nasjonal teknologiutvikling som vi ser i dag. Jeg tillater meg også å hevde at vi ville sett lite til miljøkrav og ingen CO₂-avgift.

Jeg har ingen problemer med å forstå petroleumsnæringens ønske om tilgang til jomfruelige arealer. Det er helt naturlig. Men det er min overbevisning at både petroleumsindustrien og andre næringer tjener på den forsiktige tilnærmingen vi har hatt gjennom hele den norske petroleumshistorien.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:40:49]: De siste to innleggene i denne debatten har vel bekreftet hvorfor jeg så behov for å reise debatten. Men jeg konkluderer tross alt med at innleggene bare representerer en støyende minoritet og er ikke regjeringens politikk. Så skal jeg ikke gå mer inn i det.

Så til påstander som har kommet fram, om Statfjord. Har vi gitt bort alle norske ressurser ved at Eni får lov til å utvinne på Goliat? Det er jo ikke det det handler om. Norsk velstand fra olje- og gassnæringen handler om at man har skattlagt denne næringen, at vi fortsatt har kontroll på ressursene, selv om vi har fått andre til å utvinne dem. Det var jo Carl I. Hagens poeng på 1970-tallet, da han foreslo at Norge, som da manglet kapital, ikke skulle ta risikoen med å ha et selskap som investerte i utvinning selv, men at andre heller fikk overta det. Det betyr ikke at man sier nei til å skattlegge dette prosjektet på linje med alle andre. Derfor vil jeg i dag skrive et brev til statsråden og få ham til å bekrefte hvor mye av verdiskapingen fra Statfjord som egentlig handler om produksjon, og hvor mye som handler om utbytte. For det er det man må sammenligne med – utbytte i forhold til investert kapital. Så her har både representantene Marthinsen og Sund dårlige argumenter.

Når det gjelder skattespørsmål på begynnelsen av 2000-tallet, er det det samme argumentet der. Dette handler ikke å redusere skatten til pågående prosjekter, men det handler om å redusere skattesatsen for å få ulønnsomme prosjekter til å bli lønnsomme, og dermed få realisert dem. Det er noe helt annet enn å tape penger på det.

Når det gjelder representanten Serigstad Valens argument, registrerer jeg at Marit Arnstad – på Twitter – ikke har akseptert å bli brukt som et sannhetsvitne for representanten Serigstad Valens påstander. Da er det litt rart at han prøver å dra den lekse opp her.

Når det gjelder verdens energiforbruk, vil det øke uansett scenario. Så både til representanten Marthinsen og representanten Serigstad Valen: En vil da måtte se på – hvis denne økningen uansett kommer – hvordan man skal dekke inn dette? Blir det kull eller gass, eller blir det fornybar energi? Tar man vekk gass fra dette regnestykket, er det større sjans for at det blir kull som må erstatte det. Dermed vil utslippene øke uansett hva man hevder.

Så til gråsonelitteratur. Det er et argument – som Snorre Serigstad Valen snart bør få med seg – som jeg bruker i forhold til FNs klimapanel. For klimapanelet selv hevder at det bare er fagfellevurderte rapporter de baserer seg på. Så det er ut fra deres egen påstand at jeg sier det jeg sier.

EUs gassforbruk skal reduseres, sier representanten Serigstad Valen, og argumenterer derfor med at Norge kan redusere sin gassproduksjon. Det han ikke har fått med seg – og det sier IEA veldig tydelig – er at IEA forventer at EUs egen produksjon av gass vil reduseres betydelig mer enn EUs forbruk av gass. Ergo: EUs importbehov øker. Derfor sa jeg hvorfor Norge bør selge mer gass til EU. Skulle ikke dette være tilfelle, er jeg sikker på at norsk gass kan transporteres hvor som helst i verden og selges til kunder der. Dermed ser jeg at Snorre Serigstad Valen dessverre ikke har hatt realitetene med seg i sin argumentasjonsrekke.

Presidenten: Debatten i sak nr. 6 er avsluttet.

Sak nr. 7 [15:44:00]

Interpellasjon fra representanten Harald T. Nesvik til olje- og energiministeren:

«Det har den siste tiden vært et markert fall når det gjelder nye kontrakter for norske verft og leverandører av design og utstyr til maritim næring. Dersom denne situasjonen vedvarer, kan det bety at den viktige høyt teknologiske kunnskapen rundt maritim næring forvitrer. Veldig mye av verftsnæringen i Norge er konsentrert om spesialfartøy for offshorenæringen. Så mye som 80 pst. av ordrebøkene hos verftene er offshorerelatert. Det må sørges for generelle rammebetingelser som er på linje med våre viktigste konkurrentlands, som rederiskatteordning og nettolønnsordning. Rammebetingelsene og utviklingsmuligheten for olje- og gassnæringen betyr mye for fremtiden til maritim næring.

Vil statsråden ta et initiativ for å sikre olje- og gassrelatert maritim næring styrkede rammebetingelser ved at det åpnes for ny leteaktivitet, slik at investeringsnivået kan videreføres?»

Harald T. Nesvik (FrP) [15:45:34]: Det har vært knyttet store forventninger fra verftsnæringen og en presset leverandørindustri langs kysten til det forslaget til revidert budsjett for 2010 som regjeringen i dag har lagt fram. Mange er nok skuffet i dag, da det ikke ligger noe her som ikke medlemmer av regjeringen allerede har lansert gjennom media.

Det som jeg nå har fremmet, vil bare i liten grad møte de store utfordringene som denne næringen står overfor.

Jeg har fulgt de to interpellasjonsdebattene som har vært forut for min egen. Det er lærerikt å kunne følge de debattene som skjer på andre felt og på et område som er så viktig også for næringen langs kysten. Disse to foregående interpellasjonsdebattene har på mange måter dannet opptakten til min egen interpellasjon, som nettopp går på konsekvensen av den politikken som føres.

Det som er viktig når man fører en interpellasjonsdebatt, når man legger en interpellasjon på bordet, er at man også i utgangspunktet er åpen og søkende for å se på hvordan vi kan komme videre. Derfor har jeg ikke i min interpellasjon konkludert med hva man faktisk skal gjøre, men jeg spiller ballen over til statsråden for å få noen svar. Jeg skal ikke skjule at jeg gang på gang – både gjennom spørsmålsstilling og andre ting – har forsøkt å få næringsministeren på banen i en del av disse sakene. Det er selvfølgelig helt rett at dette feltet er det olje- og energiministeren som styrer, men disse tingene går veldig mye over i hverandre.

Derfor vil jeg i min interpellasjon, i motsetning til den foregående, prøve å dra oss litt ned på det konkrete nivået, dvs. ikke se på olje- og gassområdet i et fugleperspektiv og i et globalt perspektiv, som vi har gjort hittil i dag, men heller se nettopp ned mot verftene, ned mot de rederiene – offshorerederiene, shippingmiljø etc. – som nå står foran de virkelig store utfordringene. For ca. 80 pst. av det som har vært ordreservene og virksomheten knyttet til verftene langs kysten, har vært linket opp mot olje- og gasssektoren i Norge. Så olje- og gasssektoren er nettopp selve

bærebjelken i det som skjer i verftsneringen langs kysten.

Antallet offshorefartøy i Nordsjøen/Norskehavet har faktisk i de senere årene vært relativt konstant. Mye av den økningen vi har sett ved at vi har tatt nye båter ut fra verftene, særlig innenfor ankerhåndtering, innenfor stand by-fartøy og andre offshorefartøy, har skjedd i utlandet og ikke i Norge.

Med andre ord er det nettopp dette som viser at dersom vi også skal få en økt vekst og bruk av disse fartøyene i Norge og i norsk farvann, må vi se på nye områder, nye leteområder og andre måter å gjøre disse tingene på.

Vi har også den siste tiden, en av de siste dagene, sett at også hos de verftene som jobber med å utstyre rigger, er ordrebøkene i ferd med å tømmes. I så henseende vil jeg vise til Teknisk Ukeblad for en stund tilbake, der det bl.a. var et intervju med Statoils konserndirektør for norsk sokkel, Øystein Michelsen. Han «understreker at norsk leverandørindustri må omstille seg. Det er slutt på køen av store utbyggingsprosjekter, sier han». Ja, det er jeg helt enig i. Dette er en stor grunn til at også verftsindustrien er nødt til å omstille seg, fordi hverdagen kommer til å endre seg.

Jeg håper at man får på plass et godt system og gode industriarbeidsplasser i Norge knyttet til fornybar energi. Det vil være en fantastisk mulighet, men da må vi også sørge for å legge rammevilkårene på plass for å få det til.

Men som vi også har hørt i debatten som vi nå har bak oss, i de to foregående interpellasjonene, er det all mulig grunn til å stille seg spørsmålet: Har vi ikke mer å hente på norsk sokkel? Er det ikke mulighet for å kunne få åpnet flere felt, i områder som i dag ikke er åpnet? Det er litt underlig – etter å ha hørt denne debatten – at i hvert fall fra næringen selv har man påpekt en del områder som de mener kan være de mest lønnsomme i tiden framover, eller i hvert fall der man ønsker å lete. Da ser vi selvfølgelig Lofoten og Vesterålen, mer i Barentshavet, mer utenfor Midt-Norge etc. Da er det på tide at man sørger for nettopp å få fortgang i arbeidet for å få på plass en leteaktivitet, få på plass de utredningene man har behov for, og ikke minst klare å løse de interne stridighetene i regjeringen. For det er jo underlig å høre debattene forut for denne – særlig representanten Snorre Serigstad Valen, som prøver å snakke om den virkelighetsforståelsen som finnes hos andre partier. Av og til tror jeg det kan være greit å se litt innover, og ikke bare utover, når man skal forklare situasjonen. Det er åpenbart at dette kommer vi til å møte mer av i tiden framover.

Jeg ønsker at statsråden skal svare på noen få spørsmål. Som jeg sa innledningsvis, ønsker jeg faktisk en åpen debatt. Mitt første utgangspunkt eller spørsmål til statsråden er følgende: Finnes det en mulighet for særlig å kunne se på det som har med haleproduksjon å gjøre, for å se om det kan være andre måter å bruke skattesystemet på? Vi ser at flere og flere felt nå går ned i produksjon, det blir mer marginal produksjon. Da er det viktig å bruke de verktøyene vi har, knyttet til det å drive lenger med produksjon. Da kan det være en grunn til å se på skattesystemet vårt – om det er optimalt, for å sørge for at vi har en så lang produksjon som mulig på de feltene vi allerede er i gang

med. Selv om det ofte er slik at når vi har en høy oljepris, er det i seg selv et incitament til å utvinne mest mulig. Men det kan også være grunn til å se på skattesystemet.

Videre stiller jeg spørsmålet: Fungerer det systemet vi har i dag, optimalt, knyttet til tilbakekalling av lisenser dersom de ikke tas i bruk, eller kan vi ha noe å hente der, slik at selskap ikke blir sittende på lisenser uten å ta dem i bruk, hvis andre er interessert i å sette i gang virksomhet?

Videre stiller jeg et spørsmål til, og det dreier seg om kompetanseoppbygging. En av de tingene som framkommer i den samme artikkelen i Teknisk Ukeblad, er nettopp at i den omstillingsfasen vi er i, er vi nødt til å få en kompetanseoppbygging. Da må vi ha både tid, ressurser og muligheter til å kunne få på plass den kompetanseoppbyggingen for å kunne gå videre. Spørsmålet mitt til statsråden er da selvfølgelig: I hvilken grad er man nå med på å spille på lag, altså tverrdepartementalt, for å se på hva slags kompetanse det er vi trenger i framtiden? Jeg regner med at både Olje- og energidepartementet, Næringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet her er nødt til å sette seg sammen for å se på hva vi trenger for framtiden. Det kan være innenfor fornybarfeltet. Det kan være innenfor olje-gass-sektoren. Men ikke minst: Hvilke utfordringer er det vi vil møte i tiden som kommer?

Så er det et annet tema som jeg også ønsker at statsråden skal komme inn på. Det er selvfølgelig bruk av den innenlandske gassen, for vi er nødt til å se på vårt eget hjemmemarked hvis vi skal få økt aktivitet. Da er det underlig at i det reviderte nasjonalbudsjettet som er lagt fram i dag, har man lagt inn 10 mill. kr til Statens vegvesen og sier at disse 10 mill. kronene eventuelt kan brukes til fire gassferger i Vestfjorden i Nordland. De skal ikke øremerkes. Spørsmålet er om vi gjennom miljøkrav og andre incitament også kan sørge for teknologi, teknologisk utvikling og ikke minst bruk av gass.

Presidenten: Til gjennomføringen av debatten: Dersom ikke flere enn de som allerede har meldt seg på presidentens liste, melder seg, vil presidenten foreslå at debatten gjennomføres før vi tar pause.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:56:30]: Et strålende forslag – jeg skal forsøke å prate fort, og da gjøre mitt.

Interpellanten tar opp et spørsmål som etter min mening er viktig. Jeg er opptatt av at folk skal ha trygge jobber og god velstand, uansett hvor i landet de bor. Olje- og gassvirksomheten ser vi er en formidabel driver i forhold til nettopp det. Finanskrisen og den påfølgende reduksjon i ordretilgangen har gjort at mange bedrifter har et lavt belegg. Det er derfor forståelse for at norsk leverandørindustri er bekymret for denne situasjonen. Jeg hørte representanten Nesvik bruke ordet «skuffet» på en måte som tydet på stor innlevelse. Jeg må nok si at mange bør være fornøyde i dag. Vi har gjennom RNB konkretisert verftspakka vår, som ble tatt svært godt imot. Vi har i dag, sammen med revidert, lagt fram proposisjonen om Gudrun-prosjektet, som jo er politikk i praksis i forhold til dette vi snakker om. Jeg skal komme litt tilbake til det. Men uan-

sett hvor mye vi får til i forhold til ulike ekstraordinære tiltak, er det det jamne som drar her – det å sørge for å ha aktivitet. At vi etter 20–25 år har fått Gudrun-feltet fram i dag i statsråd, er for meg en stor og viktig hendelse, og noe som jeg mener også verftsindustrien i Norge bør og – jeg tror også – vet å glede seg over.

Investeringene de siste årene i petroleumsnæringa har økt kraftig og ligger nå på et svært høyt nivå. I 2010 forventer vi investeringer for mer enn 136 mrd. kr, hvorav rundt 26 av disse milliardene forventes å komme fra leting. Vi forventer fortsatt store investeringer på sokkelen i årene framover. Anskaffelser til drift og vedlikehold av feltene forventes å ligge på et høyt nivå i årene framover. Det betyr at den totale etterspørselen som aktørene på kontinentalsokkelen retter mot leverandørindustrien, trolig vil forbli høy framover. Vi ser også at prosjekter som tidligere var satt på vent på grunn av finanskrisa, har kommet lenger og nærmer seg gjennomføringsfase, med påfølgende kontraktstildelinger. Det er også positivt at de internasjonale leveransene fra norsk leverandørindustri har vist betydelig vekst de siste årene. De internasjonale markedsutsiktene er gode for mange av de segmentene hvor norsk leverandørindustri har vist seg konkurransedyktig.

Med den bakgrunn er framtida positiv for leverandørindustrien som helhet. Det er en viktig nyanse oppi dette, for det er ikke tvil om at enkeltbedrifter innenfor leverandørindustrien – og det er det jeg oppfatter at representanten Nesviks bekymring, med rette, dreier seg om – likevel står overfor en svært krevende ordresituasjon. Jeg er helt enig i den beskrivelsen som representanten Nesvik har der, både av hva som faktisk skjer, og konsekvensene av det. Mange bedrifter sliter som følge av at det segmentet de er inne i, for tida har altfor liten tilgang på nytt arbeid og med det et tilhørende behov for omstilling. Det er da også en situasjon hvor dette er noe som jeg, jamfør det jeg nå sa, skal ta med det største alvor. Jeg ønsker å bidra til et høyt aktivitetsnivå, jeg ønsker å bidra til å legge til rette for nytenking og omstilling.

De totale utvinnbare petroleumsressursene på norsk sokkel er beregnet til 13 milliarder standard kubikkmeter oljeekvivalenter. Av dette er ca. 40 pst. produsert. Omtrent en fjerdedel av ressursene er ennå ikke oppdaget og utgjør et stort potensial for leting og utbygging.

Jamført med det jeg startet med å si, at det er det jevne som over tid bidrar her, og at det er tilgangen på arbeid mer enn enkelttiltak som bidrar til aktivitet i verftsindustrien, mener jeg god og regelmessig tilgang på leteareal er nødvendig for å sikre videre aktivitet på norsk sokkel. Som ansvarlig statsråd for petroleumsvirksomheten ønsker jeg – og jeg mener at det faktisk også ligger til rette for – en høy leteaktivitet på norsk sokkel gjennom to likestilte konsesjonsrunder.

De nummererte rundene blir normalt avholdt hvert annet år. Vi er for tida i gang med gjennomføringa av den 21. konsesjonsrunden på norsk sokkel. Forslaget til blokker er for tida på høring, og det har vært stor interesse fra oljeselskapene i så måte. Hele 307 blokker er nominert, og jeg synes det er gledelig at selskapene ser på norsk sokkel som interessant. Tildeling av nye blok-

ker i forbindelse med denne runden er planlagt våren 2011.

20. konsesjonsrunde ble avsluttet våren 2009. I runden ble det tildelt 21 utvinningstillatelser. Det er et høyt antall sammenliknet med de siste foregående nummererte rundene.

I januar tildelte vi 38 utvinningstillatelser i TFO 2009. Samlet har det blitt tildelt 275 tillatelser gjennom TFO-ordninga siden oppstarten i 2003. Gjennom TFO-systemet har vi årlige tildelinger som bidrar til jevn leteaktivitet og forutsigbarhet for næringa. I høringsuttalelsene fra selskapene om TFO-ordninga ble nettopp forutsigbarhet nevnt.

I februar i år ble den største utvidelsen av TFO-området målt i antall blokker gjort siden opprettelsen i 2003. Totalt besto utvidelsen av 63 blokker eller deler av blokker fordelt på Norskehavet og Barentshavet. Blokkene er omsøkbare i 2009. Dette gjøres – for å svare på det som ligger i interpellantens spørsmål – for å sikre attraktivt leteareal for industrien og legge til rette for nye funn, nye utbygginger og ny aktivitet.

Forutsetninga for aktivitet er at det gjøres funn. Trenden i antall letebrønner har vært økende de siste årene. I løpet av 2005 ble det påbegynt 12, i 2008 ble det påbegynt 56. Dette var ny rekord da det skjedde. Aldri har det blitt boret flere letebrønner enn i fjor, som ble et nytt rekordår. Da ble det påbegynt 65 letebrønner, og 72 ble avsluttet i løpet av året.

Letinga har gitt resultater. I løpet av 2009 ble det gjort 28 funn. Det er også et rekordhøyt antall og var en oppgang fra 2008, hvor det ble gjort 25 funn. Funn som er kommersielle, vil på sikt bidra til investeringer og utbygginger på sokkelen.

For å sikre framtidig aktivitet og produksjon bidrar regjeringa også til at petroleumsvirksomheten får tilgang på nytt leteareal. Ved framleggelsen av forvaltningsplanen for Norskehavet varslet regjeringa at vi vil starte en åpningsprosess i havområdene rundt Jan Mayen. Det tar imidlertid tid å gjennomføre en slik åpningsprosess, siden det skal gjøres en omfattende kartlegging av miljømessige forhold og ressursmessige forhold før eventuelt forslag om åpning blir fremmet for Stortinget. Denne åpningsprosessen jobber vi for tida med.

Gjennom de helhetlige forvaltningsplanene for havområdene legges miljø- og fiskerimessige vilkår for petroleumsindustrien. For tida jobber vi med oppdateringa av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten/Vesterålen.

Etter 40 år med uenighet om vår grense til havs med Russland er det oppnådd politisk enighet om grensene mellom den norske regjering og den russiske presidenten. Som olje- og energiminister er jeg svært glad for at vi også i øst og gjennom delelinjespørsmålet i Barentshavet og Polhavet har funnet en løsning. Tirsdag 27. april undertegnet Norge og Russland en erklæring om grenseområdene mellom våre to land. Tidligere kalte vi dette et omstridt område, eller vi kalte det i grunnen dét omstridte området. Den undertegnede erklæringa uttrykker en politisk enighet mellom Norge og Russland om avgrensninga. Det

skal undertegnes en traktat om avgrensninga på et senere tidspunkt. Stortinget og Dumaen får dette til ratifikasjon.

Før vi gjør noe aktivt i dette området, må avgrensingsavtalen være undertegnet og ratifisert av begge land. Deretter vil det være logisk å kartlegge dette området. Hvert land bestemmer sjøl når og hvor og hvordan kartlegging av mulige petroleumsressurser skal skje. Prosessen for dette vil følge vanlige prosedyrer, slik det er gjort på andre deler av norsk kontinentalsokkel.

Jeg har også lagt opp til at regjeringa vil framlegge en ny stortingsmelding om helheten rundt det jeg nå har snakket om, altså om petroleumsvirksomheten. Meldinga vil ta for seg nettopp det som er temaet for denne interpellasjonen, og som jeg nå har berørt, altså tilgangen på nytt areal og muligheten for å få konsesjoner, blokker m.m. Men jeg vil også komme tilbake til Stortinget om lete- og konsesjonspolitikken konkret gjennom denne stortingsmeldinga.

Uansett legger vi til rette for høy leteaktivitet på norsk sokkel gjennom konsesjonsrundene. Vi legger til rette for en leteaktivitet som har resultert i at vi aldri har hatt et høyere nivå enn nå. Investeringene er høye i næringa, og samlet gir dette, etter min mening, et positivt bilde framover. Samtidig som aktiviteten og investeringene er høye, ivaretar vi og balanserer hensynene til miljø, HMS og sameksistens med andre næringer.

Det vi da står igjen med som konklusjon på dette, er at som motor for industrien i Norge gjør olje- og gassvirksomheten en formidabel jobb. Også i disse krisetider ser vi, som interpellanten tar opp, at vi likevel har noen hull, noen områder hvor ikke ordretilgangen er god nok, sjøl med en olje- og gassvirksomhet på et høyt nivå. Det er nettopp derfor det er nødvendig med noen tiltakspakker, noen enkelttiltak, for å nå fram der.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:06:49]: Først av alt vil jeg takke statsråden for svaret. Det er klart at det er ikke mulig for statsråden å fange alle spørsmålene som jeg hadde i interpellasjonen, og som han kanskje har skrevet ned på en lapp. Men jeg prøver meg med et par små innspill.

Noe av det viktigste man står overfor, er kompetanse. Kompetanseflukt fra maritim industri er noe man er veldig redd for akkurat nå, fordi signaler fram og tilbake – særlig hos verftene – dreier seg om en framtidig ordretørke som kan komme. Inneværende år er ikke noe problem, for mange av disse verftene har fulle ordrebøker i hvert fall ut året og kanskje også litt ut i neste år. Problemet er at det er ingen nye kontraheringer, og det gjør at man er redd for hva som skjer. Det er klart at jo nærmere du kommer den datoen da det er mulig at verftet ditt, eller arbeidsplassen din, begynner å bli truet, jo mer begynner du å søke deg vekk til andre områder, og da kan faktisk verdifull kompetanse gå tapt. Det var derfor jeg stilte spørsmålet om man ikke i hvert fall vil sette seg ned litt sammen og se på det som har med næring, utdanning, energi og miljø å gjøre, for å se på hva vi kan være med og bidra med. For på kompetansesiden er det kun lagt inn 8 mill. kr til den bedriftsinterne delen i revidert. Og jeg tror nok vi bør se på andre ting også.

Statsråden var selv inne på det som har med delelinjen å gjøre. Ja, mange av oss var svært glade da vi hørte resultatet – at vi muligens kommer fram til enighet. Nå bruker jeg ordet muligens fordi det både skal gjennom dette hus – det tror jeg skal gå relativt greit – og gjennom et annet organ, nemlig den russiske dumaen. Jeg tror at vi skal ha det på plass før vi slipper jubelen endelig løs.

Ellers er det mye positivt i det statsråden er inne på. Ja, vi vet at det er høy leteaktivitet, men en del av det som jeg snakket om i mitt innlegg, er knyttet til nye områder, for å kunne få med også verftsbiten, altså båter og offshorefartøy. For det som skjer i dag, er at man bruker den strukturen som man allerede har, i de gjeldende områdene, slik at det er lite nye båter, bl.a., som kommer ut. Det er også helt åpenbart at en del av de fartøyene som går i Nordsjøen, begynner å bli relativt tilårskomne – selv om det er mye moderne der også – så man får se på hvorvidt en del kan fornyes også på det området.

Det er ett område som jeg også ser fram til, og det er meldingen knyttet til rammevilkår. Det tror jeg skal bli en viktig sak for dette stortinget, så jeg håper det ikke tar for lang tid før man kan få det på plass.

Så kommer man heller ikke vekk fra mitt spørsmål knyttet til det med bruk av gass, f.eks., knyttet til ferjer, knyttet til nærskipfarten. Der tror jeg man må få en mer offensiv holdning, for det er også et miljøprosjekt.

Statsråd Terje Riis-Johansen [16:09:53]: Det er helt riktig som interpellanten sa, at det ble stilt noen spørsmål som jeg rett og slett ikke rakk å svare på, men jeg skal ta dem nå. De står på lappen min. Spørsmålene er relevante og gode, de.

Det første spørsmålet gikk på haleproduksjon. Der har vi faktisk hatt en egen runde i dag om det å klare å få mer ut av feltene, dels gjennom økt utvinning, men det henger jo sammen med at en også klarer å få feltene til å vare lenger.

I forbindelse med olje- og petroleumsmeldingsarbeidet er nettopp det som går på økt utvinning og haleproduksjon, det som for meg er helt øverst på lista over de tingene som vi må få gjort noe med. Så jeg er positiv til det.

Jeg er litt mer bekymret hvis vi i det politiske miljøet nå dreier debatten til å bli et spørsmål for og imot skatteendringer. Grunnen til at jeg vil advare litt mot det, er at jeg mener det nå er viktig å fokusere på teknologi- og kostnadssporet. Vi har et stort behov nå for å sørge for å holde trykket på at kostnadsveksten på sokkelen må være under kontroll hvis vi skal lykkes med å få ut mer fra feltene våre. Jeg tror ikke det er riktig å signalisere at det nå på en måte er myndighetene som, gjennom mer gunstige skatteordninger, skal inn og bidra til å realisere dette potensialet. Nå er det selskapene som har et ansvar for å sørge for at vi i tillegg til interessante lisenser med godt utviklingspotensial også tar ansvaret for å finne teknologi, få ned kostnadene og også øke feltets levetid.

Tilbakekalling av lisenser er et spørsmål som jeg definitivt vil se på i meldinga. Det er en relevant problemstilling i forhold til hvor lenge lisenser kan ligge ubrukt. Nettopp Gudrun, som jeg nevnte i stad, er et godt eksem-

pel på det. Her er det et felt som har ligget svært lenge. Hvis vi hadde ventet lenger med det, hvis vi ikke hadde hatt en ganske interessant vinter med tanke på å få det prosjektet på plass, hadde vi mistet muligheten til å koble det opp til Sleipner og bruke infrastrukturen der og også derfra til Kårstø. Prosjektet ville kanskje aldri hatt bæreevne, fordi kostnadene ville blitt for store som følge av svekket infrastruktur. Nå oppnår vi det motsatte. Nå opplever vi at vi får Gudrun som en sånn liten minihub i nærheten av Sleipner, med muligheten for å jobbe ut fra den når vi skal gjøre annet arbeid på om mulig enda mindre felt rundt der.

Kompetanseoppbygging: På min ferd rundt – nå er det vel en ni–ti samråd jeg har vært på rundt petroleumsmeldinga – vil jeg si at spørsmål om kompetanse er det som for meg har kommet mest opp underveis. Jeg tenkte minst på det, men hvis jeg ser på hva jeg har hørt av innlegg, og hva jeg har sett av engasjement underveis, så er det nettopp kompetanse som har vært mest framme. Vi er nødt til å ta tak i det, og petroleumsmeldinga skal bli en arena også for de kompetansespørsmål som representanten Nesvik tar opp.

Presidenten: Dataanlegget vårt fungerer ikke helt slik det burde gjort, derfor vil presidenten si at vi trenger ca. 15–20 minutter for å gjennomføre denne debatten. Presidenten foreslår at vi gjennomfører debatten før vi tar pause. – Det anses vedtatt.

Eirin Kristin Sund (A) [16:13:38]: De maritime næringene er, som de aller fleste er klar over, veldig viktige for mange lokalsamfunn rundt omkring i landet. Vi som bor langs kysten, vet det kanskje bedre enn andre. Det er utrolig mange som har sitt daglige virke på arbeidsplasser knyttet opp mot virksomheter som er et resultat av den petroleumsaktiviteten som foregår på norsk sokkel. Dette er én av mange grunner til at vi må stå på for en forutsigbar og trygg politikk når det gjelder forvaltningen av våre petroleumsressurser.

I forrige periode behandlet Stortinget to forvaltningsplaner. Vi hadde ordinære konsesjonsrunder og TFO-tildeling. Interessen for norsk sokkel er god, men denne næringen, akkurat som mange andre, merker den globale finanskrisen. I tiden som står foran oss, skal vi bringe en petroleumsmelding til Stortinget samt revidere forvaltningsplanen for 2006 – en revidering som for øvrig skal basere seg på faglig kunnskap og ansvarlige analyser, noe som er helt i tråd med den kunnskapsbaserte og skrittvis tilnærmingen vi har god og lang tradisjon for å ha i Norge.

Gode forvaltningsplaner er veldig viktig for petroleumsnæringen og dermed også for de maritime næringene, for det er de som utgjør selve rammeverket for hvordan aktørene offshore driver sin aktivitet. Forvaltningsplanene sikrer langsiktige og forutsigbare rammevilkår for alle involverte aktører, for fiskerinæringen, reiselivsoperatører, lokalsamfunn, maritime næringer og petroleumsnæringen, for å nevne noen. Planene sikrer den mye omtalte sameksistensen i praksis.

Som jeg var inne på tidligere i innlegget, så har den

globale finanskrisen skapt nye utfordringer for ikke bare denne næringen, men for nær sagt alle næringsdrivende verden over. Selv om enkelte i opposisjonen kanskje har en tendens til – opplever jeg – nesten å mene at det er den rød-grønne regjeringen som har ansvar for alt som er galt, vet jeg at også de fleste borgerlige politikerne i opposisjonen er enig i at det er galt å hevde at det er rød-grønn politikk som er skyld i verdens finanskrise.

Sannheten er at regjeringen i den finanskrisetid som vi har hatt, har opptrådt ansvarlig, aktivt og forutsigbart ved at vi har sørget for at vi i Norge har Europas laveste arbeidsledighet, til tross for krisen. Hovedgrunnen til det er at en har hatt orden i sysakene og har ført en god økonomisk politikk, noe som har vært kjempeviktig også for de maritime næringene.

Vi er påvirket av krisen, og vi er veldig misfornøyd så lenge det er ufrivillig ledige hender i vårt land. Men ved å legge situasjonen til grunn og sette det i et globalt perspektiv har vi klart oss relativt sett veldig godt i forhold til andre land. Regjeringen har vært aktiv i sin motkonjunkturpolitikk og har brukt av oljepengene i tråd med handlingsregelen, slik situasjonen tilsier at vi skal gjøre. Vi har fått på plass ordninger som har sikret og styrket finansieringen av norsk eksport gjennom en kraftig økning av GIEKs rammer, samtidig som Eksportfinans fikk betydelig økning i sine lån fra staten. Det har vært et viktig virkemiddel for offshore leverandørindustri, da en stor del av industriens omsetning er i internasjonale markeder. Vi har i tillegg gjort noe med permitteringsreglene, som har vært tilpasset situasjonen vi er i.

Denne regjeringen sitter ikke og tvinner tommeltotter. Tvert imot, vi har også kommet med en verftspakke, for ca. en uke siden. Vi har også klart å få på plass den historiske avtalen – som riktignok ikke er helt ferdig – i forbindelse med delelinjen, som når en får kartlagt ressursene og naturverdiene som eventuelt ligger der, kan gi store muligheter også for de maritime næringene inn i framtiden.

Summen av forutsigbarhet i rammeverket og de spesifikke tiltakene rettet mot finanskrisen gjør at vi står rustet til å møte utfordringene som ligger foran oss. Det betyr ikke at ferden videre blir uten hindringer og utfordringer.

Poenget er imidlertid at den rød-grønne regjeringen har klart å komme til enighet i viktige og utfordrende saker, samtidig som vi ikke står tilbake for å føre en aktiv næringspolitikk når det er påkrevd, slik at vi tross alt står godt rustet til å møte framtiden. Men det viktigste av alt også i fortsettelsen er at vi fremdeles holder orden i sysakene, og fortsetter å holde orden i økonomien. Det er kanskje den viktigste meldingen vi kan gi også til de maritime næringene, at det er vi garantistene for.

Siri A. Meling (H) [16:18:49]: I løpet av vår 40-årige oljehistorie har Norge bygget opp en solid kompetanse omkring de ulike sidene ved olje- og gassaktiviteten. En av forutsetningene for at vi har klart å bygge denne kompetansen, er sannsynligvis at vi ikke begynte på null da vi fant den første oljen, men tvert imot var en nasjon med betydelig maritim kompetanse, som følge av bl.a. fiskerinæringen og vår store handelsflåte.

Den maritime andelen av olje- og gassnæringen er betydelig både i antall arbeidsplasser og i kompetanse. Det er også en del av leverandørbildet som har store muligheter internasjonalt på andre lands sokler – og som benytter seg av denne muligheten. Det ser vi ikke minst i brasilianske farvann i disse tider. Selv om mulighetsbildet er stort internasjonalt, er det viktig med et hjemmemarked som er både krevende og i vekst.

Dette bidrar til å videreutvikle kjernen i det som er vårt fremste konkurransefortrinn innenfor dette området, nemlig vår kompetanse. En videreutvikling av kompetansen er avhengig av nye utfordringer og av myndigheter som stiller strenge krav som gjør at teknologifronten flytter seg, gjerne i kombinasjon med krevende kunder, som bl.a. ønsker at kostnadsnivået skal ned. Gjennom krav kommer utvikling, nye industrielle muligheter, arbeidsplasser, verdiskaping og inntekter til landet.

Denne næringen trenger ikke krav alene. Denne næringen trenger kanskje mer enn noen andre en aktiv politikk for å åpne nye, lovende leteområder som sørger for at det blir seismiske undersøkelser og andre kartleggingsoppdrag, som sørger for at nye prosjekter blir realisert, og som krever leveranser som både bygg og fartøy fra norsk maritim offshorenæring. Her har den rød-grønne regjeringen med Arbeiderpartiet i spissen hatt en etter Høyres mening altfor avslappet holdning, så avslappet at de ikke engang har maktet å legge frem en egen petroleumsmelding som avspeiler ambisjoner, mål, strategier og tiltak for å sikre denne viktige næringen forutsigbare rammebetingelser og nye letearealer.

Høyre ønsker bl.a. at den nordlige landsdelen skal få ta del i den utviklingen petroleumssressursene representerer, også innenfor offshore maritime grupper. Dette er en landsdel med mange lokalsamfunn som er preget av fraflytting og tap av arbeidsplasser. De bør gjennom en aktiv petroleumspolitikke kunne få mulighet til vekst og til å kunne tilby ungdommen en fremtid hjemme i egen landsdel. Denne næringen er avhengig av kontinuitet. Jeg har besøkt flere steder i Nord-Norge og flere miljøer der oppe og har med egne øyne sett hvor viktig de lokale aktørene mener det er å få bygget kompetanse i landsdelen. Utvikling av kompetanse er ikke en av/på-bryter, det er noe som må skje kontinuerlig, over tid. Denne kompetansen vil igjen være grunnlaget for at bedrifter og industri kan se dagens lys og utvikle seg i den nordlige landsdelen.

For Høyre er det et viktig strategivalg å åpne for oljeleting på nye felt. Norsk sokkel må være det mest attraktive området for utvikling og utprøving av ny utvinnings-teknologi. Ved å få kontinuitet i aktiviteten nordpå vil vi gi de beste rammene for den nødvendige teknologiske utviklingen. Den statlige innsatsen innen petroleumsforskning må styrkes, og det må stimuleres til økt satsing også

fra oljeindustriens side. Et av virkemidlene må være å bidra med statlige midler til planlegging og gjennomføring av innovative løsninger som fremmer samarbeid mellom ulike operatører på tvers av lisensgrensene.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:23:03]: Det er tydelig at det har vært en hard og tøff dag for energi- og miljøkomiteen, og at man er utslitt etter debattene. Ja, for når selv representanten Snorre Serigstad Valen ikke tar ordet i en oljedebatt, da tror jeg man er rimelig utslitt etter det man har vært med på. Det er jo interessant å se det også. Jeg ser også at Kristelig Folkeparti glimrer med sitt fravær. Sånn er det bare av og til.

Jeg vil takke statsråden for gode tilbakemeldinger på en del av de problemstillingene jeg har tatt opp. Statsråden viste til at han ville komme tilbake i petroleumsmeldingen, men også i andre saker, til det som har med kompetansebygging å gjøre. Det tror jeg kommer til å bli svært viktig i årene som kommer for å kunne møte endrede rammebetingelser og andre måter å jobbe på, slik at vi til slutt kan gjøre nytte av nettopp den kompetansen vi allerede har, og videreutvikle den. Jeg tror også at det å kunne selge vår kompetanse til andre nasjoner og i andre farvann kan bli svært viktig i årene som kommer.

Videre har statsråden vært inne på det som har med haleproduksjon å gjøre, selv om han er uenig med undertegnede når det gjelder det skattemessige. Vi får heller se på det igjen i neste omgang. Det skal jeg akseptere hvis vi kommer noen vei med det som har med den tekniske biten og måten å jobbe på å gjøre. Så jeg er positivt innstilt til det.

Når det gjelder tilbakekalling av lisenser som ikke tas i bruk, tror jeg faktisk det kan være viktig, for det har med posisjonering å gjøre, det har med å holde trykket oppe, og det kommer til å bli svært viktig i årene som kommer.

Så er det ikke til å stikke under stol at det nettopp er kommet en rapport som er utarbeidet for fagforeningen Lederne, som viser til at man nå er kommet på topp når det gjelder oljeindustrien, og at det nå muligens begynner å gå andre veien, og at faktisk så mange som 35 000 jobber kan være borte hvis man ikke får åpnet for boring i nord og andre steder. Vi får se hvor lang tid det tar. Det sier seg selv at utviklingen nok jobber litt mot oss på sikt. Vi må i hvert fall bruke de mulighetene vi har der i dag.

Jeg ser fram til at vi får større muligheter til å drøfte dette, og at alle partier da er med og deltar. Det skal bli spennende. Jeg vil nok en gang takke statsråden for positive svar.

Presidenten: Debatten i sak nr. 7 er ferdig.

Presidenten takker for samarbeidet.

Møtet heves, og nytt møte settes kl. 18.

Møte tirsdag den 11. mai 2010 kl. 18

President: Marit Nybakk

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 79)

Statsråd Trond Giske overbrakte 5 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Sak nr. 8 [18:02:12]

Innstilling frå næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Sandberg, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om at det skal utarbeides en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter (Innst. 225 S (2009–2010), jf. Dokument 8:50 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 40 minutter, og at taletiden fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det åpnes opp for replikkordskifte etter de talere som har ordet innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ingrid Heggø (A) [18:03:41] (ordfører for saka): I dette Dokument 8-ramlegget vert det foreslått at det skal utarbeidast ei stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Bakgrunnen for saka er at hovuddelen av bedriftene i Noreg er mindre bedrifter i privat eige. Forslagsstillarane foreslår ei rekkje endringar både i skatte- og avgiftsnivå og på kontrollside. Eg vil kome attende til dei enkelte framlegga.

Det er ein samla komité som ser det som både viktig og framtidsretta å syta for gode rammevilkår for næringsverksemd i Noreg. Difor er det òg avgjerande å ta omsyn til innspel frå næringslivet sjølv og vera open for å læra av dei relevante vellukka reformene i nærskyldte land.

Ein samla komité viser til at føremålet med rapportering, regelverk og skjema for næringslivet er å medverka til at lover, skattereglar og forskrifter vert følgde. Ein sentral del av regelverksarbeidet lyt difor vera merksemd på å utvikla enkle og godt gjennomtenkte regelverk som kan medverka til at dette føremålet vert oppnådd. Komiteen meiner vidare at for å styrkja tiltrua til naudsynt oppfølging av næringsverksemd frå styresmaktene si side, må styresmaktene framleis ha kontinuerleg merksemd på om nytta av nye krav står i høve til kostnaden.

I innovasjonsmeldinga, St.meld. nr. 7 for 2008–2009, Et nyskapende og bærekraftig Norge, vart det varsla at det skulle utarbeidast ein strategi for små og mellomstore verksemd. Dette arbeidet er igangsett.

Til støtte for dette arbeidet er det oppretta eit strategisk råd for små og mellomstore bedrifter, som skal gje sine innspel og råd til dette samarbeidet. Dette rådet er også godt i gang med arbeidet sitt.

Eit av framlegga i dagens Dokument 8-ramlegg gjeld revisjonsplikt og reduksjon av aksjekapitalkrav ved etablering av aksjeselskap. Dette arbeidet er òg igangsett, og det er også nedfelt i Soria Moria II-erklæringa at aksje- og rekneskapslovgivinga skal vurderast med sikte på forenklingar. Revisjonsplikta for små føretak er for tida ute på høyring. Så også her vert det jobba med saka.

I august 2008 kom handlingsplanen Tid for nyskaping og produksjon. Denne planen inneheldt over 120 tiltak for å minska verksemdene sine administrative kostnader. Ei oppfølging av handlingsplanen vart lagd fram i ein rapport den 5. februar i 2010. Rapporten oppsummerer resultatata frå oppdateringa av næringslivets ressursbruk, og presenterer status for forenklingarbeidet.

Arbeidet er altså igangsett. Eg vil i denne samanhengen òg visa til at for å ta omsyn til dei minste bedriftene vart det i handlingsplanen lagt vekt på at i alle utgreiingar av nytt regelverk skal det, om mogleg, differensierast mellom små og mellomstore bedrifter og store bedrifter.

Denne regjeringa har òg redusert arveavgifta. Formuesskatten er òg redusert, slik at færre betaler formuesskatt. I tillegg endra vi raud-grøne det slik at forskjellige formuesobjekt vart behandla meir likt, og vi reduserte satsane kraftig og heva innslagspunktet for fribeløpet. Det totale skattenivået og utjamninga via skattesetelen er ein av hovudfaktorane for at vi i Noreg har jamnare levevilkår enn i mange andre land. Skatteinntektene går til fellesskapet, til velferd for alle.

Når det gjeld rapporteringskrav, vil eg visa til brevet frå ministeren samt til saka som vi skal handsama seinare i dag, og til at dette arbeidet òg er sett i gang.

Når det gjeld framlegget om at Konkurransetilsynet skal fristillast frå politisk styring, må ein be om at konkurranselova § 8 vert lesen. Her går det fram at Konkurransetilsynet ikkje er underlagt politisk styring. I denne samanhengen vil eg poengtera at konkurranse ikkje alltid er eit rett verkemiddel for å nå viktige samfunns mål. Marknaden åleine tek ikkje omsyn til fordeling av velferd. Marknaden må styrast, det har finanskrisa vist oss til fulle.

I komitémerknadene er det eit framlegg om å innføra «solnedgangslovgiving». Det vil seia at lover og føreskrifter skal opphøyre automatisk etter ei viss gitt tid. Det kan på mange måtar høyrast rimeleg ut når ein får ein kontinuerleg gjennomgang av alle lover og føreskrifter. Men det påfører samtidig samfunnet store ekstrautgifter. I 2000 konkluderte eit klart fleirtal i Stortinget med at dette ville kosta meir enn det smakte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Flåtten (H) [18:09:04]: Jeg forstår på saksordføreren at det går aldeles utmerket med all forenkling i fedrelandet. Jeg hører jo også andre ting.

Representanten og flertallet henviser i merknadene sine til at oppfølgingen av handlingsplanen for forenkling ble lagt frem den 5. februar i år, men det sies ikke noe om innholdet i den. Men det viser jo faktisk at fortsatt bruker bedriftene over 50 mrd. kr på sine administrative kostnader. Der har nivået ligget en stund, og det sier jo også rapporten. Den sier at nivået er stabilt. Stabilt betyr stort sett at ting ikke endrer seg.

Synes representanten Heggø at dette går fort nok?

Ingrid Heggø (A) [18:09:51]: I planen la vi fram 120 forskjellige tiltak. Nokre av dei er sette i gang. Men eg er einig med representanten Flåtten i éin ting, at alt forenklingarbeid må gå føre seg kontinuerleg, og vi kan aldri seia oss fornøgde eller ferdige med det arbeidet.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:10:13]: Hensikten med en egen stortingsmelding er selvfølgelig at vi som sitter i denne sal, skal få være med og diskutere dette. Hensikten med hele representantforslaget er jo at man ønsker en rapport hit, altså en stortingsmelding, slik at dette kan diskuteres på bred front. Men representanten brukte hele innlegget sitt til å hevde at det og det hadde regjeringen fanget opp i sine forskjellige strategiske utvalg og innspill etc. Når får Stortinget det til behandling?

Ingrid Heggø (A) [18:11:01]: Arbeidet med å laga ein strategiplan er sett i gang, som òg representanten veit. Det kjem ikkje til Stortinget som ei stortingsmelding, for det er ein strategi som vert framlagd.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:11:23]: Så det vil altså si at når det gjelder selve representantforslagets ønske om å få en bred debatt nettopp om små og mellomstore bedrifter, kan representanten vise til at det er en strategiplan som kommer, ergo ikke noe stortingsdokument, og dermed er det ikke sikkert at Stortinget får det til behandling. Er det korrekt?

Ingrid Heggø (A) [18:11:42]: Det er ikkje snakk om at vi skal ha ei stortingsmelding om det. Fleirtalet går imot det, som representanten sikkert har fått med seg. Det er eit strategisk råd som er sett ned, og det er faktisk veldig breitt representert. Det er folk frå næringslivet, det er fem næringslivsorganisasjonar og LO. Det arbeidet er alt sett i gang, det er starta.

Per Roar Bredvold (FrP) [18:12:12]: For mange bedrifter, både store og små, er skattenivået en stor belastning. Formuesskatt er noe en bedrift drar med seg hele livet, for å si det sånn, og er en stor belastning. Men når det er et generasjonsskifte, kan arveavgiften være en veldig stor belastning. Det høres ikke ut på representanten som dette er noe problem, men ute i det virkelige liv er dette et stort problem for mange, særlig ved generasjonsskifte. Har ikke representanten merket noe til det?

Ingrid Heggø (A) [18:12:51]: Denne regjeringa har faktisk redusert formuesskatten, og det har veldig mange merka. Det er mange færre som betaler formuesskatt no enn før. Men det betyr ikkje at vi er i mål. Vi har sagt at det samla skatte- og avgiftsnivået skal vera på 2004-nivå. Det held vi oss til. Men ei omfordeling kan framleis skje.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:13:24]: Bakgrunnen for dette forslaget var å gi Stortinget en anledning til på bred front å diskutere rammevilkår for små og mellomstore bedrifter. Små og mellomstore bedrifter utgjør det alt vesentligste av norsk næringsliv. Av NHOs medlemsbedrifter er 95 pst. små og mellomstore bedrifter. Vi kan se til våre naboland, vi kan se til EU og også andre steder – de lager strategiplaner, de lager melding og diskuterer nettopp rammevilkårene for disse bedriftene på bred front. Men nå har vi nettopp hørt representanten Heggø som punkt for punkt viser til at her jobber vi, dette har vi sett på, her er det et strategisk råd som jobber. Problemet er jo bare at disse tingene er nevnt som eksempler, eksempler som det kan være grunnlag for å ta med seg i en stortingsmelding som denne sal må få diskutere.

Gjennom replikkordskiftet fikk vi høre at det ikke er noen planer om at Stortinget skal behandle dette. Man snakker om en strategi. Det kunne jo representanten fra Arbeiderpartiet bekrefte her og nå. Jeg håper selvfølgelig at statsråden kan si noe annet i sitt innlegg. Det at man ikke har planer om å komme til Stortinget for å diskutere dette på bred front, viser nettopp viktigheten av dette forslaget. Man viser til det strategiske utvalget og hvor bredt sammensatt det var. Da er det interessant å lese brevet fra NHO til komiteen, der NHO skriver følgende:

«En egen melding til Stortinget som gjelder mindre bedrifter vil kunne ha flere positive virkninger for næringspolitikken.»

Og de ramser opp flere punkter.

Når det gjelder skjemaveldet, må jeg si følgende: Det som har skjedd knyttet til Altinn, er veldig positivt. Det er et positivt bidrag. Det er et bidrag i riktig retning. Men vi må sørge for å speede opp litt, for det tar for lang tid. Når det gjelder strategien for å redusere skjemaveldet, bl.a., går det så sent at hvis man skal nå sine egne målsettinger med det tempoet som er nå, snakker vi om fra 30 til 50 år før man er kommet til det punktet. Ja, hvis man skal komme på nivå med EU – det EU skisserer med sin reduksjon i skjemaveldet – blir de målsettingene vi har satt oss, veldig små i forhold.

Dette forslaget er ikke et forslag for å skape problemer eller for å sørge for å låse fast stillingene i Stortinget. Nei, det er en åpen invitasjon til å få en melding som vi kan diskutere på bred front. En melding utarbeides jo av regjeringen, så det er regjeringen som i sin melding vil legge til grunn hva man ønsker å ta med som utgangspunkt. Men det gir Stortinget en mulighet til å stå til rette for sine tidligere vedtak og til å kunne gi noen signaler videre om i hvilken retning vi ønsker å gå. Og det gir et signal til næringslivet, slik at næringslivet vet hva de har å forholde

seg til, og et signal til gründeren, som når han går inn og ønsker å satse på et felt, i hvert fall vet at her er det noen som virkelig er engasjert i det han holder på med, som vil sørge for at rammevilkårene ligger der, og at rammevilkårene ligger der fast – for man må i hvert fall forvente at Stortinget med dets sammensetning vil gi signaler om i hvilken retning man ønsker å gå.

Jeg er litt skuffet over regjeringspartiene, fordi man altfor enkelt bare avviser forslaget og henviser til sine egne strategier og sine egne råd og utvalg. Det er ikke det samme som at Stortinget som organ, som det høyeste folkevalgte organet i dette landet, får være med og diskutere dette.

Det handler om å vitalisere denne salen. Det handler om å vise at vi faktisk tar inn over oss at det alt vesentligste av norsk næringsliv er små og mellomstore bedrifter. Og det handler om at vi tar inn over oss at i hverdagen er det for mange av disse små og mellomstore bedriftene der ute tøft å måtte bruke time etter time på dette skjemaveldet, og bruke dag etter dag for å sørge for å kunne svare på de enkelte spørsmålene som kommer, og for å kunne klare å organisere seg på en slik måte når bedriften skal gå i arv, at ikke hele familiens økonomi går over ende fordi en ikke har råd til formuesskatten.

Jeg tar herved opp det forslaget i innstillingen som er fremmet av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [18:19:00]: I likhet med representanten Nesvik kan jeg av hele mitt hjerte slutte meg til ønsket om forenklinger.

Det er jo slik at det å sørge for at vi har et regelsett, et rapporteringssett som er tilpasset det næringslivet som er der ute, må være en kontinuerlig prosess i forvaltningen. I utgangspunktet føler jeg at det langt på vei er slik. Man har gjort forenklinger, man har redusert arbeidsinnsatsen i næringslivet under den rød-grønne regjeringen når det gjelder rapporteringer, og når det gjelder skjemaer som en skal rapportere på. Men jeg vil samtidig innrømme at det helt sikkert er ytterligere forenklinger som bør gjennomføres. Derfor er det viktig å fokusere på det. Men når jeg hører representanten Nesvik, blir jeg litt undrende til Fremskrittspartiet, som er et parti som ikke vil ha noe byråkrati. Er det forenklingen, eller er det meldingen som er målet? Mitt utgangspunkt er at vi vet så mye om forenkling at vi kan gå rett på målet: nettopp å utøve forenkling.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:20:08]: Hvis man vet så mye om forenkling, er jeg veldig overrasket over hvorfor man ikke har kommet videre. Hvorfor er det fortsatt slik at man innenfor det private næringsliv bruker mange årsverk for å kunne innrapportere? Hvorfor er det slik at en må sende flere skjemaer til forskjellige typer instanser, som ikke engang er samordnet slik at en forenkler på den måten? Hvorfor er det slik at vi fortsatt har en formuesskatt som gjør at svært mange per-

soner har store problemer knyttet til generasjonsskifte i bedriftene?

Hvis representanten Aasland er så trygg på at det som man faktisk har gjort, er så bra, hvorfor er det slik at næringslivet sier at det går for sent – vi trenger mer? Og hvis representanten Aasland går inn i sine egne statistikker, ser han at det er svært lite regjeringen har levert den senere tiden, bortsett fra det som jeg allerede har nevnt. Altinn-systemet er veldig bra, men vi er nødt til å videreutvikle det – og det går for sent.

Terje Aasland (A) [18:21:10]: Jeg føler at det kanskje kunne gått fortere, men det er omfattende systemer, og det skal også være grunnlag for den forenklingen som det legges opp til. Det føler jeg er det regjeringen har i fokus.

Jeg tror også at det å bruke næringslivet, som regjeringen faktisk nå gjør i forenklingsarbeidet, er viktigere enn at en har den store, brede debatten i Stortinget.

Det med formuesskatten er et avklart punkt når det gjelder de rød-grønne regjeringspartiene. Skattesystemet er også veldig avklart, på 2004-nivå. Det kan hende det blir omprioriteringer innenfor det skattenivået, det kan hende det blir justeringer. Men det å gjøre en forenklingssak om til en debatt om formuesskatt blir også i denne sammenhengen særdeles søkt.

Jeg spør igjen: Er det riktig å bruke utredningskapasitet og byråkrati til å lage en stortingsmelding der hvor vi kan bruke næringslivet til å peke på forenklinger som betyr noe? Er det det som er Fremskrittspartiets vilje?

Harald T. Nesvik (FrP) [18:22:12]: Jeg kan med en gang si at da har en i hvert fall gjort mer konstruktive ting enn å legge hindringer i veien for næringslivet. Det er faktisk bedre at man bruker tid til forenklinger, slik at næringslivet kan få et positivt utbytte av disse, istedenfor at man stadig får nye pålegg, nye innrapporteringer, som gjør det vanskeligere for dem. Så svaret mitt er ja, det er det faktisk vel verdt at byråkratiet bruker ressurser på.

Ingrid Heggø (A) [18:22:52]: Vi fekk under førre replikken ikkje svar på om det var forenkling, eller om det var meldinga som var målet. Men meiner representanten Nesvik at skjemaveldet vert mindre ved å innføre ei solnedgangslovgeving? Kva vil i så fall vera riktig tidsramme på dette?

Harald T. Nesvik (FrP) [18:23:21]: Nei, tidsrammen vil kunne bli et problem i og med at det er den rød-grønne regjeringen som styrer. Det i seg selv er jo en hemmende faktor, så jeg skjønner godt at representanten Heggø er redd for tidsperspektivet her.

Når det gjelder det med solnedgangslovgeving, er det viktig å ha det på plass, for da må du faktisk gjøre en del tankeeksperiment bak de lover og regler som påføres, nettopp med den hensikt at du må ta en gjennomgang senere for å se om de er tilpasset den virkeligheten vi befinner oss i.

Når det gjelder rapporteringskravene, vil jeg bare vise

til at Fremskrittspartiet gjennom Dokument 8:15 S for 2009–2010 fremmet 21 forenklingforslag. Men det som er hensikten med å få denne meldingen, er jo nettopp signalene ut til næringslivet – sørge for å få en bred gjennomgang, sørge for at vi tenker igjennom de beslutningene som vi foretar oss, sørge for at vi signaliserer til gründeren at ja, her er det viktig å satse, og vi skal stå bak det. Problemet er bare det at her går vi ned i skyttergravene, og vi sørger for at Stortinget, som landets høyeste folkevalgte organ, ikke får være med og diskutere.

Ingrid Heggø (A) [18:24:30]: Når det gjeld tidsramma, så meinte eg sjølv sagt tidsramma på solnedgangslovgevinga. Eg går ut frå at representanten veit kva han sjølv har foreslått.

Mitt spørsmål var: Kor lenge meiner representanten det er rimeleg at det skulle vara?

Så har eg eit anna spørsmål. Ein foreslår òg infrastrukturfond i denne saka. Bondevik-regjeringa hadde mykje lågare mål enn denne regjeringa når det gjeld Nasjonal transportplan. Vi har auka måla, og vi har oppfylt Nasjonal transportplan. Kvifor brukte ikkje Framstegspartiet makta, når dei faktisk kunne det i førre perioden?

Harald T. Nesvik (FrP) [18:25:14]: For det første har jo ikke regjeringen oppfylt Nasjonal transportplan, så hvor har representanten det fra? Da må man gå i sine egne papirer, og hvis vi ser på antall kilometer vei som blir bygd, så har man faktisk fått et stort problem, for etterslepet på vedlikehold øker jo betydelig. Man har svære problem, fordi man ikke har nok til infrastrukturen. Derfor foreslår vi et infrastrukturfond, med rammebetingelser som går over tid, slik at det ikke er stadig skiftende beløp. Derfor et fond, slik at en har en avkastning på det.

Når det gjelder lovgivning, lovparagrafer og solnedgangslovgivning, må man jo se det ut fra hva slags område man faktisk gjør dette på. Hele vitsen med å få det vurdert er nettopp at vi til enhver tid må ha en gjennomgang av de lover og regler som dette landet innfører, slik at de blir tilpasset virkeligheten og ikke fordums tid.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [18:26:58]: Små og mellomstore bedrifter utgjør hovedtyngden av norsk næringsliv, og er viktige vekstmotorer i norsk økonomi. Det er trist at regjeringen ikke ser at noe må gjøres for å bedre rammevilkårene for disse bedriftene, at regjeringspartiene passivt henviser til handlingsplanen, Tid til nyskaping og produksjon, en plan som allerede da den ble presentert, ble omtalt av næringslivet som lite ambisiøs. Dessverre fikk næringslivet rett, for da regjeringens pressemelding kom 5. februar i år, viste den at bedriftenes kostnader knyttet til skjemaveldet er stabile.

Det er på tide å fjerne næringsfiendtlige konkurranseulemper som skjemavelde, høye særavgifter og høyt skattenivå også i Norge, slik mange andre land har gjort. Det burde vært en selvfølge med internasjonalt konkurranse-

dyktige rammebetingelser for etablering og drift av mindre bedrifter også her.

Høyre mener det må settes klare mål for reduksjon i den offentlige rapporteringsmengden og antall skjemaer pålagt næringslivet, og vi mener det er svært beklagelig at regjeringen ikke vil fremme en stortingsmelding for små og mellomstore bedrifter, som kunne hatt flere positive virkninger for næringspolitikken.

Ved å foreta systematiske undersøkelser av mindre bedrifters utfordring vil en få svar på hvor viktig disse bedriftenes bidrag er, og samtidig gi grunnlag for en enda mer treffsikker utforming av næringspolitikken.

Dette er viktig, ettersom det er i de små og mellomstore bedriftene at en stor del av verdiene skapes. Det er viktig fordi tre av fire norske bedrifter er generasjonsbedrifter som utgjør selve ryggraden i norsk næringsliv.

Det blir derfor helt feil når gründere som har jobbet hardt et langt liv for å bygge opp familiebedriften, opplever at arveavgiften ødelegger muligheten til å gi livsverket videre til neste generasjon.

Høyre vil fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedrifter, og vi vil fjerne formuesskatten på arbeidende kapital da disse tapper bedriftene for kapital og hindrer nyskaping.

Det finnes undersøkelser som viser at mindre bedrifter kan bruke fem til ti ganger mer ressurser enn større bedrifter for å oppfylle offentlige informasjonskrav. Dette viser at tidligere forslag fra Høyre om å kutte og å forenkle rapporteringskrav og kompliserte regelverk har vært berettiget. Det samme gjelder behovet for å fjerne revisjonsplikten og forenkle aksjeloven for små bedrifter.

Representantforslaget som vi behandler her i dag, hadde fortjent en bedre skjebne. Det hadde vært positivt om regjeringspartiene hadde støttet forslaget i saken, og dermed satt hensynet til småbedriftene foran det som ser ut til å være et prinsipp fra regjeringens side, nemlig å forkaste alle forslag som kommer fra opposisjonspartiene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [18:30:14]: Etter å ha hørt representantens innlegg sitter jeg igjen med en sterk undring over hvorfor Høyre ikke gjorde noe av det som representanten nå nevner, da Høyre hadde muligheten til det i regjering. Det må da enten ha vært slik at Høyre ikke mente det de nå mener, eller at de ikke hadde noen som helst gjennomslagskraft i den regjeringskonstellasjonen de var en del av. Men jeg skal ikke bry representanten med å spørre om akkurat det.

Jeg har lyst til å spørre om: Med den framstillingen og den næringsfiendtligheten som regjeringen representerer, ut fra Høyres syn, er det ikke da litt underlig at vi faktisk er det landet som har høyest sysselsetting og lavest ledighet i Europa, og ikke minst er et av de landene hvor det de siste årene er blitt skapt desidert flest nye jobber? Er ikke det litt underlig?

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [18:31:15]: Først vil jeg få kommentere at «Et enklere Norge» var et ini-

tiativ som ble tatt da Høyre satt i Samarbeidsregjeringen.

Når det gjelder formuesskatten, f.eks., trappet vi den ned i budsjettet vårt for 2005–2006, og intensjonen vår var da å gå videre med det. Men som også representanten vet, har de rød-grønne regjert etter den tid.

Når det gjelder sysselsettingen, syns jeg at den rød-grønne regjeringen fikk ta over en flott oppgangsbølge når det gjaldt næringsliv og arbeidsplasser. Jeg håper inderlig at de klarer å føre det videre, og at vi ikke risikerer økt arbeidsledighet i fremtiden.

Ingrid Heggø (A) [18:32:19]: Eg prøver meg òg på representanten frå Høgre med det same spørsmålet som eg stilte til Framstegspartiet i stad, men som eg slett ikkje fekk svar på.

Meiner representanten Røbekk Nørve at skjemaveldet vert mindre med solnedgangslovgeving? Og kva vil vera ei riktig tidsramme for denne solnedgangslovgevinga?

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [18:32:47]: Nå er vel ikke jeg den riktige til å si at det vil være utslagsgivende. Men det viktige her for oss er rett og slett å få en stortingsmelding der vi kan få belyst alle sider og alle muligheter for å få regulert nettopp skjemaveldet.

Når det så gjelder spørsmålet om infrastrukturfondet, som ble nevnt i stad, har Høyre også et fond på 50 mrd. kr, som vi mener vil komme veldig godt med til nettopp vedlikehold av veier fremover.

Jeg håper at regjeringen også i den sammenheng kan følge opp. Det er nyttig for næringslivet.

Ingrid Heggø (A) [18:33:31]: Eg må nesten spørja ein gong til: Kva slags tidsramme er det på denne solnedgangslovgevinga, som ein tydelegvis framleis er for? Det var ein også i 2001, men vart nedstemd ganske kraftig av resten av Stortinget. Men kor lenge ser representanten for seg at det skal vara? Snakkar ein om fem år, ti år eller 15 år?

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [18:33:54]: Slike prosjekt som dette må en vanligvis evaluere, så det er slikt som en kan komme tilbake til.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Alf Egil Holmelid (SV) [18:34:22]: Det er positivt at forslagsstillarane set søkjelyset på små og mellomstore bedrifter, for det er ein svært viktig del av norsk næringsliv. Små og mellomstore bedrifter, som alle andre bedrifter, er avhengige av at det blir ført ein stabil og ansvarleg økonomisk politikk. I motsetjing til mange andre land har Noreg ført ein politikk som gjer at vi klarer oss bra gjennom finanskrisa. Når vi ser dei økonomiske problema som rammer bedrifter i andre land, er det grunn til å glede seg over situasjonen for alle bedrifter i Noreg, både dei store og dei små.

Men krisa i industrien er ikkje over. Regjeringa la nettopp fram ei tiltakspakke for å lette situasjonen i den mari-

time industrien. Dei som kjenner den maritime industrien, veit svært godt at det er veldig mange små og mellomstore bedrifter som hadde fått problem dersom vi ikkje hadde sett i verk tiltak for å betre situasjonen i dei maritime næringane.

Regjeringa er også oppteken av dei forholda som gjeld små og mellomstore bedrifter spesielt. I innovasjonsmeldinga blei det varsla at regjeringa ville utarbeide ein strategi for små og mellomstore bedrifter. Som eit ledd i det arbeidet er det oppretta eit råd for små og mellomstore bedrifter, der dei som føler problemet på kroppen, sit og har direkte kontakt med regjeringa.

Forslagsstillarane er opptekne av å forenkle rapporteringskrava for småbedrifter. Det er eit område som regjeringa har teke fatt i, bl.a. i handlingsplanen «Tid for nyskaping og produksjon». Men næringspolitikk for små og mellomstore bedrifter er meir enn forenkling, og det skal vi ikkje gløyme. Innovasjon Norge og SIVA er viktige næringspolitiske verktøy, ikkje minst for små og mellomstore bedrifter. Infrastruktur, nettverksbygging, støtteordningar og tilgang til risikokapital har betydd svært mykje for desse små og mellomstore bedriftene. Dei fleste av oss kjenner små og mellomstore bedrifter som ikkje hadde vore der i dag, dersom det ikkje hadde vore eit godt verkemiddelapparat. Likevel har vi lett for å gløyme verkemiddelapparatet når vi snakkar om små og mellomstore bedrifter.

Til sist vil eg ta opp eit spørsmål som mange gløymmer når dei snakkar om små og mellomstore bedrifter, og det er utdanning og forskning. Undersøkingar viser at utdanning av relevant arbeidskraft i ein region er det viktigaste elementet for å få i gang nye bedrifter, både små og store. Det er derfor viktig å ha eit godt samarbeidsklima mellom bedriftene og utdanningsinstitusjonane i regionen. Får vi relevant utdanning, er det det beste vi kan gjere for å styrkje små og mellomstore bedrifter i ein region. Det er også viktig å utvikle strukturar som gjer at små og mellomstore bedrifter kan dra nytte av forskning. Mange små og mellomstore bedrifter er kompetansetunge. Veldig ofte er det kompetansetunge bedrifter det dreier seg om når vi snakkar om små og mellomstore bedrifter. Ein liten gjeng med ingeniørar og økonomar som bryt ut av ei større bedrift, og nettverk der både små og mellomstore bedrifter får ein god relasjon til forskingsinstitusjonar, er kanskje noko av det viktigaste vi kan ha for å styrkje innovasjonen, og derigjennom også føresetnadene for små og mellomstore bedrifter. Skal vi leggje til rette for små og mellomstore bedrifter, må vi ikkje gløyme kompetanse, utdanning og forskning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:37:54]: Først av alt vil jeg takke representanten for et meget godt innlegg. Jeg kan stille meg bak så å si alt som representanten Holmelid sa.

Vi diskuterte en interpellasjon her før pausen om det som har med viktigheten av kompetanse og samspill mellom bedrifter og skolemiljø å gjøre. Mine spørsmål til representanten er følgende: Hvorfor er det så viktig at Stor-

tinget ikke skal diskutere dette på bakgrunn av en melding om små og mellomstore bedrifter? Hvorfor mener man at dette er noe regjeringen utelukkende alene skal ta seg av, og at vi ikke bør ta en slik bred debatt i denne sal? Hvorfor er det viktig? Det er det ene.

Så til et annet spørsmål: Representanten Heggø gjorde et nummer av – noe jeg synes er veldig positivt – at man har redusert formuesskatten. Jeg stiller meg spørsmålet om hvorvidt vi har redusert den, eller bare lagt den om, og man sa også at man vurderte å gå videre med det. Hvor mye mener representanten Holmelid at vi bør redusere eiendomsskatten i årene som kommer?

Alf Egil Holmelid (SV) [18:38:55]: Når det gjeld dei første spørsmåla, er det påfallande at det heile tida er masing om ei melding, og ikkje om innhaldet i den politikken vi snakkar om. Her har vi ei rekkje anledningar til å diskutere forskning, og vi har ei rekkje anledningar til å diskutere utdanning som er relevant for små og mellomstore bedrifter. At det nettopp er spørsmål om ei melding, ikkje det konkrete innhaldet i politikken for små og mellomstore bedrifter, viser at dette tydelegvis er blitt eit gnagsår for opposisjonen i denne saka.

Når det gjeld skattenivået, er det ikkje det vi må sjå på når det gjeld konkurransevilkåra for små, mellomstore eller andre bedrifter. Det er dei totale rammevilkåra vi må sjå på. I og med at vi har så høg sysselsetjing i Noreg, ser vi jo at dei totale rammevilkåra for bedrifter i Noreg må vere gode.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:39:57]: Det er mulig at vi må tolke det slik at SV og regjeringen vil sørge for at det ikke blir noen endringer i formuesskatten, i motsetning til det representanten Heggø sa i sitt innlegg.

Jeg tror representanten har problemer med å skjønne at dette er det høyeste folkevalgte organet i Norge, dvs. at det er dette organet som er den bevilgende og lovgivende myndighet – det er altså ikke regjeringen. Jeg tror det er greit å ha med seg det i prosessen når Stortinget – som representanten sier – gnager om å få en melding. Stortinget er det høyeste folkevalgte organet, og det er det som vedtar å sette lover og regler i verk.

Mitt spørsmål til representanten er følgende: Mener representanten at Stortinget helst skal være et organ som bare skal drive med enkeltsaker og ikke diskutere en helhetlig politikk?

Alf Egil Holmelid (SV) [18:40:53]: Stortinget skal drive med ein heilskapleg politikk, og eg vil minne representanten om at det er fleirtalet i Stortinget som står for denne politikken.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Irene Lange Nordahl (Sp) [18:41:31]: Det er viktig å bygge videre på de næringsvirksomhetene vi har, og sørge for at nye virksomheter etablerer seg. Det beste verktøy som kan brukes til dette, er å sørge for gode og stabile rammevilkår over lengre tid. Regjeringen er i full gang

med å utarbeide en strategi for små og mellomstore bedrifter, som varslet i innovasjonsmeldingen, og som har vært diskutert her i dag.

Et aktivt næringsliv er grunnleggende for videreføring og utvikling av velferdssamfunnet. Et næringsliv med mange små og mellomstore bedrifter gir bredde og variasjon i næringslivet, og sikrer arbeidsplasser og verdiskaping også i framtiden. Dette innebærer et bredt spekter av virkemidler, som satsing på forskning og kompetanseheving, tilgang på kapital, forenkling og avbyråkratisering. Investering i infrastruktur er en grunnleggende del av en helhetlig næringspolitikk som har som mål å bidra til at folk får realisert sine muligheter.

Statsråden viser i sitt svarbrev til at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med resultatene av det arbeidet som er i gang. Da vil alle partiene få en mulighet til å debattere denne saken videre.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [18:42:55]: Kristelig Folkeparti har merket seg at regjeringen arbeider med en strategi for små og mellomstore bedrifter. Vi ønsker imidlertid ikke bare å få den oversendt når den er ferdig, men vi ønsker å være med. Vi ønsker å få arbeidet fremlagt for Stortinget i form av en stortingsmelding, og jeg synes det er synd at regjeringspartiene er så negative til dette. Det burde vært i alle partiers interesse å få en grundig gjennomgang av rammevilkårene for små og mellomstore bedrifter. Vi ønsker, som sagt, å være med og påvirke. Kristelig Folkeparti støtter derfor forslaget om at det skal utarbeides en stortingsmelding når det gjelder disse bedriftene.

Det er i de små og mellomstore bedriftene en stor del av verdiene i landet vårt skapes. Tre fjerdedeler av norske bedrifter er eid av familier, og Kristelig Folkeparti mener at betaling av arveavgift bør utsettes i minst ti år ved generasjonsskifte. Hvis bedriften drives videre, bortfaller en tiendedel av arveavgiften hvert eneste år, og dersom bedriften drives videre i minst ti år, bortfaller denne avgiften.

Dette mener vi er god næringspolitikk, god samfunnsøkonomi og god distriktpolitikk. Jeg mener det er helt feil når gründere som har jobbet hardt hele livet for å bygge opp en bedrift, opplever at arveavgiften ødelegger mulighetene til å gi livsverket videre til neste generasjon. Det er mange eksempler på dette.

40 000 bedrifter står foran et generasjonsskifte de neste ti årene her i landet, og undersøkelser fra EU-kommisjonen viser at et vellykket eierskifte i småbedrifter fører til at i snitt fem arbeidsplasser blir videreført. Reduksjon av formuesskatten er også viktig. Formuesskatten svekker privat, aktivt eierskap, tapper familiebedrifter for kapital og vanskeliggjør gründervirksomhet og nyskaping. Ikke i noe land slår formuesskatten inn på et så lavt nivå, og ingen land har så dårlig skjerming av arbeidende kapital som Norge.

En annen viktig sak for små og mellomstore bedrifter er forenkling. Det er jo det som er hovedtema i denne saken. Mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødvendige rapporteringskrav og kompliserte regelverk, og det brukes altfor mye krefter på og penger til å

gjøre dette arbeidet. Derfor ønsker Kristelig Folkeparti en forenklet aksjelov for småbedrifter, og vi vil innføre solnedgangslovgivning både statlig og kommunalt, samt utarbeide en strategi for eierskifteutfordringer i familieeide bedrifter.

Vilkårene for små og mellomstore bedrifter fortjener bred oppmerksomhet. Jeg skulle ønske statsråden så betydningen av at en så viktig sak ble behandlet også av Stortinget.

Borghild Tenden (V) [18:46:24]: For Venstre er det åpenbart at det er behov for å gjøre rammevilkårene for de små og mellomstore bedriftene bedre. Det er derfor med en viss undring jeg både leser og hører regjeringens selvtilfredshet over hvor bra det står til på de fleste områder når det gjelder vilkårene for de minste bedriftene.

Sannheten er at disse gradvis har blitt forverret under denne regjeringen og med dette stortingsflertallet – på de fleste områder. Regjeringen og regjeringpartiene skryter av at Norge er på tiendeplass av 183 i Verdensbankens «Doing Business»-rapport for 2010, men de glemmer samtidig det faktum at Norge var på femteplass i tilsvarende rapport da denne regjeringen overtok. Altså har det, relativt sett, blitt verre å drive næringsvirksomhet under den sittende regjering. Det interessante med rapporten er også at Norge når det f.eks. gjelder å starte opp en bedrift eller virksomhet, er så langt nede som på 35. plass eller på 114. plass når det gjelder regler for arbeidskraft. Det eneste Norge kommer spesielt fordelaktig ut av, er at det er lett å avvikle virksomheter. Der kommer vi på tredjeplass.

Regjeringpartiene skriver i innstillingen at de er fornøyd med regjeringens arbeid med å redusere næringslivets administrative ressursbruk, og ser dette som et kraftfullt uttrykk for vilje til å bedre rammevilkårene for bedriftene – et kraftfullt uttrykk? For kort tid siden kom det fram at næringslivets kostnader knyttet til skjemavelde og etterlevelse av regelverk kun er redusert med 0,5 pst. de tre siste årene. Dette er under denne regjering – på tross av gjentatte løfter om en kraftig forenkling. Mens alle land rundt oss har satt seg ambisiøse mål om reduksjon av næringslivets kostnader knyttet til rapportering som følge av regler og skjemabelastning, nøler regjeringen og regjeringpartiene. Dette er alt annet enn kraftfullt.

Vi skal senere i dag behandle forslaget fra Venstre om å opprette et eget norsk regelråd etter svensk modell, en ordning som påviselig har vært positiv for de minste bedriftene i vårt naboland. Regjeringpartiene stemmer selvfølgelig imot, uten annen argumentasjon enn henvisning til regjeringens såkalte kraftfulle innsats på området.

Det følger et kjent mønster, hvor regjeringpartiene konsekvent stemmer imot alle forslag til forbedring for de små og mellomstore bedriftene som fremmes i denne sal. Det gjelder gjennomgående for alle typer tiltak: forenklingstiltak, skatte- og avgiftsforslag som stimulerer til flere bedrifter, tiltak som stimulerer til økt innovasjon og forskningsinnsats i de minste bedriftene, og tiltak som målretter det offentlige virkemiddelapparatet bedre. Én ting er at regjeringpartiene stemmer imot ett og annet tiltak, men hva verre er, er at regjeringpartiene heller ikke vil se dette i en

sammenheng, og motsetter seg derfor å utarbeide en stortingsmelding slik at vi i det minste kan se rammevilkårene for små og mellomstore bedrifter i en helhet.

For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter generelt og utvikling av flere kunnskapsbedrifter spesielt. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping fremfor tradisjonell næringsvirksomhet og bevaring. Næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktig og for å kunne møte fremtidens utfordringer.

Venstre vil slippe kreativiteten og skaperevnen løs. Derfor satser vi målbevisst og målrettet på dem som regjeringen og regjeringpartiene helt har glemt: på gründere og entreprenører – på de minste bedriftene. Derfor vil vi ha mindre og enklere regelverk og reguleringer. Derfor vil vi ha et skattesystem som stimulerer til det å eie og investere i norske bedrifter. Derfor vil vi ha bedre sosiale ordninger for gründere og selvstendig næringsdrivende. Derfor vil vi øke satsingen på entreprenørskap i videregående skole, og styrke samarbeidet mellom næringsliv og skole. Derfor vil vi endre og fristille Innovasjon Norge, slik at det blir mer innovasjon og mer målrettet satsing på nyskaping og på de mange nye bedriftene som vi må ha i fremtiden dersom vi skal sikre velferden.

Avslutningsvis: Venstre støtter helhjertet opp om et forslag om å lage en egen stortingsmelding med den hensikt å bedre rammevilkårene for de minste bedriftene.

Hvis ikke Heggø også spør meg om tidsperspektivet for solnedgangslovgivningen, så er det altså på ti år. Regler og lover skal gjelde i maksimum ti år før de eventuelt må vedtas på nytt.

Statsråd Trond Giske [18:51:36]: Regjeringen er svært opptatt av at bedrifter og deres ansatte og eiere har gode og forutsigbare rammevilkår for å skape verdier og arbeidsplasser. Små og mellomstore bedrifter utgjør en stor andel av bedriftene i norsk økonomi, og tall fra Statistisk sentralbyrå viser at foretak med færre enn 100 ansatte utgjør mer enn 99 pst. av det totale antall foretak i Norge. Derfor arbeider regjeringen nå med flere problemstillinger som har betydning for disse bedriftene.

Representantene peker i sitt forslag på ulike problemstillinger og saksområder som spesielt angår de mindre bedriftene, og vil på denne bakgrunn be regjeringen utarbeide en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter. Forslaget i seg selv viser egentlig hvor mange ulike faktorer det faktisk er som legger premisser for bedriftene, og hvor mange departementers politikk som er viktig i en aktiv og god næringspolitikk. Ikke uventet foreslår representantene en avvikling av formuesskatt og arveavgift. Regjeringen ønsker å beholde dagens skatte- og avgiftsnivå. Det er viktig å huske at skatteinntektene går til samfunns-goder, som også styrker vår evne til omstilling, entreprenørskap og innovasjon. De skandinaviske velferdssamfunnene har gang på gang vist at vårt system er mer konkurransedyktig, mer robust i stormer og

i problematiske tider, skaper større rettferdighet og høyere sysselsetting enn andre samfunnsmodeller.

Når det gjelder arbeidet knyttet til reduksjon av ressursbruken ved etterlevelse av regelverk for næringslivet, så vil dette arbeidet fortsette med uforminsket styrke. Det vesentlige er at tiltakene vi setter i verk, innebærer reelle forenklinger for næringslivet. Det vil vi fortsette å jobbe med, slik mine forgjengere også har gjort det. Men det er riktig, som flere har beskrevet, at dette resultatet ikke har kommet langt nok. Det tror jeg er et ansvar jeg får dele med mange av mine forgjengere fra ulike partier og også Stortinget, som selvsagt har vært med og vedtatt de lover og regler som gjelder for næringslivet.

Representantene retter videre fokus på tiltak som kan styrke det norske risikokapitalmarkedet, og at mer av statens kapital bør settes i arbeid i et Offentlig Privat Samarbeid. Jeg er enig med forslagsstillerne i at økt tilgang på offentlig kapital i det norske kapitalmarkedet kan bidra til å fremme samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter som ellers ikke ville blitt finansiert i et privat marked. Jeg vil minne om at det allerede i dag er en betydelig tilførsel av statlig kapital til næringslivet gjennom ulike ordninger. En rekke av disse ordningene er rettet mot de mindre bedriftene, og regjeringen vil fortsette å følge kapitalmarkedssituasjonen med henblikk på eventuelle behov for nye virkemidler.

Jeg merker meg også at forslaget om opprettelse av et infrastrukturfond tas opp på nytt av representantene. Regjeringen ser det fortsatt ikke som hensiktsmessig å opprette egne øremerkede fond, men sørger for rekordhøye bevilgninger til infrastruktur – til samferdsel – slik vi har gjort i forrige periode og slik vi vil fortsette å gjøre i de neste årene.

Når det gjelder forslaget om at Konkurransetilsynet skal fristilles fra politisk styring, har regjeringen en annen oppfatning enn forslagsstillerne. For det første er ikke Konkurransetilsynet underlagt politisk overstyring i enkeltsaker etter konkurranseloven. Dersom det er aktuelt å omgjøre et vedtak, er det fordi andre hensyn veier tyngre enn hensynet til effektiv konkurranse, og da må en slik omgjøring vedtas av Kongen i statsråd. For det andre er regjeringen av den oppfatning at konkurranse er bra, men det er også situasjoner hvor konkurranse ikke er det riktige virkemidlet for å nå viktige samfunns mål. Regjeringen vil derfor på viktige velferdsområder kunne velge annerledes enn det konkurranseloven skulle tilsi.

Forslagsstillerne etterlyser en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter på bakgrunn av de problemstillingene som jeg nettopp har kommentert.

Som nevnt arbeider regjeringen nå med mange saker som har betydning for små og mellomstore bedrifter. Slik jobber vi hver dag med å legge til rette for små og mellomstore bedrifter i Norge. Blant annet skal det utarbeides en egen strategi for SMB, som varslet i innovasjonsmeldingen. Det arbeidet er vi godt i gang med.

I tråd med Soria Moria II-erklæringen vil regjeringen bl.a. vurdere aksje- og regnskapslovgivningen. Formålet er å komme med konkrete forslag til hvordan ramme-

vilkårene kan forenkles og bedres, samtidig som viktige samfunnshensyn ivaretas. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte med alle de resultatene av arbeidet vårt som er relevant for stortingsbehandling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:56:37]: Mitt spørsmål til statsråden går på følgende: Statsråden avsluttet nå sitt innlegg med at man vil komme tilbake til Stortinget på de områdene som statsråden og regjeringen mener er relevante for Stortinget. Jeg mener selvfølgelig at når det gjelder rammevilkårene for små og mellomstore bedrifter, så er det det mest relevante å få en debatt om her i huset.

Den nasjonale strategien, som opptil flere har vært inne på – også statsråden var inne på det i sitt innlegg – er jo det store spørsmålet her, som på mange måter kan fange opp i hvert fall en del av det som en sånn melding ville kunnet komme opp med, med unntak av den helhetlige strategien. Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Vil statsråden i hvert fall sørge for at den helhetlige strategien kommer til behandling i Stortinget, slik at vi får være med og komme med innspill til den saken, eller vil det bare komme som en melding eller et vedlegg til et budsjett?

Statsråd Trond Giske [18:57:41]: Det som i hvert fall er sikkert, er at dersom forenklingsarbeidet medfører endringer i lover, f.eks. om aksjelov eller regnskapslov skal endres, så må det til Stortinget til behandling. Det gjelder også ting som eventuelt har budsjettvirkning eller ting som berører saker som Stortinget tidligere har behandlet. Alle de reglene og rapporteringene, skjemaene og byråkratiet bedriftene blir utsatt for, har jo stort sett hatt en eller annen positiv idé bak seg den gangen det ble laget – for å ha bedre statistikk, for å lage gode budsjetter eller for å ha kontrollsystemer for at folk følger skattelov osv., eller av andre grunner. Så dette har veldig ofte blitt behandlet i denne salen, og er et resultat av ulike prosesser. Derfor ser jeg for meg at mye av dette kommer til Stortinget til behandling.

Om det blir lagt fram som en helhet i en melding, har vi ikke tatt stilling til. Det forbeholder vi oss retten til å vurdere for å se om er hensiktsmessig når vi kommer så langt.

Svein Flåtten (H) [18:58:55]: Det er gledelig at statsråden ikke på samme måte som sine rød-grønne kollegaer i salen her irriterer seg over at opposisjonen ønsker en melding – ja, enkelte av de rød-grønne synes også det er masete – men statsråden går for så vidt ikke inn for det, men han ønsker i hvert fall å komme tilbake til Stortinget for å diskutere de sakene som er aktuelle, i motsetning til representanten fra SV, som høres ut som han ikke lenger har tenkt å forelegge noen ting for Stortinget.

Komiteens leder snakket om at det var viktigere å diskutere dette med næringslivet enn å diskutere det med Stortinget, i hvert fall oppfattet jeg hans innlegg slik. Det bringer meg over til å spørre statsråden om følgende, som mer er en detalj, men siden man nå opererer i parallell-

le løp: Er statsråden nå fornøyd med den fremdriften og de resultatene som arbeidet i regjeringens råd for SMB-bedrifter har gitt så langt?

Statsråd Trond Giske [18:59:57]: Jeg er veldig fornøyd med de innspillene vi får fra ulike bedrifter, om det er i rådet eller om det er i andre sammenhenger, og jeg er jo også helt enig med komitélederen i at det aller viktigste i dette arbeidet er bedriftene selv. De vet hvor skoen trykker. De kan fortelle oss hva det er viktigst å gjøre noe med, og de skal til sjuende og sist bære dette næringslivet vårt videre.

Jeg mener at vi på vegne av egentlig mange regjeringer og mange statsråder må si at vi ikke har kommet langt nok. Det er jo derfor vi skal ha en strategi. Det er derfor vi skal gjennomføre ytterligere tiltak, og jeg lytter også gjerne til råd fra Stortinget. Dette er jo en debatt om forenkling, så hvis representantene ikke bare brukte tiden til å diskutere om vi skal ha en melding eller ikke melding, men også diskuterte de ulike tingene som faktisk kunne bidra til forenkling, hadde jo det vært en gyllen anledning til å gi regjeringen gode råd, som vi da vil lytte til.

Borghild Tenden (V) [19:01:04]: Hovedoppslaget i Østlandssendingen i dag var «Gründertørke». Nye tall fra Statistisk sentralbyrå viser at stadig færre starter for seg selv, og at det har vært en nedadgående tendens de siste årene.

Seniorøkonom Lars-Erik Sletner i Bedriftsforbundet uttalte at nedgangen

«viser at regjeringens næringspolitikk for småbedrifter er for dårlig».

Så mitt spørsmål til statsråden er om han er komfortabel med dette.

Statsråd Trond Giske [19:01:36]: Jeg tror at både jeg og mine kolleger er stolte av det vi har fått til, men vi er ikke fornøyd i den forstand at vi er ferdig med jobben. Tvert imot, det er mye som gjenstår, og derfor var det viktig for oss å vinne valget i fjor høst. Men hvis man ser på den overordnede indikatoren på om vi lykkes i vår næringspolitikk eller ikke, nemlig sysselsettingssituasjonen, vekstsituasjonen, i Norge, må jeg jo si at sammenliknet med de landene vi har rundt oss, sammenliknet med det som nå skjer i EU, sammenliknet med arbeidsløsheten vi ser i USA, så har vi klart oss mirakuløst godt. Men egentlig ikke mirakuløst, for dette er et resultat av politiske valg, av en aktiv politikk, av en riktig budsjett-politikk, men også av tilrettelegging for at næringslivet skal blomstre. Så jeg kjenner meg ikke igjen i representantens beskrivelse, særlig ikke i hovedinnlegget hennes, hvor jeg synes det blir litt for mye svartmaling av en situasjon som jeg mener vi skal være svært stolte av. Det betyr mye for folk i Norge at vi har en arbeidsløshet på rundt 3 pst.

Per Roar Bredvold (FrP) [19:02:55]: I svarbrev av 3. mars 2010 sier statsråden gjennom Nærings- og handelsdepartementet følgende:

«Formuesskatten er en skatt på sparing for norske skattytere generelt (...).»

Jeg tror nok ikke små og mellomstore bedrifter ser det på samme måten, for formuen deres ligger ofte i bedriften, og slik må det være for at de skal klare å produsere det de skal selge videre. Ser ikke statsråden i hvert fall at det er forskjell på penger man har i banken, og en formue i form av maskiner, bygninger, infrastruktur, biler, etc.?

Statsråd Trond Giske [19:03:33]: Det finnes mange former for kapital, og det er jo mange i næringslivet selv som har ønsket seg en jevnere beskatning av passive formuesobjekt, som eiendommer, f.eks., og mer aktive, som produksjonsutstyr og det som representanten nå tar opp.

Dette har jo bl.a. Fremskrittspartiet vært veldig imot. I denne byen har man fjernet eiendomsskatten helt, slik at man har fått en skjev beskatning på ulike formuesobjekt. Så hvis dette signaliserer en ny linje fra Fremskrittspartiet om en jevnere beskatning av ulike formuesobjekt, så er det absolutt noe vi også er villig til å være med og diskutere. Vi har ikke et statisk syn på hvordan skattesystemet skal utformes. Vi vil ha et rettferdig skattesystem, vi vil ha et fornuftig skattesystem, og vi vil ha et skattesystem som sikrer at de offentlige velferdstjenestene har en god finansiering. Det ligger i bunnen i vår skattepolitikk.

Presidenten: Presidenten vil minne om at vi har et langt kveldsmøte foran oss.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:04:52]: Takk for det. Det går i hovedsak ut over oss selv som skal debattere alle sakene her, men det skal gå fint.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Nok en gang hørte vi statsråden si at det som beviser at det går godt i næringslivet, og at man har en god politikk for små og mellomstore bedrifter, er sysselsettingsveksten – altså hvor mange i befolkningen som er sysselsatt.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Er det noen forskjell på om man er ansatt i offentlig eller i privat sektor? Og så vil jeg be statsråden om å snakke om sysselsettingsveksten de siste årene. Hvis vi ser på de to siste årene, har ikke veksten i sysselsettingen hovedsakelig da vært i offentlig sektor?

Statsråd Trond Giske [19:05:38]: Det er riktig at vi har hatt en vekst i sysselsettingen i offentlig sektor, men den største veksten i konsumet vårt har vært i privat konsum. Det har vært mye større vekst i privat konsum i Norge de siste ti årene i kroner og øre enn i offentlig konsum. Men det offentlige forbruket har også økt, og dette har vært på områder der jeg trodde at opposisjonen også var helt enig i at det var viktig å vokse – særlig eldreomsorgen har fått mange flere ansatte. I politiet er det blitt ansatt mange flere. I undervisningssektoren er det ansatt flere. I sykehussektoren er det ansatt flere – viktige velferdsoppgaver som skal gjøres. Vi får flere eldre, og da trengs det flere i offentlig sektor til å pleie, til å ta vare på, til å vise omsorg, og i motsetning til å smelte aluminium, eller andre industriprosesser, er det ikke like lett å effektivisere det

arbeidet og erstatte mennesker med maskinelle operasjoner. For her er det menneske-til-menneske-kontakten som er avgjørende for kvaliteten på tjenesten.

Det er fri replikkrunde?

Presidenten: Ja. Presidenten vil vurdere, om ikke i neste sak, så i hvert fall i saken etterpå, om vi skal begrense antall replikker.

Svein Flåtten (H) [19:07:10]: Jeg takker for at det i hvert fall ikke er begrensninger i denne saken.

Jeg tar opp tråden fra vårt forrige replikkordskifte, der statsråden sa at vi må lytte til næringslivet, for de har skoene på. Det er jeg helt enig i, og det er grunnen til at vi fremmer disse forslagene. Jeg håper at statsråden tar dette på alvor og tar det med seg, for når han antyder at opposisjonen svartmaler, er det fristende, etter å ha hørt på en del innlegg her, å replisere at posisjonen skjønner. Men hvis vi tar bort dette og tenker på norsk næringsliv, tenker på hvor sakte det går med forenklinger, med endringer i aksjelov osv. og ser at det skjer ting i nabolandene våre, kan statsråden da tenke seg å si litt mer enn det jeg har oppfattet at han har sagt, nemlig at det har gått for sakte? Kunne han tenke seg å si at det skal gå litt forttere?

Statsråd Trond Giske [19:08:08]: Vi får håpe at svaret ikke blir begrenset, siden spørsmålet ikke var det.

Vi skal gjøre alt vi kan for at dette skal gå forttere. Jeg er for å sette konkrete mål for arbeidet. Målbare resultater stimulerer til mer konkret handling. Ved å se til nabolandene og hva som skjer der, kan vi lære av hva andre gjør. Vi skal heller ikke la være å være stolte over noe der Norge faktisk er foregangsland. Hele systemet med Altinn, der vi har samlet rapporter, regler og informasjon på ett sted, er noe som andre land ser på som et godt eksempel.

Mye av byråkratiet i bedriftene skyldes selve næringsvirksomheten, altså det som er avgjørende for verdiskapingen, det som er avgjørende for – hva vet jeg – fakturering og utvikling av bedriften. Vi må spille på lag med bedriftene i det administrative og byråkratiske systemet som bedriftene selv har ansvaret for.

Torgeir Trældal (FrP) [19:09:21]: Statsråden ba om å få innspill og ikke bare prat om regelverket. Da vil jeg komme med et innspill til statsråden.

Vi har mange små bedrifter som driver med nisjeprodukter, bl.a. innen reiseliv, som f.eks. kan gå på at man lager sin egen pæresider eller sin egen eplesider. Den har man lov til å servere når det kommer turister, men man har ikke lov til å selge det i flasker som turistene tar med seg. Det går litt på rammevilkår og hva man kan tjene penger på. Da blir mitt spørsmål til statsråden: Vil statsråden vurdere å endre dette?

Statsråd Trond Giske [19:09:55]: Det spørsmålet viser jo hvor utrolig mangfoldig næringspolitikken er, for det er så mange faktorer som påvirker bedriftenes rammevilkår. Dette gjelder jo alkoholreglementet, som ligger under helseministeren. Jeg tror jeg skal overlate til henne

å forvalte den regelen, men jeg er gjerne med på å diskutere løsninger som innebærer at næringsdrivende også innenfor dette området kan få bedre muligheter til å selge produktene sine. Så får vi finne mulige samarbeidsløsninger med butikker eller med Vinmonopolet og se om det er mulig å få til løsninger som ivaretar de viktige intensjonene i alkoholpolitikken, samtidig som man legger til rette for god næringsvirksomhet.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [19:11:04]: Det er dei små og mellomstore bedriftene som står for dei store verdiane som ein skapar her til lands. Eg har hatt glede – av og til den tvilsame glede – av å leie ei mellomstor bedrift, men eg har også hatt glede av å sitje i eit konsernstyre med milliardomsetjing, i styret til ei mellomstor bedrift med nokre hundre millionar kroner i omsetjing og i ei lita bedrift som har hatt nokre få millionar kroner i omsetjing. Eg har sett konsekvensane av korleis lover og regelverk slår ut. Dei slår faktisk likt ut for alle dei som eg beskriv her. Dei store konserna har relativt små utfordringar å ta fatt i i forhold til skjemaveldet, mens dei minste bedriftene har store problem. Når det gjeld det spørsmålet som er reist, om å få ein gjennomgang av rammevilkåra for dei små og mellomstore bedriftene, er det på høg tid at også Stortinget får vere med på ein slik gjennomgang.

Dei mellomstore bedriftene klarer seg til ein viss grad. Vi ser at dei største bedriftene klagar gjennom organisasjonen sin, NHO, og ber fram sine utfordringar, mens dei minste bedriftene slit – og slit kraftig. På mange måtar ser vi eit kontrollregime rundt desse, f.eks. revisjonsplikt. Du har revisjonsplikt om du har milliardomsetjing, men du har også revisjonsplikt om du tener nokre hundre tusen kroner i året. Det burde så definitivt blitt sett på, for alternativet er å registrere bedrifta i utanlandsk register. Dermed fell revisjonskravet bort, og ein kan framleis drive på ordinær måte i Noreg. Det er på ein måte å legitimere registrering av bedrifter, som ikkje er føremålstenleg, og som også burde vere eit incitament til å gå igjennom forholda og rammevilkåra for desse bedriftene.

Til slutt nokre få ord om formuesskattlegginga, som mange reagerer sterkt på, og som i desse dagar er med på å gi verftsneringa store utfordringar, for ein del av desse er familieeigde. Desse familieeigde bedriftene må betale formuesskatt på ei kran som står på kaia, på ein boremaskin som ligg på benken osv. Det er ikkje med på å hjelpe desse bedriftene gjennom den krisetida som vi no ser. Det er ei utfordring som kan bli langvarig og vanskeleg. Dersom desse bedriftene òg skal ha eit generasjonsskifte, er dei verkeleg ille ute, slik regelverket er i dag.

Eg støttar fullt ut forslagsstillarane sine intensjonar om at Stortinget tek ein gjennomgang av rammevilkåra for dei små og mellomstore bedriftene. Det treng dei sårt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 3357)

Sak nr. 9 [19:14:18]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om å gjøre Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS) mer attraktivt og konkurransedyktig (Innst. 232 S (2009–2010), jf. Dokument 8:59 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten videre foreslå at det åpnes for replikkordskifte etter de talere som har ordet innenfor den fordelte taletid. Presidenten vil vurdere antall replikker underveis, men i utgangspunktet vil presidenten foreslå at det åpnes opp for replikkordskifte etter de talere som har ordet innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:15:31] (ordfører for saken): Jeg regner med at det sikkert ikke blir like mange replikker i denne sammenheng – det får vi se når debatten skrider fram.

Stortingsrepresentantene fra Høyre har fremmet følgende forslag i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag der fremtidige utfordringer og muligheter for NIS utredes, og med forslag som gjør NIS mer attraktivt og konkurransedyktig, herunder oppheving av fartsområdebegrensningene. I denne forbindelse utredes muligheten for å utvide nettolønnsordningen til også å gjelde NIS-fartøy.»

Det er helt åpenbart at i denne innstillingen er komiteen delt. Regjeringspartiene henviser i saken til det regelverket som i dag er med hensyn til registrene, mens opposisjonen gjennom flere forskjellige forslag fremmer sine egne syn på hvordan man mener at det bør gjøres endringer.

Når det gjelder forslaget fra Fremskrittspartiet, vil jeg herved ta det opp, slik at jeg har gjort det, og så får de andre partiene eventuelt fremme sine egne forslag etter hvert som de kommer på talerstolen.

Det er ikke til å komme vekk fra at når det gjelder NIS, altså Norsk Internasjonalt Skipsregister, har vi hatt en negativ utvikling. Antallet skip som er innenfor ordningen, har gått ned. Men jeg vil faktisk innledningsvis også berømme statsråden, for statsråden har jo gjort et forsøk, og kommet med et innspill, som viser at man ønsker å få flere skip innenfor NIS-ordningen. Det er viktig, ikke nødvendigvis på grunn av det skattemessige eller for å være nr. 1, 2, 3, 4 eller 5 på den internasjonale statistikken, men det er viktig å ha tonnasje bak seg når man i internasjonale fora skal være med og utforme skipsfartspolitikken. Da er antall skip i de registrene vi har, nemlig viktig.

Registrene er også viktige fordi det å ha båter regist-

rert i norske registre også påvirker forholdet ditt hjemover – det mener i hvert fall jeg selv, og jeg tror mange med meg. Det påvirker muligheten til i større grad å kunne ha norsk mannskap om bord i båtene, det påvirker hvem du kjøper tjenester av, og det påvirker også det som har med det verkstedmessige å gjøre, bygging etc.

Så er det selvfølgelig betydelig forskjell med hensyn til NOR-registeret og NIS-registeret. Fra opposisjonens side ønsker man å få vurdert alternative tiltak, alternative måter å gjøre det på. Noen ønsker å gå direkte på å oppheve fartsområdebegrensninger knyttet til norsk sokkel. Fremskrittspartiet vil sterkt advare mot dette på det nåværende tidspunkt, fordi det veldig raskt vil kunne medføre at norske sjøfolk blir tatt bort fra fartøyene. Andre forslag går i retning av å utrede. Fremskrittspartiet ønsker å utrede dette som har med NIS og NIS langs kysten å gjøre, men da sammen med nettolønnsordningen, slik at man kan sikre at man har norske sjøfolk om bord i disse skipene.

Jeg skal ikke dvele lenger ved dette, bare avslutte med å si følgende: Jeg tror det er viktig at man sørger for å se på rammevilkårene for skipsregistrene våre. Det er viktig at de registrene som vi selv har, er konkurransedyktige opp mot andre registre. Det så vi nå knyttet til Fjord Line, som skal bygge to båter. De har valgt å fortsette å være i DIS, altså det danske skipsregisteret, fordi det var usikkerhet knyttet til de norske rammevilkårene, at de var for dårlige. Det bør vi ta inn over oss. Men det er også viktig at vi får på plass et samspill som nettopp sikrer at vi har også norske sjøfolk langs kysten. Det er jo imidlertid et paradoks, det må jeg få lov til å si avslutningsvis, at det eneste skipsregisteret som ikke gir lov til å gå langs norskekysten, er det norske. Det er jo litt spesielt, og det har selvfølgelig å gjøre med den debatten som var knyttet til delingen mellom NIS og NOR. Men allikevel, det er spesielt at hvis du registrerer båten på Bahamas, kan du gå langs norskekysten, men hvis du registrerer båten i Oslo gjennom NIS, får du altså ikke gå mellom norske havner. Jeg tror man må se på rammevilkårene, men det må gjøres på en slik måte at norske sjøfolk også sikres arbeid langs norskekysten og på norske båter.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Else-May Botten (A) [19:20:48]: Problemstillingen som i dag reises av Høyres representanter, har vært debattert i salen tidligere denne perioden. I dette Dokument 8-forslaget legger Høyre vekt på at man må gjøre Norsk Internasjonalt Skipsregister mer konkurransedyktig, gjennom å åpne fartsområdebegrensningene spesielt.

Forrige debatt vi hadde i denne sal om temaet, viste at det er forholdsvis stor enighet om at det er behov for å vurdere tiltak for å gjøre NIS mer konkurransedyktig, men at det er ulike oppfatninger om hvordan man vektet de ulike innretningene.

Den rød-grønne regjeringen har hatt fokus på maritim næring hele tiden, og allerede i 2007 ble det laget en maritim strategi, som ble kalt «Stø kurs», hvor visjonen er at Norge skal være en verdensledende maritim nasjon. Den

inneholder en rekke spesifikke tiltak for å bidra til å øke tiltak rundt rekruttering til næringen og har fokus på gode og langsiktige rammevilkår.

Og regjeringen har levert konkurransedyktige rammebetingelser. Her kan nevnes innføring av rederiskatteordningen, en nettolønnsordning, og regjeringen har hatt en målrettet satsing på kompetanse samt på forskning og miljø. Dette har også blitt fulgt opp i statsbudsjettene.

Arbeiderpartiet har vært opptatt av å markedsføre skipsregisteret i større grad og har lagt inn en egen strategi også på dette, nå sist med «Norge som maritimt vertsland».

Regjeringen ønsker å levere en maritim politikk som bidrar til verdiskaping i Norge. Når det gjelder skipsregisteret, er det viktig å markedsføre dette og bidra til at utflyttet virksomhet flytter tilbake, og at utenlandske aktører velger Norge som sitt lokaliseringsland. Det er i den forbindelse viktig at de som allerede driver virksomhet i Norge, fortsatt ønsker å videreutvikle sin virksomhet her.

Jeg er glad for at næringsministeren allerede har satt i gang en prosess rundt denne utfordringen ved å involvere de ulike sjømannsorganisasjonene og rederinæringen i prosessen videre med å kartlegge om dagens regelverk og administrative prosedyrer er gode nok, eller om det må gjøres endringer for å tilfredsstille kravene fra brukerne.

Når vi snakker spesifikt om fartsområdebegrensninger, er det ingen tvil om at det er stor avstand mellom sjømannsorganisasjonenes og rederienes ståsted. Det kan være greit å minne Høyre om at da de styrte landet under Bondevik-regjeringen, og hadde flertall for å utvide fartsområdet i NIS, unnlot de å følge opp dette.

Mens Høyre altså unnlot å gjøre grep, har regjeringen tatt tak og leverer en aktiv politikk på det maritime området. Det kan være greit å minne om at det var Arbeiderpartiet som laget NIS i 1987, som var et viktig grep for skipsfarten. Det var Arbeiderpartiet som innførte nettolønnsordningen, og det var Arbeiderpartiet og våre venner i SV og Senterpartiet som la fram en ny rederiskatteordning i 2007. Det handler om å bruke makten når man har den, og det handler om å bruke den med kløkt og se de langsiktige linjene.

Høyre har i denne sammenhengen ikke gjort noe annet enn å prate. Høyre har, som jeg har merket meg, kun vist til kuttforslag i nettolønnsordningen i statsbudsjettet for 2010 på 610 mill. kr.

Jeg mener at denne næringen trenger en regjering som forstår utfordringene, som lytter og finner de beste løsningene for fremtiden, og ikke minst tar de riktige grepene.

Vi har i dag en regjering og ikke minst en næringsminister som skjønner disse utfordringene. For å levere god politikk kreves det at man tar næringens utfordringer på alvor, gjennom dialog ser på mulige løsninger, og etter å ha vurdert dem faktisk tar grep.

I dag legges også den maritime tiltakspakken på bordet gjennom revidert budsjett. Regjeringen kan ikke stoppe den situasjonen verft og underleverandører er på vei inn i, med kraftig ordrednedgang og reduserte ordreserver, men da er det i alle fall viktig med en håndsrekning fra regjeringen gjennom fleksibilitet i virkemiddelapparatet og nye, friske penger inn til miljøtiltak og kompetan-

sehevende tiltak og ikke minst en økning på 10 mrd. kr til GIEK, som nå har en totalramme på 120 mrd. kr. Regjeringen vil med den håndsrekningen bidra til at flere kan holde hjulene i gang, at færre blir oppsagt, og at flere får økt sin kompetanse. Jeg kan også her minne om at regjeringen har gjort viktige endringer i permitteringsreglene som selvsagt står ved lag, og som vil komme de mange permitterte til gode.

Det er bra at også Høyre setter fokus på ulike områder som er krevende for konkurransevilkårene. Jeg er glad for at næringsministeren allerede har tatt tak i denne utfordringen. Vi kan derfor vente oss at man etter en grundig gjennomgang av innspillene, bl.a. knyttet til fartsområdebegrensningene, evalueringen av nettolønnsordningen og Sjøfartsdirektoratets service, kommer tilbake med grep.

Arbeiderpartiet foreslår at Dokument 8:59 S ikke vedtas.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:26:25]: Jeg har to korte spørsmål.

Synes representanten Botten at det er fornuftig å ha en ordning knyttet til et norsk internasjonalt skipsregister som åpner for at båter i alle andre nasjoners skipsregister kan gå langs norskekysten, men ikke de norske båtene i NIS?

Representanten Botten viste selv i sitt innlegg til at det har vært dialog, og at man har dialog, knyttet til endringer. Spørsmålet mitt er følgende: Når kan vi forvente et resultat, for det har jo vært samtaler om disse tingene i flere år?

Else-May Botten (A) [19:27:07]: Når det gjelder NIS-registeret, har jeg i innlegget mitt vist at det er utfordringer knyttet til dette, at det er viktig at vi har en dialog om det med næringen, og at vi finner løsninger.

Jeg er positiv til og tror at det vil komme endringer, men samtidig mener jeg at det er så pass store utfordringer med tanke på at de ulike partene står så langt fra hverandre, at dette ikke er noen «quick fix»-sak. Derfor er jeg trygg på at man bruker den tiden man trenger, og jeg er også trygg på at det vil komme et klart svar på bordet til dere.

Kan du gjenta det andre spørsmålet?

Presidenten: Representanten skal få lov til å gjenta spørsmålet.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:27:49]: Spørsmålet var: Når kan vi forvente at arbeidet knyttet til endrede vilkår i registeret kan forelegges Stortinget?

Else-May Botten (A) [19:27:57]: Svaret er allerede gitt: Det er vanskelig å si akkurat når, men jeg mener det er viktig at man bruker den tiden man trenger, for dette er ikke noen enkel jobb, og det er viktig at man gjør den grundig.

Svein Flåtten (H) [19:28:22]: Jeg takker for nok en belæring over hvor strålende alt er under denne regjeringen, og hvor vanskelig det var tidligere.

Botten sier at det er forholdsvis stor enighet om at noe må gjøres i denne saken med skipsregistre, og det tror jeg er et godt utgangspunkt. Vi trenger å gjøre noe med det. Det fremgår av de rød-grønnes merknader, og det fremgår av statsrådets brev til komiteen.

Da er egentlig spørsmålet mitt: Når det er så stor grad av enighet om målet, hvorfor velger regjeringspartiene å sende et slikt signal ut til næringen, ved å bruke den sterkeste betegnelsen man kan om et Dokument 8-forslag, nemlig at det ikke vedtas, fremfor å velge en mildere form, som man godt kunne gjort – og dermed sendt et helt annet, positivt signal? Det må ha en årsak. Det ville være fint hvis representanten kunne opplyse meg om det.

Else-May Botten (A) [19:29:30]: Jeg vil starte med å si at det er helt riktig det jeg sa på talerstolen, at Høyre gjorde altfor lite da de satt med makten, og at vi faktisk har gjort utrolig mye. Vi har levert tiltakspakke på tiltakspakke. Vi har vært veldig opptatt av å ha stø kurs i forhold til den maritime næringen. Vi har, som jeg sa, også kommet med nettolønnsordninger, og vi har kommet med rederiskatteordninger – noe jeg tror også Høyre er glad for at vi har gjort.

Når det gjelder endringene, vil jeg si at det er viktig å ta seg tid. Jeg tror ikke vi er helt klare for det. I hvert fall føler ikke jeg at jeg er det. Jeg synes det er viktig at vi bruker tiden godt, og at vi kommer med gode løsninger når det er endringer. Det viser også den tiltakspakken som kom i dag, at vi har tradisjon for å gjøre. Vi har brukt tid, satt oss inn i ting, hatt dialog og levert.

Svein Flåtten (H) [19:30:23]: Det er ikke min mening å forlenge dette møtet, men det kan også representanten Botten bidra til ikke å gjøre ved å svare på spørsmålet mitt.

Jeg spurte ikke etter en ny belæring om hva de rød-grønne gjør og ikke gjør. Det følger jeg med på. Jeg spurte om hvorfor man har valgt den sterkeste uttrykksformen Stortinget har i forhold til et Dokument 8-forslag – nemlig å si «vedtas ikke», altså det samme som vi tidligere kalte «avvises» – når man vet at næringen leser disse signalene fra Stortinget. Det må være en grunn til at man så sterkt mener at dette forslaget, som egentlig er i tråd med det både regjeringspartiene og statsråden mener, må få en så sterk karakteristikk.

Else-May Botten (A) [19:31:11]: Det er egentlig en artig og trivelig jobb å få belære representanten fra Høyre – det var jo bare å belyse det det ble spurt om.

Arbeiderpartiet er veldig opptatt av å lytte til begge parter, sjømannsorganisasjonene og rederiene, i denne sammenhengen. Jeg føler at representantforslaget fra Høyre ville ha vært med på bare å høre på den ene parten, altså rederiene. Det er jeg ikke klar for.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [19:32:11]: Når vi i Høyre foreslår at fremtidige utfordringer og muligheter for NIS må utredes for å gjøre registeret mer attraktivt og kon-

kurransedyktig, er det fordi vi er alvorlig bekymret over at stadig færre skip seiler under norsk flagg, og at NIS ser ut til å forvitte.

Vi mener at dersom Norge også i fremtiden skal kunne sette sitt preg på internasjonal skipsfartspolitik og lovgivning, må NIS forbli et sterkt internasjonalt register, som gir redere mulighet til å registrere sine skip under norsk flagg – med lange maritime tradisjoner og høy anseelse.

NIS er åpent for alle typer eiere og stiller ikke krav til etablering i Norge. Samtidig er registeret det eneste i verden som forbyr egne nasjonale skip ferdseil i eget farvann. Det tillates ikke å føre last eller passasjerer mellom norske havner eller å gå i fast rute mellom norsk og utenlandsk havn. Som norsk havn anses i denne sammenheng også innretninger for olje- og gassvirksomhet på norsk kontinentalsokkel.

Det er problematisk at norske skip registrert i NIS stenges ute, samtidig som skip registrert i utenlandske registre fritt kan opptre i dette området.

Det hevdes at fartsområdebegrensningene er viktige for å sikre norske sjøfolk. Det vi imidlertid ser, er at den norske sjømanns rolle slett ikke sikres gjennom regelverket knyttet til NIS, så lenge regelverket også i fremtiden vil være slik innrettet at rederne unnlater å seile under norsk flagg.

Realiteten er at antall skip under norsk flagg i NIS de senere år er redusert. Samtidig kan vi lese i bladet Maritim Logg at stadig flere NIS-skip søker og får dispensasjon til å seile på kysten, noe jeg mener er med på å undergrave hele ordningen.

Det er viktig for Norges status og gjennomslagskraft som skipsfartsnasjon internasjonalt at NIS er et stort og sterkt register.

Høyre er av den oppfatning at det i første rekke er fartsområdebegrensningene som er til hinder for flere registreringer i NIS. Samtidig mener vi at det på bakgrunn av ordningens formål – som er å støtte den norske sjømann – også bør vurderes å la nettolønnsordningen virke på skip i NIS.

Skipsfartsnæringen er global og fungerer i en internasjonal, åpen konkurranse. Samtidig er skipsfart og de maritime næringene av stor betydning for norsk økonomi og viktig for mange lokalsamfunn.

At aktørene i næringen tiltrekkes av de nasjoner som samlet sett har de beste betingelsene, tilsier at det er av stor betydning å gi næringen forutsigbare og internasjonalt konkurransedyktige rammebetingelser som er minst like gode som for våre konkurrentland.

Vi mener at skipsregistre skal være med på å sikre en målsetting om at Norge fortsatt skal være en ledende maritim nasjon. Da må registrene også ha rammebetingelser som gjør dem til et attraktivt valg, slik at vi fortsatt kan være en konkurransedyktig flaggstat.

Høyres forslag om å gjøre NIS mer attraktivt og konkurransedyktig ble fremmet nettopp på bakgrunn av et ønske om å styrke den norske maritime næringen og videreutvikle vår stolte skipsfartshistorie.

Da er den maritime klyngen avhengig av at alle deler av næringen fortsatt får oppleve gunstige utviklingsmuligheter i Norge. Det innebærer f.eks. et skatteregime for

norske rederier som er på linje med våre konkurrentlands.

Skuffelsen var stor over at regjeringen, etter å ha tapt den såkalte rederiskattesaken i Høyesterett, fremmet forslag om en ny overgangsordning som igjen påførte næringen ny usikkerhet.

Det er skuffende at regjeringen ikke vil sørge for en helhetlig gjennomgang av registerbetingelsene, slik Høyre har foreslått, og som en samlet opposisjon står bak.

Jeg tar herved opp forslag nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Representanten Elisabeth Røbekk Nørve har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Else-May Botten (A) [19:36:56]: Det er veldig tydelig at Høyre og representanten Røbekk Nørve allerede har landet på at her skal man åpne fartsområdebegrensningene. Men ut fra det ståstedet kan det være interessant å høre om Høyre har gjort seg opp en formening om hvorvidt noen norske sjøfolk, et visst antall norske sjøfolk, kan regne med å miste jobben sin om Høyre får gjennomslag for en åpning av denne fartsområdebegrensningen.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [19:37:25]: Det vi i Høyre har gjort, er å be regjeringen utrede mulighetene for å endre på forholdet slik det er i dag. Vi har også bedt regjeringen utrede muligheten for at også nettolønnsordningen kan fungere i NIS. Dette gjør vi fordi vi er veldig bekymret for at stadig flere skip forsvinner fra NIS. Det er nettopp på grunn av NIS og norske sjøfolk vi ønsker å gjøre en vurdering av denne saken.

Else-May Botten (A) [19:38:04]: Jeg har den formening at man selv må ha tenkt litt gjennom hvilke konsekvenser et forslag vil ha, når man kommer med et forslag, og ikke bare overlater til regjeringen å finne ut hva slags konsekvenser dette forslaget vil ha. Så jeg ønsker at representanten Røbekk Nørve kan svare meg konkret på det.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [19:38:23]: Høyre ser utfordringene som ligger der, i forholdet mellom sjøfolk og rederne. Men vi ser også veldig klart at her skjer det likevel en forvitring. Det har faktisk blitt færre norske sjøfolk de siste årene, også under denne regjeringen, og det har blitt færre skip registrert i NIS.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Alf Egil Holmelid (SV) [19:39:11]: Dei maritime næringane er viktige for Noreg. Derfor er det positivt at vi får eit nytt høve til å diskutere dei næringane her i salen. Eg vil innleie med å gjenta det eg sa sist denne problemstillinga blei teken opp av representanten Nesvik, for nokre veker sidan. Mange skip i NIS bidreg til at Noreg får ein viktig posisjon i internasjonal skipsfartspolitik. Denne posisjonen bør vi bruke i IMO for å få gjennomslag for strenga-

re miljøkrav i internasjonal skipsfart. Det vil vere positivt for miljøet, men det vil også vere svært positivt for norsk maritim industri, som har ein sterk teknologisk posisjon, og dermed kan skaffe seg nye marknader i ein situasjon med ordretørke.

Regjeringa arbeider aktivt for å styrkje NIS. Næringsministeren har i brev til Stortinget vist til den maritime strategien Stø kurs, som blei lagd fram i 2007. I oppfølginga av denne strategien er det lagt vekt på å styrkje den samla maritime næringa, gjennom satsing på forskning, kompetanseutvikling og nettverksbygging. Dette er viktige tiltak i ei næring som er svært kompetansetung.

Regjeringa har satsa aktivt på å marknadsføre Noreg som ein maritim nasjon i utlandet. Det er bl.a. gjort gjennom prosjektet «Norge som maritimt vertsland». Regjeringa er også oppteken av å kartlegge om vi har regelverk eller administrative rutinar som kan vere til hinder for at skip blir registrerte i NIS. Regjeringa har ein god dialog med næringa om dette.

Forslagsstillarane tek opp spørsmålet om å endre fartsområdeavgrensingane i NIS. Det er grunn til å merke seg at det er stor usemje mellom arbeidsgivarane og arbeidstakarane på dette området. Norsk fagrørslø har vore oppteken av at det skal vere norske lønns- og arbeidsvilkår på norsk jord. Sjømannsorganisasjonane ser dette spørsmålet som eit spørsmål om det skal vere norske lønns- og arbeidsvilkår på norske skip i norske farvatn. Det er eit viktig prinsipp. Dersom vi endrar på områdeavgrensingane i NIS, kan dette prinsippet kome under press.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torgeir Trældal (FrP) [19:41:41]: Regjeringen tapte rederiskattesaken i Høyesterett. Allikevel velger man å lage en ny overgangsordning. Så mitt spørsmål til representanten er: Hva får bl.a. representanten fra SV til å prøve å overprøve Høyesterett i denne saken?

Alf Egil Holmelid (SV) [19:42:00]: Det vi her gjer, er ikkje å overprøve Høyesterett. Det vi gjer, er å finne ei ordning som gjer at utestående skatt kan bli betalt.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:42:41]: Sjøfart er en viktig næring i Norge, hvor vi klart har store fortrinn gjennom våre lange tradisjoner som sjøfartsnasjon. I 1996 var Senterpartiet sentral i etableringa av en ny rederiskatteordning. Bakgrunnen var at daværende ledelse i Finansdepartementet og regjeringa mente at rederivirksomhet ikke hadde behov for næringsspesifikke tiltak, fordi den politiske linja da – som nå i enkelte kretser – var næringsnøytralitet.

Spørsmålet som Senterpartiet da reiste, var: Hva er Norge uten skipsfarten? Svaret er: Det er ikke Norge. Regjeringas forslag ble derfor grunnleggende og prinsipielt endret. Vi fikk da en ny rederiskatt som fungerte svært bra, den såkalte rederiskatten av 1996, bygd på en samfunnskontrakt – en samfunnskontrakt med retter og plikter: rett

til at rederiene skulle betale null i skatt – plikt til at overskuddet som ble opparbeidet i selskapet, ikke kunne utdeles, uten at det fikk full beskatning på reders eller eiers hånd. Altså ble det slutt på å investere overskudd i Fastlands-Norge fra rederivirksomhet, noe som ga en urettferdig konkurranse i forhold til andre næringsdrivende.

Rederiskatten ble så endret i 2007, hvor plikten ble tatt bort og nullskatt ble videreført, samtidig som opparbeidet overskudd ble skattlagt – sjøl om forpliktelsene ikke var brutt av rederiet. Denne skattlegginga dømte Høyesterett til å være i strid med Grunnlovens forbud mot lover som gis tilbakevirkende kraft. Høyesteretts beslutning var etter min vurdering betryggende for rettssikkerheten. Regjeringa har tatt Høyesteretts vedtak til etterretning, samtidig som de forpliktelser som rederiselskap hadde gjennom rederiskatten av 1996, nå gis et tilbud om frivillig å betale en sjablongmessig skatt for å betale seg ut av forpliktelsene på varig basis.

Dette er helt i tråd med intensjonene, og det er ingen grunn til djup skuffelse fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti over dette forslaget. Det som er skuffende med dagens rederiskatt, er at vi nå nok en gang kan få ubeskattet rederikapital til bruk i Fastlands-Norge, i konkurranse med knappe, attraktive fastlandsinvesteringer. Det er en ulempe samfunnsøkonomisk sett, når en valgte å gå bort fra rederiskatten fra 1996.

Dagens tema er å gjøre Norsk Internasjonalt Skipsregister, NIS, mer attraktivt. I 1987 fikk vi NIS, som ga anledning til at utenlandske arbeidstakere på NIS-registrerte skip kunne avlønnes med hjemlandets arbeidstariffer. Samtidig ble NIS-registrerte skips retter koplet med plikten, nemlig fartsområdebegrensningene. NIS-skip kunne ikke gå i frakt eller passasjerfart mellom norske havner, kystfraktestarten, eller i fast rute mellom norsk og utenlandsk havn. Som norsk havn anses i denne sammenheng også innretning for olje- og gassvirksomhet på norsk kontinentalsokkel. Denne skipsfarten ble koplet til NOR, Norsk Ordinært Skipsregister.

Dagens Dokument 8-forslag fra Høyre ber regjeringa utrede oppheving av fartsområdebegrensningene og samtidig utvide nettolønnsordninga til også å gjelde NIS-fartøy. Regjeringspartiene avviser forslaget samtidig som vi står fast på at skipsfartsnasjonen Norge gir sin rederinæring langsiktige og konkurransedyktige rammebetingelser. For Senterpartiet er det viktig, ja en del av vår maritime politikk som har vært i fokus fra 1996. Samtidig er en utvidelse av nettolønnsordninga til å gjelde NIS-fartøy ikke riktig prioritert ut fra dagens internasjonale konkurransesituasjon. Likeledes vil bortfall av områdebegrensningene for NIS-fartøy innebære en svært negativ utvikling for de NOR-registrerte fraktestartøyenes rolle langs norskekysten. Det er ikke klok politikk, fordi fraktestartøyene i NOR har en sentral rolle i kystnær trafikk, med stort behov for lokalkunnskap for å gi en trygg skipsfart under vanskelige værforhold.

Presidenten: Det blir replikkordskifte – første replikant er Harald T. Nesvik, deretter Svein Flåtten.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:47:38]: Jeg har et par spørsmål til representanten Lundteigen.

Spørsmål 1, til det representanten avsluttet med: Representanten Lundteigen påpekte viktigheten av at NOR-skipsflåten vår – det er vel nærmest nærskipfartsflåten han tenker på – har lokalkunnskapen, og at vi derfor ikke må åpne opp for NIS langs kysten. Da er det jo underlig at vi tillater alle andre nasjoner å gå langs kysten, som da ikke har de begrensningene som de norskregistrerte båtene har. Kan representanten Lundteigen si hvordan det står i det resonnementet?

Spørsmål 2: Nå er det flere fra regjeringspartiene som har vært oppe og sagt at ja, men man jobber jo med å se på det som har med NIS å gjøre, nettopp for å se på om det er mulig å komme til en enighet, eller i hvert fall se på om man kan få dem mer konkurransedyktige, noe som Lundteigen nå kategorisk avviser i sitt innlegg. Er det regjeringens politikk at man ikke vil se på de vilkårene, eller er det Lundteigenes politikk?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:48:42]: For å ta det siste først – nettolønnsordninga. Det er en ordning som har vært mye framme i diskusjonen, og fortsatt er framme i diskusjonen. Det er en ordning som har en kostnadsramme på nærmere 2 mrd. kr. Det er viktig at vi bruker midlene over nettolønnsordninga på de områder hvor det er størst behov, og jeg sa da på vegne av Senterpartiet at vi ikke ser det som riktig å prioritere NIS-flåten og utvide denne ordninga. Det er greit for partier som har ubegrenset med penger, men det har ikke regjeringspartiene.

Så til det andre forholdet. Det er riktig at NIS ikke kan gå i frakt langsetter kysten, mens det kan andre utenlandske selskaper gjøre. Det er sjølsagt en utfordring. Samtidig er det vel slik at de som er i NOR-flåten – fraktestartøyene i NOR-flåten – ønsker å ha dagens regime, for det er et sikrere og bedre regime enn det alternativet som Fremskrittspartiet ønsker å innføre. NOR er en god ordning for fraktestarten.

Presidenten: Presidenten gir under tvil ordet til Harald T. Nesvik. Presidenten har annonsert Svein Flåtten, men det er mer praktisk at Harald T. Nesvik får to replikker etter hverandre.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:49:58]: Da vil jeg bare benytte denne anledningen til å ta avstand fra det som representanten Lundteigen sier. Fremskrittspartiet har ikke sagt at vi vil oppheve fartsområdebegrensningene. Fremskrittspartiet har sagt at man bør utrede og se på muligheten i kombinasjon med en nettolønnsordning. Så jeg tror at representanten Lundteigen, når han er tilbake på plassen sin, i hvert fall bør lese det som står der, for det er andre partier som har foreslått opphevelsen, ikke Fremskrittspartiet, nettopp fordi vi ser viktigheten av norske sjøfolk langs kysten på norske båter. Det var fartsområdebegrensninger vi snakket om, det var ikke nettolønnsordningen. Nettolønnsordningen er ikke på 2 mrd. kr, men den er på 1,7 mrd. kr, i henhold til dagens reviderte nasjonalbudsjett for inneværende år.

Spørsmålet mitt til Lundteigen er igjen: Representanten Lundteigen brukte sitt innlegg til å forklare viktigheten av NOR, altså at lokalkunnskapen var viktig. Jeg er helt enig med representanten Lundteigen i at lokalkunnskapen er viktig. Men er det ikke da urimelig at det er greit med alle andre nasjoners skipsregistre langs kysten, bare ikke med NIS?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:51:02]: De betingelser som systemet med NIS og NOR har, er en helhet hvor en avveier ulike hensyn. Det systemet vi nå har, med NOR-flåten og de rettigheter som de har der i forhold til NIS-flåten, kombinert med nettolønnsordninga, er et system som er positivt for fraktestartøyene som går mellom norske havner, og som er norskregistrerte og har norske lønns- og arbeidsvilkår. Når Fremskrittspartiet sier at en heller vil beholde det enn å beholde de andre fordelene, og en vil bare utvide fordelene, kommer en jo til en situasjon hvor en ikke vil prioritere knappe ressurser. Dermed er en utenfor det som er realismen i enhver politikk: En må prioritere, og en må kople rettigheter og plikter.

Svein Flåtten (H) [19:52:13]: Representanten Lundteigen brukte mesteparten av innlegget sitt til å fremheve sin innsats for rederiskatteordningen i 1996. Men så kom han også inn på opphevingen av 1996-ordningen og det som ble gjort i 2007. Han konkluderer med å si at heldigvis dømte Høyesterett rettferdig i vinter og sørget for betryggende rettssikkerhet.

Hvordan synes representanten Lundteigen at hans bidrag til betryggende rettssikkerhet for næringen var i perioden fra Stortinget gjorde dette vedtaket, til Høyesterett opphevet det?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:53:01]: Det var svært bra. Representanten Lundteigen sa fra Stortingets talerstol hva som var representantens vurdering av spørsmål knyttet til det som ble vedtatt i 1996, og knyttet til Grunnlovens paragraf om at en lov ikke skal ha tilbakevirkende kraft.

Det er bare å gå igjennom de nødvendige dokumenter fra komité, innstilling og fra Stortingets talerstol. En ser det er en klar linje i representantens linje, og jeg er glad for det vedtaket som sikret betryggende rettssikkerhet. Derfor gjentok jeg det nå.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [19:54:07]: Vi sier ofte at rederiene er selve navet for at den maritime klyngen i Norge skal bestå og videreutvikles. Verdiskapingen er stor, og det er den største næringen etter petroleumsvirksomheten. Derfor er vi svært interessert i hvordan den maritime næringen opplever de statlige rammevilkårene.

Som vi har hørt fra representanter tidligere: Skip registrert i NIS møter begrensninger som utenlandske skip ikke har når det gjelder oppdrag i norske farvann. Kristelig Folkeparti mener disse begrensningene bør avvikles over tid.

NIS-registrerte skip har tariffavtaler som sikrer sjøfol-

kene ryddige lønns- og arbeidsvilkår og sosiale rettigheter. Samtidig gir en stor norskkontrollert flåte Norge mulighet til å påvirke skipsfartspolitikken internasjonalt. Kristelig Folkeparti mener derfor det er svært uheldig både for sjøfolk og rederier at det er en reduksjon i antallet skip registrert i NIS. Fra 2002 er det en reduksjon på 30 pst.

Fartsområdebegrensningene oppgis av rederiene som den viktigste årsaken til at de benytter seg av utenlandske flagg. Fartsområdebegrensningene innebærer en diskriminering av norskregistrerte skip i forhold til utenlandske skip. NIS er det eneste skipsregisteret i verden som forbyr egne nasjonale skip ferdsel i eget farvann.

Kristelig Folkeparti mener det er særlig forbudet mot å føre last mellom norske havner samt forbudet mot å gå med last eller passasjerer mellom havner i Norge og innretningen på norsk kontinentalsokkel som er problematiske. En opphevelse av fartsområdebegrensningene på begge disse områdene må imidlertid skje i kombinasjon med at netto-lønnsordningen utvides til også å gjelde NIS-registrerte fartøyer.

Den norske utenriksflåten består i økende grad av fartøyer som yter avanserte hjelpefunksjoner i tilknytning til oljeselskapenes utvinning av olje og gass på stadig større havdyp. Norge har verdens mest avanserte og verdens nest største offshoreflåte etter USA, med over 450 fartøyer. De fleste offshorerederiene har forsyningstjenester og ankerhåndteringstjenester som viktige deler av virksomheten.

Tradisjonelt har offshorerederiene arbeidet i Nordsjøen, som deles i norsk og britisk sektor. I dag har andre internasjonale markeder fått større betydning. For å sikre skipene fleksibilitet mellom kontinentalsokler er et ensartet internasjonalt regelverk av avgjørende betydning. For skip som opererer på både norsk og britisk sokkel, er NIS i praksis utelukket. Det mener vi er svært uheldig.

Norske offshorerederier har en sterk markedsposisjon både i Norge og internasjonalt, og veksten skjer særlig utenfor norsk sokkel. Det bør derfor etter Kristelig Folkepartis syn være et politisk mål å sikre norsk offshoreflåte internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår på en slik måte at norsk kompetanse også kan delta i en økt internasjonalisering av næringen.

I første omgang vil Kristelig Folkeparti åpne for at skip i NIS får mulighet til å ta oppdrag til og fra installasjoner på norsk sokkel. Basert på erfaringene ved en slik åpning, der virkningene i arbeidsmarkedet blir nøye vurdert, kan vi så vurdere en videre avvikling av fartsområdebegrensningene også for skip som fører last mellom norske havner.

På denne bakgrunn tar jeg opp forslagene fra Kristelig Folkeparti, som er gjengitt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Rigmor Andersen Eide har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Statsråd Trond Giske [19:58:52]: På det maritime området har Norge verdensledende kompetanse og internasjonalt konkurransedyktige bedrifter. Regjeringen arbeider derfor målrettet for å ta vare på og videreutvikle det maritime næringslivet. Vi har lagt fram og følger opp en

omfattende helhetlig maritim strategi, «Stø kurs», der visjonen er at Norge skal være en verdensledende maritim nasjon.

De konkrete og sentrale grep fra regjeringens side har vært knyttet til å få på plass konkurransedyktige rammebetingelser. Vi har fått på plass en ny og konkurransedyktig rederiskatteordning, en utvidet nettolønnsordning og foretatt en målrettet satsing på kompetanse, forskning og miljø ledsaget av årlige budsjettmidler.

Et nytt eksempel på regjeringens vilje og evne til å satse er den omfattende tiltakspakken som er rettet mot verft og leverandørindustrien. Dette viser at regjeringen ser betydningen av de maritime næringene for verdiskaping og sysselsetting i Norge, spesielt langs kysten.

I forbindelse med Verftskonferansen i Ålesund 3.–4. november i fjor lanserte jeg prosjektet «Norge som maritimt vertsland». Med det prosjektet ønsker vi å få utflyttet virksomhet tilbake til Norge og å få utenlandske aktører til å velge Norge som lokaliseringsland. Det er selvfølgelig også viktig å legge til rette for at maritim virksomhet som allerede drives i Norge, fortsatt videreutvikles her.

I dette arbeidet er det sentralt å undersøke og kartlegge i nær dialog med berørte i næringen om det er regelverk og administrative prosedyrer som kan være til hinder for bruk av norske skipsregistre. Vi har fått gode innspill på emner som fartsområdebegrensningen, nettolønnsordningen og Sjøfartsdirektoratets organisering og service.

Vi har allerede sett at dialog og direkte kontakt gir resultater. Flere rederier har flyttet skip inn i NIS-registeret, og det er gitt signal om at flere er på vei inn. Vi ser også at nedgangen i antall skip i NIS-registeret har stoppet opp.

I likhet med forslagsstillerne er også regjeringen oppmerksom på problemstillingene knyttet til fartsområdebegrensning for NIS-skip. Dialogen med næringen viser at det er meget stor avstand mellom rederi- og sjømannsorganisasjonene i dette spørsmålet. Det må vi ta hensyn til i det videre arbeidet med disse spørsmålene.

Vi ser også på om det kan være annet regelverk og administrative prosesser som har betydning for NIS-registerets attraktivitet. I den utstrekning det blir aktuelt med lovendringer, vil Stortinget bli involvert på ordinær måte.

Forslagsstillerne ønsker en utredning av spørsmålet om å utvide nettolønnsordningen for NIS-skip. Tilsvarende forslag er kommet fra organisasjonene i forbindelse med prosjektet Norge som maritimt vertsland. Disse forslagene er nå en del av den prosessen som departementet har igangsatt for å vurdere de ulike innspillene.

En evalueringsrapport om tilskuddsordningene for sjøfolk viser at ordningene virker etter hensikten ved å sikre norsk maritim kompetanse og sysselsetting og forhindre utflagging. I tråd med Soria Moria-erklæringen står regjeringen fast på å videreføre nettolønnsordningen. Evalueringsrapporten gir imidlertid grunnlag for en grundig gjennomgang av ordningen med sikte på justeringer, dersom det skulle vise seg å være hensiktsmessig. Vi har også bedt berørte i næringen om innspill og kommentarer til evalueringsrapporten.

Jeg oppfatter det slik at det er stor grad av enighet også

i denne sal om behovet for tiltak for å gjøre NIS mer konkurransedyktig, om betydningen av at Norge skal ha en stor flåte under eget flagg samt sikre norsk maritim kompetanse og sysselsetting. Samtidig er det ulike oppfatninger om innretning, dosering og tidspunkt for innfasing av ulike virkemidler.

Regjeringen har en omfattende prosess på dette området, inklusiv en nær dialog med berørte i næringen. Vi ønsker å se på alle de ulike elementene som til sammen utgjør vår maritime strategi. Målet vårt er svært klart. Skal Norge lykkes som næringslivsland, kan vi ikke ha en nøytral næringspolitikk. Vi må ha en aktiv næringspolitikk som legger til rette på de områdene hvor Norge har spesielle fortrinn, og den maritime sektoren er et av disse områdene.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [20:03:41]: Jeg synes statsråden har en veldig fin tilnærming til denne saken. Jeg skjønner at dette er en vanskelig sak, for her er det flere interesser som står mot hverandre, inntil man klarer å få på plass en løsning som partene kan enes om. Jeg tror det er svært viktig, det samarbeidet mellom sjømannsorganisasjonene og Rederiforbundet, altså næringen selv, i samråd med departementet og statsråden. Jeg tror ingen er tjent med at man innfører ensrettede tiltak – i den ene retningen – for da blir det problemer.

Dette er jo en diskusjon som har pågått over tid. Det er ingen ny problemstilling knyttet til NIS/NOR. Mitt spørsmål til statsråden er: Ser statsråden for seg en tidshorison her? Når kan man eventuelt komme tilbake til noe, når kan vi få se et resultat, slik at det ikke bare er norske båter i NIS som ikke får gå langs norskekysten?

Statsråd Trond Giske [20:04:50]: Representanten beskriver egentlig godt hvilket dilemma vi er oppe i. På den ene side ønsker vi et NIS-register som er attraktivt, konkurransedyktig, fleksibelt, tilgjengelig, og som også gir rederiene muligheter til å bruke det aktivt. På den andre side vil vi også sørge for at norske sjøfolk har anstendige arbeidsvilkår. Vi ønsker en stamme av norske sjøfolk. Det betyr mye i den maritime klynga at vi sikrer det. For det tredje – for å være ærlig – er det også en grense for hvor mye vi kan bruke over statsbudsjettet i direkte støtteordninger til en klynge, enn så viktig den er.

Jeg må si at vi skal komme med tiltakene etter hvert som de kommer. Det kan være små og store tiltak som kan gjennomføres. Til det aller største spørsmålet som jeg antar representanten viste til, nemlig områdebegrensningene, kan jeg ikke varsle noe tidspunkt for en endring, for vi har ikke konkludert om det kommer noen endring.

Svein Flåtten (H) [20:06:05]: Det er jo nokså klart ut fra denne debatten – og for så vidt også tidligere debatter om dette emnet – at det store stridsspørsmålet når det

gjelder områdebegrensningene, som jo er de som er viktig for å få flere skip inn i NIS, er avstanden mellom rederiene og de ansatte i sjømannsyirket, altså i organisasjonene. Det har også vi bemerket i våre merknader. Dette bidrar til at saken står stille. Tenker statsråden seg å kunne spille noen aktiv rolle i å få disse to partene til å nærme seg hverandre, og da tenker jeg ikke på tilskudd, støtte over statsbudsjettet, som statsråden nettopp var inne på? Kan man spille en aktiv rolle, slik at denne saken kommer ut av det jeg nå oppfatter som et ufore for ganske mange?

Statsråd Trond Giske [20:07:02]: Ja, jeg mener at det er vår rolle å klare å få partene til å snakke sammen. Men dette er jo egentlig vårt gebet, fordi det er jo vi som bestemmer disse reglene. Det er ikke bare for rederiene og sjømannsorganisasjonene å bli enige, men mye av dette er offentlige regler og reguleringer. Så her får vi bare spille på lag og prøve å finne gode løsninger som balanserer disse ulike synene. Hittil har jo dette vært en suksess. Selv om vi har hatt noen år med negativ utvikling i tallene, så har jo hele den maritime strategien – må vi si – vært en formidabel suksesshistorie. Den maritime næringen står fjellstøtt i Norge. Vi skal klare oss gjennom de tøffe tide- ne nå med de tiltakene vi kom med i revidert, og så skal vi jobbe sammen med partene for å lage et mest mulig hensiktsmessig regelverk.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [20:08:10]: Andelen skip i utenlandske registre på norsk kontinentalsokkel bare øker. Om lag halvparten av offshoreskipene på norsk sokkel er registrert i andre lands registre, noe som representerer et innflaggingspotensial på over 100 skip. Hvorfor vil ikke statsråden da sørge for at disse skipene i NIS får mulighet til å ta oppdrag til og fra installasjoner på norsk sokkel?

Statsråd Trond Giske [20:08:42]: Som denne debatten så langt har vist, så er utformingen av regelverket og de ulike ordningene NIS og NOR et resultat av en balansering av flere ulike hensyn. Et av disse hensynene er at norske sjøfolk, og da særlig i norsk farvann, skal ha gode arbeids- og lønnsvilkår. Vi må sørge for at ikke registersystemet vårt bidrar til sosial dumping og undergraver kanskje hele fundamentet for at vi har mange norske sjøfolk. Dette er en viktig næring, og den betyr også mye for klynga. Jeg er litt overrasket over at ikke representanten også ser disse dilemmaene, men har en så bastant konklusjon. For her er jo egentlig også mange av opposisjons- partiene på linje med regjeringen i å kunne se dilemma- ene – at dette er vanskelige avveininger, og det er ingen selvfølgelige løsninger.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [20:09:50]: Jeg ser selvfølgelig de utfordringene som du nevner, men det må jo også være en utfordring for statsråden når så mange skip går ut av registrene – det gjelder ikke bare NIS-registeret, men også NOR-registeret. Det kan vel ikke være bra for norske sjøfolk at disse skipene flagger ut?

Statsråd Trond Giske [20:10:15]: Vi ønsker jo å ha flest mulig skip under norsk flagg, og gjør en ganske aktiv innsats for å få til det. Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, må vi ikke se oss blind på tallene fra år til år, vi må se på utviklingen over tid, og da har jo dette vært en stor suksess. Vi er fortsatt en av verdens største skipsfartsnasjoner, og vi har som ambisjon å forbli det.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [20:10:56]: Jeg har registrert at statsråden jobber iherdig for å få flere til å flagge hjem, og også da gjerne til NIS. Det er positivt. Men samtidig registrerer jeg at redere som valgte å være hjemme i Norge og ikke flagge ut – for noen år tilbake, i 1996 og rundt den tid – og bygde opp den maritime klynga, som har bidratt veldig sterkt til at vi har de clusterene som vi har i dag i en flott, stolt næring, nå på en måte skal straffes med en rederiskatt fordi de har vært hjemme. Mens andre som flagger hjem, går inn i den nye skatteordningen uten å betale noe, må disse som var her, betale skatt. Ser ikke statsråden at dette blir en urettferdig ordning?

Statsråd Trond Giske [20:12:02]: Jeg kan ikke se at det er urettferdig at de som hadde opparbeidet seg skatteforpliktelser, må betale noe av det, og de som ikke hadde opparbeidet seg det, ikke må betale. Slik må det jo være, fordi rederier, nye skip som kommer inn i det nye regimet for NIS og for rederiene, kan jo ikke skatte etter gamle regler. Jeg mener at det forslaget som Finansdepartementet og regjeringen nå har kommet fram til, er et rimelig forslag. Det innebærer en skattebetaling på i overkant av 4 mrd. kr. Rederinæringen selv spilte jo inn et forslag på i underkant av 3 mrd. kr, tror jeg det var. Så hvis en tenker på at utgangspunktet i høyesterettsdommen var en sum på rundt 20 mrd. kr, hvor riktignok en tredjedel skulle gå til miljøinvesteringer, så må vi si at vi er veldig nær det Rederiforbundet selv opererte med. Da burde de fleste egentlig kunne være tilfreds med å komme inn i et nytt system som vi tror er veldig konkurransedyktig.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.
(Votering, se side 3357)

Sak nr. 10 [20:13:21]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borg- hild Tenden om etablering av et eget regelråd (Innst. 224 S (2009–2010), jf. Dokument 8:61 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det åpnes for replikkordskifte etter de talere som har ordet innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [20:14:21] (ordfører for saken): Høyre mener det skal være enkelt å starte, drive og eie næringsvirksomhet i Norge, og at målet må være å minske administrative kostnader. Det er full forståelse i komiteen for at offentlige regler, skjemaer og påbud som regel skal ha en velmenende hensikt. Samtidig vet vi at det ofte fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk for bedriftene.

Forslagsstillerne tar dette på alvor når de viser til at det å skape et mer effektivt regelverk og minske bedriftenes administrative byrde, vil frigjøre tid og ressurser som kan brukes på gründervirksomhet og til å videreutvikle eksisterende bedrifter. Det er derfor skuffende at regjeringspartiene ikke støtter forslaget. Spesielt skuffende er det når vi vet at norsk næringsliv bruker 54 mrd. kr på rapportering som følge av norske regler og skjemabelastning.

Det vises i forslaget til at behovet for forenkling for næringslivet ikke er et særnorsk fenomen, og at Sverige i 2009 etablerte Regelrådet for å bistå forvaltningen i arbeidet med regelforenkling for næringslivet. Regelrådet, som skal jobbe fram til 31. desember 2010, kan allerede nå – etter ett år – se en betydelig forbedring.

Noen av oppgavene som Regelrådet fikk, var å etterprøve konsekvenser av nye regler og endringer i eksisterende regler, med mål om å kutte bedriftenes administrative kostnader med 25 pst. innen utgangen av 2012. De skal også vurdere utformingen av forslag til nye regler og endringer i eksisterende regler, og ta stilling til om forvaltningen har gjennomført tilstrekkelige konsekvensutredninger av reglene. De skal gjøre sjølstendige vurderinger av om reglene oppnår sin ønskede effekt på en så enkel og kostnadseffektiv måte som mulig. Sist, men ikke minst skal de følge utviklingen generelt når det gjelder regjeringens arbeid med forenkling for næringslivet, og gi råd og informasjon som kan fremme en kostnadseffektiv regel- og lovgivning.

Det er sterkt beklagelig at statsråden i brevet til komiteen sier at han ikke ser det hensiktsmessig å etablere et regelråd etter modell fra Sverige, til tross for at vi med sikkerhet vet at rapporteringskrav og et omfattende næringsregelverk er tyngende også for norsk næringsliv, og spesielt for små og mellomstore bedrifter.

Høyre har lenge jobbet for å få redusert offentlige pålegg som rammer verdiskapingen. I Dokument nr. 8:7 for 2008–2009 fremmet vi forslag i Stortinget om reduksjon av bedriftenes administrative kostnader. Vi tok allerede den gangen opp erfaringer fra Sverige og mente at Norge raskt burde innføre det vi omtalte som et forenklingsråd.

At regjeringspartiene kun nøyer seg med å vise til handlingsplanen Tid til nyskaping og produksjon, som regjeringen la fram i august 2008, synes jeg er synd, spesielt med tanke på at planen av næringslivet sjøl ble omtalt som lite ambisiøs. I etterkant har det dessverre vist seg at næringslivet hadde rett. Regjeringen med sine fire nærings-

ministre i rekken har ikke lyktes med å redusere skjema-veldet, til tross for at de i store ordelag også skryter av eget forenklingsarbeid.

Jeg vil oppfordre statsråden til å ta bedriftene på alvor og innføre et tilsvarende organ som kan bidra til forenkling også for norsk næringsliv. Jeg tar herved opp forslaget fra en samlet opposisjon, der Stortinget ber regjeringen snarest etablere et eget regelråd etter modell av tilsvarende organ i Sverige.

Presidenten: Representanten Elisabeth Røbekk Nørve har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Ingrid Heggo (A) [20:18:50]: Vi er alle samde om intensjonane om at vi treng eit godt og enkelt regelverk, som tek i vare viktige samfunnsomsyn samtidig som det ikkje gjev unødvendige belastningar for næringslivet. Så er vi usamde om det er rett å ta ein blåkopi av det Sverige har, nemlig eit regelråd.

Skal vi ha eit regelråd, må det byggjast opp eit nytt sekretariat, og vi må ha representantar/styre som skal gjennomgå alle nye reglar for å kontrollere effekten av nye reglar før dei trer i kraft.

I handlingsplanen Tid for nyskaping og produksjon, som regjeringa la fram i august 2008, kom ein med over 120 tiltak for å redusere bedriftene sine administrative kostnader. For å ta omsyn til dei minste bedriftene vart det i handlingsplanen lagt vekt på at det ved alle utgreiningar av nytt regelverk skal vurderast om regelverket kan verta differensiert mellom små og mellomstore bedrifter og store bedrifter. Langt på veg må ein dermed seia at vi alt gjennomfører mykje av det regelrådet skal gjera.

Regelrådet sine oppgåver er å etterprøva konsekvensane av nye reglar og endringar i eksisterande reglar. Når vi likevel seier at vi vil følgja utviklinga i Sverige vedrørande regelråd nøye, er det nettopp fordi vi er opptekne av å henta lærdom frå andre land. Rapportering, regelverk og skjema for næringslivet skal medverka til at føremålet vert nådd. Styresmaktene må såleis framleis ha kontinuerleg merksemd på om nytta ved nye krav står i forhold til kostnaden.

Eg deler ministeren sitt syn på at det kan vera formåls-tenleg å setja konkrete mål på reduksjon i denne byrda, men det viktigaste er at vi ikkje foreslår nye tiltak utan at det er konsekvensutgreidd korleis dette slår ut for bedriftene kostnadsmessig, arbeidsmessig i forhold til formålet med kontrollen.

Etter at den raud-grøne regjeringa overtok i 2005, har vi greidd å redusere skjemainnrapporteringa med over 1 100 årsverk. Vi har òg etablert eit eige strategisk råd for små og mellomstore bedrifter som har starta arbeidet sitt.

Det å utarbeida konsekvensanalyser i forkant av vedtak er eit minst like godt hjelpemiddel som å skulla etterprøva konsekvensen av vedtaka i ettertid. Derfor går fleirtalet ikkje inn for å oppretta eit regelråd.

Per Roar Bredvold (FrP) [20:21:42]: Dokument 8:61 S for 2009–2010 om etablering av et eget regelråd er et godt og for næringen et ønsket forslag, fordi dagens

skjemavelde er stort, det er innviklet, det er kostbart, og ikke minst tar det mye tid. Særlig for små bedrifter med små marginer er dette en stor belastning. Mange skjemaer tar ikke hensyn til om man er en stor eller liten bedrift, men må fylles ut av alle uansett. Det sier seg da selv at belastningen blir uforholdsmessig stor på det lille firmaet, og det er jo dem det er flest av i Norge – små og mellomstore bedrifter.

Fremskrittspartiet har vært opptatt av dette i alle år og prøvd å forenkle systemet. Fremskrittspartiet fremmet bl.a. Dokument nr. 8:83 for 2005–2006 for å opprette et samarbeidsprogram for å redusere skjemabelastningen for næringslivet og offentlig sektor samt senere Dokument 8:15 S for 2009–2010 om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet. Dette området er en sak som daglig rammer på en urettferdig måte, og det burde vært enkelt å gjøre tilpasninger.

Næringslivets Hovedorganisasjon gir i brev av 12. mars 2010 støtte til forslaget. Det er også verdt å legge merke til Riksrevisjonens undersøkelse fra 2005, hvor det sies at «det er store mangler ved statens regelverksarbeid overfor næringslivet». Næringsdepartementet sier:

«Det har lenge vært klart at utredning av økonomiske og administrative konsekvenser ofte har vært av varierende kvalitet. Dette gjelder særlig konsekvensene for bedriftene og for verdiskapingen. Utilstrekkelig utredning av økonomiske konsekvenser for næringslivet skyldes ikke i første rekke at det mangler formelle krav til utredningene, men at kravene ikke følges godt nok i praksis.»

Det er mange gode etablerte firmaer i Norge, men samtidig er det også mange mennesker rundt omkring i hele landet som sitter med en god idé om å skape noe. Men barrieren er for stor til at de tør, vil eller kan realisere drømmen om sin egen arbeidsplass, gjerne i samarbeid med andre. Det er ikke tvil om at et stort skjemavelde er en del av denne barrieren. Målet om å redusere administrative kostnader ved skjemaveldet med minst 25 pst. innen 2012 burde være mulig å nå. Sverige etablerte i 2009 Regelrådet for å bistå forvaltningen i arbeidet med regelforenkling for næringslivet. Regelrådets oppgave er å etterprøve konsekvenser av nye regler og endringer i eksisterende regler. Allerede ett år etter opprettelsen av Regelrådet kan svenskene se en betydelig bedring. Det svenske regelrådet er et uavhengig rådgivende organ, underlagt det svenske næringsdepartementet.

Nåværende fylkesmann i Hedmark, daværende næringsminister, Sylvia Brustad, sendte 16. juni 2009 ut en pressemelding hvor det ble lovet at det skulle settes ned et utvalg som skulle se nærmere på forenklinger i det norske lovverket. Svært lite har skjedd. Nå må det også sies, i rettferdighetens navn, at også andre næringsministre og andre ministre har lovet tilsvarende uten at det har skjedd så mye. Men det er ingen unnskyldning overfor næringslivet.

Mange små og mellomstore bedrifter sliter med å unngå røde tall. Når man vet at kostnadene som det norske næringslivet har på skjemaveldet, er ufattelige 54 mrd. kr, kan vi skjønne at frustrasjonen er rimelig stor blant mange bedrifter. Tid og penger de kunne brukt på produk-

sjon og utvikling, må brukes på kontoret eller hos innleid profesjonell hjelp for å fylle ut rubrikkene i skjemaet riktig. Gjør de ikke det, eller om tallet er feil, trues det med bøter og det som verre er.

For Fremskrittspartiet er det merkelig at flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, ikke vil se nærmere på dette og ta lærdom av svenskenes suksess på dette området. Jeg registrerer i brev av 12. mars 2010 fra Nærings- og handelsdepartementet ved statsråden at man følger erfaringer fra Sverige og andre land som har innført tilsvarende ordninger, nøy. Fremskrittspartiets oppfatning av det som skjer i disse landene, er at det har vært en suksess. Derimot sies det i nevnte brev at statsråden ikke ser det som hensiktsmessig å etablere et regelråd etter modell fra Sverige. Det synes Fremskrittspartiet er synd, nettopp fordi det kanskje kunne hjelpe de bedrifter som sliter med skjemaveldet, slik at tiden kunne vært brukt, som sagt, mer produktivt.

Alf Egil Holmelid (SV) [20:26:47]: Det er ei viktig problemstilling representantene Skei Grande og Tenden tek opp. Det er viktig at bedriftene kan bruke energien sin på produksjon og verdiskaping og ikkje bruke for mykje tid på byråkrati og administrasjon.

I eit moderne samfunn og i eit ordna arbeidsliv er det behov for ein del lovar og reglar. Det er bl.a. nødvendig for å sikre interessene til fellesskapet, til miljøet og til dei tilsette. I eit samfunn utan reglar rår den sterke sin rett. Men det er ikkje tvil om at vi i dag har eit unødvendig komplisert regelverk. Når regelverket blir for komplisert og for omfattande, tener det heller ikkje dei formåla som det er meint å tene. Vi opplever nok ofte at ulike etatar går litt i beina på kvarandre. Kvar for seg kan reglane vere fornuftige, men når dei er lagde oppå kvarandre, blir det eit stort byråkrati.

Som vi har vore inne på før i dag, har regjeringa teke fatt i denne problemstillinga, bl.a. i tiltakspakka Tid til nyskaping og produksjon. Sidan den raud-grøne regjeringa tok over, er arbeidet med skjemarapportering redusert med over 1 100 årsverk. Det finst ikkje noko enkelt grep som kan løyse den utfordringa vi står overfor. Vi har vanskeleg for å sjå at etablering av eit nytt råd utanfor kontroll av regjering og storting, som ein her har vore oppteken av tidlegare i dag, skal vere ein garanti mot byråkratisering. Skal vi få til ei forenkling, må det satsast breitt, og det må satsast på mange felt, slik regjeringa har lagt opp til. Gode elektroniske tenester er eit viktig grep i den samanhengen, slik som vi har sett i satsinga på Altinn.

Skal vi oppnå resultat i arbeidet med forenkling, er det viktig å ha god kontakt med dei som kjenner problema på kroppen. Derfor har regjeringa oppretta Strategisk råd for små og mellomstore bedrifter. Det er veldig viktig å halde den dialogen høgt oppe på agendaen og få aktiv handling i det vidare forenklingsarbeidet.

Irene Lange Nordahl (Sp) [20:29:07]: Det er av avgjørende betydning at regjeringen hele tiden er i tett dialog med næringslivet for å bedre vilkårene for næringslivet i Norge. Som statsråden også viser til i sitt svarbrev,

er regjeringen i gang med å se på hvilke problemstillinger som allerede er klare til å behandles raskt i departementene. Framfor å nedsette et regelråd nå er det derfor viktigere å få iverksatt konkrete tiltak umiddelbart. Samtidig vil jeg bemerke at forslagsstillerne har gode poenger i forslaget som er fremmet, og at vi i Senterpartiet har merket oss disse.

Regjeringen la også fram en handlingsplan i august 2008, med tittelen «Tid til nyskaping og produksjon». Handlingsplanen inneholder over 120 tiltak for å redusere bedriftenes administrative kostnader. En særdeles viktig vektlegging her er at det skal vurderes om nytt regelverk kan differensieres mellom små og mellomstore bedrifter og store bedrifter. Små og mellomstore bedrifter har helt andre utfordringer enn store bedrifter. Dette kommer regjeringen til å fokusere på i tiden framover, og det har også tidligere i dag vært tema her i salen.

Senterpartiet vil fortsatt arbeide for å forenkle lover og regler, fjerne unødvendig byråkrati og regelverk og redusere avgiftsnivået i næringslivet, slik at næringslivet samlet sett står sterkere i konkurransen på de internasjonale markedene.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [20:31:06]: Som vi har hørt, etablerte Sverige i 2008 Regelrådet for å bistå forvaltningen i arbeidet med regelforenkling for næringslivet. Regelrådets oppgave er å etterprøve konsekvenser av nye regler og endringer i eksisterende regler.

Regelrådet skal jobbe til og med 31. desember 2010, og målet er å kutte bedriftenes administrative kostnader med hele 25 pst. innen utgangen av 2010. Allerede ett år etter opprettelsen av Regelrådet kan svenskene se en betydelig bedring. Her må vi lytte, og her må vi lære.

Kristelig Folkeparti mener i likhet med forslagsstillerne at Norge bør etablere et tilsvarende råd. Vi har behov for en uavhengig instans som kan kontrollere effekten av nye regler og endringer i eksisterende regler, før de trer i kraft. Derfor støtter vi forslaget om at et regelråd snarest etableres i Norge, etter modell av tilsvarende organ i Sverige.

Næringslivets administrative byrder er ifølge NHO relativt sett like store som for ti år siden. De er beregnet å koste bedriftene omkring 57 mrd. kr årlig. Det er en stor sum. Dette rammer særlig de over 99 pst. av bedriftene som er små eller mellomstore. Disse bedriftene er Norges ryggrad. De er viktige for distriktene og for folk flest. Det er viktig at disse bedriftene kan bruke tid på det de skal bruke tid på, heller enn å sette seg inn i stadig nye lover og regler som tynger og tapper dem for konkurransekraft.

Kristelig Folkeparti mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. For Kristelig Folkeparti er det en hovedoppgave i næringspolitikken å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter samt å forenkle rapporteringen gjennom økt bruk av Internett-baserte løsninger, som f.eks. Altinn. Vi vil følge opp «Et enklere Norge» med en praktisk tilnærming, i dialog med næringslivet. Derfor støtter vi forslaget fra Venstre om å etablere et re-

gelråd, istedenfor å vente på tiltak som vi ikke vet om virker.

Borghild Tenden (V) [20:33:53]: La meg starte med å uttrykke glede over at både Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti støtter helhjertet opp om Venstres forslag om et eget norsk regelråd etter svensk modell. La meg også få uttrykke tilsvarende skuffelse over regjeringspartiene, som stemmer mot forslaget fra opposisjonen uten at det argumenteres med spesiell politisk substans, men med den stadig tilbakevendende lekser om at det pågår noe i regjeringen.

For Venstre er det et politisk mål at det skal være enkelt å starte, drive og eie næringsvirksomhet i Norge. Målet må være å minske de administrative kostnadene som har oppstått på grunn av regler og skjemavelde, med minst 25 pst. innen 2012. Målet må også være å skape en merkbar og målbar forandring til det bedre i bedriftenes hverdag. Gjennom å skape et mer effektivt regelverk, og dermed minske bedriftenes administrative byrder, frigjøres tid og ressurser som i stedet kan brukes på gründervirksomhet og til å videreutvikle eksisterende bedrifter, som flere har vært inne på.

Regelforenkling betyr ikke at man skal ta bort regler som er nødvendige av hensyn til f.eks. miljø og helse. Det handler om en fornuftig vurdering av om eksisterende regelverk er hensiktsmessig i forhold til de administrative byrder og krav de fører med seg, eller om dette kan forenkles. Det er min påstand at regelverk og administrative byrder nesten utelukkende kan bli enklere og allikevel oppnå sin hensikt.

Norsk næringsliv bruker 54 mrd. kr på rapportering, som følge av norske regler og skjemabelastning. Oppnås målet om 25 pst. reduksjon, betyr det at mer enn 13 mrd. kr frigjøres til gründervirksomhet og videreutvikling av norske bedrifter.

Som et tiltak for å oppnå en slik reduksjon har Venstre sett til Sverige, hvor de har etablert et eget regelråd som et viktig redskap for å nå sitt tilsvarende 25 pst.-mål. Erfaringene så langt er utelukkende positive. Og i årsrapporten for 2009 slås det fast at som en konsekvens av etableringen av Regelrådet har lover og regler for svensk næringsliv blitt betydelig forbedret på kort tid.

Jeg opplever det derfor som rimelig inkonsekvent når statsråden skriver i sitt brev til komiteen:

«Vi følger erfaringene fra Sverige og andre land som har innført tilsvarende ordninger nøye. Vi trenger et godt og enkelt regelverk som ivaretar viktige samfunnshensyn samtidig som det ikke gir unødvendige belastninger for næringslivet.»

Og samtidig konkluderer han med at man ikke ser det «som hensiktsmessig å etablere et «regelråd»» i Norge.

Følgende fakta er uomtvistelige:

- Næringslivets kostnader knyttet til skjemavelde og etterlevelse av regelverk er kun redusert med 0,5 pst. de tre siste årene – under denne regjeringen. Det er på tross av gjentatte løfter om en kraftig forenkling.
- Regjeringen har lovet både å nedsette et eget utvalg som skal se nærmere på hvordan forenklingen av

det norske lovverket kan gjennomføres, og å tallfeste et konkret mål for forenklingsarbeidet i Norge. Det er ingen sporbar fremdrift i noen av disse løftene. Og på toppen av det hele klarer ikke regjeringen å bruke de pengene som Stortinget har bevilget til fremdriften i utviklingen av Altinn-løsningen, som har vært et tema flere ganger her i dag. 55 mill. kr sto ubrukt i 2009 i det enkelttiltaket som regjeringen og regjeringspartiene stort sett viser til når konkrete forenklingstiltak etterspørres.

- Det svenske Regelrådet virker. I 43 pst. av tilfellene har Regelrådet avvist forslag til regelverk overfor svensk næringsliv fordi regelgiveren ikke har kunnet rettfærdiggjøre at den enkleste administrative løsningen er valgt.

Med tanke på regjeringens dokumenterte manglende resultat på forenklingssområdet er det åpenbart at vi kan behøve et uavhengig organ som kan kontrollere effekten av et nytt regelverk og endringer i eksisterende før dette effektueres overfor næringslivet – ikke slik som representanten Heggø feilaktig sa, at det var i etterkant.

I Sverige er et slikt regelråd en av den svenske regjeringens viktigste grep for å oppnå målet om å kutte bedriftenes administrative kostnader knyttet til regelverk og skjemabelasting med 25 pst. Her hjemme har vi dessverre en regjering og et stortingsflertall som er så tilfredse med å ha redusert de administrative kostnadene med 0,5 pst. på tre år, at vi dessverre bare kan drømme om å få lignende tilstander.

Statsråd Trond Giske [20:39:06]: Det er avgjørende for vår verdiskaping at bedriftene får lov til å bruke tiden sin på den produksjonen og tjenesteyting de er gode på og som de tjener penger på. Derfor er jeg opptatt av at bedriftene og deres eiere skal ha gode og forutsigbare rammebetingelser.

Forslagsstillerne peker på at Sverige har etablert et uavhengig organ, Regelrådet, som har som oppgave å bistå forvaltningen i arbeidet med regelforenkling for næringslivet. Regelrådet kan bl.a. etterprøve konsekvensvurderinger fra departementene.

I forenklingsarbeidet opplever vi av og til at vi må foreta en avveining mellom ordninger som er «kjekt å ha» for offentlige myndigheter, og hensynet til enklest mulige rammevilkår for næringslivet. Jeg opplever kanskje at vi står overfor noe av det samme i denne saken, at det utvilsomt ville vært «kjekt å ha» et regelråd, men at vi ennå ikke vet om behovet er tilstrekkelig for å lage et nytt organ.

Vi har mange måter å oppnå gode rammebetingelser for næringslivet på, og kanskje er ikke enda mer byråkрати eller flere omveier før en beslutning tas, den riktige. Vi trenger regelverk som ivaretar viktige samfunnshensyn, samtidig som regelverket ikke blir unødvendig belastende for dem som må etterleve det. Som næringsminister skal jeg arbeide for å ivareta næringslivets behov. Balansegangen mellom samfunnsnyttige og opplevde belastninger for næringslivet er derfor svært viktig for meg.

Jeg tror at problemene må sorteres og løses nærmest mulig den som har mulighet til å gjøre noe med dem. I

Norge har vi klare krav i utredningsinstruksen om at økonomiske konsekvenser skal vurderes for dem som er berørt av en sak. Hvert enkelt fagdepartement er ansvarlig for å følge denne utredningsinstruksen om utarbeidelse av konsekvensanalyser for næringslivet. I tillegg følger Nærings- og handelsdepartementet særskilt med på at næringslivets konsekvenser utredes godt nok når det gjøres endringer i regelverk eller nye regler innføres.

Det er viktig å lytte til de rådene vi får fra næringslivet. En stor del av min arbeidsdag er fylt av samtaler med bedrifter og næringslivets organisasjoner. Vi har ulike råd og organer som jevnlig gir oss rapporter om hvordan små og mellomstore bedrifter, men også de største, opplever det offentlige regelverket. I dette arbeidet diskuteres både overordnede rammebetingelser og konkrete saker med bedrifter og næringsorganisasjoner. Målet er å få flest mulig innspill på et så tidlig tidspunkt som mulig, også når det gjelder opplevelsen av regelverk.

Jeg vil også nevne at vi i Norge har en god og lang tradisjon i å ta berørte parter med på råd gjennom høringsinstituttet. Dette sikrer at næringslivet blir hørt i saker som angår dem. Denne åpenheten i forvaltningen er ikke like godt innarbeidet i alle andre europeiske land.

Så vidt jeg vet, har vi ingen indikasjoner på at måten Norge organiserer arbeidet med konsekvensanalyser for næringslivet på, ikke fungerer godt nok. Det er slik at reglene for hvordan vi skal gjennomføre konsekvensanalyser, er tydelige, men det er kanskje også slik at de ikke alltid har blitt godt nok etterlevd. Vi har derfor kommet til at et eget regelråd ikke nå er nødvendig for å gjøre Norge til et godt land å starte, drive og eie bedrift i. Men som vi også sier i brevet til Stortinget, skal vi følge det nyopprettede Regelrådet i Sverige og trekke vekslers på den erfaringen som svenskene gjør.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [20:43:14]: Det var akkurat det siste jeg tenkte jeg skulle spørre litt om og få en forklaring på, for i brevet fra Nærings- og handelsdepartementet, ved statsråden, datert 12. mars 2010, står det følgende:

«Vi følger erfaringer fra Sverige og andre land som har innført tilsvarende ordninger nøye.»

Mitt spørsmål blir da: Hvorfor vil statsråden bruke så mye tid og energi på å følge utviklingen i et land når man så klart og tydelig sier at man ikke skal ha et slikt regelråd?

Statsråd Trond Giske [20:43:48]: Etter mitt syn er det viktig å lære av andre. Regelrådet i Sverige er jo forholdsvis nytt – opprettet i 2008 – så svenskene har også hatt ganske kort tid på å få erfaringer med dette. I Storbritannia har man nylig etablert et uavhengig råd som skal gi råd til regjeringen om forholdet mellom kostnad og nytte i regelverket. I Nederland har man gjort det på en litt annen måte, slik at vi må følge med på hva andre europeiske land gjør i forenklingsarbeidet generelt, men også når det gjelder formalisering av måter å få innspill fra de berørte på.

Vi har jo høringsinstituttet, som jeg nevnte i mitt ho-

vedinnlegg, som nok går langt utenpå hva mange andre land har. Slik ser vi at ulike europeiske land organiserer seg på ulike måter, men det er like fullt viktig og nyttig å se og lære av hva andre gjør.

Svein Flåtten (H) [20:45:03]: Sammen med en rekke andre synes jeg det var fint å høre statsråden signalisere på NHOs årskonferanse at han ville fastsette et tallfestet mål for forenklingsarbeidet.

Jeg blir litt mer usikker på dette når jeg leser brevet hans til komiteen i forbindelse med denne saken, for da går han over til å diskutere litt at det er mange forutsetninger for å kunne fastsette dette konkrete målet, ting må utredes og problemstillinger kan være komplekse og vil til og med måtte behandles i et offentlig utvalg. Nå har vi tidligere i dag snakket om en rekke enkeltsaker, hvorav jeg skjønner at noen er ganske komplekse. Men akkurat dette å fastsette et tallfestet mål som statsråden lovte på årskonferansen – hvor lang tid vil det ta?

Statsråd Trond Giske [20:46:03]: Vi satser på at arbeidet med forenkling og effektivisering skal foregå på en enkel og effektiv måte, slik at vi skal få fastsatt et slikt mål så raskt som mulig.

En av de tingene som vi ser når vi jobber med dette, er at anslaget på et sted mellom 50 og 60 mrd. kr i administrative kostnader for bedriftene består av mange ulike elementer. Én ting er skatteregler og offentlige regler som er knyttet til dette. Et annet element er alt det som Statistisk sentralbyrå trenger av rapporter til informasjon. Så er det også en del av dette som er bedriftsinterne ting, som faktisk i en viss grad også er viktig for bedriftens verdiskaping. Det å ta bort prosesser og administrative oppgaver som faktisk er viktig for verdiskapingen, er det siste vi ønsker. Så vi må få kartlagt dette på en god måte og så få satt opp konkrete mål.

Borghild Tenden (V) [20:47:17]: Jeg hører nå at statsråden ikke vil tallfeste, men kan han si noe om i hvilken størrelsesorden han kan tenke seg at man kan kutte i bedriftenes administrative kostnader? Han må ha gjort seg noen refleksjoner rundt størrelsesordenen.

Statsråd Trond Giske [20:47:37]: Jeg vil si at ambisjonen er mest mulig, så får vi sette et tall som er oppnåelig og realistisk samtidig som det er ambisiøst.

Som jeg sa i mitt forrige svar, er det noen av disse administrative kostnadene som er knyttet også til bedriftens verdiskaping, som selvsagt må fortsette, ellers vil det faktisk svekke bedriften.

Så er det også slik at noen grep har Norge allerede gjort. Jeg nevnte tidligere Altinn, som er et stort grep som har effektiviseringspotensial i seg, så noe av den nytten har vi allerede lagt til rette for.

Vi skal være så ambisiøse som det er mulig, og prøve å sørge for at Norge er et godt land å drive næringsvirksomhet i. Vi vet veldig klart at små og mellomstore bedrifter opplever dette som en tyngre belastning fordi de i enkelte sammenhenger blir utsatt for det samme regelver-

ket eller rapporteringsveldet som store bedrifter, samtidig som de har mye mindre ressurser å hjelpe seg med for å få gjort jobben.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingrid Heggø (A) [20:49:02]: Det som fekk meg til å ta ordet, var at representanten Tenden fortsatte si svartmaling av tilstanden for bedriftene i Noreg, og det heilt utan å kommentera at Noreg har kome gjennom finanskrisa med den lågaste arbeidsløysa i Europa.

Til regelråd: Det vesentlege er at dei tiltaka vi set i verk, inneber reelle forbetringar for næringslivet. Regjeringa har ein politikk med konsekvensutgreiing i *forkant* av lovendingar. Venstre står på at dei vil byggja opp byråkratiet med eit nytt regelråd, som skal sjekka ut lovreglane etter at dei er vedtekne. Eg skal sitera frå forslaget:

«Regelrådets oppgave er å etterprøve konsekvenser av nye regler og endringer i eksisterende regler.»

Borghild Tenden (V) [20:50:15]: Det blir et tolknings spørsmål, men det er faktisk ikke slik som Heggø har oppfattet det. Det er det ikke.

Og så: Jeg reiser også rundt til en del bedrifter, akkurat som statsråden gjør. Det første de sier til meg, er akkurat dette med å kutte i bedriftenes administrative kostnader. Det er det første de sier. Deretter er det ofte samferdsel.

Som jeg sa i mitt innlegg: Næringslivet bruker 54 mrd. kr på rapportering. Til tross for disse 120 tiltakene, som det har blitt skrytt av flere ganger her i dag, har man ikke klart å redusere det mer enn med 0,5 pst.

Så har vi snakket om solnedgangslovgivningen, som jeg følte Heggø herset litt med her i sted. Det var noe denne regjeringen avskaffet som kunne vært et virkemiddel. Lover og regler skulle gjelde maks i ti år, og så skulle man se på dem. Hvis de var aktuelle, skulle man vedta dem på nytt, hvis de ikke var aktuelle, skulle man droppe dem. Så Venstre har virkelig foreslått flere positive, konkrete ting, og jeg beklager at det ikke blir fulgt opp her.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10. (Votering, se side 3357)

Sak nr. 11 [20:51:39]

Interpellasjon fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til nærings- og handelsministeren:

«I Møre og Romsdal oppleves det som om regjeringen Stoltenberg aktivt motarbeider næringslivet, som sliter med høye strømpriser og stengte veier. Høyres mange forslag om egen handlingsplan for kraftsituasjonen i Midt-Norge har regjeringspartiene stemt ned. Forslag om å lempe på kravene om CO₂-lagring fra dag én ved bygging av gasskraftverk i Fræna avvises. Det samme gjelder forslag om å forsøke å ta i bruk de mobile kraftverkene for

å dempe ekstremt høye strømpriser i perioder. Næringslivet i regionen opplever fra før av konkurranseulempet med høye transportkostnader grunnet avstand til markedet. Når rasutsatte og stengte veier kommer som en ekstra belastning i tillegg til høye strømpriser, oppleves det som en sakte kveldningsdød når også regjeringen bryter sine løfter fra Nasjonal transportplan om ekstra midler til rassikring.

Vil statsråden personlig gripe inn og sørge for bedre konkurransevilkår for industrien i Møre og Romsdal?»

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [20:53:10]: I mitt hjemfylke, Møre og Romsdal, opplever mange det som om regjeringen Stoltenberg aktivt motarbeider folk og næringsliv som sliter med høye strømpriser og stengte veier. I etterkant av at interpellasjonen ble fremmet, har regjeringen etter stort press fra opposisjonen og industrien endelig lagt fram en såkalt redningspakke for de maritime næringene. At det kommer tiltak nå, er bra, og det er på høy tid.

Torsdag 15. april hadde VG en artikkel om kronprins Haakons besøk om bord i det innovative seismiske fartøyet Polarcus Asima i Dubai. Overskriften var «Norsk alt sammen». Artikkelen viste til et fartøy som kan bryte seg gjennom 1 meter tykk is. Fartøyet er designet av Ulstein Group og er stappfullt av high-tech utstyr fra den maritime klyngen på Møre. Den norske maritime offshoreindustrien med sterke krav til sikkerhet, miljø og ergonomi fikk mye skryt av rederiet Polarcus. Tore Høifødt, informasjonssjef i Det Norske Veritas i Asia, mener det gir «rederiet et internasjonalt kvalitetsstempel når så mye av skipet har norsk signatur». Han sier følgende:

«Norsk offshoreteknologi og design er internasjonal State of the Art.»

Dette stiller store krav til oss som politikere og til forutsigbare og gode rammevilkår. Det viser at det må satses mer på innovasjon, forskning og utvikling, og det viser hvilken fantastisk kreativitet og kompetanse næringslivet langs kysten har, kompetanse som må ivaretas og videreutvikles. Men dessverre: Regjeringen har skrudd til skatteskruen, redusert SkatteFUNN-ordningen og reversert avskrivningsreglene på nye maskiner, ny teknologi som er viktig for at bedriftene skal ha økonomi til fornying.

Verfts næringen sliter med å få fylt opp tomme ordrebøker. Allikevel mangler regjeringens såkalte verftspakke, ifølge næringen sjøl, og vesentlige tiltak som sterkere satsing på miljøvennlige og gassdrevne skip.

Det er verdiskapingen i alle landets små og store bedrifter som legger grunnlaget for velferden. Enhver styrende regjering må ha en politikk som ivaretar helheten av rammebetingelsene som må til for å styrke bedriftene og trygge arbeidsplassene. For mange bedriftsarbeidsplasser er den rød-grønne regjeringen synonymt med skatteskjerpelse. Skjerpelse er derfor et dekkende stikkord for regjeringen. Begrensningen i eiendomsretten er innskjerpet. Det strammes inn på boplikten, noe som resulterer i at stadig flere gårdsbruk blir stående tomme. Kommunenes råderett i hundremetersbeltet og den såkalte strandsonen er innskjerpet. Vannkraftressursene er blitt mer nasjonalisert.

Det rammer investeringer og arbeidsplasser langs kysten og resulterer i at det har blitt nesten umulig for bønder og grunneiere å etablere småkraftverk som en attåtånering. Til tross for skrikende mangel på ny fornybar energi må stadig flere bønder og grunneiere gi opp drømmen om et eget småkraftverk.

Interpellasjonen var ment å ta for seg og vise de samlede utfordringene som industrien og næringslivet i Møre og Romsdal sliter med. Så langt har jeg nesten ikke nevnt mangelen på energi og prisområdet som til tider har gitt ekstremt høye strømpriser og nedstengte bedrifter. Debatten om energimangelen kan ikke tas ofte nok ettersom regjeringens somling med å få på plass tiltak på området er ganske alvorlig. I energikrisesaken lytter ikke regjeringen engang til sine egne stortingsrepresentanter eller til LO – som har kommet med flere utspill – og virkelighetsbeskrivelser i media. En kan også stille seg følgende spørsmål: Hva hjelper det å skape arbeidsplasser og produsere varer når stamveier og andre veier inn og ut av fylket blir stengt av snø og steinras grunnet mangel på vedlikehold og rassikring?

Askeskyen fra Island burde ha gitt oss alle en vekker. Det er grunn til å tenke nytt og handle raskt, for i vår del av verden finnes det heller ikke engang en dårlig jernbane som alternativ når veien er stengt og flyene står askefast. En uke etter at eksportveien E136 over Ørskogfjellet mot Romsdalen var stengt av snøras i flere døgn, kom askeskyen fra vulkanen på Island og flystopp. Det var et under at det ikke skjedde samtidig. Det ville i så fall ha blitt en katastrofe for regionen. Vi har ikke andre utfartsårer. Asken rammet riktignok alle landets flyplasser, men den rammet ekstra hardt ute i distriktene der det ikke finnes alternative transportårer som jernbane eller tilgang til mer sjøveis transport. Etter at naturkreftene viste sin styrke, er jeg forsterket i min tro på at alternativet med mer gods over på sjø vil være både fremtidsrettet og miljøvennlig. I tillegg må regionen få tilgang til å bruke hurtigbåt langs kysten når Stad skipstunnel forhåpentlig kommer på plass. Men også i den saken er dessverre Stoltenbergregjeringen, foreløpig i hvert fall, bremsekloss.

Geiranger står på UNESCOs verdensarvliste, og Hotel Union er hjørnesteinsbedriften i den lille bygda, som har 230 innbyggere. De er avhengig av åpne veier for å kunne frakte turister og andre besøkende ut og inn av fjorden. Årlig går det flere ras på den eneste helårsveien som er den forbindelsen bygda har, rv. 63. Bedriften har beregnet et tap på nærmere 2 mill. kr årlig som følge av ras og stengte veier. Dette er svært mye for en liten familiebedrift som årlig blir avkrevd formuesskatt til staten, uansett driftsresultat. Når eldste datter til dagens driver står klar til å overta generasjonsbedriften, vil hun ikke ha økonomi til å klare det grunnet arveavgiften. Flotte generasjonsbedrifter står dermed i fare for å bli kjøpt opp av de store kjedene. Og hvor er sikkerheten i verdensarvområdet, som årlig nektes politi i turistsesongen til tross for 700 000 tilreisende turister? Går noen seg bort og skader seg i fjellet, skjer det trafikkulykker i de bratte Ørnesvingene, eller går det snø- eller steinras over veien, er bygda avskåret fra omverdenen og uten tilgang til politi og ambulans.

Er været dårlig, kan en ofte heller ikke benytte seg av båt.

Dette høres sikkert helt begredelig ut, men det er fakta – det er bare slik det oppleves. Og jeg vet at man i Geiranger er veldig fortvilet over den situasjonen de opplever hver sommer, når det er så mange turister til stede og de mangler politi.

Når det gjelder utfordringene for verdensarvområdet Geiranger, har jeg faktisk tatt det opp mange ganger, og jeg har forsøkt å ta det opp med flere statsråder, fordi jeg mener at det er et spesielt område. Det er et verdensarvområde, et turistområde, som flere statsråder egentlig burde ha et ansvar for. Det er rett og slett et nasjonalt ansvar.

Jeg har lyst til å spørre reiselivsstatsråden om han, som reiselivsstatsråd, har nok innflytelse i regjeringen til å ta tak i disse problemene. Jeg håper inderlig på et positivt svar, for jeg begynner kanskje å bli litt lei av å ta opp Geiranger så mange ganger. Men jeg føler at det er noe som jeg bare er nødt til å gjøre videre, fordi jeg syns de har store utfordringer. Og jeg håper at Geiranger skal få lov til å fortsette å utvikle seg positivt.

Det er én av flere bedrifter som har mange utfordringer – med strøm, med samferdselsbiten og med rammevilkårene generelt.

Statsråd Trond Giske [21:01:51]: La meg først litt humoristisk si at etter å ha hørt denne elendighetsbeskrivelsen av Møre og Romsdal må jeg være glad for at faren min fikk den studieplassen på NTH på slutten av 1950-tallet og kom seg ut før det var for sent. Skulle man bli presentert for Møre og Romsdal med det innlegget som nettopp ble holdt, måtte det være mange som tenkte at her står det stusselig til. Sannheten er selvsagt det motsatte; Møre og Romsdal er ikke bare et fantastisk vakkert fylke og et godt fylke å bo i, men også – etter tallene å dømme – et meget sterkt næringslivsfylke. Gode vilkår for konkurranseutsatt industri i Norge generelt opptar meg, men i Møre og Romsdal ser vi også veldig mange av de næringene, de fantastiske bedriftene, som Norge lever av. Møre og Romsdal er rett og slett et viktig industrifylke som faktisk har klart seg bedre gjennom finanskrisen enn mange andre fylker i det landet som har klart seg bedre enn de fleste andre land gjennom finanskrisen. Møre og Romsdal er faktisk et av de beste fylkene i et av de beste landene i verden. Det kan ikke være noen dårlig karakteristikk.

Så vet vi at Møre og Romsdal har noen næringer som er ekstra utsatt for den internasjonale krisen. I Møre og Romsdal er betydelige deler av norsk konkurranseutsatt industri representert. Maritim og offshorerettet industri er sterkt til stede i denne delen av landet. Møbelindustrien er den største i landet og bidrar til å sette norsk kvalitet på kartet rundt om i verden. Fylket har også Norges største aluminiumsverk. I tillegg er Møre og Romsdal, målt i verdiskaping, Norges største sjømatfylke. Disse tallene forteller jo i seg selv at om ikke næringspolitikken i Norge har virket noe annet sted, har den i hvert fall virket i Møre og Romsdal. Her har den virkelig ført til at Møre og Romsdal er et slagkraftig og sterkt fylke. Men vi vet at der eksportmarkedene nå forsvinner eller er

blitt kraftig redusert, der får også eksportrettede bedrifter utfordringer.

Prosessindustrien, som i stor grad er avhengig av internasjonale råvarepriser, er av de næringene som har merket finansuroen og det internasjonale økonomiske tilbakeslaget sterkest. Aluminiumsverket i Sunndal har merket dette. Aluminiumsprisene falt med 60 pst. Aluminiumseksporten fra Norge gikk ned med 36 pst. Nå ser vi heldigvis tegn til bedring, både når det gjelder priser, og når det gjelder etterspørsel, og det er positivt. Og som kjent ble det nylig gjort grep fra Hydros side for å sikre seg framtidig tilgang til råvarer, som forhåpentligvis også kommer den norske produksjonen til gode.

Regjeringen har gjennomført en rekke tiltak for å redusere de negative konsekvensene av finansuroen. Tiltakene har kommet konkurranseutsatt industri til gode. Konkrete eksempler er fleksible permitteringsordninger, midlertidig skattelette ved å kunne tilbakeføre underskudd mot tidligere års overskudd og økt satsing på utdanning og kompetanse i bedriftene. Kapitalmarkedstiltakene og redusert rente har også betydd mye. Målet med tiltakene har vært at bedriftene skal komme styrket ut av finansuroen.

Samtidig har maritim og offshorerettet industri fått en spesiell oppmerksomhet gjennom revidert nasjonalbudsjett, med en rekke tiltak som skal hjelpe norske verft og maritime utstyrsleverandører igjennom en tøff tid.

Etter innspill både fra GIEK, Innovasjon Norge, Eksportfinans og mange andre fikk vi på plass en pakke som bl.a. innebærer 10 mrd. kr mer i GIEKs garantiordninger, 200 mill. kr i økte rammer for innovasjonslån fra Innovasjon Norge og en rekke andre ordninger for maritim sektor.

La meg avsløre en hemmelighet. Ingen av disse tiltakene gjelder bare i Møre og Romsdal; de gjelder i hele Norge. Men mange av dem vil komme Møre og Romsdal spesielt til gode, fordi Møre og Romsdal har industrier, bedrifter, som har spesiell nytte av disse tiltakene.

Vi har også bidratt til styrking av den maritime forsknings- og innovasjonsinnsatsen. For å stimulere nettverk og klynger har Innovasjon Norge i samarbeid med Norges forskningsråd og SIVA utviklet programmene Arena og Norwegian Centre of Expertise. Møre og Romsdal har et tungt maritimt miljø. Det er derfor ikke tilfeldig at NCE Maritime er lagt til Ålesund.

Interpellanten peker på mange konkrete rammevilkår som er av betydning for industrien. Mye av dette ligger under andre statsråder, men jeg kan forsikre om at både samferdselsministeren, olje- og energiministeren, kunnskapsministeren, utenriksministeren og mange andre er opptatt av rammebetingelsene for næringslivet, også når det gjelder veiutbygging, rassikring, kraftsituasjonen og alle de andre spørsmålene som interpellanten tar opp.

Kraftsituasjonen i Midt-Norge kjenner jeg godt til fra mitt eget fylke, som er i samme båt som Møre og Romsdal. Det er ingen tvil om at en av hovedårsakene til dette var ilandføringen av Ormen Lange-gassen uten at det samtidig ble lagt til rette for gode energiløsninger. Det var en tidligere regjering som sto for det. Det er gjort, og det er historie. Vi må nå finne gode løsninger slik at vi

får både overføringsnett, at vi får ekstra kraftproduksjon og energiøkonomiseringstiltak som gjør at kraftbalansen i Midt-Norge blir bedre, og at utfordringene – ikke bare for industrien, men også for befolkningen generelt – blir løst.

I Møre og Romsdal er det bl.a. en stor satsing på fornybar energi. Her finner vi Norges største vindpark som drives av Statkraft på Smøla. I fylket er det også gitt konsesjon til Norges første havvindpark. Havsul I er planlagt i havområdene utenfor Sandøy kommune. Satsingen gir ikke bare økt kraftproduksjon, men innebærer også spennende muligheter for industri- og næringsutvikling.

Vi gjennomfører også tiltak for å styrke krafttilgangen til den kraftintensive industrien. For å understøtte inngåelsen av kommersielle kraftavtaler arbeider vi for å få på plass en garantiordning for kraftintensiv industris kraftkjøp og har også fått på plass en tilskuddsordning til industribedrifter som etablerer konsortier for felles innkjøp av kraft.

Også på området rassikring, et område som ligger under en annen statsråd, har regjeringen gjort mye. Rassikring er et viktig satsingsområde for regjeringen, og i Nasjonal transportplan 2010–2019 legges det opp til en historisk satsing på rassikring. Her er det forutsatt at det i perioden 2010–2019 skal bevilges 1 mrd. kr per år til særskilte rassikringstiltak.

Innenfor denne rammen legges det opp til å gjennomføre en lang rekke prosjekter på både riks- og fylkesvegnettet. Av denne store satsingen har regjeringen lagt opp til flere store rassikringsprosjekter på riksveiene i Møre og Romsdal i første fireårsperiode av Nasjonal transportplan.

Jeg mener at resultatene taler for seg. Sysselsettingen i Norge er mye bedre enn i de fleste land vi kan sammenligne oss med. Når vi ser på den krisen som Europa nå er i, som USA har vært igjennom og forhåpentligvis kanskje er på vei ut av, så har vi i Norge resultater vi kan være svært stolte av. Og heldigvis er disse resultatene også godt synlige i det glimrende og gode, flotte fylket Møre og Romsdal.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [21:10:35]: Jeg vil takke statsråden for svaret – et grundig svar – og jeg vil også takke ham for rosen som han ga til Møre og Romsdal fylke. Jeg er helt enig i at vi har et fantastisk fylke, en flott natur – herlig å bo og å leve i – og vi har et fantastisk næringsliv. Nettopp av den grunn forsøkte jeg å få fram noen utfordringer som næringslivet og folk i Møre og Romsdal sliter med. Jeg er klar over at utfordringene kan være like vanskelige andre plasser også, men det er min plikt å ta opp det jeg ser i vårt hjemfylke og i regionen rundt, og særlig fikk jeg en støkk da jeg opplevde stengte veier nå like før påske og denne askeskyen som kom i etterkant.

Grunnen til at jeg reagerte, var at vi nå er nødt til å tenke alternative muligheter. Hadde disse to ulykkene skjedd samtidig – jeg kaller det ulykker, det er jo naturkatastrofer på hver sin måte – så hadde fylket Møre og Romsdal vært totalt innestengt. Ikke hadde vi hatt fly, og ikke hadde vi hatt en utfartsåre der vi kunne transportert varene våre og folk fram og tilbake. Det skremmer meg, og det gjør at jeg mener at vi er nødt til å se alvorlig på

dette og få på plass alternative transportåre raskt – full opprustning av eksportveien E136 for å unngå ras der, og vi bør ha på plass kyststamveien E39, og helst også Stad skipstunnel. Jeg må innrømme at jeg er litt misunnelig på resten av kysten der de kan ta hurtigbåt fra Stavanger og Haugesund opp til Bergen, fra Bergen til Nordfjord, men så stopper det. Så kan du ta hurtigbåt videre fra Kristiansund til Trondheim. Men mellom Nordfjord og Kristiansund er det stopp, og det er fordi det er et vanskelig havområde, og det hindrer oss også i å sende mer av vårt gods på sjøen. Det hadde vært veldig positivt om man fikk på plass Stad skipstunnel – sånn som i hvert fall Høyre har tatt til orde for – og at regjeringen kunne støttet det, da hadde vi hatt et godt alternativ for oss langs kysten i form av personbåt og hurtigbåt, og også for godstrafikken vår.

Elendighetsbeskrivelse – jeg hørte det sjøl – men det var ikke en elendighetsbeskrivelse av fylket som det er i dag. Det var en beskrivelse av hva jeg frykter kan skje hvis vi ikke nå får tatt noen grep raskt.

Statsråd Trond Giske [21:13:53]: Jeg er glad for at vi i fellesskap har fått rettet opp inntrykket av Møre og Romsdal fylke. Sist jeg var der, var til og med fastlandsforbindelsen til Vigra, Valderøy, Giske og Godøy nedbetalt, så nå var bommen borte. Det må være til glede for alle. Sånn sett ser vi at verden går framover, men samtidig er nok askeskyen en påminnelse om at vi fortsatt er offer for naturkreftene. Vi har levd med naturen i alle århundrer, og det har man ikke minst hatt erfaring med langs kysten – også i Møre og Romsdal – men heldigvis er vi innovative. Vi utvikler både teknologier og løsninger som gjør at vi håndterer dette på en stadig bedre måte.

Det å få godstrafikk over fra vei til tog og skip er en strategi som regjeringen følger. De ulike samferdselsprosjektene i detalj tror jeg at jeg skal overlate til mulige kommende interpellasjoner om samferdselsspørsmål i Møre og Romsdal fylke, eller spørsmål ved ulike anledninger til samferdselsministeren. Men at rammebetingelsene for næringsvirksomhet fortsatt kan bli enda bedre og fortsatt skal fornyes og utvikles videre, til beste for den sterke industrien og den sterke maritime klyngen, ikke minst, men også med tanke på det reiselivspotensialet som er på kysten vår og ikke minst i Møre og Romsdal, står fast, og det skal regjeringen følge opp på en god måte.

Terje Aasland (A) [21:15:45]: Konkurransenkraften i norsk næringsliv er avgjørende for vår velferd. Derfor er enhver debatt om konkurransekraft i næringslivet egentlig viktig, spesielt i denne sal.

Nå synes jeg nok interpellanten, i hvert fall i sitt første innlegg, var særdeles negativt lokalt fokusert. Det var egentlig en sterk appell om ikke å se til Møre og Romsdal, i hvert fall dersom man var investor. Jeg ville vel valgt en annen strategi skulle jeg ha hatt en tilsvarende fylkesinterpellasjon om mitt eget fylke. Men det ble vel rettet noe opp i det siste innlegget fra interpellanten, og ikke minst gjennom det synet som statsråden la til grunn for Møre og Romsdal, som et stykke Norge hvor man har mye flott.

Det fikk komiteen høre fra fire av komiteens medlem-

mer som selv er fra Møre og Romsdal, da vi skulle legge opp til den første komitéreisen. Da var det spenningen, mulighetene og det fortreffelige næringslivet i Møre og Romsdal som måtte avlegges et besøk. Det hadde komiteen særdeles godt av, for det var viktig.

Vi lever akkurat nå i en tid hvor verden faktisk rystes av kanskje det verste økonomiske tilbakeslaget i hvert fall i nyere historie. Det preger oss alle. Det preger ethvert menneske som er opptatt av næringslivet. Men til tross for at vi lever akkurat i den tiden, har altså Norge høy sysselsetting. Vi har lav ledighet – vi har sågar enda lavere ledighet enn vi hadde i stortingsperioden før den rød-grønne regjeringen overtok. Det er imponerende! Jeg skal ikke tillegge det bare politiske beslutninger, men det er også viktig.

Vi har, til tross for finanssituasjonen, god verdiskaping. På noen områder kunne det ha vært bedre, men vi lever altså i en verden, i et land, hvor vi har orden i norsk næringsliv. Det er konkurransekraft i norsk næringsliv. Det vitner om at den norske arenaen for å spille globalt er et godt utgangspunkt. Vi har et godt økonomisk fundament, vi har kraftfulle tiltak som er gjennomført – nå sist med verftspakken, som betyr mye for de maritime næringene. Vi har et dyktig og produktivt næringsliv, og vi har sågar, for å opplyse interpellanten om det, et tilbud i jordbruksforhandlingene som er direkte rettet inn mot noen av de landbruksutfordringene som er i Distrikts-Norge, inkludert Møre og Romsdal.

Vi har hatt en merkelig vinter, med særdeles rare prisutslag på elektrisk kraft. Det er ikke bare et Midt-Norgefenomen. Det er faktisk et nasjonalt fenomen også. Det var særdeles ugunstig med de prisene som har vært i Sør-Norge, hvor prisene har vært så lave at det er helt urimelig, samtidig som vi i Midt-Norge og i nord har hatt særdeles høye priser. På ingen måte tilfredsstillende! Den langsiktige løsningen, som er den eneste muligheten for å gi forutsigbare rammebetingelser, er at man får bedre kraftutveksling internt i eget land, og at man også øker mulighetene for å investere i ny kraft. Da er også nett nøkkelen. Uten nett vil vi ikke tiltrekke oss investeringer i ny kraftproduksjon. Derfor er nettutbygging særdeles viktig. Men årsakene til situasjonen er jo flere enn bare kapasitetsproblemer i nettet. Det henger sammen med fullinnfasing av industriutbygging i Midt-Norge. Det er kjempebra for regionen, men det gir utfordringer nå i ettertid, fordi man ikke hadde tilstrekkelige løsninger, som statsråden var inne på, samtidig som man hadde nedstengt kraftproduksjon i Sverige. Vi må gjøre alt for å unngå tilsvarende situasjoner i ettertid. Da er nettet den viktigste løsningen.

Så pekte interpellanten på en rekke andre problemstillinger. Jeg tror jeg skal gjøre det veldig kort, men ta opp én problemstilling når det gjelder Nasjonal transportplan. Det er en historisk satsing. Uansett hvilket parti man kommer fra, er det en historisk satsing som nå gjøres på samferdsel. Det vil fortsatt være rasutsatte strekninger, til tross for den historiske satsingen. Til tross for satsingen vil det også være stengte veier i årene framover. Det klarer vi ikke å bevilge oss ut av. Det vil fortsatt være samferdselsmessige utfordringer, men å beskyldte oss for at vi bryter NTP, er noe drøyt. Vi har ikke sagt at vi skal bevilge flatt hvert år

i tiårsperioden. Vi har sagt veldig tydelig at det skal være en opptrappingsplan i forhold til Nasjonal transportplan, slik at våre løfter om gjennomføring av NTP står i høyeste grad ved lag.

Harald T. Nesvik (FrP) [21:21:23]: Det var en stund jeg lurte på hvor jeg kom fra. I hvert fall kjente jeg meg ikke helt igjen i situasjonsbeskrivelsen med tanke på hvor jeg vokste opp, og hvor jeg har reist rundt, for Møre og Romsdal er på mange måter et Norge i miniatyr.

Møre og Romsdal har en fantastisk industri. Man er blant de fremste i landet både når det gjelder verfts-næring og møbelindustri, og fylket er også et av Norges største matfylker. Man har en gründerånd som er helt fantastisk. Jeg reiser også mye rundt i fylket og er imponert over at nesten uansett hvor man kommer, så finner man en hjørnesteinsbedrift. Komiteen fikk oppleve Olympic Shipping i Herøy, og vi har vært på Runde Miljøseier. Man kan reise ut på Harøya i Sunnmøre og treffe f.eks. Inge Huse, som produserer noen av verdens største vinsjer, og man kan dra til Stranda og besøke den store Grandiosa-fabrikken. Ja, nær sagt hvor man kommer i hele fylket, er det et yrende liv. Det er et fantastisk fylke å komme fra, men jeg tror ikke det var intensjonen til interpellanten å snakke fylket ned. Jeg ønsker i hvert fall å snakke fylket opp, dvs. ikke «opp», men å få fram en virkelighetsbeskrivelse der kartet stemmer bedre med terrenget.

Selvfølger har man utfordringer. Til strømsituasjonen i Midt-Norge: Jeg bruker å nevne hele Midt-Norge, for jeg synes det blir galt å ta bare ett og ett fylke. Vi må prøve å ta regionene som seg hør og bør, og det er klart at Midt-Norge har hatt en spesiell situasjon i vinter – i perioder. Det er viktig at vi også tar med at det gjaldt «i perioder», for det er selvfølgelig en belastning i nettet. Det er også riktig, som næringskomiteens leder, Aasland, var inne på, at nettutbygging er viktig. Derfor er det viktig at man får forsert behandlingen av linjen Ørskog–Fardal. Det er viktig at man ser på transportåren – altså hovednettet inn til hele regionen – både via Sverige og fra Nord-Norge, men det er også viktig at man ser på hvordan man kan generere ny kraftvirksomhet i regionen. Hvis vi tenker oss en situasjon der man f.eks. på Sunndalsøra skal starte opp den ovnsrekken som har vært stengt ned på aluminiumsverket, blir det nok en gang økt etterspørsel etter kraft.

Jeg tror også det er viktig at vi ser bredest mulig på de utfordringene vi har innenfor sektorene – åpenbart har man store utfordringer innenfor transportsektoren. Jeg ser fram til – når vi skal diskutere disse tingene – at vi får sett på regionene i et litt bredere perspektiv. Jeg må si at det selvfølgelig er enkelte ting vi ikke liker i utviklingen, f.eks. at Aalesunds Fotballklubb har tapt to kamper på rad. Det er en betydelig belastning for regionen vår, men det skal vi nok komme over.

Jeg tror det er viktig at vi, når vi snakker om næringslivet, konsentrerer oss om et litt større felt enn bare et lite. Men vi har store utfordringer når det gjelder samferdsel, hvor rassikring er viktig. Vi har store utfordringer knyttet til kraftsituasjonen, og det var også statsråden inne på. Jeg tror at vi skal få mange debatter framover i forbindel-

se med hvert enkelt område når det gjelder disse tingene, og jeg ser fram til å diskutere det vidare. Men én ting er i hvert fall helt sikkert: Regionen der oppe er en veldig god plass å bo. Men som enhver annen region har man utfordringer, og de må løses.

Presidenten: Presidenten er fullstendig klar over at Molde har tapt to kamper på rad, og at Tromsø idrettslag leder eliteserien.

Bjørn Lødemel (H) [21:25:43]: Det verste er jo at Aalesund også har tapt to kamper, så det er på ein måte fullkome.

Eg er einig med statsråden og interpellanten i at Møre og Romsdal er eit flott fylke med store moglegheiter, men eg er ikkje heilt einig i at det er Trond Giske og deira raud-grøne politikk som har gjort det. Eg trur det er massevis av gründerar i Møre og Romsdal som har fått det fylket opp på eit toppnivå når det gjeld verdiskaping.

Eg kjem frå Sogn og Fjordane, og eg kjenner meg dessverre igjen i mange av dei utfordringane interpellanten Elisabeth Røbekk Nørve har framheva. Stoltenberg-regjeringa gjer ikkje ein god nok jobb for folket i fylket og langs kysten.

Regjeringa likar å framstille seg som verdsmeister i miljø- og næringspolitikk. Men leverer dei?

«Jeg hadde nok ønsket meg en klarere uttalelse om miljøvennlige ferger og kystfrakt. Det samme gjelder bestilling av nye kystvaktskip.»

Leiaren for Maritimt Forum Nordvest gav med desse orda tiltakspakka for verfta terningkast tre, og uttalte:

«Det som skuffer meg er miljøatsinga på gass og utviklingen av ny teknologi på dette området.»

Ønsket om meir satsing på miljøteknologi og fleire gassdrivne ferjer og andre båtar er kjende ord for Høgre. Vi har derfor i våre alternative budsjett lagt inn 15 mill. kr til bygging av fleire gassferjer. Det kallar eg å levere.

Dagens Næringsliv 30. april kunne vise til at fleire var skuffa over at det ikkje vart opna for at GIEK kunne stille garantiar for alle typar skip til norske reiarar. Ei slik løysing kunne gje kjærkomne oppdrag både til verft og utstyrproducentar.

«Det paradoksale er jo at norske fergerederier kan oppnå en bedre tilrettelagt finansiering av nybygg for eksempel i Polen enn her i landet. Vi kan tilby finansiering til et fergeprosjekt for et rederi i Portugal, men ikke til et norsk rederi.»

Dette sitatet er frå direktør Iversen, Simek i Flekkefjord, i Dagens Næringsliv 24. mars.

Samtidig ser vi at regjeringa svekkjer reiarlaga si investeringsevne og deira internasjonale konkurranseposisjon ved å fremje eit forslag om reiarlagsskatt som utfordrar Høgsterett si avgjerd. Forslaget straffar dei reiarlaga som har satsa i Noreg, og rammar særleg dei selskapa som har føreteke miljøinvesteringar og bidrege til å gjere den norske maritime klynga og norske verft, som t.d. Ulstein, verdskjende.

Arbeidarpartiet sin leiar i finanskomiteen hånar reiarlagsnæringa og hevdar at han held seg for nasen når han

høyrrer at reiarlaga reagerer på regjeringa sin omkamp. Skal vi tru regjeringa «held seg for nasen» i møte med fleire frå Vestlandet?

I møte med kraftmangelen og det eigne prisområdet har vi sett bedrifter som har måtta stengje ned produksjonen på grunn av høge straumprisar.

I denne saka lyttar ikkje regjeringa eingong til sine eigne stortingsrepresentantar eller til LO. Det har vore eit samanhengande rop i media i Midt-Noreg frå raud-grøne politikarar om bl.a. å starte opp dei mobile gasskraftverka for å få ned prisen på straum. Til og med raud-grøne politikarar frå Midt-Noreg stakk av når det var votering her i salen.

Romsdals Budstikke viser måndag 3. mai til at Arbeidarpartiet sin partisekretær Raymond Johansen fekk reine ord for pengane frå Arbeidarpartiet sin gruppeleiar i Neset og hovudtillitsvald ved Hydro i Sunndal, Eivind Torvik. Han sa:

«Vi trenger drahjelp fra partisekretæren, næringsministeren og regjeringen.»

Leiar for LO i Sunndal ber i eit lesarinnlegg i Romsdals Budstikke 28. april om «Krafttak for Midt-Norge». Han uttalar følgjande:

«Å starte ny næringsvirksomhet er vel heller ikke så aktuelt eller interessant i et fylke der mye av næringslivet allerede sliter økonomisk pga. de skyhøye strømkostnadene.»

Same dato i same avis uttalar fylkesleiaren i Møre og Romsdal Senterparti:

«Møre og Romsdal og Midt-Norge har kraftkrevende industri som må ha stabile rammevilkår inn i framtida.»

Slik kunne eg fortsetje å ramse opp sitat frå dei raud-grøne sine eigne allierte i Midt-Noreg. Dette er dessverre ikkje svartmåling frå opposisjonen på Stortinget.

Høgre ønskjer å stimulere næringslivet i Møre og Romsdal og i resten av landet ved hjelp av ein offensiv skatte- og avgiftspolitik og ein pengepolitikk som gjev låg rente og konkurransedyktig kronkurs. Det viktigaste grepet offentlege styresmakter kan gjere for å betre rammevilkåra for næringslivet, er å byggje vegar og anna samferdsle. Høgre ønskjer å bruke meir pengar enn regjeringa på vegbygging. I tillegg ønskjer Høgre å opprette eit vedlikehaldsfond på 50 mrd. kr, som vil vere eit solid bidrag til å få orden på etterslepet på vegvedlikehaldet.

Høgre ønskjer også å starte opp tre–fem OPS-prosjekt i året, og det vil få fart på mykje nybygging. Blant anna ønskjer Høgre å gjennomføre bygging av Stad skipstunnel som eit OPS-prosjekt. Det vil vere eit av dei mest offensive tiltaka vi kan setje i verk på kysten av Nordvestlandet.

Alf Egil Holmelid (SV) [21:30:51]: Sidan eg har behalde litt av vestlandsdialekta mi, tør eg å ta ordet her i denne debatten. Men eg skal prøve å lyfte blikket litt frå dei flotte fjordane på Vestlandet.

Som eg har vore inne på tidlegare i dag, har Noreg klart seg betre gjennom finanskrisa enn mange andre land. Men finanskrisa rammar no industrien. Delar av aluminiumsindustrien er blant dei som blei hardt ramma. Før krisa hadde aluminiumsindustrien veldig gode prisar, no er dei

inne i ein svært vanskeleg situasjon med låge prisar. Den frie marknadsprisen på kraft, som høgresida har vore veldig oppteken av å få innført, har skapt store problem for den industrien i vinter.

Maritim industri er ei anna næring som har gått frå ein situasjon med sterk vekst til ein situasjon med ordretørke.

Det er vanskeleg å kompensere fullt ut for finanskrisa, som er skapt av marknadsliberalisme og spekulasjonsøkonomi. Men regjeringa har sett inn ei rekkje tiltak for å dempe verknadene. Vi har fått generelle tiltak som meir fleksible permitteringsordningar, mellombels skattelette og auka satsing på kompetanseheving. I tillegg har vi fått ei stor pakke for den maritime næringa. Eg veit ikkje korleis pakka blei motteken på Møre, men på Sørlandet blei ho motteken med entusiasme.

I Fædrelandsvennen, som eg har med meg her, stod det då dei fekk industripakka: jubel i sørlandsindustrien og julekveld for Sørlandet. Så det forbausar meg at ikkje dei som representerer Møre, også kan glede seg over den industripakka der ein verkeleg har teke eit viktig grep for å få dynamikken i gang igjen i ei næring som har ein del utfordringar. Eg opplevde faktisk at denne pakka som er lagt fram for maritim næring, har veldig store positive effektar for Møre og Romsdal og for mine to fylke, må eg seie, som er Agder.

Det som er overraskande, er at i dag klarte Høgre-representanten frå Vest-Agder å gå ut og seie at det er ingen ting som betyr noko for Agder i revidert statsbudsjett. Det er ganske oppsiktsvekkjande når næringa ein dag seier at det er julaften, og Høgre-representanten dagen etter seier at ingenting har skjedd. Då må eg lure på kvar Høgre-representantane er når det gjeld å følgje med på kva som går føre seg i næringslivet.

Irene Lange Nordahl (Sp) [21:33:52]: Interpellanten tar opp rammevilkårene for næringslivet i Møre og Romsdal, og jeg vil takke statsråden for svaret han ga.

Senterpartiet og regjeringa er opptatt av gode vilkår for konkurranseutsatt industri og tilrettelegging for næringslivet. Møre og Romsdal er et viktig industrifylke med både maritim og offshorerettet industri samt møbelindustri som viktige bransjer. Møre og Romsdal har klart seg bedre gjennom finansuroen enn mange andre fylker. Ledigheten har vært og er lavere enn gjennomsnittet for landet, men mange bedrifter har likevel møtt store utfordringer.

Regjeringa har gjennomført en rekke tiltak for å redusere de negative konsekvensene av finansuroen. Tiltakene har kommet konkurranseutsatt industri til gode.

Maritim og offshorerettet industri er viktig i Møre og Romsdal. I større grad enn for mange andre næringer er det nå en krevende situasjon i denne industrien. Jeg var selv på reise i fylket i januar i år og møtte da representanter for flere av bedriftene i denne bransjen, som understreket den krevende situasjonen.

Den 29. april i år la Regjeringa fram en rekke tiltak for norske verft og maritime utstyrsleverandører. Regjeringens tiltakspakke innebærer bl.a. økte rammer på 10 mrd. kr for GIEKs garantiordning og 200 mill. kr i

økte rammer for innovasjonslån fra Innovasjon Norge, og en rekke andre ordninger for maritim sektor.

Interpellanten tar også opp spørsmålet om satsing på vei, og rassikring av veier, i Møre og Romsdal. I landet vårt er det mange rasutsatte veiforbindelser, og dette innebærer en stor belastning for næringslivet og befolkningen som berøres. Rassikring er et viktig satsingsområde for regjeringa, og i Nasjonal transportplan 2010–2019 legges det opp til en historisk satsing på rassikringstiltak, noe samferdselsministeren har redegjort for ved en rekke anledninger.

I perioden 2010–2019 legges det opp til 1 mrd. kr per år i særskilte rassikringstiltak. Innenfor denne rammen legges det opp til å gjennomføre en lang rekke prosjekter både på riks- og fylkesveinettet. Flere store rassikringsprosjekter er planlagt på riksveiene i Møre og Romsdal i første fireårsperiode av Nasjonal transportplan. Et slikt eksempel framgår av samleproposisjonen som regjeringa la fram i dag. Der forutsetter regjeringa at en omdisponerer 10 mill. kr innenfor rammen på post 31 Rassikring til planleggings- og forberedelsesarbeid på Hjartåberga i Volda kommune, slik at arbeidet kan starte tidlig i 2011.

Et annet viktig eksempel på veiprojekt i regionen er E39 stamveg Kvivsvegen mellom Volda i Møre og Romsdal og Hornindal i Sogn og Fjordane, som skal stå ferdig høsten 2012. Prosjektet er under bygging, og byggingen har gått raskere enn planlagt. Regjeringa har derfor bevilget 80 mill. kr i dagens reviderte nasjonalbudsjett, slik at arbeidet kan fortsette uten stans. Prosjektet har en total kostnadsramme på om lag 1 milliard 2008-kroner.

I dagens nettutgave av Sunnmørsposten står en representant for næringslivet fram og forteller hvor mye denne veisatsingen betyr for hans bedrift. Dette er noen eksempler på at regjeringa satser på veibyggning og rassikring – til beste for både næringsliv og befolkning i hele landet.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [21:37:33]: Interpellanten tar opp konkurransevilkårene for industrien i Møre og Romsdal, og hun peker særlig på viktige områder som samferdsel og kraftsituasjonen i fylket.

Jeg er enig med interpellanten i mange av utfordringene i rasfylket, i fergefylket og i veifylket med de langstrakte fjordene. Men på ett punkt er jeg ikke enig med henne, og det gjelder den lempingen hun vil ha på CO₂-kravet til oppstart av gasskraftverk i Fræna, for det stemmer lite med innholdet i klimaforliket som Høyre er en del av.

Kristelig Folkeparti mener at Norge trenger en ny energipolitikk som tar inn over seg lærdommen fra Midt-Norge. Det skal ikke skje at det i en region planlegges for mer forbruk enn forsyningskapasiteten tillater uten at det settes i gang tiltak som forsikrer forsyningen i takt med forbruksveksten.

Ved en ellers så vellykket deregulering av kraftsektoren for 20 år siden overlot myndighetene for mye av ansvaret til markedet, og forvaltningen inntok en for tilbaketrent rolle i tiltro til at markedsmechanismene sikret forsyningen. Kristelig Folkeparti har foreslått endringer i energiloven for å styrke den politiske styringen og styrke olje- og energiministerens ansvar for forsyningen.

Den rød-grønne regjeringen har ikke ønsket å følge opp dette.

Kristelig Folkeparti foreslår også sammen med Høyre og Fremskrittspartiet at regjeringen skal utarbeide en handlingsplan med konkrete tiltak for å avverge en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal, og legge den fram for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2010.

Midt-Norge er i dag avhengig av import fra Sverige, og vi kjenner alle til situasjonen i vinter, noe som ga høye strømpriser i Midt-Norge. Vi må bli mindre avhengig av svensk import, og derfor er det viktig med en rask avklaring i departementet når det gjelder spørsmålet om ny overføringslinje mellom Ørskog og Fardal.

Næringsliv, og særlig kraftkrevende industri, har for dårlige rammebetingelser. Samtidig er det liten tvil om at næringslivet i vårt område også lider under dårlige samferdselsløsninger. Jeg mener det er viktig å holde trykket oppe når det gjelder videre planer for kystveien. Det er ikke bare i Møre og Romsdal. Strekningen Florø–Måløy er en viktig del av prosjektet. Det er viktig at kystveien også sør for Florø ikke kommer i bakleksa. Vi må se på totaliteten, for Kristelig Folkeparti er opptatt av at hele strekningen mellom Bergen og Ålesund ses i en sammenheng. De enkelte prosjektene må tas i en fornuftig rekkefølge, i tråd med fylkenes egne vurderinger og prioriteringer. Her er ikke minst Stad skipstunnel et viktig prosjekt som sikrer transporten på dette området.

Kyststamveien er et stort og viktig prosjekt som vil bety mye for mange i vårt område. Verdiskapingen langs kysten er stor, og gode kommunikasjoner er helt avgjørende for fremtidig verdiskaping og bosetning. Langs kysten har vi kommet i bakleksa når det gjelder veiinvesteringer, særlig i forhold til det sentrale Østlandet. Det ville vært svært viktig for næringslivet i Møre og Romsdal at Møreaksen kom på plass. Da vil vi få en fergefri kyststamvei, og da vil reisetiden mellom Molde og Ålesund bli under én time. 200 000 mennesker bor i aksene Kristiansund–Molde–Ålesund, og Møreaksen vil samle dem i en bo- og arbeidsmarkedsregion. Det vil være bra for næringsliv, utdannings- og kulturinstitusjoner og for kontakt mellom mennesker som bor i regionen. Derfor er det viktig for Kristelig Folkeparti å jobbe for Møreaksen. Og som en del av Møreaksen regner vi også med fastlands-sambandet til Hareid, som ytterligere øker bo- og arbeidsmarkedsregionen og binder sammen store deler av fylket vårt, fra sør til nord.

Else-May Botten (A) [21:42:03]: Jeg må si at interpellanten startet med en veldig dårlig markedsføring av Møre og Romsdal som et reisemål, og jeg håper det – jeg hadde nær sagt – blir mellom oss. Jeg har lyst til å si at i Halså kommune hvor jeg er oppvokst, har vi et slagord som heter «kjenn kor du trivest», og det mener jeg er et slagord man kan bruke på hele Møre og Romsdal. Jeg er utrolig stolt over at jeg kommer fra dette fylket.

Det er prisverdig at man er opptatt av næringslivet i hjemfylket sitt, men jeg opplever også at det er noe navlebeskuende når man bare snakker om dette fylket og alle

de utfordringene som ligger der. Det høres ut som om regjeringen motarbeider næringslivet, og spesielt da i Møre og Romsdal, og det kjenner jeg meg ikke igjen i. Senest i dag legger regjeringen fram en tiltakspakke for verft og utstysleverandører som er offensiv, og som er viktig for denne næringen som har store utfordringer. Samtidig legger vi fram en politisk økonomisk styring som gir fortsatt lav rente og stabil kronekurs, noe som også er viktig for denne næringen.

Opposisjonen er tydeligvis motivert for å klage på regjeringen. Men når det gjelder askeskyene fra Island, kan man faktisk ikke skyld på regjeringen, og jeg er glad for at trygghet ble prioritert framfor trafikk i denne situasjonen. Den askeskysituasjonen viser at vi er sårbare. Når det gjelder finanskrisen, er det utrolig bra at man har klart å komme seg gjennom denne så bra som man har gjort, ikke minst i Møre og Romsdal, men også i Norge.

Så har jeg lyst til å ta tak i noe som står i interpellasjonsteksten, nemlig

«forslag om å forsøke å ta i bruk de mobile kraftverkene for å dempe ekstremt høye strømpriser i perioder».

Jeg er veldig opptatt av kraft selv, og det at man må få økt kraftproduksjon og bedre linjetilførsel, er grunnleggende viktig for oss i Møre og Romsdal. Men jeg har mine tvil om hvorvidt kraftprisen ville blitt voldsomt redusert om man hadde satt i gang de mobile gasskraftverkene. Det er jo faktisk kanskje det motsatte som kunne skjedd. Men det ville ha hjulpet på situasjonen ved at man hadde fått mer kraft.

Jeg er stolt av å komme fra Møre og Romsdal, jeg kjenner det spesielt godt etter det innlegget som Røbekk Nørve har holdt. Og jeg er veldig glad for å komme fra Arbeiderpartiet, for vi har ikke en tom verktøykasse å tilby næringslivet, vi har faktisk en aktiv næringspolitikk å komme med. Men det betyr ikke at alt er løst, og vi har mange utfordringer.

Den rød-grønne regjeringen har faktisk levert tiltakspakke etter tiltakspakke gjennom hele finanskrisen nettopp for å holde hjulene i gang, og den siste tilbakemeldingen fikk jeg i går. Da var jeg i Nesset kommune, som har vært en kommune som har hatt rimelig høy ledighet, men jeg kan melde tilbake om at ledigheten der går ned, og det er veldig bra.

Så jeg tror det er gjort mye bra, selv om utfordringene fortsatt er der, og det må vi håndtere på en god måte. Jeg tenker at da er det viktig å prøve å se under de mørke skyene som vi har hørt om her, og kanskje er det også lys i tunnelen for alle disse næringene som vi har å forholde oss til.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [21:45:53]: Eg må seie at eg blei noko forundra då eg såg at denne interpellasjonen viste til eitt konkret fylke, nemleg Møre og Romsdal, som om det fylket på eit generelt grunnlag skulle ha eit større problem enn resten av landet. Eg må innrømme at eg kjenner meg ikkje igjen i den beskrivinga. No har det vore mange som har beskrive næringslivet, m.a. den tidlegare leiaren i næringskomiteen, Nesvik, som meinte at næringslivet i Møre og Romsdal definitivt er oppe og går,

trass finanskrisa, trass mange utfordringar som næringa har.

Men på eitt punkt skal eg gje interpellanten rett, og det gjeld samferdsleutfordringane knytte opp mot verdsarvsområdet, som er eit unikt område, og som regjeringa definitivt burde sjå på, i tillegg til det som Rigmor Andersen Eide òg peikte på. Ho viste til viktige prosjekt, som den planlagde tunnelen mellom Hareid og Ålesund.

Men dei beste føresetnadene for å lykkast i nærings-samanheng er faktisk føreseielege rammevilkår. Det gjeld ikkje minst skatte- og avgiftsregimet. Der har vi mykje å lære av biodieselsaka, som har ført bedrifter rake vegen til skifteretten. På skattesida kan vi sjå ein høgsterettsdom som gjeld skattlegging av reiarlag, der enkeltfråsegn frå Sosialistisk Venstreparti går på at reiarane skal takast, nær-mast åkkesom. Det medverkar ikkje akkurat til at reiarane går mann av huse for å bestille nye skip i ei verfts-næring som ser ut til å slite med tomme ordrebøker.

Vidare kan vi ta nettølønsordninga, som ein framleis kallar ei nettølønsordning, sjølv om ordninga er svakare enn den nabolanda har og representerer eit inntektsnivå under 200 000 kr – med andre ord, ei delnettølønsordning. Denne ordninga er blitt utfordra gong på gong, og er lite føreseieleg for næringa, som med eit pennestrok kan flytte til våre naboland og få betydeleg betre rammevilkår der.

Vi kan gå vidare til Hydros anlegg på Sunndalsøra, der ein tredjepart av produksjonskapasiteten er nedstengt på grunn av høge energiprisar og låge aluminiumsprisar, men ikkje dårlegare enn at same selskap vel å byggje ein gigantfabrikk i Qatar, der ein har uavgrensa tilgang på billig energi og ingen krav til CO₂-avgifter. Derfor er det òg viktig at vi samsvarer våre miljøambisjonar med m.a. EU sine, slik at vi ikkje pålegg bedriftene våre ekstra byrder som eksporterer arbeidsplassane ut av landet. Der er Hydro eit godt eksempel.

Dei er òg eit godt eksempel på miljøvenleg produksjon. Ingen produserer reinare og meir miljøvenleg enn dei norske aluminiumsverka. Men kva er rammevilkåra deira framover? Og er det nokon som føler seg trygg på at Su 3 i Sunndal blir starta opp att?

Mange av eksempla som er tekne opp her, gjeld Møre og Romsdal, industrifylket Møre og Romsdal, men eg ønskjer å streke under at mine bekymringar ikkje går på dette fylket spesielt, då eg veit at folk i denne landsdelen ikkje ber om nokon særpakke for sin del. Dei ber om generelle vilkår som gjer det føreseieleg same kvar i landet ein driv næringsverksemd. Derfor er spørsmålet om kva ein vil gjere for næringslivet i Møre og Romsdal, på mange måtar eit feilspor etter mi meining. Det må gå på kva som kan gjerast for landets bedrifter og næringsdrivande generelt.

Avslutningsvis har eg eit eksempel frå gårtdagens media. No har regjeringa kome på plass og begynt sitt daglege virke, men når det er valkamp, ser ein eksempel på eksempel der dei raud-grøne lover og er omtrentlege med sanninga. Og eg siterer:

«Fremskrittspartiets stortingsrepresentant fra Nord-Trøndelag, Robert Eriksson (...), tror alle husker da Gerd Janne Kristoffersen (Ap) og Arild Stokkan-Gran-

de (Ap) midt i valgkampen i august i fjor troppet opp på Norske Skog Skogn.

– Der fremsto de som frelsere for industrien. Det har snart gått åtte måneder utan at det har skjedd en døyt, sier Eriksson til Trønder-Avisa og legger til:

– De har rett og slett fremstått som klovner i manesjen, og holdt Norske Skog og den øvrige kraftkrevende industri for narr!»

Det er nettopp denne typen verksemd vi som politikarar må halde oss for gode til. Lov det ein kan halde, og ikkje meir enn det!

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [21:50:47]: Det er herlig med temperatur i debatten. Jeg må innrømme at jeg hadde en litt spesiell følelse i forhold til denne debatten, nettopp på grunn av at interpellasjonen var forholdsvis smalt fremmet, og også fordi jeg regnet med at jeg mest sannsynlig ville stå her sammen med statsråden alene. Så takk til alle sammen for stort engasjement, og ikke minst for alle rosende ord om Møre og Romsdal, som jeg uten problem skal slutte meg til. De fleste har snakket om vårt fantastiske næringsliv og industrien som vi har. Ja, det setter jeg veldig stor pris på at næringskomiteen virkelig har fått med seg, og er klar på dette.

Da jeg sendte interpellasjonen inn, var den faktisk stilet til statsministeren. Jeg er enig med statsråden i at det ikke er enkelt for ham å ta hele bredden når det gjelder statsråder. Det gjelder samferdsel, det gjelder energi, og det gjelder andre utfordringer som jeg tok opp her.

Jeg valgte å sette fokus på helheten av de utfordringene som dette fantastiske fylket, og næringslivet, har å slite med innimellom. Når jeg gjorde det, var det for å være føre var, sett ut fra at vi i verste fall kan risikere å bli inntengt – det var overhodet ikke meningen å beskyldte regjeringen for denne askeskyen, men den kom faktisk bare en uke etter at hovedferdselsåren inn til Møre og Romsdal var stengt på grunn av store snøras. Det ga meg grunn til å tenke at vi faktisk må se på hvor sårbare vi kan være. Det er snakk om at Katla kan komme. Det er en mye større vulkan. Ikke for å lage noe skremmebilde, men det skader heller ikke å tenke over at vi kan være sårbare i slike tilfeller. Det kunne i verste fall ha skjedd at begge vulkanene kom samtidig. Hva da med næringslivet, som alle har skrytt av, som vi alle syns er fantastisk, og som alle vi som bor i Møre og Romsdal, er utrolig kry av? Det er nettopp dette næringslivet, det er nettopp Møre og Romsdal, reiselivsnæringen og mulighetene med det som skal produseres og leveres framover, som gjorde at jeg tok opp denne interpellasjonen, og fokuserte på de utfordringene vi har når det gjelder transport for næringslivet, og også når det gjelder energipriser, som til tider kan være så høye at de skader næringslivet i Møre og Romsdal.

Statsråd Trond Giske [21:54:04]: Jeg vil også takke for mange gode innlegg i debatten, som har vært mangfoldig – får vi si – selv om den har handlet om ett fylke. Vi har etablert noen helt klare felles fakta: for det første at Møre og Romsdal er et fantastisk fylke, for det andre at det er mange grunner til at det er fantastisk – og at

ikke alle skyldes den rød-grønne regjeringen – og for det tredje at askeskyen definitivt ikke skyldes den rød-grønne regjeringen.

Selv satt jeg askefast i London. Da jeg hørte interpellanten snakke om at Møre og Romsdal var isolert, kom jeg på at når det er tåke i kanalen, bruker det å stå i britiske overskrifter: tåke i kanalen, kontinentet isolert. Jeg tror kanskje interpellanten bør ha den samme tilnærmingen til Møre og Romsdal, at det er Norge som er avskåret fra Møre og Romsdals herligheter!

En helt sikker konklusjon etter denne debatten er i hvert fall at det er mange faktorer som påvirker næringsutviklingen i et fylke. Det er ikke bare den velfylte og aktivt brukte verktøykassa som Næringsdepartementet rår over, men det er samferdsel, det er utdanning, det er kommunikasjonsårer til havs, det er energispørsmål og mye annet. Så vi får fortsette i lag, både i regjering og i storting, og gjøre ikke bare Møre og Romsdal, men Norge til et enda bedre sted å bo.

Presidenten: Dermed skulle det meste være sagt om Møre og Romsdal. Det er bare 18 andre fylker igjen!

Debatten i sak nr. 11 er avsluttet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da skulle vi være klare til å votere over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har det blitt satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at de om lag 6 500 fedrene som fortsatt ikke har rett til å ta ut foreldrepenger på grunn av mors manglende yrkesaktivitet, skal få mulighet til å ta ut foreldrepenger.»

Presidenten: Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd ført opp på dagsordenen som egen sak i et senere møte.

Presidenten vil starte med å la votere over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre skal § 9 andre ledd lyde:

Hvis foreldrene ikke bor sammen og skriftlig har avtalt at barnet skal bo fast hos begge eller det foreligger rettskraftig avgjørelse om at barnet skal bo fast hos begge, jf. barneloven § 36, kan foreldrene få utbetalt kontantstøtte med en halvpart på hver dersom de er enige om en slik deling. Det er ikke adgang til deling av delvis kontantstøtte som utbetales i medhold av § 7 tredje ledd.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 78 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.02.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i folketrygdloven, kontantstøtteloven og barnetrygdloven (rett til fedrekvote uavhengig av mors stillingsandel mv.)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal § 14-12 første ledd lyde:

Dersom *begge foreldre fyller vilkårene for rett til foreldrepenger*, er 50 stønadsdager (10 uker) av stønadsperioden forbeholdt faren (fedrekvote).

II

I lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd skal § 2 tredje ledd lyde:

Hvis foreldrene ikke bor sammen og skriftlig har avtalt *at barnet skal bo fast hos begge eller det foreligger rettskraftig avgjørelse om at barnet skal bo fast hos begge*, jf. barneloven § 36, kan hver av foreldrene få rett til 50 prosent barnetrygd, hvis de fremsetter krav om dette.

III

Lovens del I trer i kraft 1. juli 2010. Endringene gjelder for tilfeller der fødselen eller omsorgsovertakelsen skjer 1. juli 2010 eller senere.

Lovens del II gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Før vi voterer over komiteens tilråding, vil presidenten minne om at saksordføreren under debatten har påpekt at komiteens tilråding ikke inneholder forslag til endringer i kontantstøtteloven, men at denne ved en inkurie har sneket seg inn i lovens overskrift. Riktig ordlyd i innstillingen skal være:

«vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og barnetrygdloven (rett til fedrekvote uavhengig av mors stillingsandel mv.)»

Votering:

Komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 3, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre barneloven slik at kvinner gis plikt til å oppgi riktig informasjon om hvem som er eller kan være barnefar.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.03.57)

Presidenten: Det voteres så alternativt mellom innstillingen og forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man kan bidra til at kvinner velger å gi riktige opplysninger om barnefar, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en vurdering av hvordan intensjonen i forslaget kan ivaretas.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om det vil være hensiktsmessig med en strafferettslig konsekvens ved bevisst unnlatelse av å overholde plikten til å bidra med informasjon om barnefar.»

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:62 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Solveig Horne, Øyvind Korsberg, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth om kvinners/mors informasjonsplikt om barnefar og strafferettslige endringer i barneloven – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble innstillingen bifalt med 59 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.04.41)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Oskar Jarle Grimstad satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan med konkrete tiltak for å avverge en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal, og legge denne frem for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2010.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og innstillingen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:71 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Linda C. Hofstad Helleland, Lars Myraune, Siri A. Meling og Bjørn Lødemel om en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 54 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.05.39)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Henning Skumsvoll satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at lengden på utleie av kraftverk økes fra 15 år til 30 år.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:90 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om å forlenge utleieperiode for vannkraftverk til 30 år – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen vedtatt med 53 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.06.31)

Presidenten: I sakene nr. 5, 6 og 7 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Harald T. Nesvik satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:50 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Sandberg, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om at det skal utarbeides en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter – vert å leggja ved møteboka.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 54 mot 47 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.07.30)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Elisabeth Røbekk Nørve på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 3 og 4, fra Rigmor Andersen Eide på vegne av Kristelig Folkeparti

Det voteres først over forslagene nr. 3 og 4, fra Kristelig Folkeparti. Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennom forskriftsendring sørge for at skip i NIS har mulighet til å ta oppdrag til og fra installasjoner på norsk sokkel.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en utvidelse av nettolønnsordningen til også å gjelde NIS-registrerte fartøy.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 9 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 22.08.12)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag der fremtidige utfordringer og muligheter for NIS utredes, og med forslag som gjør NIS mer attraktivt og konkurransedyktig, herunder oppheving av fartsområdebegrensningene. I denne forbindelse utredes muligheten for å utvide nettolønnsordningen til også å gjelde NIS-fartøy.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 76 mot 25 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 22.08.36)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konkurranse-dyktige rammebetingelser for de norske skipsregistrene i kombinasjon med en utvidet nettolønnsordning.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 24 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 22.08.59)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:59 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om å gjøre Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS) mer attraktivt og konkurransedyktig – vedtas ikke.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 44 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.09.38)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten har Elisabeth Røbekk Nørve satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest etablere et eget 'regelråd' etter modell av tilsvarende organ i Sverige.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:61 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om etablering av et eget regelråd – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 53 mot 48 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.10.29)

Presidenten: I sak nr. 11 foreligger det ikke noe voteringstema.

Sak nr. 12 [22:10:40]

Referat

1. (361) Utbygging og drift av Gudrun (Prop. 123 S (2009–2010))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen

2. (362) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2010 (Prop. 125 S (2009–2010))
3. (363) Endringer i skatte- og avgiftsreglane mv. (Prop. 126 LS (2009–2010))
4. (364) Revidert nasjonalbudsjett 2010 (Meld. St. 2 (2009–2010))
Enst.: Nr. 2–4 sendes finanskomiteen
5. (365) Kommuneproposisjonen 2011 (Prop. 124 S (2009–2010))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen
6. (366) Riksrevisjonens undersøkelse om strålingssikkerhet og beskyttelse av miljøet mot forurensning fra radioaktive kilder i Nordvest-Russland (Dokument 3:9 (2009–2010))
7. (367) Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot organisert kriminalitet (Dokument 3:10 (2009–2010))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen
8. (368) Ein del saker på Samferdselsdepartementet sitt område (Prop. 127 S (2009–2010))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 22.12.
